

Special Book Collection
Brandeis University Library

"The search for truth even unto its innermost parts"

In Honor of

Julius Marcus

In Recognition of
Mother's Day and Father's Day
1954

*The National Women's Committee
of Brandeis University*

Bikure

בְּכוֹרֵי הָעֵתִים

מנחת בכורים

לראשית שנת

תקפ"ו

רבוך כולל דברי חכמים וחירתם, ועניני מדה ותועלת,
לדעת חכמה ומוסר, להבין אמרי בינה.

ועוד נלוה אליהם

מבחר המאסף

אלו

סיאיהארסגעשענק

צור בעלעהרונג אונד אונטערהאלטונג

Dieses Buch gehört
der Bibliothek der
Jüd. Gemeinde Berlin.

517

Dieses Buch gehört
der Bibliothek der
Jüd. Gemeinde Berlin.

~~1319~~

(Bikure haitim)

(Erste Früchte der Zeit.)

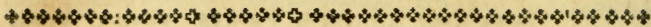
*****

ו'ו'ן

ועדרוקט ביא אנטאן שמיד, ק.ק. פרווילעגירטעם בוודרוקערי

WIEN, gedruckt bey ANTON SCHMID, 1825.

לכבוד כותבים על ספר בכורי העתים

לְעֵטוֹף בָּרָעַב

אִם יוֹשֵׁט זָהָב

וְאֲבִי אֶקְדַּח לוֹ יְבִיאוּ

הַיְבִיט לָמוֹ?

לֶחֶם אֵינָמוּ!

וְנֶפֶשׁ רַעְבָּה לֹא יִשְׁבִּיעוּ.

אֲמַנָם, מְזוֹן

לְנֶפֶשׁ רָזוֹן

מִיד מִשְׁבִּיר יִגִּיעַ.

יִמְהַר קַחַת

לְמִצּוֹא נַחַת

תָּרוֹן לְשׁוֹנוֹ, תוֹדָה יִשְׁמִיעַ.

U5107
. B5
V. 6

שיחה בארצות החיים

אם הדרך

(בצעות מור ולבנה והרי קמחן בשם יבזילר-את פני הכר מזה, ואל
העבר מזה חלבי משכנות מצטחים כאצני כדכד שמשוהיהם ינוללו,
ואצני נזר מתנוססות על אדמת אס הדרך) •

שפה עבריה (יושנת תחת אלון צנות ופנים לא היו לה נעטפה
צנעיק ותתנס, ראשה צין צרכיה, וידיה רפו שכרו
צין חליד דשא הארץ, והיא מדצרת על לצה) מד לי
מד! כנפול לפני צני עולה משמים ארץ נפלת! פלאים
ירדתי ואין חולה עלי, ואין מנחם משיצ נפשי • ארצה
וריעי מנגדי יעמודו ואנכי מתנכרה, מוזרה הייתי לצני
צעני, כל יכירני עוד מקומי, תעצוני שלמותי וכל
מיודעי מקדם מחשך • — מדוע קדמוני שפתים, ונה
שדיך, צן אדם, כי ינקתי • מדורת פתנים מין אפעה
ולפעוני עתה תוך קרביהמיון • לדיק הדימותני נפתלי!
מעדרות עפר לשום צין כוכבים קני, לשוא הלצחתי
מחללות להושיצי עם נדיצי עמים • תפארת חוללה!
עגבהי שחק אלי תהתיות ארץ, אלי ירנתי צור פלאים
ירדתי • הו! כי נדמייתי! על כן הרחקתי כדוד נבדתי
מעלי חלק ומשכנות צתי חומר • אל ארץ תחתית שמת
נגמת פני, שס קטון עם גדול יחד הכמו • הו! אך
פארור ויקהת צאה צמכים פני קצו, לכן עם חללים
כמו שוכני קצר שאלו דפידתי, הו! לכן הנותה נדמייתי
להס • (נחלדמעות מעיכיה) ואולם, עוד לא הכיף עלי
חמישו, עוד לא קוטפתי צאצי, אך עדיו הוסר מעלי,
ומעטה ערפל חתולתי •

יָקָר מֵהוֹן אֶבֶן! בְּעֵינֵינוּ יִקְרָתֶם
 בְּסִפְרֵכֶם אֶהוֹבֵי! זֹאת חִבְרָתְכֶם
 וְכִבֵּד נִכְבְּדְכֶם בְּאוֹרֵים
 לְנִעוּרֵינוּ הַצְמֵאִים לְפִרְחֵי הָעֵתִים
 טָנָא מְלֵא פִנְג *) וְחִטִּים
 בְּרִצּוֹנְכֶם הַטּוֹב תְּבִיאוּ בְּכוּרֵים

ממכבדכם הצעיר

שלמה פערנאמענטער *

---

* יחזקאל כ"ז י"ז, והוא לסענ"ד שס נבזר מן פעל מופנק מנוער ענדו, חסלי
 כ"ט, וקרוב לזה צללו התרגום, וגם יוסיפון צן גודיון הביאו הרד"ק
 זשרט סנג

איש ולא יהדר בנדר, עתה גם הוא פניך לא נשא, ויסע עך
 בזעך. אחת ידעת את כל אשר אז התאצלתי, כאצל אס קודר
 שחיתי מאנתי הכחם, כי אצד איש ימיני אשר זרועו סמכתני,
 ועלי צמתי ארץ העמידני לקדוש לעוזרי אורח הכלחים צמעבלותם —
 ועתה אצד מן הארץ. מות! הבה מות! גם אותי עסקת לזות,
 גם עלי העצרת כוס חמתך, שמתני יתום ואין עוזר. לולי הותרת
 לי אז שדיך כמעט, חצרת ריעים משנילים צעלי אסופות, על
 דלתותי יום יום שקדו, ונאשר תמיד ישחלוני עמדי גם העוז
 והאשר דרשו — כמלווה עלימו מפין, כזון לחם! —

נד"ו, המה הפילו ככוכבי נשף שללו זהדימו מעדיפי החרם, קרני אורך
 אשר עלימו הופענו, והמה כללו יפיוך כלצ נעדי צני עמי.

ש"ע, ואולם הלא שמעת אס לא ידעת, צנווד ימים לא כציר משכה
 שצרון השצתי, כי פתאום עקד לאן מערעתי כפואה, ואין דועה
 כאמן יקצנס מן ההדים שמה נפשו, וכעגלי מדצק מצלי סיס
 עניי ורוע מעמדי על לצ צמו דצנס יפשו. אז כדצרו יחזו ידאי
 שמי, ושדידי מאהבי החדיקים על דצרי, כתצו צספר קניס והגה
 ובי, גם קדצ כליותם לי כחלילים יהמו *), אך אין מי יחוש,
 מי יקשיצ וישמע. האמת אגיד וצל אנהיכה תחת לשוני, כי
 צמעלס אשר מעלו זאת להם, סרו מהד מן הדרך אשר התוית
 למי. * *) צימייס ההס אין דורס ואין מצקס, החדלתי את מתקי
 ואת תנוצתי העוצה, ואנכי יושנת ושוממה.

נד"ז, צעת ההיז גם נפשי צמסתיס תצנה, חזות הקסה הוגדה לי
 מאת מתי תצל העוצדים אל עמק הצכל, נעויתי משנווע, כצהלתי
 מראות! — — — אמנה, זכרתי לעת כזאת ואנכי יושצ צפתה
 עיכיס לשמוע חדשות מפי חללי יום יום, צסד צושד לי כי חדשו
 ממלכתך, צלו צצדית יחד ריעים משנילים כדאסוכיס, כמובס
 יאזרו חיל לשכנך ידרשו, ולדרוך צעקצי כף דגליהס גם המה —

ש"ע

(* הלח תראה צספר כתצ יושר ח"צ הוה קצוצת חצרות להמנין המסואר ר"ס
 הכהן, שס נאלאר, חצרתו אשר כתצ חל ר"ח חייכל וחצוצתו הנעימה. אשר
 צס השתפצו נפשו איש חל חיק דעהו.

(**) הרוחה יראה צמהצרת האורצ ד' שאלנויקה, את אשר כתצ צהערה על חודות
 תכונות מליצותם והצערצס צריצ לח להס.

ג"ה ווייל. (צא מצוא צאר החיים לעומת מקום מושבה, והיא לא
 תכירו עדי הגיעו עדיה) מה לך צתי כי תצני? (מצני
 צפניה) הכי דמוני עיני? — לא! לא זר דאו! את צת
 אלחי! האיך עוד? — איך כהפכת לי גפן אדרת לשוק
 נכריה, איך היית לשמה צת עדיכה מצלבות ללמות! צת
 עיניך חודרת כצדק חן שנון צלצ מציתך קדרה מצני, ונעין
 המים עוד הקרה דמעה מאין הפוגות! מי הכה לחייך
 אדמו עלט מפניכים מי מדע קולות תלתליך? מי נתן בווך
 למכיס ולנוף כאגמון ראשך? מי נתסך וועל אדמתך כי
 תשצני עם חללים כמו שוכני קצר? גדעי נא צדיחי הדומיה,
 ומוסרות דל שפתיך נתקי אל תתני הוליא כל דוחי, פן
 חמה תסיתני צספק וכנחל אמרי ישופו — בצדתי! הגידי
 נא לי ואמרי והציור.

ש"ע

דוח חן יזל כטל מעלי שפתיך נשני כל עמלי ועיני, נשני
 לשית באוץ גלי מדצדיך כי נאווה, לספר כל אודותי צטרס
 תשאל, טרס תוליא כל דעיוני נפסך והרות לצך אלי. סוד
 נא! מעט דצט כי טעמתי מלוף אמדותיך ותאורכה עיני!
 סלח נא! אס מהוד אמדיך כי דצה שכחתי הודך והדרך
 ואינק משוד תנחומיך צטרס תדע צשלמי הדעה הזאת לי,
 ומה היתה נסבה.

גד"ו

אמנה! קומי נא דעיתי יפתי מתחת האלון הצכות, נשענה
 נא יחד תחת עלי ערן, שס תתני דודיך לי, ושס ספרי
 לי מולאותיך וקורותיך.
 כחפך אזי כן נעשה.

ש"ע

(יושבים צלל תסוכת שושנים סצוכים צתלתלי זמורות הבפים
 אשד ישתברו עלו עלימו וענפי עץ עצות יתמכו צמעוזס
 עכצו אשכלות ימו).

ש"ע

ידעת גס ידעת, יקדי! את יוס לוקחת מעל פני תצל,
 יוס תלא המות גס צגוש דצני בווך כועס דצדיך אשד שרת
 עליהו, וגס אמרת צאזני:

נחל שוטף מות עלי חלק
 מדי עצרו יקה סצ וילך!

לאיש דמיס נתחיהו לצן צליעל, שצט עצדתו לא ישא פני
 איש

נה"ו, הכני יוסף להפליא הפלא ופלא! הלא אנכי שחלתי לנחי נטעך
 צדקם אלהים, ומי ידעם צמרו ימים לא כצידים, ואחרי העוז
 הנה נטעו שתילי למחוך צלצות אנשי המדע ועד ארביעה יסל
 זיתומו?

ש"ע, עוד שארו אז אנשים מתי מעט, ועוד זה עשיריה ממשהרי
 ומסוקדי לתותי, אך מי יצין למו? — חכמי חדשים המה,
 ואך צסתר אהלימו ישחרונני, וכמו עלם לולק ממי אהבה, כי ימלא
 דעיתו כסויה צלויי סחצות היא צפתח עינים נצבה, וכשלחו אליני
 זרועותיו למען חצקה למען נשקה מנשיקות פיהו, הלא יבלס? —
 חיש יציאה אל צית אמו חדר הודתו, שם צבדיה הלוואים יסיד
 תעליה ומחלצות ילציה; גם ככה הציאוני חדדומו, אל צתי
 נכאיתומו ויאספוני הצייתה. אך המה מנת גודלי וחלקי צחיים,
 והיותה החדיתוני, באשת נעורים כי תמאס צימי נדת לוותה,
 וככה תעצוני שלמותי צעיניהם, לא! לא! אמרו לי.

נה"ו, אל נא תאצל כפסך ולצך אל ידוה לזאת, כי עוד לא נכרת לך —
 כאשר אזני לקח שמך מנהו — שם ושארית מן הארץ, ועוד לא
 אוםך לך ניך וככד מעל פני חוץ, כי גדול שמך צגויי הארץ, לאום
 מלאום יאמך ולרעמו יאמרו חזקו ונעצודה, לנו וכלכה לאורם
 אל כנני ים הקדמוני, שם תאיד נתיצות לשצת. גם הנמת חכמיהם
 גם צינת כצניהם עליך יחדושו האריכו למעניתם יום יום אחריך
 ידרושו, גם צלילה לא שכז לצם עד כי הגדילו לעשות. גם הכה
 כמו נד לימינך עמדו, ועם כל צוויך לדיז יתיצרו.

ש"ע, אך הבל תנחמני! כי מה לי ולהם? הכי עמי הם צני ואחוזת
 נחלתי? הכי אומר הצו לי ומכה שפתיכם עוד שחרו צעדי? —
 ועמי עצצוני וילכו אחרי ההצל ויהצלו.

נה"ו, ואת שדודה! מה עשית אחרי כי מאסו צך עובדי עמך, צנים
 סכלים ולא כצונים, עתה לשוא תתיפחי תפרשי כפיק, לשוא תקרעי
 צפור עיניך, סלון ממאיד קוז מנאיז צעינימו היית, אך אחרי
 גיוס ישליכוך והיית למדמם.

ש"ע, לו יהי כדצריך, יקדי! לו כמחשצותיך לי אז היתה. כי עתה
 עד מהרה אחרי עמי וצית אציהתנחמתי, כאשר נחמתי אחרי אצור
 מטה עוזי, אחרי אצך המלצני שני עם עדקים, המעלה עדי
 זהב עלי לצושי! כי אמנה זה משפטו אנכי חלנתי במ הנה
 אמרת:

ש"ע, אהה! המה, אך המה היו צעורני, מהריסי ומחדיצי מהם יאלו! —
 שוחרי הטוב והתושיה ספוטמו, וצאי אחרינו מנזמרי סידי עגזים
 ואורזי אשישי עכזים, כדוך חשצו להם כלי סידי המה לא הפינצו
 ונעינות המדע החולה, וכגה כוכזי אור האמת לא הזדיוו מתוך
 משצנות ספיר; המה לא דקחו סניי מרפא צנורקחת שמן ודגש
 למען חצש מחלת צני עמי אשר צהם פשתה, ולא דככו צשמן מכה
 טריה אשר הוכו צית מאהבי לטונות המערצ, אך בעתיקו מהם
 מליס מצלי דעת נצוניס, ויהפכוס כמו לנזש, ועל צגדים חצוליס
 יעו ואל יחשוכו, אהה! צגד צוגדים צגדו! — עד גס המה
 אכשי צדיתי ושלומי כאדם עצרו צדית הפדו חוק, ויפנו אלה
 לכרתיהם ואלה לזייתיהם, איש לאוהליו ישראל!

נה"ו, גס לזאת נפשי לך מאוד עגמה, דעיתי! וכאצך ככאצי ידעת * —
 אך אמנה, ויהי מה! ידצד נא ענדך דצד צאזניך, ותהי אולי זאת
 נחמתך, כאשר היה לרי ורפאות לשצד רוחי * כי אמנס, הכל היוס
 יחדוש האכר לזרוע? ונזשא משך הזרע הכל היוס יפיץ צד ודגן
 יזרוק? הלא אס יטרה פני אדמתו, וצמו צטן הארץ שס חטה
 ושעורה, יאסוף ידיו וצללחת יעמינס, עד אס יצואו ימי השילוס,
 וכשז צדנה תצואת אלומותיו — ככה חלק המצדדים בהם אקנות
 צית ישראל פתחו, וככה מנת כוסס * כי הנה שלג וכפור נמסו,
 הגשם חלק הלך לו, שמש התצונה ואציב הצינה ילא על הארץ
 למען שמח כל חי, וגס המה גס כל מחזיק דרצן, נדו להם ניד
 גס זרעו ללדקה, רוח לא שמרו ובעצים לא דאו * זאת המנוחה
 עתה הכיחו להם וזאת המרגעה! כי עד מהרה וזרע הלדקה
 למוח ילמח, ועתה — ומי יודע אס לא לעת כזאת — מעיד
 בעשז השדה יזיץ ופרח על תלמי שקי * ומה זה עוד תתעצזי? —

ש"ע, גס אכני אז לקול תנחומות אלה העיתי אזן, גס אכני לצ' הותל
 פני התקוה העני, אמדתי אך טוב וחסד ירדפוני, ואך שוא ודצד
 בזצ היה תמודתי כי עוד נסצו ירחיס, וחגיס נקפו, וכל שיח
 וכל עשצ ערס יהיה צאדן, ויצול השדה ערס ילמח, גלה כל
 חליד ונאספו עשצות הריס * — תדקמה גדולה, אפלת מצדים
 עלי אז כפלה, אשר אס תמוז ליל חשנת הערצ, פאת קדמה
 ידאו יציעו יקוו לאור ואין, כוכני הנשף ההוא חשכו ועפעפי
 שחר לא דאו *

המתנים האלה עמל נתנו . — על כל שפייס צמד צאו
 משורדים, נחו שכרו צדין חליל, מושלים ומלינים יתכדו כילק
 יתכדו כדי לרצה לרוב, כל היום וכל הלילה תמיד לא יחשו,
 אל דמי להם . מקול על חלוקי הנחל ישפכו את רוחי, וצין גדולים
 ושיחים על עצי נדן ינהקו, על כוה צקר ורצן לאן לטבח הכרעו
 מכאז לצ יעקו ומשבר רוח ילילו, על פי ככל מלא יין מטוב לצ
 ידונו, והיה כבוד דוך וככל יין משתיהם! אלה ישפכו קוללות
 שירים וקסת סופר צמתיהם, ואלה עלה חוח צידם ומשל צפיהם,
 ויין יליקס הנית צם אש, ולהצת שלהצת תוקד צם עד עולם
 לא תכבה .

נה"ו, אי שמים! אם כל עם ה' נביאים מתנבאים צמחה, ועם כל עם
 מלינים צקדך, למי יטיפון כל אלה? ועל מי ישפכו את רוחם? —
 אמנם איך נהיתה הדעה הגדולה הזאת? מי הסג את לצ העם
 הזה, עשר מעלות אחורנית צמעלות אשר עלו?

ש"ע, זה פרי חטאחם ופשע דרנס, כי פרי מעלליהם יאכלו, הוי חכמים
 ומלינים צעיניהם, וכגד פניהם מושלים! צטרם ידע הכער מלוס
 צרע וצחור צטוב, טרם ילמד כלכל דצרו צמשפט, מלינו רעיו
 יאמרו לו ועליו יתהללו "תורי זהב נעשה לך עם נקודות כסף
 אשר ספורות נשים לו, גם מלון נחצידה צמאזנים יעלו יחל"
 והוא גם הוא צקאלו להם, צמתכונתם יעשה, יכציד מלין אינ הצין
 למו, ישא מ של ציום ההוא ומלינה חירות לו . הו! מספר צניך
 היו מליניך יהודה! *

נה"ו, אל כא יחד אפך, היפה צלשונות! ואל עלי תקלופי, אם אמרי
 אליך, אשר דצים מעמי הארץ יעלילו עלילות צרשע, ויחפאו עליך
 דצרים אשר לא כן, צאומדס, כי רועה את, שפת דועי לאן
 היית עוד היוחך על אדמתך, שפת יושני אהל וחקה אשר עם
 אדם דצר אינ למו, ועד עת כזאת לא הגעת למלוכה על עמים
 ככצדי כענני הארץ, ורק צזאת אחותיך הצעירות למלוכה הצלחור,
 ואם צסיד וצמדת"יה יתר שאת ויתר עז צנחך, יען קצרו מליך,
 וצמותיך יודדים חדרי צטון, הלא נופלת את עאחותך הערצית,
 אם לצון למודים תשאו עלי פיך, כי דצות שמות אשר צה עשתה
 חיל

(* עיין צמאסך תק"ז .

אמרת, לעזבה את ציתי, אטוש מעט האלף אשר על ידי, אשא כפני שחר ואלחיק כדור, ציער צערצ אלף סלה. אכן לשון רבה תשבר גרם איש, ואנכי אשה מרת נפש אך לא קשת דוח, מה כחי כי איחלה? — שמעה לי ואחוך, והט אזנך לצדדי. מיום הוא יום ענק ועדפל יום צדד וגלמוד הושצתי, מן היום ההוא והלאה, אנכי תחת מסכות הזמן מתהפכת, ויסב עלי אופן גלגל עגלתו, מיום אל יום אדגה אסוח, ואם אמרתי אסוב לצדדון, צעמוני נפלתו.

נה"ו, שפני נא מרי שיחך בחיק מוקירך, ימי עניך ומדודך ספדי נא לי ועל פני העצירי, ומי יתן ותנחומות אלוה נפשי תקד אלי דוחך הכנאה.

ש"ע, יתר מאהצו המעטים שצו אז והחזיקו צכנף מעילי, קלאו אחרי מלא, זית דענן! יפה פדי תואר קלאו שמי, גם הכה השאוני יכלו לי אנשי שלומי, ריעים רבים צמקל כועס חצלוני שחתו עלתי, צוסקו מתשצות נפשי פתוני ואפת. פחד פחדתי ויאתיני פתאום, ואשר יגודתי זה שצתי אתך פתע יצא לי. כי חנמות שדותי אז צחץ תדונה, וצחצות יתנו קולן: צואו חסו צלל אמנם תקצת צוד כוקדתם ושחו ציין מסכה וצללה כחמד לשצת, ופדיה מתוק לחככם. אז פדשתי נעיתי ידי להם, הרצצתי מקום אהלי האדכתי מיתרי יריעותי, כי הדיתי חלתי גם ילדתי צנים יוקקים משוד נעימותי ומתענגים תזיו כצוקי. פתאום — ודאל וטהה לר לי המקום, כי צני מרחוק ידלו כנשר חש לאכול ויילצו מעיד כעשצ השדה, וישימו כללון משפחות למיניהם, פרו וישללו וירצו למאוד מאוד!

נה"ו, אמנם כן דצר החוזה צדוח שפתיו, וככה חזה לך ככוחות צאמרו: דצים צני שוממה מצני צעולה! "הטי נא יריעות משכנותיך, הטי ואל תחשוכי!"

ש"ע, אל תחמוד המונס צלצנך ואל יקחוך צעפעפימו, כי כרוצם כן חטאו לי, הכה הצעתי להם דוחי, הופעתי על עלתם, גם הודעתי דצדי אתהם, והמה כל עלתי יפדעו, ואנכי אפצם ועלימו חטוף מלתי, והמה — צחדפה הכו לחיי. כי כקום עיד כפדל איון הצין, קוכהו לא ידע ואצום צד לא יכיד, מתגו ורסנו יכתק וישליך ענו עצותיהו וצאות נפשיהו ישאף דוח, כן חיל המצפנים

אשר בכלי כסף צמו קרצ ינשאו
 לא נסה ללכת יסידם מעליהו ;
 אשר צדקור עלי ארץ או צדק הקלע
 לא ידע כחוש שערב לקלע ולא יחטוף
 לא יערצ לגשת למען לא יהי לצו
 ושחוק ולעב להפוך רעיו הדואים
 ואשר לא למד עשות נגינות השיד
 יחדף נפשו וצנפו ישל לחרוז חרוזים ?

ש"ע, אך עלי מאור כצדה אנהתי, ומשד אחותי עוד שדרי גדל מאורי, יען
 איך מי יעמוד צפדן להחזיק פליטי, ותועים צדרכי עלי כתיצות
 לכהלי הזאת ידעת מני עד מני סיס ספר ומליזה על פני מצל,
 חוק הושס ולא ינצור, איש איש כי ידצד צדרי שיד או אמדי נועס,
 אמרו צין והשכל משפט ומישרים וצא דעבו וחקרו ויצין לאסורו,
 צמגילת ספר כתוצ עליו יצא לצקרו, ילפיץ אהבה מסותרת צתוכחת
 מגולה, ודעו גם הוא ישיצ במולו והציע אליו אשר דקרו, וכתצ
 אליו דצ שלומים ותודות אלף ישיצ לו.

נד"ו, הלל ככה נעשה ציקר צמחצרות המאסף עאלכסי אסופות צעלי
 צקורת, ספרים חדשים לצקרים יעצרו תחת שצטס אימתו תצעת
 כל מושך צצצט סופד, לא ישאו פני איש, ולא יהדרו גנדי. את
 ידעת את כל התלחה אשר מנלאתני גם אני, כי גם שירי לא נמלטו
 מפח המצקד ידירי המחקר, חי נפשי! אם לא על שכמי אשחנו
 על פניו אודנו ועטרות לראשו אעכדנו.

ש"ע, אך עתה הו! ההפך עלי צלהות, כרמי קויתי לעשות ענבים
 לכגדי צאושים יעס, צאין מצין צאין איש שס על לצ, כל איש צעל
 דצדים יגש, כי מי יורנו דעת, מי יצינהו עלה ותחצולה? את
 מי נוען ויצינהו? — הם מלהצביד! מי יוכיחנו על פניו הלל
 מעשהו נקי מכל מוס ודופי, חף הוא מפשע, לא ימלאו לו עון
 אשר חטא.

נד"ו, או טוב מזה, איש אל ירצ ואל יונח, ואיש אל יגש אל המערכה
 ליסרו למשפט, ציראו חרפות איש הצינים אשר יכהו צטוט לשונה,
 ואולי אם ספר יכתוצ איש דיצ הווא ישוצ במולו צדלשו וחרפתו
 עליהו תסוצ.

ש"ע, ומה תאמר נפסך כי אספר לך נפלאות לא שערפ, ולא עלה על
 לצך, מרוס לצצ משורדי עמי אותו לא אוכל, וגנה עיני מליציו
 אותו

חיל צארץ לך יחסרון, יען לא נטשו חזליך עד ים רחוקים, ולא שלחת צים לירדים אל מים רצים. ואם ככה שפטו צדעתם וירשיעוך הלא הטיבו אשר עשו, כי רקחו ממך אך מרקחת מליצות, וסמי שאריתך אך צדש השיר ינהלו!

ש"ע, אל תדצרו בצוה, שפתי חלקות! ואל ילא עתק מפיכס, משוע לשונכס צל אירא, ומקול המונכס צל אחת. איך תאנדרו, שפת בעורים אנכי, לשון מדצרת אך לעינים ולא ללצצ, לשון תהלך צשמים ממעל, ולא צארץ מתחת, ומי זה אס כן יטיף לעס אשר צדגלי? — הלא צי נכצרות מדוצר עוקני על ארמתי מוסד השכל משפט ומשרים, ואצ לצנים חקקו לצ יודיע דעת ותצונה, *) וחכמי חדשים את צניהס ילמדון דצרי קטע אמרי אמת, כדצונות ונמסמרות נעועים, גס ירלי ה' כדצרו יחדיו צשפת אלכס את אשר השכילו הישרים צלצותס, יודעי ה' צאמת וצתמים, ומכירי נפשס אשר נלח תשאר יאמרו כל אנשי דיצו, האת כל אלה דצרי זנדה וחרווי השיר כדצרו? — ואך המה, אנשי דיצ ומדון לכל הארץ, הדחיצו כשאלו כפשי, פיערו פי לצלי חוק, מסוכתי הסירו למען היות מרמס, כעיד פדולה אין חומה גדלי הסירו והייתי לצער.

נה"ן, אס גדול כיס שצרך יורחצ מארץ מדו, אל תאמרו, כאשר עולל לכפשי אין על עפר משלו, מכל צנות ירושלים, שחלי כל לדור דאשון, הן צזה לך אורח כנשים שאננות אשר כביכך. אני דאיתי אולת זאת משרישה גס צנוה דעיותיך, גס נפשס ידעה להס עלי מליציהן משלחי דגל השוד והחמוד, אשר ישמחו יחלקו שלל לצעי דקמתים, כלצים אלמים לא יוכלו לכצוה, והמה עזי כפש אל ירח ואל כוכבים ישאו קולס, אך מה לנו ולהס? את כולס ישא רוח יקח הצל. הישאג אריה ציער מנעס נהמת חמוד אשר תחת מנקה כפירים יתכסא לשאוב לערף? היאספו כוכבים גבהס, וירח יקד הולך לא יאהל אור למען לא יחרץ כלצ לשוכהו למולס? — שמע כל את אשר התמרמז צחמת רוחו אחד מליני העמים צשענו צו על מליני שפתו אשר ציקו אך לא צידס נכוה, וכה דצדיו: **)

אשר

(* f. Jerusalem 2. Theil.

** Horat. de art. poetica v. 379 sqq. 414 sqq. nach Wieland's Übersehung.

סידו צעיניו, אם אך צעיני צצרו ייעיז, כי מי יחוש יותר ממנו?
עליהם ישא אז את תשלו *):

ימים כצירים טרם ינלח צציר
פורט צצל ומצמד צכנוד ועוגצ
ינסה גם יתדגל למען הטיצ כגן
כי יורא חתת שפתי ראש המנלחים;
לא כן מעשה משודרי עמי ומושליו
איש הישר צעיניו צמו שפתיו יצטא *

אמנה הלא תגידו לי ואל תנחידו מני דצד! הכי כולם אז כנה
השחיתו התעיבו וכל צהם איך עושה מעשה נעים וטוב, איך
גם אחד? —

ש"ע

כאשר צין החוחים שושנת הענוקים תפיק תתן ריח, וצין עלי
היעד עץ תפוח יונויע גם יפדיח, כנה צין הצנים האלה טוב זנחו
מעטי משכילים כארזים צלצנון יצרו, אל עלים צגן אלהים צצחי
קומה ויפי ענף דמו ציפיים, אל צרושים דמו צסעפותימו, ותאלכנה
פארותם ותדצינה, ונתמד עשו פרי תנוצה משמח לצצ. שאריתם
עוד לעת כזאת צאלרות ים וקדם נפולו אל כפון ותימן נטשו
שלוחותימו, אל כנפות הארץ נטשו, צתוך כוד סבים — כסף
היו. אך גם אלה ראש יניקותי קטפו, עד כי טרפי למב ייצשו,
אם היא עד אצדי תאכל, ותולעתי לנלח לא תמות. כי היצודה
לי אם צחירי מאהצי אשר להם נתתי תפארת המליכה למנה,
חוקי דצדי שמתו צפיהם נתוכים נתונים להם מאתי, צאמרם ללצצם
כי צצד ככונה המלאכה צידם, יקוו לעוף צצמו דגע אל הד
מדום הדים, אל צמתו שחק, ויאמרו צלצם, מי יודיקו ארץ? —
אמנם כנעד קטן יכהגו צזה, אשר מלאכתו לו אך שעשועים יום
יום, ולו ישנה וישנה צשעשוע אחד פעמים ושלא, הלא יגעל צו
ויזנחנו? — כנה יעשו אך צמהירות מלאכתמו מצלי שים על לצ
כי כדוצ חלוף הזמן צעסותה, ויותד אשר יעצור עליה צשכלו ללרף
סיגיה ודנסייה כפלודה פים עלי דרצן, כנה תיעיז מאוד ותזהיר
כזהב הדקיע. מה דצו חוקי השיר, אם יפה קול מטיצ כגן יהי,
ולא ילא משפט מעוקל מפי המליץ אם גזר אומר: (**)

גד"ו

מעשה

*) Horat. daselbst.

**) Ebendaselbst.

אותו אלמית לזקרים, כי נטוץ לזם ציין גאותם גם צד אל
 יאמינו לעולם, גם התנשא להדפך מתלצין, כי כזר אמרו לכבד
 השמש הזאת, כי יצואו אחריך למלא דצריך, והמה מיטע שיריך
 ישלימו וכי יתנו עלי דאסם האנן הראשה, השיד האחרון הכי
 נכדו עניינו, אשר מידי הזמן האנזד נאצדו ולא יפולו החולה.
נה"ו הכי השלימו ענת נפסם? — נכספתי לדעת ההנליח דרכם
 זה אס לא!

ש"ע ענותך ושח עיניך עוד חרצך צעיני, ולולא מלז ידעתיה עתה
 הכרתיה, יודע אני ואתה כי השיבו אחור ימיסם, כי צגדולות
 הלכו סלה. ופהי דרכם זה עוד לך לתפארת, ומהלל זר לא
 תלזם אותו הקדיצו, עתה יתנו עידיהם — ויזקרו. זכר אני מה
 כתב איש אל דעבו צתתו תודה לא כדרכי מליכי אליל מני מעמקי
 לצו, על שירי דעו הנעימים אשר קרא, שמע נא דצדיו: אס
 אנסה צקנאי לך ליגשות כמתכונת שיריך, אז — דק אז אמלא
 מה יפו המה מה נעמו. כי כליר אמונים אשר יותר עליו העבודה
 קשתה, אס תוי תואר התמונה אשר יאצה למשוח צשער דזים
 הם וכן שלימים, ככה גם מארווי חעלי מני דחקו. ועוד על אלה
 אשחרך, להרצות עוד חרוזי שיריך, אשר כל קוראס ירלה לעשות
 כתצניסם, ואין מי ידמה לך, אין מי יסוה לך! " לו השכילו
 נא הפתים האלה את זאת, יצינו לאחדיתם, אז חדלו מצער את
 אשר צערו.

נה"ו אחת היא על כן אגדתי, החוח צלצנון כי יתנשא למלך, יאמר
 אך טוב עלי, נחתך לשצו, ופריי ימתק לחיך, ופניו יסתד מהציע
 אל כל ההדים ואל צמרת הארז אשר צלצנון, פן גם צעיניו
 לצו יהי וידמה צזה אלי תוכיים לצועי כולה צצע דקמתים
 אשר צהדר אך צצרת כולתו, צל ישלח מצעו עליו דגליו הנקודים
 ועלואים, כי מי זה ירלה עיני צחינתו על מומי נפשהו? —
 אכן גם כנון לחס אחד מליכי העמים, ספך מדרתו על המסורדים
 אשר כהאמעד ופירגיל יחסצו להם כלי שירותימו, וכל איש יצטח
 צלצו כי יגיה פיהו דצדי כועס, וצמידות לצצו יסית צטוחות
 חרוזיו חכמות דמות, ומה לו לשאל את איש צד לצצו, ההטיב
 שירו

*) Plinius der Jüngere in seinen Briefen.

ומצולקות, אשר לא כדך למו ונחמדם, ולא תואר ונתאר
 אלימו (*).

ש"ע, עוד זו דעה חולה נהייתי ונחליתי, אשר אין כהה לשצרה, נחלה
 מכתה! הן דרו מכתזי עמל כמו דרו, אך מהס מאור עממו
 החוקקים חוקי מוסדי לשוכי, חוקי נקודות ואותות לצית אבותם,
 אשר הדנו לדנו זדע כנוכזים לעולם ועד. גם המה לא נופלים
 מהם, כי חזרו ספרים ילהג הדנה ויגיעת צער, ויהיו עקורים
 נקדים ועליאים.

גה"ו, ידעתי כי לא על היורדים אל עמקי לשונך צוז תשפוכי, ועל
 מחזרי ספרים מועילים לשוחרך דפית מזיח אחיקי מדגךך, כי
 המה צמטה ידם שלחו וכגעו צקלה יעדת דצם המליכה ויאורו
 עיני העזרים העורסי. ואולם אם אל זעירי הלאן אשר ידפרו
 אחרי דגש קל הוא על פני מים, ואחרי הקורא צהדים קול או
 צשפלה, אם לאלה את הרית עמל, ונעם לנגךך תציטי למען
 הרעימך, אז הצל אנטחךך, לשוא אדצר אלי לצך, כי גם נפשי
 ידעה לי עד מאור, כי גם דפס אחרךך, ותפסם צכפך חטאת
 מדי הוא, כי אך על לצוסך גדל יפילו, ואותךך אחרי בווס
 ישליכו, ותחת יפי יין כי יתאדם יחקרו אך ממסך ויתנו צכוס
 עיניהם.

ש"ע אך המה קיקלון על צדדי, והמה מצדדי נפשי אשר אותי יקלו,
 כי אם לדויה ישמו מי צאל תורת, כוצעת משפטי מלותי,
 תורתם וחוקתם, ושמדיהם ימלו ישמו סלה, הלא ישצו ויקיאו,
 ימלאו חדרי צטנס, ידום לצצם וישכחוני כי מה להם ולי, אם
 אך כצר הכידו ללס דמות תצניתו? — סם צחלרותי יעמודו, אל
 פני היכלי יסתחוו, יאמרו אך זה היום שקויכוהו, היכל צצודך
 צעיכוו דאינו, אלמיו, חלוניו, ושערי מצואיו גם יליעיו,
 כאשר

(* לחות ולמות העתיק פה מלים מעטים מן התפלה הנעקרת ללשון עברי
 צמכתז ידויה טנה ראשונה, כרך ח' מלשון גערמאניען מהודרת למחד אל
 לשון עלגים כאשר הדחה: לך יודו עזעי יזלורים את מניחותם את מקורם
 ואת עלמותם ואת עמדם. מעונתך אלהים פלגה לגלמי בצול — או דייטס:
 פאן דיינען געטעליכען הייגענשאפטען טהיילעסט דוה דעם ענדליכען מיט-
 פערנער: כי אך להטבע אין דעת למו אתה תמשול ברב כח —
 מיט צווינגענדער בעוואלט רעגירסט דוה דוה וויללענלזע נאטור.

מעשה שיר יפה מראה יהי צלי כתם ורופי
 צדה וגללה עתל אנוש צזאת — ועדן לא שלמה ;
 למען מלוא חן צעיני קודא — גם נעים יהי .

ואולם המה יאמינו כי לריק ייעפו והצל ייגעו, ואך אמנה כפלים
 לתושיה יקחו צעמלינו, פרי פיהם יאכלו, ובמול ידיהם
 ישוץ להם .

ש"ע, הן צעללתיים ימך המקרה, וצשפלות ידים ידלוף צית אצנים, אף
 כי שפה נכדיה אשר מרחוק מצא, ואך כזמורת זר תזדע כמוני
 היום י חמסי עליכם, אוכלי לחם עללות! ישפוט ה' ציני וציניכם .
 כי אם אלה מיראת העמל אחוד נזורה, צעמק החרוץ לא ישכנו
 דבליהם וצעמל ידיהם לא יזעו, הלא דוח יזעו וסופתה יקלודו .
 עד ארביעה ההפך עלי צלהות ללמות, מעי חמדמרו ולצי נהפך
 צקרצי, כי שרשי על גל יסוצכו כמעט היו צכל דע, ומעפר אחד
 ילמחו . כי לא דצים יחמרו להדים כס המליצה ודגל השיר עלי
 ראסם, יאמרו ללצסם אף ימים ידצרו ודוצ סכים חכמה יודיעו,
 וצפיהם ידנו: מה לנו וללחם העלצים? — על כן אף צילרי
 נכדיה יספיקו אשר מקדם קדמתה מלאו, ויעתיקו מליס אשר
 עיניהם לכוכח יציעו, וזמירות צכנפות הארץ אשר עפעפיהם
 יישירו לכגדם, יתנוס צכליהם ויאמרו לנו המיס, כלצוש יחליפוס
 ויחלופו, כי אם צעלם לשון נכדיה עצודתו, ימירו אף שפת עם
 לונו צשפת יהודית, המירו עוצ דרנו ורע צנוצו .

צדו"ו, עד מאור נדקת צדצנדך, תזני צשפטך! מעשיהם אלה דעים
 וזדים המה צעיני, חדה אפי צם, לא אוכל אותם! כי אם מעשלי
 מעלים צלאומים העיצו אשר דצרו צשפת אדלס, וצא העצרי
 והשחית יצול ארנו ובצולות נחלתו, הלא יסג בצול בצלו אנשי סס
 אשר מעולם י כי גם אחרי ניעתק מן הלשון ההוא, ואחרי הודק
 מכלי אל כלי עוד שאר כצדאשונה צמעטה מלות עצדיות אף לשון
 עם זר, ותהי עצודתו נכדיה עצודתו . כי מה נקל לו לתוד
 ולחפש צספר מדדס מליס, ויפתד ציוס ההוא חזון דעהו והנה
 הוא חלוס, ומחצדתו וספרו ללא הועיל, כי תשחתו צו מונו
 כמות על פניו, איץ קוכה ואיץ נווכר . איס נכדי כי אותותיו
 עצדיות ידאהו, והעצרי אמרי מליצות נעתקות, צוקות ומצוקות
 ומצולקות

אשר למעלה למשכיל ילמד להועיל אנשים בני גילו, או כי נדפת
 ידם תאמננו לגשת אל המלאכה *). ח"ש יקדיצנו ללבונו אל מזבח
 הנוכח, ויוחקו מליו צעט צדל ועופרת, או לעד צאסר יכתצון
 למען יפולו החולה ושס לו על פני תצל. אוהציו ורעיו אז
 לכגדו והללוהו, ומליו רעיו צין כוכצים קכו ושימו, הילל צן
 שחד יכנוהו, ידביצוהו על צמתי עצ הר מועד ידכתי צפון. אלה
 יענדהו עטדות חרוזים מעשה ידיו — להתפאר ואלה כאוצ
 חדש יצקעו לוד צעס ויוצו — מים. אלה אמנה אל דריו כאל
 מטר ייחלו כי לא יקעו עד מה, ואלה ליום מועד יוחילו יוני
 השילוס כי יצאו כי אז שצעתים אל חיקס ישיצ. זה ישא משלו
 מארץ מלחה עדנה ושחה, ישימוני כמדצר ישימוני כארץ ליה,
 ואותו כמו פולח וצוקע — פזר עלמי, וזה ללוד כחלים ידמני
 ממני צמטה זעמו הוא הוליא כחלי מים, לצלר כחלים אופיר
 אשר מני תחתיות הדים ללו מאנוש נעו. שפתי האחד אל יסוד
 צית אצנים ידמני ואסוה, עוד צשדי צן שיכו — ואני צפי אחר
 כפתור על פנת גב, זה יבציה למעלה וזה יעמק שאולה.

נה"ו, הוי כצערס מדעת! הוי עם לא יצין!

ומה אהדיך עוד כפשי לספר לך כל דמיונות תמונות שונות
 כדמיתי צס, כי ידהצו צי כנער כוקן כנקלה כככד, ועלי יתפארו
 לאמר: המה העמידוני על תלי — אס אספרה לך כמו, לא
 אדע ספורות למו. חדשים לצקדים ילד כי יולד צן כי ינתן למו,
 ישימו את מחצרו לאצ יגדלני, אשר על פני אחותי וכירכי פי שניס
 להבחילני, ועל צמתי ארץ יעמידני, כאלה רצות יכיצו וכחשס
 צפני יענו. זה האיש, יקדאו, צבצה אפרו דלתי שמים פתח,
 ומעינות תהוס לו כצקעו, יגלה עמוקות מני חושך, ותעלומה
 יוליא לאור. ואני אמרתי, ואל חוק ספרתי, אך צני אתה,
 צימיך תסעדני כאשר עם מלכים ויועלי ארץ כצד הושצתני, והמה
 חצרי גנצים מגנצי דרבי אים מאת דעהו צמותך, יקדי! לקסוני
 להס לבת.

נה"ו, מה כמדלו אמדי מליך יוסר דצדדו: חלק לצס עתה יאשמו!
 דליתי והנה עמך כשים צקרצך, על שתי סעיפים יפסחו, אלה
 אחרי כהרי כחלי דצס המליצה יכהרו, מצלי דים יאכלו, יחד מדי

שצעס

*) f. Anmerkung 3. d. Vorrede v. I. Flavius v. P. BEER.

כאשר עמלו צוניו צו! אך מה להם לצוא פנימה? ויפנו שנתם וילכו.

נה"ו, לו אלה לפני שנים כנר נולדו, לו הקמחי אשר מכלול לבסך לאחדית, אלה השכיל בתלונתו, עתה תחת שפכו צוז על צוזי חוקי משפטיך, כגדה נא לכל אלה יהפוך את דברו ומלתו אשר על לשונו, ופה יאמר:

אשר למד יסוד דקדוק גם צן צנינים
מצלי למד תורה והיא לא לו לקנין
כמו יוסד יסוד בגזרות ספיר; ואצנים
לו איך לכלות תפארת הצנין.

ש"ע, גם אנכי אז אענה אחרי שירתו, ואמלא דבריו, כי זינה אשכילך, לרעת כי חנמת אלה מלאכת הרע וחושב היא להם, מעשה חדשים כולם, אך ירצו מחירם, כסף ירצו להם וזהו, שרעם אתם ופעולתם לפניהם וסף ישקילו וחנמה יתכדורו, ומה להם לבקש עוד? על אלה אשר את משלי:

יוסד יסוד בגזרות איך ספיר
ואצן איך לכלות הצנין
הלא יעזב עשה למען קנות קנין
ואותמו ישצן — צנתם אופיר.

נה"ו, אך אלה עשן צאפי, אם יוקדת צקרצי תלכט! המעט מנס צני ישראל הלאות אנשים מני אז צצד מהתלות לאמר זה הדרך לכה צו! ואשר כתב על לוח אתם יאמרו לא הצין; המעט מנס כי חליכם שנונים וקשתותיכט דרוכות לקראת כל איש צנינים, כי עתה תלאו גם שחתי הזכה? השמן לב העם הזה, כלליתי נשוא!

ש"ע, הדרך מאף, יקידו! ועזיז חמה! כי ערך לא שחיתי מליתי את קוצעת כוס התדעלה עד תומו. עוד נשארו צאחדית כוס החמה לי חויליה נטפי שמדים מדים פורים ראש ולענה עלי שדמות המד ועל תלמי שדי. הלי שדי צמו הדעלו נחתו צי, מחצו כליות צעני, ומרדתי לארך שפכו.

נה"ו, תמרון מלאתי! שמה החזיקתני! — היאכל תפל מצלי מלח, אם יגרם איש צחץ סיניו? ועמד ישקוד אך מי ראש, ויתנו צצרותך לחם קלוקל וימלאו פיך חלץ.

ש"ע, שמע נא והשתאה, השתעשעה ושועה! איש איש כי יפתח פיהו לצד צשפתי, צצרי שיר, או אמרי משרים, אם מרצנת דוחו הנכון

לזמתי, ונתפתי מדעו וישימוהו כדואי, עדי לארץ תפארתי חללו,
 עוד לצוז היית צעיניהם ונחדפה הכו לחיי, ויחשצו קלוגי זה
 אשר קלותי למוס כפשי, אחרי כי שמו צי דופי יקראו אחרי מלא:
 "צואי צלור והעמני צעפר כולך פלעים וחנורות ומנה עדיה, מכף
 דבלך ועד קדקדך אין צך מתום!" וכפשי עלי תאצל, ועלי לצי דוי.
 חדלי לך מן האדם האדם הזה, כי צמה נחשז הוא צעיני וצעיניך.
 ידעתי את העם הזה כי צרע הוא, כי פרוע הוא. אף שמן דופי
 צל ימלא צלצרו, ולשמנה צקמיהם אף עדי אלה לא יספיקו. הן
 חזיתי כאלה דצות השמש ממרום נתיצה ישלח אורהו עדי ים
 דחוקים, כי יסול הירח עליה דרכה, "לרם נהפכה ותמש חושך"
 ככה יאמרו צני חלוק, צאין מצין צאין משים על לצ כי היא
 כצור תשים עלי אורח נתיצה, ואך לל הסהר לדגעים מפנינו
 תכסה, אנחנו קודר הלכנו והיא מופעת.

ש"ע, לזאת דאבה מלאתי, ופללות צעתני, יראתי אם כמזה אחרי
 עצור החין עוד אשוב אופיע, אם עוד משכילים צי יזהירו כוזהר
 דקיע. ואלו דצר יגונז ותמונת אחותי צת לאטינא לכך עימי,
 אשר גם היא כצר מתה עלי וכרז לה צנות למשפחותיהן בן
 לבזדים הוצקעה, צנותיה, לשונות החיות אשר צארן יתבלנו
 למו מנהגות צקול יוניס תקומה צערו, ואמותן גולתה הועלתה
 עלמותיה כועע לסיך כשרפו, ואך חכמי חדשים וכצוני לחש צמעוזה
 תמנו. דעדה אחזתני, צעותי אלוה יעדכוני אם לא גורל אחד
 נפל לשנינו, אם לא כמזה כלא הייתי אהיה.

נה"ו, דעיתי חמתי! אל כה למאוד תתעלצני, להע החדצ המחפפת עלי
 דאשך לא תלהט מוסדותיך, וכאחותך ההפוכה צמו דגע חלו צה יקי
 אויב אל תתהפכי. התנחמי, ידית! צטחי ואל תפחדי! כי שאלו
 כה לרוד דאשון ימי שני דוד ודוד עצרו וחלפו, גם אז צצני עמד
 תפארתיך עדי ארץ הורדה, גם אז על זהרך חשכה גדולה מעלפת
 ספידים נפלה, ומני צא שמשך מיום אל יום כהה מדאיתך עד
 שקצתי כפתלי שקמתי אז ציטדאל. ולא היום החילותי למוד לך
 ולרוע מצנך ומעמדך, כי גם מאז התאוונתי צאזני צני עמי,
 ואבלה אזנס למוסד למען לקח יוסיפו, שמתי נא והטי אזנך לקול
 דצרי אשר דצרתו*: "יום מעיד הקדש ילא ילאנו, נסתם הזון

שצטעט, ערזי מצלי מקום קיף מלאו, ואלה ציער צערצ ילינו
צארן תלאוצות, איך אשכול לאכול ואיך נטף מים להשקות זמאון
ברוך לחה זמלא.

ש"ע הן זקת אענך ודעת שפתיך צדור מללו, כי עתה מדוב עשותם
המזמתה אשמו ולא צקשו פני עוד וכדוב לי המצחות תחת אלון
ולזנה כי טוב ללס, אלה עתה צסנך עץ קדומות יצואו, ונאצני
ביד מנופלות אצני מוצחותי הסירו התזו! הן עוד שארו שארית
לצאי כשנים שלשה בגדים צראש אמיר, כלקט סצלים כעוללות
צצר, ואולם שאריתם — כלה לועג לי, לשחוק הייתי להם (*),
כי אחרי היו לי כמו אכזב מים לא נאמנו, ויכשלו צדכיהם,
ויפלטו נתיב לא מפעמי דגלי סלולה, תעצוני דחקו ממני ומפני
לא חשכו צצר לסונס צחכס: דקנו לא כצוא עוד אליך, קרני אליך
אל תבעי צנו.

נה"ו שומו שנים לזאת, וראשוני הדורות מראש אחזו שער! כמו שער
צנפשי כן הוא, לשמע ארון תללכה שפתי, ולציוקרני לך, אהוצתי!
מאוד יהמו. מה נחמת, שפה עצריה! צעודי צימי עלומי,
כאשר שס צהצל הופעתי עלי עלתך, צרחוץ הליכי צחמאת חלצך,
ורוד ירוק עמדי פלגי דצס ושמן תחת לשונך. שס זרחת נבהך
לישרי לצצ, שס הפיאות ענני סכלות צני עמי עלו/מני קצרוח
ארץ פזודיחו, שס עיץ לאומים עלי הודך פקחת, וישתוממו כ
כעוד קיד מששו, ועד הנה צסנוידיס הוכו מהציע אל נגה זהרך.
אשר כל עצי רוח כהה תעהר ומנגה נגדה תעופה כצקר תהיה!
מלאו צצריך וכלכלס ויהיו לנו לששון ולשמחת לצצינו" ככה אות
יפארו חכמיהם, וממלהות אצרי מליציהם דעשה כל הארץ, ושצנ
המושלים דודה צאף ושיט עצרה עתה מנכף הארץ צמירות השמיע
שצת כוגש שצתה מדהצה. ועתה הו! כל עוצר עליך ידוד ממך
ויאנודו: „הזאת לכס עליזה מקדם קדמתה, כלילת יופי משו;
לכל הארץ!"

ש"ע אהה ליום! עתה כי התפלשתי צאפר, צתהם אפר על עיני
עתה כי גזו כזרי והשליכו, הקריחו קוולות דאשי סבלשו מצעו
ללמתי

*) מה נעמו חמרות יודי הנצון מו"ה שמאון צלאך ל' צספר סצילי עולם, אש
הפחונן צאצני אהוצו על שפתינו הורה והמעוננה כי פלאים ירדה ומנוי
קילום, קחמתי — וסלבי מיט עיני תרדנה.

קול שמועה ערצה מדרך מרחקים, אשר כמים קדים עתה אל
 קרבך מצא, וכשמן תורק בעלמותיך. מני אז שמעתיך מתאוננת,
 צמד נפשך שיחך בחיקי שפנת, וכל תלוותיך עלי קשי יונך אזני
 שמעה ותצן, בקרב לבי זמותי כל תענד פי הצשורה הנעימה,
 ויהיו חדרי צטני עד הכה לה קצר, ומאז אלי גיל שנתתי אשר
 אם אזנך אגל תשמחי, וששון תשאני ממעון ישועה לנגד עיניך
 יצקע כזר מאז הקצנתי דצ קצב ואעמוד על מנפה עדי אם כלית
 כל תלוותיך, כי המה לי מאור נעמו על דעתי כי כימי עניתיך
 עוד אשתחך:

ש"ע. עד מאור רחמיך עלי התאפקו, כהפנת לאכזר לי! אך עתה אל
 תאחד אותי עוד, אם טובה השמועה צפיק, ונפשי לאוצצ אל
 המהמה עדי רבע.

נה"ו. הסירי כעת צגדי אלמנותיך וזושת עלומיך אל הזכרי עוד, עלי
 נא מני ענוק הצבא וצין החיים עוד תתהלכי. כי אם עד הכה
 צניך מישע ריחקיך וידכאוך צשער ואין מלי, עתה עם שדידי
 חרצ אשר על פני תצל השתרעו עתה כתודן צראש ההר יחדיו
 יתקצלו, וכאל כס על הבצעה ככה אל ראש אחד מגמת פניהה
 ישומו. הלל צניך עושיך, אמר ידקרו, צזאפת עתה יכופד עוכס
 וזה פרי הסיר חטאתם אשר חטאו צך, כי עוד ישוצו ונרו כיר
 אדמתך, ישררו ויפתחו מדומי שדותיך, נטעו נוטעים וחללו
 מטעי למחך, יעשו פרי תנוצה אף יצטילו בבורי ערתיך +
 אל מה אדמך, וזה אשור לך, הצת עזריה! אדמך אלי שמש יולא
 כחתן מחופת מאוהבו שס נחצא צמו רגעי ליל, ואל הסקר תסוי
 לוטה צענים אשר מצעד לערפלי יגן יתולצו עלי נת'צה יאהיל
 נבהה, צאין מעלוד לזוהר אודה לקרוע שחקים ועצי ענן אשר
 פניה יאפילו. הן אל מקלול ירח יקר הולך אז צימי שחרותו
 ושחרותך דמית ציפיק, למועד כל חודש תתחלשי צעלי תרופה עלי
 דמאסף, צום החודש יפקרו נוח מוסצך; אך עתה כצוד
 אודה תרולי, וכשגש שואף זורה מדי שנה ושנה תקוצי צמעגליך
 דסן ירעפון, ואל ליל התקדש חג הכסא נמאלו עדיפי זהרך.
 כאשר אם אזני הנחל מחורף זרעימו צארץ נזערו, סצן עצוד וחלופ
 הסתיו וימי קדח וקפאון שס יכוחו יגיעי כח, עדי צא האציב
 ושמש ילא על הארץ יולא לאור למחימו, וצימי הצליר יצטילו מגד
 תצואותימו

גם חכמה לא מלאנו, ומדבר בלשון קודש מדלנו". גם אמרתי:
 "פסו דודני נחות יחדיו בלעגו, כמצין בתלמיד דרך שגו". ומי
 מלל גם אז לשארית בניך אשר עוד דרו עמך, הניקה צניס ספה
 עצויה, גם אחרי בלותה עקנה תהיה לה, ומנווגר צדה
 ידועפס. גם עתה עוד תשאי בניך בחוץ, ועל לך עוד יאמרו,
 כי לא לך אורח כנשים אחרות, כי חיה כי קרובה את, גם אחרי
 מותך גם אם דיחוקך כל מלאהצד, וכל צועליך אם זנו ממך עוד
 יצא יום אל אישך הראשון תשובי, ושלחנתך שלחנת — יה צוערה
 כך עוד תאיר כתיבות לרעך.

ש"ע, "זע בארץ אם נשחת מדאבו, עוד יניץ לין יגמול פדיוו, ומריח
 מים עוד ישבו יפריח" *) כה דמית מעמד צני עמי בארץ לא
 להם, תדמני גם עתה בארץ לא לי. — אתה האיש עושה פלא!
 לו מלא גם עתה עלי הועעת וחוקי למו הודעת, לו כמלא שבעך
 ומשענתך תמיד ינחוני, ועל מי מנוחות בנאות דשא ינהלוגי;
 ולו מליך תמיד היו להם לזהר, כי עתה גם המליצה תטהר כשחק
 לטהר, ונערי צני עמי לא יתנו כחף סודרת. אך עתה, אהה!
 כפרה סודרה ככזם אלוף צמרזר קדרו. עתה אחרי עצמו מיתדי
 כנודם חמסוה מני עדנים על יצלי ארץ שבער, אחרי התפדרו
 קום מני רוב זמרת אלצעות מנגנים, עד תהרה שכחוני ולא
 יזכרוני עוד.

גה"ו, התחת זאת לא תרגו ארץ ומוסדי הים ירגו, תחת עצדים כי
 ימלוכו, ושפחות בדרתן כי יידשו? עצדים על קום ירכבו, ושדי
 קודש כעצדים ארץ ולכו? — דאו צגויס, צני ישראל! והציוו,
 וארץ סיניס שלחו והתצונכו מאל, הן היתה כזאת צימינס ואם
 צימי אצותיכס, ההימיר גוי שפת קדשו? — **) ויוצני ארץ
 יאפתן ההלכו כתיבות עקלקלות ויזורו אחר מלשונימו? ועמי
 המיר כזורו צאי — כזור, המירו מתק תנוצתס כזור סלה.

ש"ע, הו! צית אפרים תמרורים הכעיסוני!
גה"ו, אולם חנכה דבר אליך התלאי? תארה כהיה תערז לכפש אף כי
 קול

(* ציור הראשון מסיבוי הפארת.
 **) סאנקריטעה בלשונס, היא לשון מיוחדת אשר זה לא ידבר איש את רעהו
 ולא יכבד זה כל דבר חול, כי קודש היא להם, וכיוצני ארץ סיניס —
 חינוה — גם יוצני ארץ יאפתן דרך זה ינהגו.

אגרת

כוללת חבדלת שני הלשוניות הנרדפים

תר. מרגל

וארבע המליצות מעדש אחד

ירא את. ירא מן. ירא מפני. ירא מלפני.

שמואל דוד לידידו. . . שלום.

רבת טבעה לה נפשי גילה וחדוה צלש אגרותיך הנעימות, אשר כחצת אלי ידיו אשר אהבתי, ויהי דרך לי לשאון ולשמחה כפולה ומנופלת. הלא ראונה, כפסך יודעת מאל, בחירי דלתה נפשי, מה מאל אחי מתעלם בנועם חזרתך היקרה; ונאם, אחרי אשר האלהים אמר להדחיק ממקום מושבי, מה זה בכל מחמדי תצל יעמוד לי תחתיך להשניעני טובה, אם לא מנחמי ידך הנחמדים מזה?

וואת שנית, טעונתך ידיו אשמח, וצטמחתך אשתער, וכל עלמותי תגלגה, כדלותי מתוך כתצין, כי הלליח ה' דרך, וכי מלאת מנוחה במקום אשר הלכת, כלות נפסך וכלות נפשי וכי הלך לפניך לדקה, לתהלה ולשם ולתפארת, בכל העם אשר צאת צקרו: יוסף ה' לך כאלה וכאלה ועיני דואות!

ועוד זה שלישיה, שמה לצי ויגל כנודי, כדלותי מתוך דרדיך, כי עוד דמות ידך חרותה על לוח לנך; לא הפדיקה הפדיקה כפסך מנפשי, לא הרחיק המרחק לנך מלצני, ולא טרדוך הטדרות, מהסך סדעפיך לאוהבך האמת.

אבינם, אם הקד אמין צין נפסך ונפשי, ומיס דעים לא יוכלו לנצות אהבתו, לצי ולנך יודעים על מה אדניה העצמו, כי לא למען צנוע צנוע, כרתנו צרית עד מות; ולא לחרוש מחשבות און על אלהים ועל אנשים, המתקנו סוד חדד צחד; ולא לנלע ולהשחית את היקר צנתללות, טועדנו יחדו צקר וצהדים; אף לא ללכת צדדני חשך, ירדות אל חדדי מות, סנצנו צרוצות קדת, צאיסון לילה ואפלה: אך זה פרי כל אהבתו, וזאת מגמת כל חזרתו, להאיר אים אל אחיו צמהלך שצילי הדעת, הסורה והחכמה, לחשוש מחשבות ולהעמיק עצה, לנדר וללצן

תצואותימו מתנגד בדם שמש תעשיכה שצלים מלאות ועוזות , ככה
אם ימים כצירים כאוז מארץ קולך ילפףך וכדלים שואפי ארץ תשח
אמרתך , עתה תדיעי דע , ומכנף הארץ זמירות תשמיעי .

ש"ע ,

אחי מחמד רוחי ! הלא לחוק ואסון נפש עשית לי ! מים קרים
האלתי וחלצ כפת , וצטרם ידעתי צין ימין ושאלל דצם וחלצ אוכל
שפתותיך תטופנה . אמתה , ידידי ! אל תשלה אותי בחקוקה כוזבת ,
ען צעוד ימים אוביח לנגדך וכנצבת ! הן ידעתי דרך כתצי מועד
אשר צטרם יראה הרואה אותה , צעודם צנפו ויקו לעשות
עבדים — יבלעים . ואלוי צטרם לדת חוק , ערם צא יום
הכסא , תקותי זאת גם היה כצד אצדה , ותקותי — מי יסודנה .

גה"ו ,

שישי ועלזי , הבנת ענדיה ! להלי ודוני ! גם פחדך זה לאל יהי ,
ומודאך וחפך מאפס , צשמעך כי כצד חמש פעמים הכיפו טכא
צכודיך , וענצי אשכלותיך ונגפן שורק טוצה פעם חגישי הצטילו ,
ויגרו נוזה יין חמד דס ענצ ימתק לחיך שותיהו . ככהדים פלגי
מים אשר צמו כהר איתן יתאחדו , וכנחלים הולכים אלי ים
וונמנו ללכת ישוצו , ככה אנשי צדיתך טנה צטנה אלי צאדך יכהרו ,
יעזקו כדמך צקרן צן שמן נטעו ויסקלוהו , וגם יקצ צו חלצו ממנו
ישתו יין כסיכס ולצם ייעיצו .

ש"ע ,

אמה עתה צדוך ה' ! מה מאוד שמחתני כעל כל שלל והון דצ
יתצודך מאנשים ידידי המצטר , אך צטורה היום הזה . צלפיתי
אלפה עתה אל יום ישוצו וישצו צלילי צנים גדלתי ודוממתי ,
יחיו דגן ויפרחו כגפן , שרשי כלצטון יכו ולמדתי עד שחקים . אאצד
כצן וציעף אטופה , אדא על כנפי דוח אעלה על צמתי חצל על
גפי מדומי קרת , שס למצקטי פני אדרש , שס אוהבי אהצ ומשחרי
ימלאונני .

(אל חרדי מנוחות שאננות יחדיו ילכו).

כואיר הלוי אלטארי

גדולות, מוד וטהלות, צמחות וצפעלים וצמלות, הנעולות ונצולות, צמחשכים צמולות, צמערות צורים וצמחילות, מיוס גלות.

וראשונה, הנה חקירת הצלת הלשונות הנדפסים, הנדחים כמודים על דבר אחד צעינו, למלא החלוקים הדקים המדילים צין ענין תצה אחת לענין דעותה, הוא יס גדול דחצ ידים, דארהו הראשונים, וייראו מגשת אליו; וזה חמשים שנה בלעד אשר מלא לב בני האדם, ללבל צמימיו האדירים ולהעלות פנימיו צידם.

דונה זה חמש תאות שנה ועוד, כד כתב רצנו צחיי (פרשת עקב): יס הפרס גדול צין המלות, ויס צחלוקי הלשונות ידיעה מופלאת, חנמה מפולאה.

וגם מאז ומקדם, חנני המטנה והתלמוד גם המה, לא חללו לפעמים להכדיל צין הלשונות הנדפסים, ולנאר איך המלות השונות על ענינים שונים תודינה, וכד מלאנו להם אשר הצילו צין כשך לתרצית (פרק איזבו נשך), צין נדר לנדצה (מגלה נקדחת), צין מורא לכיבוד (קדוסיין דף ל"א), צין חליפה לתמודה (פרק התורה היתה צאה), צין אחד לאחרי (צמדקשים), צין רקיע, שחקים, עדנות, וחציהם (חגיגה י"ג), צין שוא לשקר (שזועות פרק שלישי), וצין רמה צים לידה צים (מכילתא).

גם אחריהם גדולי חכמי ישראל, ואף מאשר לא היתה חכמת הלשון מלאכת עבודתם, רוצם, אס מעט ואס הדצה, שמו לצם להניל את הנדף. ולצלתי הזכיר המאורות הגדולים, אשר מקהל עדת חכמי הלשון, נדש"י, ראצ"ע, דד"ק, ואחזת מדעיהם, הנה לנו רצנו חנאל (הציאו רצנו צחיי) אשר הצדיל צין מיי למימי; וחכמי התוספות (שצת ל"ו) הצדילו צין קש לתצן; ורמב"ן, צפירושו על התורה, חילק צין ריב ותלוה, מקניהם וצהמתם, מהדומתן, מות ואסון; צעל העקדים (מאמר צ' פרק כ"ז) הצדיל צין שקר לכוז; רצנו נסים, צעל הדרשות, צין צבלל ללמען (דרש נו'), וצין לו ואליו (צסוף הספר); הדצ החזקוני הצדיל צין צממים וסמים, וצין יוס ויומם; דון ינחק אצו צאל, צפרוש התורה, הצדיל צין גוע מת וכאסף אל עניו, האמין לו והאמין צו; דצי עוצדיה ספורכו, צין גוי ולארם, אפוא ואיפה; וצעל מעשי ה' צין צועת לחוסה. **ועוד** נאלה תמלאנה צגזוי המפרשים והחכמים כלם, דרישות וחקירות הצצלת הנדפסים, דק לא הדצה צמספר, ולא אחד צהם אזר מתניו לצקש את נדף צכל מקום שהוא, ולא אחד צהם ייחד על הדגדים האלה ספר מיוחד; מלצד כי רצים מן הקדמונים קיימו וקצלו דעתם ענין

וללנן אמת נעדרת, לחסוף יערות דבש דבדרי נביאי ה', להעמיד טעום
 צם, כעשם לשך השמן, ולגלות מטמוני מסתרים צמעמקי לטון אצותיכו,
 אשר כסתה השכחה את פניהם, צהתפזר בני יהודל מעל אדמתם.
א'ים אחוא ימי צרכה, צהתעלם יחדו נפשי ונפשך? צשוטענו צשוקים
 וצרחוצות, חושצי מחצוצות, דמות ונשגצות; דבדרי לשומע, וצהקשיצי
 ליודע, צהיותי דצ ריצי, עם איש כלצצי, לא חנף ולא מחדף, וכל דעיוכי
 צכור צינה מלדף; צהיותי מולא נחת, צקצלי תוכחת, וצהיותי מלושר,
 צקחתי מוסר, וצהיותי שצע נעימות, כשמעי תעלומות.

ועתה לשוני לחכי תדצק, אחריש אתאפק, דד לאצ מחוץ למחנה,
 איך קול ואיך עונה; דמיתי לקאת מדצד, כי מי אשר יחונד?
 וצמי אשתעשע, וצמי אועץ? העם האצן, או עם העץ? על זאת
 אספדה ואיליל, כי מלאה אלני חכמי אליל, לא נתן ה' להם לצ לדעת,
 ועין דואה ואצן שומעת, ולסונס מדצרת גדולות, וקולס יחולל אילות,
 הצליהם אשמע ואותך אזנור, וצכרון אצדתך לצי יעבור, והמר עליך כהמר
 על הצכור: אנה פנה דודי? אנה הלך? — אנו שלך, וחלומותי שלך.

ועתה, מדוע אכחנו מחשים? ומדוע לא נחלץ חושים, ונשלח ספנים
 ציד הרעים, להעיד ולעורר את האהבה? נקומה כל ונכוצצה,
 צחצרות ה', לפניס ולפני; נחתור צמחצרת, אחדי אמת נהדרת, וכל
 דבדרינו צספר נכתציס, ודחוקיס נעשו קדוציס, ונתעלסה צאהציס, ותעלונה
 כליותי צנחצי ידך, ותעלינה לפניך לדלון אגרות ידיך.

וברוך ה' אשר יעץ עליך הנסיעה, (מפי עליון לא תלא דעה), ויאמר
 להפדיק ציניכו, למען החיות דעיוכיכו, כל יהיו עוד אך דבד
 שפתיס, מהר יסופו, ונחלוס יעופו, מקץ ימים או שנתיס; כי הלא
 מעתה צספר יכתצון, יאדריכו ימים ולא ירקצון, עיד צשיצה יוצון, ולעפר
 מות לא יוצון.

הבה נא אצוא אליך, אערכה לפניך דבדריס אחרים אשר צאו לידי עתה
 מקדוצ, צהיותי מחפש כפעס צפעס צמכמני לשונכו, ויורד לתחתית
 צארותיה, לשאוצ מעס מים חיים.

הלשון הזאת היפפיה האמה העצריה, מקץ שנים שמונה מאות אשר
 שמו גדולי החכמים עיניהם ולצם עליה, ויתודו אותה ויתאו
 בצוליה, יעלו הדיה, ידדו צקעותיה, פסגו אדמותיה, גם לללו צמתק
 מימיה, לסקל מסלותיה, להאיד מהשכיה, לגלות סתדיה, ולחסוף
 תעלומותיה; הנס צכל זאת, המנוסה מתנה וטמופלל, דצ מאך עוד
 היום מהנודע והנגלה: וצאמת הנגלות צעלות צחצילות חצילות סגלות
 גדולות

והנה לפניך אחי שתי מלות תר . מרגל , הנלכות כשתי אחיות תאומות ,
 ואף גם זאת, הנה עניניהן זה הפך זה מתס ; כאשר ראיתי צעיני
 הסצוע החולף , וכאשר תראה צעיניך גם אתה ידידי . ועתה אתה אחי ,
 ראה גם דאה , כי האים אשר יתור הוא מנקש העוצ , כאשר תראה : לתור
 להם מנוחה , לתור להם מקום לחנותם , אל ארץ אשר תדמי להם , וכן
 ולא תתורו אחרי לנצנם ואחרי עיניכם , לרדוף אחרי התענוגים ; והלשון
 הזה תר נבזר מן אתא דאה (צא לראות ולנחוד העוצ) , וכן מלאנו
 דרך האתרים צאל"ף ; וצהפק , המרגל יבקש זאת הדע , כמו מרגלים אתם
 לראות את ערות הארץ צאתם , וכן הלל צעצור לחקור ולהפוך ולרגל הארץ
 צאו ענדיו אליך , וכן וירגל צעצך אל אדוני המלך , לא רגל על לשוני .
 כלם ענינם גלוי הבנות והדע , והלשון נבזר מן דע גלה .

והנה משה דצנו , צלחו שנים עשר אנשים לראות את ארץ כנען , ידוע
 הדבר כי לא לצורך שלח אותם , כי היתה ארץ זבת חלב ודבש ,
 פי ה' דבר , והיות העם היושב עליה חזק או דפה , מה מעלה ומה
 מוריד , וה' ילחם להם ; אך שלחם לתור את הארץ , למען יראו את טובה ,
 ויגידו כבודה אל עם הארץ , ויחזקו ידיהם ללכת אחרי ה' ; והמה השחיתו
 התעיבו עליה , והפכו מהשנת טולחם , על כן אנהו קודמים להם צנס
 מרגלים , גח כי צפרשת שליחותם לא נ'ראו כי אם צנס תרים .

ואולם צמסנה תורה כתוב לאמר : ויצאו עד נחל אשכול וירגלו אותה ,
 כי צאתם כן היה הדבר , כי מעשה מרגלים עשו , ולא מעשה
 תרים , גם כי לתור נשלחו ולא לרגל , על כן כתוב שם אחר הדברים
 האלה : ויחקו צידם ופרי הארץ ויורידו אלינו וישיצו אותנו דבר ויאמרו
 טובה הארץ אשר ה' אלהינו נותן לנו ולא אציתם לעלות : והנה למראה
 עינים העקד חסד ; כי זה שלא אצו לעלות , לא היה על אודות טובה
 הארץ אשר אמרו המרגלים , כי אם צעצור אמרם אפס כי עז העם והנה על
 פי דרכנו אין המקרא חסד דבר , כי צאמרו וירגלו אותה , כד הודיע כי
 הוליו עליה שם דע , והנה לא נשאר לו להביד רק את העוצ שאמרו , על
 כן הוסיף ואמר ויאמרו טובה הארץ , להזכירם כי גם כי הוליו עליה
 דבה , הנה לא יכלו להכחיד תחת לשונם את יקר תפארתה .

אמנם לא סוף דבר כי כל שדש ושדש חלוק ונצקיל צטעמו מכל שדש
 אחר , כי גם פעל אחד צעינו יורה לפעמים הודלות שונות כפי
 השתנות מלות הטעם או אותיות השמוש , אשר הוא נקשר צהן עם
 השמות . וגם לרצו הזה לך ואראך אות ומופת צהנלה אשר החלתי מאז ומקדם ,
 ואחרי אשר התרפיתי ממנה ימים רבים שצתי אליה עתה מקדוץ והשלנותיה .

עמין כפל לשון צמלות שוכות, ובעלם מהם דבר אשר כל האחרונים מודים
 בו, צעקנות אציר המליצים Blair, כי לא תמצאנה בלשון מן הלשונות
 (ואף כי בלשון הקדש) שתיים מלות, תהיינו שוות צטעמן אשה אל אחותה,
 שווי שלם. והראשון צין חכמי ישראל, אשר מלאו לבו לגזור המשפט הזה,
 הנה הוא אחד ממדקדקי אשכנז, רבי ראובן בן אהרן הלוי שמו, אשר
 נלחם צמדקק היקר רבי שלמה זלמן הענף, צספר אשר קרא לו צשם
 עצמות אהבה (הוחק צפירודף שנת התק"ד), וסם דף ת"א כדברים
 האלה כתב: לא אאמין לעולם שיהיו שני שדשים או שני משקלים יודו על
 דבר אחד צעינו.

ואולם האים אשר סם נפשו על החקירות האלה, ואשר החל לכתוב עליהן
 ספרים מיוחדים, גלוי וידוע היותו החכם הנודע צשערים, רבי כפתלי
 הירץ וויזל ז"ל, אים אשר דוח צו, דוח דעת ויראת ה', ותצונה עמוקה ודעת
 רחבה, וחרירות אשר אין עמה מרפה, והשתללות אשר לא תצו מפני כל. הוא
 פתח לנו הפתח הגדול הזה: ואם אומנם לפעמים (כמשפט כל חקרי לב, הכוזבים
 דרך חדשה) נעו אשוריו מקו האמת, הלך צדרך מדחוק; תהלתו עומדת
 לעד, על אשר זכה ונאלץ ספריו פה אל פה חכמה ומוסר, יראת ה' ואהבת
 האדם, ועל אשר זכה את אחרים אשר הלכו צעקנותיו, ויזריחו אור גדול
 גם לספרי הקדש גם ללשון הקדש.

ובי לא ידע את יקר תפארת המלאכות הנכבדות אשר ילאו לאור אחרי
 קום הליק ההוא? נתיצות השלום, מנחה חדשה,
 פנאס, אור השרשים, וזולתם, מה יקרו ומה נעמו, צנאור
 הכתובים וצגלוי תעלומות הלשון! לא יסולו צבתם אופיר, צשהם יקר וספיר.
וגם אחרי כל אלה, אם צעיניך יפלא, יקדי אשר אצתי, הלא גם צעיני
 יפלא, איך אפוא כי נקח צידינו ספר אהל מועד, או ספר דברים
 אחרים, נמצא הלשונות הנודפים דבים ועלומים כחול ימים, ועל כרחו
 נאמר, כי החנמים האלה כלם, צהצלות אשר חדשו צחנמתם, לא חסרו
 עהן עד היום, כי אם ככלצ המלקק מן הים.

גם חכמי נתי את לצי על החקירות האלה, ותמצא הנילכה חן צעיני,
 ואעצור צה צלצ שלם וצנפש חפלה, עם היותה מלאכת עצודת פרך,
 ויהי ה' אחי, ואשים בצול לשתיים או שלם מאות לשונות, ולא אוכל לכחד
 מחת לשוני, כמה ימצא צחקירות האלה מן הנועם והתענוב, צהבלות
 לצבד עייניו נמעט צכל מקרא מן המקראות דבר חדש לא שערוהו הדאסוים,
 ונראותו עולם מעלת הלשון הזאת הדומזת על ידי מלה אחת, ופעמים
 על ידי אות אחת, על כמה ענינים פענינים שונים.

והנה

נפשו קטורה נכפשו, כמו לא תירא לציתה משלב כי כל ציתה לצום סלים, ציתה כאמר על נפש בני ציתה, צעלה וצניה, וכן ויירא מאד לנפשותינו, כי כן דרך העצרים לדבר נכפש כאשר ידובר צעלם כפרד מן החי אשר היא צו, כמו שכם בני חשקה נפשו. והנה היראה הזאת הנקשרת בלמ"ד, היא יראת האהבה, וצ"ל ספר הצרית (חלק שני מאמר דביעי) חשב מחשבה חדשה, לאמר כי היא היא יראת האלהים, אשר לווינו זה, והיא לירא ממיד מעשות דבר אשר יהיה דע צעיני ה'; ואולם מלבד כי אשר הוא דע צעיני ה' איננו חלילה דע הכופל עליו ומכאיבו, כי אם חטאנו מה נפעל צו? הכך רואה, ידידי, כי אותו תיראו אמרה תורה, ולא לו תיראו. והנה כל הידעות האלה, אשר לא תקשרנה לא עם הפעול ולא בלמ"ס, דבר אין להם עם ההצלה אשר שמתו פני אליה; על כן אלך אשובה אל מקומי.

שנים המה הליורים אשר יצטיירו דמיונו, למען הוליד התבעשות היראה: האחד לירד העלם הנורא, כי נדמהו בלבונו עליוס ורצ ממנו, אשר לא יצטר ממנו להרע לנו אם יקרה שיפגע בנו; והליוד השני לירד המקרה, כי נשית לבגד עינינו כי צאמת לנו העלם ההוא וקרוב לכפול עלינו ולפגוע בנו.

ג כי מן הליורים האלה גם שניהם תולד היראה, הנה בכל יראה אשר יירא, יהיה אחד משני הליורים הוא הבוזב דמיונו; פעם כחצוקן צבולת העלם הנורא, וצדב כחו ועזונו, ועל כן יירא, צלי שים לבנו הפוכן הוא העלם ההוא וקרוב לפגוע בנו, אם אין, אך גדולתו תצעתנו, ועלמתו תחדיקנו: ופעם כלייד בלבונו כי יש דבר הכוכן וקרוב לפגוע בנו, ויירא לכפשונו, ולא כניא צנאזני משפט כחו ויכלתו כלל.

והנה נא לנו שני מיני יראה, אקרא לאחת יראת הנח, ולשנית יראת הפגע: **הלא** מעתה הנה בלשונו הולך לשון יראה עם הפעול להורות על יראת הנח, והוכח לשון יראה עם מ"ס על יראת הפגע. העצד יראת אלוניו, מדעתו כי כל אשר יחפון יעשה צו; ואם אלוניו קשה ואכזרי, הוא ירא ממנו, מדעתו כי קרובה חמתו לבל, ושצט עצרתו להתכותף. **הלא** תראה, ידידי, דצדי ישעיהו לחחו ולאיס יהודה: לא תאמרון קשר לכל אשר יאמר העם הזה קשר ואת מוראו לא תיראו ולא תערינו. לא תיראו את מוראו מתצאר מן האמור אחריו ולא תערינו, לא תתנו לו חוזק ויכולת לבצוד עליכם, והנה היראה הזאת יראת היכולת. והנה אין צוה מקום ליראת הפגע, כי הנה כד עלה דלין ופקח ירושלים למלחמה עליה, ואיך יאמר הנניא לאיש יהודה: אל תיראו פן יצאו עליכם? וכבר צאו. ואולם

בארבעה דרגים מלאנו פעל ירא נקשר עם השם: ירא את. ירא
 מן. ירא מושגי. ירא מלפני; וכבר כתב דבי נפתלי ואחרים
 אחריו, כי כל יראה אשר ענינה פחד רעה תהיה נקשרת צמ"ס, וכל אשר אין
 אחריה מ"ס לא תהיה דק יראת הכבוד והדוממות, כל יתערב זה פחד
 רעה. והנה מלאנו כי ירא אנכי אותו צעשו, אל תירא אותו צעבו, אל
 תיראו את עם הארץ בצעפה עוממים, וכן לא תירא רע, חרצ יראתם וחרצ
 אציל עליכם, כל אלה צלא מ"ס, ואין בכל אלה יראת הדוממות, דק
 יראת הכזק לצה: וגם כי הוא דבי נפתלי מלא לו עוד דברי האגדה
 לעוות עלינו פשט הדברים צעשו וצעבו, לאמר כי מלא זהם דבר טוב,
 אשר צעזערו ידק לירוא אותם יראת הכבוד; הנה מה יענה צלא תירא
 רע, ונחרצ יראתם? מלצד כי גם לו תהיה הדלתו ישרה ונכונה, הנה
 איננה שלמה, ועדוקקת, צאשר לקח לענד אחד כל יראה שאחריה מ"ס,
 צלי להציל כלל צין המקומות אשר צאה צהם בת"ס פומדת לצדה לפני
 השם, וצין המקומות אשר תצא עמה מלת פני, וצין מקומות אחרים
 אשר תתלזה אליה מלת לקני.

ואשר אני אחזה לי, אחוך שמע לי.

שרש ירא נגוד משרט ראה, והנה היראה דרך כלל היא פעלת
 כה דמיון, הרואה את הכול ומצויד לנגד עיניו רע קרוב, (ובדבר
 הזה מצדל היראה מן הפחד, כי הוא יורה התגעשות הנפש אשר תחרד
 על דבר אשר לא תוכל לצייר דמיונו מה הוא).

המדבר הנושא על שפתיו זכרון היראה, יש אשר יצאד מה היתה
 המחשבה אשר חשב הירא, ומה הליוד אשר נרשם דמיונו, אשר
 ממנו צאה צלצו יראה, ואז תהיה היראה נקשרת עם הפעול, או עם
 המ"ס, צאחת הדברים אשר הזכרתי, ועליה תטוף מלתי. ויש אשר לא
 ינחר המדבר לצאד מה היה הליוד אשר יראה ממנו היראה, ואז תצא
 היראה צודקת, ולא קשורה דבר אחד, כעו לא נחקתי כי יראה, ויראו
 את צודות כספיהם המה ואציהם ויראו. ויש אשר יצאד המדבר סבת
 היראה, צלי יצאד הדק היטב מה היה הליוד אשר צייר צלצו האיש הירא'
 ותצא יראה כזאת קשורה צמלת כי, כמו ואירא כי ערום אנכי, ויראו
 האנשים כי הוצאו צית יוסף. ויש אשר יצאד המדבר את המסובב מן
 היראה, ואז אם יהיה המסובב ממנה ההונע מעשות דבר מה, תהיה
 היראה נקשרת אל הונעשה אשר לא יעשה צאות למ"ד, כמו כי ירא לצבת
 צוער, כי ירא לאמר אשתי. ויש אשר יירא אדם, לא דמתו צלצו רע
 קרוב לנפול עליו, כי אם צליוד רע קרוב לנפול על איש זולתו, אשר

106 Cambridge Herli

הנקשרת עם הפעול; הנני אליך לדבר דברי על הידעה השניה, היא יראה
הפגע הנקשרת עם מ"ס.

ד'ר"א מן, הליור הבורר דמיונו הוא ליור פגיעת הרעה זו; הוא ירא
פן יצואהו הדבר הרע, פן ישיגהו, פן יגיע עדיו: הירא מאד
יודע כי צלצו להרע לו, וירא פן יפגע בו. צעש לרות יליך וצשצע לא
יגע דך רע, צשוע לשון תחצא ולא תירא משוד כי יצא, לשוד ולכפן תשחק
ומחית הארץ אל תירא, כי עם אצני השדה צדיתך וחית השדה השלמה לך.
הלא תראה, ידידי, הדברים צדורים. לא תירא כאשר יצא שוד צאלנך,
פן גם עליך יפול, כי לא יגע דך רע, וכן מחית הארץ לא תירא, כי גם
היא השלמה לך, ואליך לא תגש. ולו אמר: ולא תירא שוד כי יצא, ואת
חית הארץ אל תירא, היה הטעם, כי ינלט מן השוד, גם צפגעו בו,
וכי לא יירא יכולת החיה, וגם צנפלה עליו יעמוד נליה צרוצ כחו וינלל;
והנה כל זה דחוק מטעם הפרשה ההיא, אשר צרששה צעש לרות יליך
וצשצע לא יגע דך רע. וכן לא תירא מפחד לילה, מחץ יעוף יומם: לא
תירא צלילה, פן יצואך פחד; ולא תירא ציום, פן יפגע דך חץ מעופף.
וכן משמועה רעה לא יירא, לא יירא שתצואהו. וכן אני שכנתי ואישיכה
הקיוותי כי ה' יסמכני, לא אירא מדצנות עם אשר סביב שמו עלי: לא כי
לא יירא יבלתם, ויתצדך צלצו לאמר אני אבצר עליהם: לא כן; כי צאמר
אני שכנתי ואישיכה הלא הביד לנו כי לא עלו על לנו מחשצות מלחמה,
כי אם נחשצות צטחון והשקט: ואולם, אמר, כי לא יירא פן יפלו עליו,
וגם אם יחכו סביבותיו, כי ה' יסמכהו, ולא ישיגהו; וכן היה הדבר,
כי צנדרו מפני אצטלוס צנו, לא נתפש, ולא צא צידוי וכן ה' אורי וישעי,
ממי אירא? ה' מעוז חיי, ממני אפחד? לא אירא פן ישיגני מצקס דנתי,
כי צקרוצ עלי מרעים לאכול את צשרי, לרי ואויבי לי, המה כסלו ונפלו,
ואיככה ישיגוני? וכן אל תירא מפחד פתאום ומשואת רשעים כי תצא,
כי עליהם תצא, ולא עליך, לא תירא לציתה משלב, השלב משל על הקור,
והקור לא יצא לצית אשת חיל, כי כל ציתה לצוש שנים, וכן לא תיראון
מהם, ה' אלהיכם ההולך לפניכם הוא ילחם לכם, ככל אשר עשה אתכם
צמנדים לעיניכם, והנה לא יצאו עליכם ולא ילחמו צכם (*), לא שאלם

ילחמו

(* וזה גם כן עוונק ענין מלת לעיניכם לאמר: אתם לא פעלתם דבר, רק ה'
נלחם לכם, ואתם עומדים ורוחם, כאדם הרוח מריצת צדים, ועומד ומצוט,
ולא יתעבר על ריב לא לו, וכן צשוני את שצותכם לעיניכם, הנה לנראה
ענינם מלת לעיניכם חך לנותר, כי חין יקלנו וחננו לא נראה צקולנו?

ואולם אמר להם: אל תיראו אותם, אל תגדילו צדמיונכם כחם ויכלתם, כי לא יוכלו לכם. וכן יעקב אמר צתפלתו: היללני כל מיד אחי מיד עשו כי ירא הנני אותו פן יצא והכני: ירא היה מיכלתו, ומאד צע מאות איש אשר עמו, ולא היה ירא פן יצא, כי ידע כי יצא, רק ירא פן יצא והכני. יהושע וכלב אמרו אל העם: ואתם אל תיראו את עמ הארץ, כי לחמנו הם: אל יהיו צעיכס גדולים ועומים מכם, אל תאמרו כי חזק הוא ממנו, כי הלל לחמנו הם. הנה אדוניהו ירא את המלך שלמה: היה ירא מיכלתו, כי אחרי שצחו על כסא המלוכה, כל אשר יחפוץ יעשה; וגם צדקס יהיה שלמה משוח למלך, היה לו לירוא ממנו, פן יהיה לודה את נפשו, אחרי היותו חודש עליו דעה לגזול הממלכה מידו, אך אם היה ירא ממנו, לא היה ירא אותו. גם כי אלך צביא ללמות לא אירא דע; לא יהיה דוד דע גדול צעיני, ויכול להזיק אותי, כי אתה עמדי; ולא אמר לא אירא מדע, לא אירא פן תמלצני דעה, כי כלתו צביא ללמות לא ימלט מפגוע זו דוד דע, אך לא היה ירא דע, כי גם אם יפגעהו דע, לא יוכל לו.

ואחרי אשר הלינו לשון ירא את להודות על ידאת היכולת, לקחורו על לשונם כמו כן, דרך לשון מושאל, להודות על ידאת הגדולה והדוממות; כי אמנם היכולת והגבורה והגדולה והדוממות, דברים קרובים המה, וצעיני הקדמונים היו צאתם דברים אחרים, כאשר ידעת, ידידי, כי הגבור מאחיו היה נכבד, והעדים הנאמנים צאחדית איזו. והנה עמם איש אמו ואזיו תיראו, יהיו גדולים וחשובים צעיכס ויהיו כל מעשיכס לאות ולעד אשר אתם דואים צהם יתרון מעלה עליכס, והנה הידאה הזאת קרובה אל הכיבוד, ואולם חלוק יש המפריד ציכסם.

המכבד דעהו, דעהו חשוב צעיניו, והוא חשוב כדוד אשר לא נכון להקל צו, אפס כי אין לורך לו אשר יחשוב את דעהו גדול ממנו, כי גם יוכל לחשוב את דעהו וכבדהו, ויחשוב גם את נפשו יותר מדעהו; ועל פי הדוד הזה, גם הצודא יכבד את צדואיו, אשר נאין ונאפס לעומתו: אמר כי מכשלי אכבד: ואולם הידא את הצדו, הנה הוא דואה צו יתרון מעלה ודוממות מאשר ידאה צנפשו. והנה כן ידאתו את ה', היא צדומו נגד עיכינו גדולתו ועומס יכלתו, ויהיה גדול צעיכינו הדעה יותר מכפסנו, ויותר מיתד כל הנמלצים, ויהיו כל מעשינו לאותות ולמופתים על אשר כלנו.

ואחרי אשר התצורה למכך, ידידי, הידאה הראשונה, היא ידאת היכולת, הנקשרת

נגדו אל תירא מפניהם, אל תחלל מהתנצלות אליהם, ואם היה בונש
 בצואתו לא היה יראי וכן וישמעו פלשתים כי התקצרו בני ישראל המצפתה
 ויעלו סדמי פלשתים אל ישראל, וישמעו בני ישראל ויראו מפני פלשתים;
 יראו מעמור שם קהל גדול יחדו, כי הנה לא עלו עליהם פלשתים דק כי
 שמעו כי תקצרו, ואם יתפרדו יסודו מעליהם, וכן ויוסף שאל לירא
 מפני דוד עוד, צאמת לא היה ירא ממנו, כי ידע תוס לצרו ועולה לא
 כמלאו; אפס כי אחרי דארתו כי לא עלתה צדו להפילו ציד פלשתים
 צנכלו אשר ככל לו צדד הערלות, וכאפוך הוא, כי צענס הדנד ההוא
 הוסיף לו על תפארתו תפארת, לא ידע עוד מה יעשה צו, ותמיד כל
 היום דאגה לצרו, פן צדדי אשר יזיק עליו להאזירו, ירצה לו כבוד ושם,
 והנה היה כבוד ככל עלותיו, והיה כסוב אחר מכל מחשבותיו, כמשפט
 הירא מפני

ד'ירא מלפני אדם, הוא ירא צעור האים לנגדו, ולא ידע גם הוא על
 מה יירא, ועל כרחו יירא כדארתו אותו. ואם הידעה הזאת
 מתרחקת מעיני הידעה בכלל, אשר אמרתי היתה פעולת הדמיון הרואה
 את המולד, וציראה האחרונה הזאת אין הדמיון רואה דבר צדדו;
 הנה אמנם גם היא צעס יראה תקרא, צעצור היות שרש ירא כגור
 משרש ראוי, והידעה הזאת כמשכת יתר מכל יראה ממראה העינים. הנה
 לפניך וירא שאל מלפני דוד, ויסידהו שאל מעמו וישימהו לו שר אלק;
 ואם ירא ממנו פן ידע לו, איך ישימהו שר אלק, לתת חרצ צדו להרבו?
 אך היה ירא מלפניו, כאשר אמרתי, ולא יכול לנעווד לפניו, כי מראה
 פניו יפחידהו, על כן הדחיקו מעליו. וכן ידאי האלמים אשר ייראו
 מלפניו, הנה האנשים אשר תאחוס דעה, ככל עת אשר יעלה שם ה'
 על לצס

והנה נשלמה ההצלה, ואולם דקות העינים אשר לקחתי לי לצדד
 וללצן, לא יתנוכי להתצדך כלצני לאמר: קלעתי אל האמת ולא
 חטאתי לכן אליך כשאתי את עיני, ידידי נפשי, ואליך אתחנן, תאזר מתניך
 צחמתך, ללרוך את כל דדדי צמירך צינתך, עשה זאת אפוא ידידי,
 וערכת לפני משפט כמשפטך צעורך עמדי, והודעתני החטאת והאשם,
 צאשר הוא שם, אז אוסיף גם אני להרין אליך אגדותי, לערוך לפניך פני
 מקירותי; ויגו אל את צרמתו, לידידי ולחמתו, כהשוקת אובה קדום, הוא
 הנא על החתום.

ש. ד. ל.

ילחמו צבם לא יהיום צהם נה להרע לכם ; וכן לא תירא מהם, זכור תזכור
 את אשר עשה ה' אליהך לפעמי' וכן ידמיה היה אומר אל הפלעה הנשאלת
 מן הגלות : אל תיראו מעצדי הנשקים, אל תיראו פן יצאו עליכם, כי לא
 יצאו ; לא אל תיראו אותם, אל תיראו ינלחם, כי צאמת אם יצאו עליכם
 לא העמדו לפניהם . והנה כל ויראת מאלהיך, היא הזרהה לחוטא : דע
 כי הדבר הזה דע צעיני ה', ואם תעשהו, ידו תגע צך ; על כן תירא
 ממנו, כן תפול עליך ידו : וזאת יראת הפגע, אשר לא תכון כי אם צמוטא,
 לא יראת היכולת והגדולה, המפורדה והמהוללה .

ואולם מלמד שני מיני יראה אלה, יראת היכולת ויראת הפגע, הנה עוד
 שתי יראות אחרות ראו העצרים להציל בלשונם, וזה צעני הלשונות
 אשר נשאלו לי לצד לפניהם : ירא מפני, וירא מולפני .

הירא מפני, אינו ירא צאמת ; הוא נמנע מעשות דבר, צעזור דבר
 דע אשר הוא רואה כמשך ומעשהו, וראה ונשמד . כי יראתם
 מפני האש ולא עליהם צהד, יראתם מהתקדצ אל ההר, צעזור האש אשר
 ראתם ; והנה צעמדם צמקומם לא היתה להם יראה . ואתה ועצדיך
 ידעתי כי טרם תיראון מפני ה' אלהים, ידעתי כי עד נה לא לקחתם
 מוסד להשמד מהמדות בצדו, כי עוד צסוד המנה תוסיפו לחטוא ; לא
 הצכל זאת לא צאה בלצם יראת האלהים אשר מוננה תולד העבודה השלוה,
 דק כי עד נה לא נוקדו לשמוע צקולו גם דצד אחד, גם כאשר העד יעידי
 צהם לאמד אם תעשון כזאת כה אעשה לכם . וכן דצד ה' אל יהושע : אל
 תירא מפניהם, אל תמנע מהלחם צהם מיראה . וכן וירא מאד מפני
 אביס, נמנע מעמוד שם, וצחד ללכת צארץ אחרת, מיראתו . וכן ויראו
 מפני המלך כי ראו כי חכמת אלהים צקדו לעשות משפט : ולמה ייראו
 ממנו להיותו חכם ? הלא ישנחו יעללו ; דק העעם, יראו ונמנעו מעשות
 אשר לא עוצ, גם צחדדי משגיתם, כי צחננתו יגלה נסתרות . וכן דר
 אותו אל תירא מפניו, אל תמנע מודת אותו, מיראה . אל תירא מפני
 הדצדים אשר שמעת, גם שם אם היה חזקיהו מעה שמו לקצול להיות
 למם עוצד, לא היה ירא, והנה הנציא אומר לו : אל תחל עיראה להתחזק

כגד

וצה ולא נראהו ? אך העעם צאמת, כי ישיב צצהנו ויקצנו, ולא תושע לנו
 זרוענו, ולא ידים חים ממנו זה ידו וזה רגלו, רק נעמוד ונראה . והוא
 יבשה . וכן צהרגים הפלעה אשר לי הדגמתי מלת לעייבם (*restando voi*
simplici spettatori . וזה יסוד גדול, דהוי להודיע ולהודיע, כי הקצון
 אשר צהננו מקיים, לא צחיל ולא צנה יהיה, כי אם צדו ה', כימי צהננו
 תארן תכרים יראנו נפלאות .

פירוש שורש ברות צננין פיעל.

פועל מות צננין הקל הוא תמיד עומד, ואם ידעו הכתובים לסמן
 זו פעולה יולאת ישתמשו על הרוב צננין הפעיל, כמו והמית איש,
 אתם המיתם, להמיתנו, אני אמית, וכו' וכמובן דנים, מעתה אם
 ההפעיל יולא לשני על מה יורה עוד הפיעל ששורש הזה? ומהו ההבדל
 בין המית למות? לזאת חשנתי כי פועל מות בהפעיל מורה על
 הריגת אדם חי וצדוף שאילו לא הרגוהו היה יכול לחיות עוד, אבל הפיעל
 נופל על הריגת אדם חולה או מסוכן שאף צלי הריגה היה מת מטעמו
 מחמת חליו, אלא שהבורג ממהר מיתתו. והנה להוכיח אמנת הכלל הזה
 צדקיה נלחת הצט ימין וראה כי בכל התנ"ך לא נמצא שורש מות צפיעל
 דק תשעה פעמים צלצד, וכולם מסכימים עם הכלל שהכחנו, אלה הם
 המקומות אחד לאחד למציא חשזון עם פירושם כפי הנחתנו: אצימלך אמר
 למושא כליו שלוף חרצך ומותתני (שופטים ט' כ"ד), וכבר היתה גלגלתו
 דלולה ולא היה יכול לחיות עוד; יונתן היה מכה צפלשטים הנה ופלווע
 ומושא כליו ממותת אחריו (ש"א י"ד י"ג), כלומר אותם שהיו צין
 החיים והמות; כשקלע דוד אצן צנלח גלית אמר הכתוב ויך את הפלשתי
 וימיתו (ש"א י"ז ב'), לפי שצד מיתה לאדם צדוף, אך עדיין לא
 מת, אבל כשכרת את ראשו כתוצ וימותתו (שם שם כ"א), לפי שאף צלי
 כריתת ראשו לא היה חי זמן דב; שאול אמר לעמלקי עמוד נל עלי
 מותתני (ש"א ח' ע'), לפי שכבר היה נשען על חניתו, ואע"פי שלא
 עלה צידו להרוג את עצמו עכ"פ לא היה אפשר שיחיה עוד כמו שמועיק
 העמלקי ואמותתו. כי ידעתי כי לא יחיה אחריו נפלו (שם), ומעט זה
 כתוצ אנכי מותתי את משיח ה' (שם) צפיעל; וכן תפרש פסוק תמותת
 דשע דעה (תהלים ל"ד כ"ז), הרשע כבר מת מיתת הנפש כי עונותיו
 ילכדו וחייתו לא תראה צאור פני מלך חיים, אכן לפעמים גם הרשע
 יושב צלורה צע"הז, אבל זה אינו כ"ל למראה עינים וצדוף עליו דעה
 או סכנה ואין צו זכות להכלל ממנה, הנה הדעה הדיח תמותתו, לא כן
 הכליק כי שבע יפול וקס צהיות זנויותיו מדונין, וזו כונת הכתוב שאמר
 דבות דעות לדיק כל דנים, תמותת דשע דעה צל יחוד; ובן פירוש
 וכנאה לצב למותת (שם ק"ט י"ו), כי איש עני ואציון וכנאה לצב נחשע
 כבר נמת כי חייו אינן חיים, אולם האכזרי ידפסו עוד עד שימותתו;
 וצדך הזה ידמיהו הנציף צהיותו מתאונן על יוס לידתו כי טוב מותו
 מחייו אמר אשר לא מותתני מרחם (ידעים כ' י"ז), שהרי הוא חשע
 עצמו בעת אף קודם לידתו, ובל זה צדך משל. — והנה על פי הדקדים
 האלה

פתרון איזה פסוקים קשי' ההבנה.

וישתחו ישראל על ראש המטה (נראשית מ"ז ל"א).

המפרשים ציטרו השתחוויה זו על אחד משני אומנים, קלתם אמרו שיעקב השתחוה ליוסף להודות לו על שהצטיחו למלכות ולונו, אך נולד סאין דרך האז להשתחוות לפני הצן אע"פ שהצן מושל, שהדי צמורך מלינו שיוסף עלמו עם היותו מושל השתחוה אפיס אלה לאציו, הנה העיקר חסד מן הספר, כי הכתוב לא הודיענו למי היתה השתחוויה זו, ועוד יקשה מלינת על דאש המטה, כי אם היא כפידוש הדש"ס ממקום שהיה על המטה, אין נורך להודעה זו, כי צידוע שהשתחוה ממקום שהיה. ולמפרשים שכתבו שיעקב השתחוה לאל ית' על שחננו להשיג זה מאת צנו יקשה ג"כ חסרון ההודעה הזאת צכתוב, וגם לפירושם לא צא על ככון מלינת על דאש המטה. והנה צציטורי הנדפס נגדדתי גם אני אחרי הדעת הזאת השנית, אך עתה מלאתי דרך יותר נאות לפשט הכתוב, והוא:

יש הצל צלשוננו צין השתחוויה שאחדיה למ"ד וצין השתחוויה שאחדיה על, כי העלם הקשוד עם למ"ד הוא המקצל הכבוד, כגון וישתחו סס לה' (ש"א א' כ"ח), ושתחו למלך (מ"א א' י"ו), וישתחו למסכה (תהלים ק"ו י"ט), וכן כולם, אצל העלם הקשוד עם על הוא השטח שעליו יטה אדם את בופו, ואין השטח ההוא מקצל הכבוד, כמו שיורו כל הגתוצים, וצנין אז כולם ואת העשתחווים על הגבות לצלף השמים (לפניה א' ה'), כי היו נותנים כבוד לצלף השמים ולתכלית זו השתחוו עלמן על הגבות, וכל זה פשוט, מזה למדנו שפועל ההשתחוויה לא יורה תמיד על כתיבת הכבוד ועל העבודה, אלא לפעמים הודלתו רק כפיפת הקומה ונטיית הגוף או לנורך השכיזה או לתכלית אחד הדומה לו, ועל פי הודעה זו נפדש הפסוק שלפנינו. צפעם השנית כשצא יוסף אל יעקב הודיענו הכתוב ויתחזק ישראל וישז על המטה, ומסתמא עשה כן גם צפעם הראשונה כשקרא לצנו ליוסף, אע"פ שלא כתפדש צכתוב, כי הדעת כותמת שלהיותו קרוב לנות בצדה עליו החולסה והיה שוכ צתמיד על מטתו כדרך הזקנים, וכשקרא ליוסף לדבר עמו רצה לכדו צהדים דאשו ממדאשותיו, כמו שכדו צפעם השנית, וכד עמו צהיותו וישז על המטה לא שוכ צבמרי, והנה היה אז דאש המטה פנוי, אצל כשכילה לדבר עמו כדכין דאשו על מדאשותיו והשתטח צכל גופו על המטה, והיו וישתחו ישראל על דאש המטה.

י"ש"ר

(מלכים א' כ"א י"ג), ורבים עוד, כי כלל זה לא יוצן ממנו שימות, אם לא שהענין מוכיח עליו שמדבר צמיחה, והנה צהיות פועל סקל בופל דק על הזריקה כמו שאמרנו, לכן השתמשו בו הכתובים להורות גם על הסרת האצנים, כמו סקלו מאצן (ישעי' ס"ז י'), כי סוף סוף עיקר הנחת הפועל הזה על הכנת האצנים ממקום למקום, אע"פ שורש רגם יורה על התכלית כמשך מזריקת האצנים שהיא המיתה ע"י הפלעים וההגאה צם, ולכן איך לדרך להזכיר אללו פועל המיתה (ואם תמלאנו דק צמי פסוקים אולי הוא לתוספת ציבור) דוק ותשנה. וזהו עיקר שורש רגם שורה על התולדה הכמשכת מן הזריקה, לכן יצא הפועל גם ציחם שצו, אמר: דגום ירגמו צו (ויקרא כ"ד), וירגמו כל ישראל צו (ע"א י"ז), מה שלא יתכן בפועל סקל, כי מעולם לא תאמר ויסקלו צו, והצן צכתו צענין ענין, כי שם אמר תחילה וירגמו אותו כל ישראל אצן וישדרו אותם צאם, כלו המיתוהו צאצנים ואח"כ שרפו גם אותו גם כל אשר לו, אחד זה הוסיף ויסקלו אותם צאצנים, וזה צודאי לא יורה על ההמחה, דק פידושו שלתכלית הציון ודקו ב"כ אצנים על פגרו ועל אפרו אחרי המיתה והשדפה. ואפשר עוד לומר כי צחינת הפליעה ושצירת הגוף הצאה מכה הרבימה ידמה שורש רגם לשורש גרם צהיפק האותיות, כי גם הוא יורה על שצירת העלמות, כמו ועלמותיהם יגרם (צמד צ"ד), ואת חדשיה מברמי (יחזקאל כ"ב).

י"ע ע"ר.

הצדל פין פועל תבן לפועל תקן.

שני השרשים האלה דומים זה לזה בצחינה אחת מלערפת לשיניהם, דהיינו שניהם יורו על מעשה שעל ידו יהיה הדבר יותר שלם ממה שהיה קודם לכן, אך מוצדלים הם זה מזה בצחינת האופן שעל ידו יושלם הדבר ההוא, כי הנה לכל עלם יש גחות הדפה והנאים הדפה שבהם הוא מגיע אל השלמות, אולם להשלמת העלם יצטרכו צ' דברים: הא' שיהיו צו כל הכחות וההכנות הנדיבות להשלמתו ולא תחסר צו אפילו אחת מהן שאם הוא חסר אחת מהן תהינה גם הכחות האחרות ללא תועלת, ד"מ אילו לא היה צאדס נח הזכר לשוא יעמוד להשלים עלמו, או אילו יחסר מן האילן נח המושך שעל ידו ימשיך אליו לחלוחית האדמה הנה לעולם לא יגיע אל שלמותו לעשות פרי, וכן צכל דבר, ושמות כזאת תקרא צכמות הכחות, והענין השני המלערך להשלמת העלם הוא שיהיו כחותיו

האלה עלה צדעתי להצדיל ג"כ צין שתי המליצות הללו בן חמותה, בן מות הגם כי שם תמותה אינו נגזר מן הפיעל, וזה כי כל בני אדם נקראים בני תמותה לפי שרופם למות ואין איש פודה את נפשו ממות, אך יכולים הם לחיות שנים רבות, ועכ"ז נקראים תמיד בני תמותה, כלומר מעותדים למות, אבל בן מות לא יקרא אלא מי שנגזר למיתה, ולא יחיה עוד:

י"ש"ר

וביהודה הירדן מזרח השמש (יהושע י"ט ל"ד).

נתחבטו המפרטים צפידוש המקרא הזה, כי ידענו שנחלת יהודה לא הביעה עד הירדן, ואין אמר וציהודה הירדן? ועוד צהיות הכתוב מדבר מוצולי כפתלי, איך יאמר שנחלת כפתלי תפגע נחלת יהודה והם רחוקים זה מזה הרבה, כי כפתלי צלפון ויהודה צדרום? והלא יש ציכיהם נחלת צנימין ונחלת צני יוסף ונחלת יששכר! לכן איני אומר שנחלת וביהודה שנפסק זה אינו שם השצט ולא שם הנחלה שנפלה לצני יהודה צפרט, אלא הוא שם כללי לכל ארץ ישראל, ויתורגם (Judaea), בי ידוע שכל א"י נקראת לפעמים יהודה סתם, כמו ולא נראו כהם לפנים צארץ יהודה (ד"ה צ' ע' י"א) שפירושו צכל ארץ כנען, שהרי צמלכים א' י"צ אמר על זה צדרך כללי ולא נראה עד היום הזה, וצא זה וליעד על זה. אמנם לפי שצני ישראל נחלו צעצד הירדן ימה וגם צעצד הירדן מזרחה, הצדילו הכתובים צין שתי הארצות הללו צמה שקראו לחלק המערצי צסם יהודה (Judaea) סתם, ולחלק מזרחי דהיינו ארץ הגלעד קראו צסם יהודה הירדן (Judaea Jordanis), א"כ כוונת הכתוב כאן להודיענו שנחלת כפתלי פגעה לצד מזרח צאותו המחוז הנקרא יהודה הירדן, והוא החלק שנפל לצני מנשה.

י"ש"ר

הצדל צין פועל סקל לפועל רגם.

שורש סקל הונח על זריקת האצנים בידא מצלי הצנחת התולדה היוצאת מן הפעולה ההיא, ולפעמים לא תמוסך המיתה מנח הזריקה ההיא, כי בן כתוב ויסקל צאצנים את דוד (ש"צ י"ו), והמלך לא מת, ולכן כצזייתה התורה להמית ע"י הסקילה הוסיפה על הדוב פועל המיתה, כגון וסקלתו צאצנים ומת (דברים י"ג) ויסקלוהו צאצנים וימותו (מלכים)

ורגלי (תהלים כ"ז, י"ז) שויתי עד צק בְּאָרְי (ישעי' ל"ח)
 ואשתומם על המלחה מה יהיה צין זה לזה? אמנם נראה
 לי, כי כלרי צינעי' יש לו הוראה אחרת: הוראת שרש
 ארה הוכח על הפדל' חלקי הגוף זה מזה, כמו ואל דוה
 כל עוצרי דרך; אריתי עורי עם צמיו וממנו נבזר ארי,
 כמו חצי מן חצה ויתודגס א"כ:

אם מאַרגען וואר איך טריממערן גלייך,
 זאָ צערשמעטטערטע ער מיר דאו געביין.

יוסף בערגעל

פריוואטלעהרער אין פראַסניטש.

תיקון נוסחת התפלה

שמעה ה' צדק, הקשיבה רנתי;
 חאוונה תפלתי, בלא שפתי מרמה.

(תהלים י"ג ח')

ב'ה"ר אשר אנחנו בני אשכנז ופולין מתפללים בחול צימי צ' וה' הנוסחת
 הכהונה עתה בצדדי תפלה החדשים: אחינו כל בני
 ישראל העומדים בין בים ובין ביבשה: והוא לדעתי
 טעות גדול, כי הקיסור הזה אין לו שחר כלשון, והוא צלי הנכה
 — non sens ועכ"פ זרות צמצט — Barbarisme — ואזכה צין
 דעתי על עמודי יכון וצועז ואומר:

השימוש צמוצן זה הנלה צמלות בין — בין, וצל"א (זאָ וואָהל —
 אלם) איננו ע"פ דרכי לשון עברית הכמלאים צנצני קודש.
 ולק צעלי אסופת חכמינו צעלי משנה ז"ל שמשו צו; אולם כל איש מציין
 יודע, שאם האומר מוצן זה לריך לקסוד פעל עם שמוש זה, אז יכפול
 הפעל עם כל הצדל פרעי, ומקום הפעל הוא צין המלה בין וצין מלה
 התכליתית (ראו צוועקקווארט) כמו: בין שנשמא באב הטומאה,
 בין שנשמא בולד הטומאה (מעשר שני פ"ב מ"ט): בין שהורמו מאמש
 בין שחורמו מהיום (צינה פ"א מ"ו), וכמוכו דנות. ואף כי מלאנו פעמים

דנות

כחותיו כמותו זו צשיעור הראוי עלי גרעון ועודף, שאם יהיה ד"מ כח אחד יותר חזק מחצירו ויכניע שאר הכחות תחתיו, אז יצטל היחס וערך השווי ציניהם ולא יגיע עוד העלם אל שלמותו, כגון חילו יגדל מאד כח המעכל צאדם, האלף וצקד ישחט לו ומלא לו? ושלמות כזאת היא צא יכרת הכחות, וכל זה צדוד. מעתה אם הפועל כותץ צעלם כל הכחות והתנאים הבריכים להשלמתו אחד מהם לא כעדר, ומשתדל להשלימו צכמות כחותיו נאמר עליו שהוא תתן את העלם ההוא, כמו ותוכן לצות ה' (משלי כ"א י"ג). פי' שנתן צלצ האדם כל הכחות הבריכות להשלמתו, ועשה הלצ שלם צכמות, והראיה על זהו שאים צזרת תבן (ישעי' ע' י"ג) שמדצד צכמות עלי ספק, כי השמים גופניים. אולם אם הפועל יטרח להשלים את העלם צאיכות כחותיו נאמר עליו שהוא תתן את העלם, וידוע שימוש השורש הזה צדצדי חז"ל, וזה פירוש הכתוב מעות לא יוכל לתקון (קהלת א' ע"ו), כי הדצד נקדט מעות אם אין יחס השווי צין כחותיו, ונתינת השווי ההוא נקדט תיקון.

י"ש"ד

משלי כ"ז
כמים הפנים לפנים, כן לב האדם לאדם: פירוש הפסוק קשה ההצנה הזה, נראה לי ככה שדש פון הנחתו הראשונה על התנועעת והתנוודת הדצד ממקום למקום עלי השקט ונחת, והושאל אח"כ על הפגת הלצ ע"י שמחה ועלצ, פחד ודאגה, ויהי' א"כ פי' הפסוק: כמים הפנים (ציכוני מן פון) ומתנועעים, לפנים ד"ל אל פני המים; כי ע"י התנועה נשתנה תמיד פני המים, כן לצ האדם משנה תמיד את האדם ע"י תנועותיו ויתורגס א"כ:

וואז אונרוהיגעס וואססער זיינער אָבערדֶלֶאָכע איזט,
דאז איזט דאז הערץ דעז מענשען, דעם מענשען.

ישעי' ל"ח י"ג שויתיעד בקר כארי, כן ישבר כל עצמותי: כל המפרשים נלאו צפי' הפסוק הזה ועודנו כתמול שלשם סתום ונעלם, לכן אחיה דעתי בס אחי:

מלאתי צמסודה גדולה צמערכת, א"צ מן מלות שונות,
כשות צמצטלן, ושונות צהולאתן, וצתוכן צאָרִי יני
ורגלי

צמטניות בין השני צו"ו בוכל לוונד שהוא מטעות המגיבים, או שכל יצוא זה רק צדדי החולק על אחד שלפניו, כמו: והכמים לוונדים בין הפי עזמו ובין מפי אחדים. (שנועות פ"ד ע"ה).

וראיתי צאיזה סידורי תפלה כתוצ בים וביבשה והנוסחא הזאת עוצה מהראשונה: אכן פן השמיעוהו ההדשים מקרוב מספק דר' יאשי' דצעיכן או לחלק האף כי אין הלכה במותו והראוי מגמ' (צ"ע ל"ה ע"ג) שמציא אצוי סצר לה כר"י ורצא סצר לה כר' יונתן והלכתא כרצא לבצי דאצוי צר מיע"ל קב"ס; ואף שאחד מהאחרונים הניא שהכלל הוא רק אי פליגי מסצדא דנפשייהו ולא צשיעת התנאים אולם למויחש מיהי צעי אי לא מצינו הדיפוך ועיין צס' חזרת וחדר כלל מיע"ל קב"ס. ועיין (צנסהדרין פ"ה ע"ג) (וצ"מ ל"ה ע"ב ו"ל ד"ע"ג) וצתום' צד"ה אלל לת"ד, וצמטה למלך הלכות עומדים פ"ה ה"א וצמקומות אחדים שעל הדוצ לא אמרינן ד"ת כלסון צ"ה). אך זאת יובלו לתקן אס העמידו בים או ביבשה; אמנס משפט הצנודה להנוסחא: בין העומדים בים, בין העומדים ביבשה; כי אז שמטנו צשימוס הראוי לבין — בין עם הפעל, והודענו השיווי מכל דך צאורות אלה העומדים צים להעומדים ציצסה, אשר צזה דומה למאוד לשימוס שני בפי' הדמיון: כמוך כפרעה, כעס ככהן, כעמי כעמד. אולם הנוסחא: בין צים ובין ציצסה: צלתי מוצן רק אלל הצדל, כמו: ויצדל אלהים בין האוד ובין החוסך (ראשית א' ד'), ויוכל להוצן שהאנשים עומדים בַּתְּוֹךְ, ולימינס היס, ולשמאלס היצסה, וזה טעות גמור. והנה כל מציני משפט הלסון יודעים שצלסון העמים נקדא השימוס הזה של בין — בין צסס (גראמאטיקאלישע קאניוקטציאן) והוא משמות החיצוד המלדפים והמחצדים (קאנטראקטיבֿ = רעלאטיבֿ — צואממענציאהענד = בעציהענד). ועיין צספר — Peut להמלומד Th. I. Heinsius ודמשיג עלי צאמת ואמונה, ומודיע לי כי שגיתי, דצדיו יהיו עטרות לראשי, ואנסקנו מנשיקות פי.

יששכר בער שלעזינגער

רבות שמושי בין — בין צחוק המשניות שלי פעל כלל, הטעם, או שכל ילודף שם השמוש על פעל כלל רק על הכושר, או על הכושר, או על שם לדי לדי, או שחשך צדור המליחות היא (וצחוקו ככללים מלות הבוף הוא היא הם הן) כמו: בין שוגג בין מויד: והכוונה בין שהוא שוגג בין שהוא מזיד, כי צ"מ נחמד על הדוד צקיסורי נאמרי לשון עצמית כידוע: אולם גם צפן האחרון כל יתכן שיצוא צ"מ פעם אחד לפני שימוש בין — בין; רק או שיחמד כלל וכלל, או שיצוא צפידוס צ' פעמים, כמו: בין שהיא עניה, בין שהיא עשירה (צצא מליעא פ"ט ת"י), ואל ישיצני המשיצ (מסכהדין פ"ד מ"א) ד"מ מחזירין בין לזכות בין לחובה! כי גם שם חמד צדור המליחות שהוא; ואף גם זאת, שהשמוש ילודף שם על כושר הנאמד מחזירין; וכמוהו: חייב עליה משום כלתו ומשום א"ל בין צחוקו בין לאחד עייתת אציו: (שם פ"ז ת"ד) אולם פה צדורן דידן ילודף הכל על תיצת אחינו והוא כושר המאמד, כי הכושר הכללי הוא: המקום ירחם עליהם.

ומצאנו צלשון חז"ל שמוש אחד על כוונת נוצן זה, והוא אחד — אחר. כמו אחד הנכנס לעזה ואחד הנכנס לפוסעת העזה (שזעות פ"ז מ"ו). וגם שם מלאנו הכלל אשר הכחנו אמתי ציסוד מולק, כי נכפל הפעל הנכנס עם כל שיווי והמאמר: ואחד ד"מ, ואחד ד"נ (מכהדין פ"ד מ"א) כל יתעה אותנו, כי שם הולך השימוש הזה רק על שני הכושרים ואינו מלדף עמו פעל כלל.

ואל יטעון עלי הטוען מן: המכה את הצדור בין צלשן בין צלדורף (שם פ"ט מ"א), כי נוכל לומר ששם הטעם צאמד שמוצן הפעל המכה צלתי כשם כי אס צאלט תיצות, המכה את חבירו, וקשה להכפיל זאת בכל פעם. אולם אם חז"ל סמכו על המצין, צלתי נאות זאת בתפלה, כי היא לדיכה להיות צדורה צלי שום פקפוק. ומה מאוד עמלו הקדושים צפוסקים להקיד כל טפק שיצוש מסידור התפלה! —

ורנה השימוש בין — בין צמנטא חז"ל הוא צמקוס גם — גם צלשון מקדא: גם תצן גם מספוא דצ עמנו (דאשית כ"ד כ"ה), גם מתמול גם משלשום (שנוות ד' י'), גם לי גם לך לא יהיה (מלכים א' ב' כ"ו), וגם שם ילודפו על כושר הנאמד. ומשאלות הדצדים כלמוד ב"ב שהכנון שצין השני צלתי יחונד עם וי"ו העטף צראשיתו, ולא כאמד התעו המסדרים החדשים, כי דאינו שאף המלה גם, אשר צלשון חז"ל יצוא בין צמקומו, צלתי יחונד צפעס השני עם וי"ו העטף; ואם כמלא לפעמים

רגשות נכה רוח בעלות השחר.

בעתוני החלומות — אהה! — חזיוני ליל נגעוני — רבו משערות ראשי, ילדי מחהה, אשר סבבוני, — חרדה הקפתני — משמאלי חזיתי בלהה — מימיני פלצות — מה דמות בעתתני? דוי! רוחי מרחפת בין פחד — ותוגה — רוחי! רוחי! שאול ותפתה פערו לועם לבלעוני, — מה נודאה את החגא! ופחדך מה קשתה — צל מות צלך, ורוחך קטב — אך לילית תשכון בתוכך, ורפאים ישכנו באהלך — מלאתי רֶהַת, וחלחלה בעצמי — הוי! ואבוי! — מה זה תסמרו שערות בשרי? מה לכם ברכים כי הפיקו? מה לכם ידי, כי תלכנה מים? — ואת נפשי יחידתי! למה כהמות ים תרמי? הוי! — הנקל לך להנפיל אותי תוך תהום רפחד, כיגם לבי בקרבי תעיקי? — הבליגי — אנא! הרפי ממני! —

(עומד משתאה)

אל תרהי עוד רוחי! ואל תפחדו, נסו מרעידך עם חשבת ליל, נסו, ספו המו בלהות צלמות — נסו הצללים, חזיונות עלטה הלפו, השחרות והקררות נפוצה, ואור צח ובהיר, כסה פני הארץ — האח! השמש יצא ממקומו בנועם והדרת אורו, אודם יפעת השחר, התפשט על נאות דשא, ונול תלמי שושנים, כפרים עם נדרים, ברסיסי לילה ציצים, ופרחים התכסו, כמשבצות זהב לבושיהם — ריח ניחוח שושנים יפיתו, יפיתו גיל וחרוה תוך היכלי לבי. יפיות נאות דשא, נעמת לי מאוד, נעמת לי ביפעת המונתיך — רעי נפשי שוחחה! רעי בשושנים, קטפי פרחים ותעדי דאשך ככלה — קראי לתוגה דרור, והרפה מפניך, לא עת מספר היא. לא — עת הזמיר הגיע, שמעי הטי אזניך לקול דננת צפרים עפות, ושכחי עצבוניך, האזיני! כל עוף השמים משמיעים נעים זמיר ויארוגו שיר יחדיו במקהלים, הן כלם התאחדו, יעופו לקראת היילל בן שחר, לברכהו, ולהללהו בשיר ירירות —

(רואה אֵלָה מנגנו)

החתיך אֵלָה עכתה אשב, פה תחת צמרתך תחת פארתך, הצמודים יחדיו, אט אהלי, פה נפשי שוחחה, המצא מנוחה

חמדת הלילה

הנה עבר היום, כלה האור בלו, אברוצעיפי החרס, אופל וחשכת ליל, כסו פני תבל, השמש נטתה ממעונה, ומעינינו היא נסתרה, הלילה הנה באה, דממה ישקט סביבה, להבי השמש ברחו, מחרדת עלטת הליל, ומאישון לילה ואפילה, ירח יקר הולך, הציץ מאשנבי שמים, כספיר ויהלום מראיהו, נחמד למראה עינים, נאווה לעפעפי אנשים, ישחק לכל רואיהו, ישמח גילה ורנן, וישיש רנה וצהלה, עבריו יסורו למשמעתו, ויכרעו לו ברכים, בהתאזתו פה בארץ, יבואו כלמו יחד, יברקו כאבני גזר, כוכבי בקר וערב, ילכו פנים ואחור, ובתוכם הוא מלכם, יצנוף צניף מלוכה, ישים עטרה בראשו, ויחדם יאידו אורהו, אימה חשיכה ואפילה, הלוחטים בתבל ארצה, יאירו מעט מעט, יזרחו בנגה צדקה, מרפא בכנפי אודם — העם יפרעו ממעשיהם, קול נוגש יאסף, תאלמנה שפתי רשע, ידמו רחים ורכב, וקול דממה דקה, ישמע בכנפות הארץ, קטן וגדול ינוחו, יסרחו עלי ערשותם, ישנו ולא ירעו, בהנומות עלי משכב, יחזו משאות שוא, דמיונות כוזבות ומדיחות, יעופו בכנפי רננים, עבד אסור בזקים, ילכד בחבלי עוני, ישב בכסא ממלכתו, ידין לאומים במישורים, ישפוט עניי עם, ועושי זדון וישע, ידבא תחת רגליו —

אהבתיך לילה נחמדת, אותך מאז בחרתי, סערת היום והמיתו, מאסתי מאז ומקדם, סאונו סואן בדשע, און ופשע סביבו, ממאכולת אש קנאה, ויאכלו עיר ויושביה, איש באחיו ידבק, להכין רשת לפעמיו, להפילו במכמורות נצח, לרם דעיהו יארוב, ושחת את רחמיו, לבצוע בצע דע, טורף נפש באפו, וינאץ בזעמו עשיר ורל — לילה נחמדת אהבתיך, בבואיך יאבד רשע, זעקת הנדכאים שמעת, וחסיתים בסתר כנפיק, בואי הנה אהובתי, בואי ואל תתאחרי, עיפה נפשי לקראתך, הפיצי נגה זרחך, אתך אשב לעולמים, כי אותך אויתי, מאור השמש יאבד, צהדים יהפך לנשף, נגה החרס יאסף, ביום יהי חשך, אופל ועלטה בבקר, אז — אחיה בנעימים, ונחלת שלומים גדולי, אשבע שבע שמחות, ואשב בשלוה והשקט, לעד ולנצח נצחים.

הרשל דושאק מטריטש

רגשות

4

כל כח וכח מתגדל ומתדבב ע"י ההדגל והחינוך, ומתמעט ע"י המנוחה
לצדה; אין השקט צמנועות הטבע!

5

הוצאות הכח אל הפועל המה מתנאות — בעדינוגט — ע"י מדות
ומשקל הכחות עצמם. להוביל הכחות ולהטריחם יותר מכדי
מדתם, זאת ממית או לכל הפחות מחליש אותם.

6

כל עשיה ועשייה המתנועעית ע"י כח מה, מתמדת צמנוכה אשר
קנתה ע"י התנועה הזאת. ומזאת תסתעף שעשייה הנדחקה לאחוריה
מתנוכה ע"י כח אחר הגדול מכח המניע אותה, היא הולכת צמנוכה
מתמדת לראשונה. ומזאת נצין מדוע בני אדם עוזבים על הדוץ מקצה
אל קצה, ורק ע"י התקרבות שתי הקלוות צומן אחר צומן ימלאו נחוצ
התיכון של האמת המליוח לכל צאיו.

7

לשנות תכונת איזה כח הוצילו פעמים לצות אמלעות קטנות לתכלית
המצוקה, אם אמלעות חזקות וגדולות מרחיקות ממנו. קנה וסוף
מחזקות יותר את הארץ על שפת היס, ממעשי סכר.

8

אין דבר עלי תכל אשר יאדך לאפס, אין דבר צלי תועלת; אם כלו שכי
עצמותו צמנוכתו הבודעת עד הכה, אז יתחלף וישתנה ויועיל
להולת דברים אחרים.

9

הטבע פועלת מעלליה צלי דגש והמולה, דק צהצח וצללע, ואיננה
דונה שאיש ילחוש אותה — זיא בעלוישע — ; דק אם נכד
עשתה ובלתה פעולותיה אז תליג מלאכתה לעיני כל צחולות.

10

רוק התמידות מושל צכל אלוות הטבע. לכל פעולה יש סבה קרובה
אליה, וצמעללי הטבע אין לרוג וקפיוה.

11

כל נמלא מוילוח כחות מתמכדים אשר על ידם נתהום מחולס לו; אולם
לפי משקל המדות אשר כולד אללו ע"י התחברותם צו. הולאה זאת

מנוחה ומרגוע. נטישותו תְּהִיגָה מחסה משר: לגוריו, לצל יומם
 מחורב, הרחק מעיר הומיה. השואות מלאה אדור, הרחק מהמון
 בוערים. שוא ותרמית בלשונם, אשב, ברד אשב. עם לב שָׁמַח —
 פה אשכבה ואישן לבטח, בשלום איקן, פה ליל יבעתוני חלומות,
 ולא הזיוני ליל. כל כנף בגינתם יתנו שינה על עיני, רוח צח
 ודממה יביא על אברתו תנומה לי, וישוף נחת עלי נפשי. אל
 השתוחח נפשי עוד, ואל תהמי, נפל גורלך בנעימים מקום שלוח
 נְשָׁקֶט, השליכי אחרי גֹּךְ דמות דאגות שהורות, אל תראי, שבי
 דומם, כי פה אין מוח עוד.

מרדכי גאָלדמאן ממורנו

ח ק י ה ט ב ע י *

1

בכל מקום שמה לופות עינינו, שם נציע פעולת שני כחות מתנגדים;
 וע"י פעולה זאת נעשה, גם מתקיים, כל יס' כח הכוזב וכח
 התנועה מְנִיפִים כדורי שחק צמדולת אופניסה; דחיקה והמשכה מליידיס
 כל הגופות; מות והולדה מציאים החיים; חושיות ושכל, לחינה וחפשיות,
 עוז ורע מולידים את הלך.

2

בכל מחצות העצב נשקיף מהלך עיבול תמידי; יום ולילה קיץ וחורף,
 חיים ומות מתחלפים לעולם, וסנתס איננה החילוף הזה כלל
 רק גם לקיים דבר המתחלף ע"י החילוף הזה, ולתת לו אומץ וכח להוליד
 תמיד כמוהו.

3

הטבע משתמש צאמלעות קטנות רבות ושונות להגיע לתכלית אחד
 והאמלעות האלה אף כי שונות הנה צלתי פועלות הדבר הנלכה
 רק ע"י פעולותיהן יחד. אחדות בתוך וע"י הדבוי המשתנה, היא העיקר
 הענעיי של היפות — דער שאַננהייט.

כל

חיי בשרים לב מרפא, ורקב עצמות קבאה:
 קבאה תעורר שנאה, בל תחמול ביום נקם:
 השמר ממרת הקבאה כי היא אם כל און:
 פורע מוסר מואס נפשו ושומע תוכחת קונה לב:

2

בן מקשיב

בן אהוב הי' יצחק לאציו, דך ויחיד לאמו, מנעורו הקשיב לתורתם
 ואזנו הטה לקולם. ויורהו אצדחם אציו ויאמר לו: צני! צד נדדי!
 יחמך דצדי לצך ושמע אמרי פי. דע כי גם אתה גם אנחנו גם התבל
 ומלוואה, האדמה וכל יצדיה מתחת, השמים וכל צאס ממעל, לא היו
 מאז; אולם אל חי וקיס, הטוב והמטיב, הוא צדאס מאפס, הוא ארון
 הכלי. והצט אותו צכל לצצך וצכל נפטך! הדצדים אשר ינוך, צני, על
 פי אנשים ישרים צדי לה, תשמור ונשית; צל תשען על צינתך, דק תצטח
 עליו צכל דרכיך, אז תשכיל ואז תלליח. ויאמר הנער: אכא אציו! מתי
 יגיע התור יצוה לי האל הטוב דצד? אף אס יצקס נפשי אשמח להפיק
 דצונו! ויהי היום וישנס אצדחם צצוקד ויקח מאכלת ואש ועלים וישס על
 צנו וילך אתו אל אחד ההרים. צהיותס דצדך וישאל הנער את אציו
 לאמור: הנה האש והעלים ואיה הטה לעולה? ויען אצדחם ויאמר:
 אלהים ידאה אותך צני לעולתו תחת הטה! וישמח יצחק על מצות אלהיו
 ולא חשך את אציו מלעשות אתו ככל משפט העולה. ויצואו ההרה ויצן
 אצדחם מוצח ויערוך העלים והאש ויעקד את יצחק צנו וישימהו על
 המוצח וידס את המאכלת לשחטו " " " השמד! " קרא אליו מלאך
 "אלהים מן השמים אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאוועה! יען
 "אשר שמעת צקולי הנה צדך אצדכך ואת צך הטוב והנוקשיב למלותי אשים
 "לבווי גדול והתצדכו צו כל בווי ארץ!"

גיל יגיל אבי צדיק ויולד חכם ישמח בו:

עקב עבדה יראת ה', עושר וכבוד וחיים:

שמע בני מוסר אביך ואל תטוש תורת אמך:

גול אל ה' מעשיך. ויבוננו מחשבותיך:

יששכר בער שלעזינגער.

תצוה תמיד בתוכות מתנגדות, והתקומות אשר מתנס תצאנה התכונות
האלה, נקראים צירים פאָלע' —

12

הצירים השווים ז"ל ונהדגים הדומים ז"ל, דוחק אחד את חצירו
הדחק ממנו, והלירים המתנגדים ימשיכו אחד את חצירו אליו.
יששבר בער שלעזינגער.

שעשועי מוסר *

צ א צ א י מ ק ר א י ק ד ש

להורות לנערי ישרון להקשיב למוסר אזנס כי ילמדו לקחי
חויי שרי.

1

א ח ק נ א

קין והבל היו שני אחים, ויהי הראשון עובד ארמה והשני דועה לאן.
הבל היה כריב, טוב עין, לא קנא צאים, כדך את אצותיו וידא
אלהים; וקין היה אים אכזר ורע עין, קנא ונוקס. ויהי יוס לידת אציהס
אדם הקדמון ויבא הבל כלל שמח וצנפס תודה מצבורת לאנו ומחלצהן
מנחה לה' להודות ולצדך שמו על טובותיו אשר במל אתו; וקין צקנארתו
את אחיו גם הוא הביא מנחה, אמנס לא ממגדי תצואתו, כאשר יאות
לאל מרוס מקור כל העוצ, דק מפרי האדמה הצלתי מעוליס. ויפן ה'
אל מנחת הבל ואל קין ואל מנחתו לא שעה. ויחד לקין מאוד ויסטוס את
אחיו. ויהי צהיותם צדה ויקס קין על הבל אחיו ויהדגהו. וידע הדצד
צעניו אלהים עד מאוד ויאמר אל קין: מה עשית? דאה יד יך מגואלות
דמי אחיך אשר ספכת! ארור אתה מן האדמה, אשר עליה דנחת את
אחיך ולא חמלת על שאיך! טוב ופרוע נע ונד תהיה צארץ, כל יהי
לך השקט ומרגוע; צכל מקוס אשר תדרוך תנוס מפני תמונת אחיך הכהרב,
ולצדך יקח נקמתו מידך! —

חיי

(* ווען פֿאלגענדע ביבלישע טאראלישע אונטערהאלטונגען בייאַטאלל פֿינדען, זא

ווערדען אייביגע אין דען פֿאלגענדען יאהרהאַנגען אייסער איינגעריקט ווערדען.

(כעתקו מלסון רומי)

1

דיועס איזט דיא וואהרע ווייזהייט! ערווייטערע דיינען פֿערשטאנד
אונד בעססערע דין הערין; ליעבע דיינען נאָכסטען, אונד
לייטע איהן צור טוגענד *

2

גליקליך איזט דער, דער דען ענדצוועק זיינער בעשטימונג
קעננט; דער וועג, וועלכען ער געהען מוס, אום זיין
ציעל צו עררייכען, ווירד זיך זיינען אויגען געכאהנט דארשטעללען.
אונגעוויסהייט אונד צווייפֿעל ווערדען פֿאָן איהם ווייכען זאָבאלד ער
דיעזען פֿאָד בעטרייטט. פֿריעדע אונד רוהע ווערדען ראָזען אויף
זיינען פֿאָד שטרייען *

3

אבער אונגליקליך איזט דער, דער דיא צווייגע דעם בוימעס פֿיר
וואורצעלן, דיא בלאַטטער פֿיר פֿריכטע דעסזעלכען אונד
זיעהט, אונד דען שאטטען פֿיר דאס וועזען האַלט, אונד דיא מיט
טעל פֿאָן דעם צוועקקע ניכט צו אונטערשיידען פֿערשטעהט *

4

דער ווייזע האַלט זיך איממעד אס אופֿער; דער טהאָר מיטטען
אים שטרָהמע *

5

דער ווייזע איזט אין דען קליינסטען האנדלונגען גראָס, אונד דער
טהאָר אין זיינען גראָסטען קליין *

6

לערנע דען מענשען אויס דעם מענשען זעלבסט קעננען; אללע
קעננטנים דיא ניכט אויס איהם געשאַפֿט איזט, איזט
פֿאלש אונד אונניטץ.
יוסף בערגעל.

משלי קאנפוטוע

1

איזה דרך צדקה? הרחב בינתך; הטיב לבך,
אהב רעך, והדריכהו במעגלי ישר

2

אשרי האיש היודע תכלית יעודו! הדרך אשר ילך עליה,
להגיע אל מטרת חפצו, סלולה בלי מעקשים,
וכמעט דרכה כף רגלו עליה, בל יבהילוהו רעיוניו,
שלום ואמת יורו שושנים על מסלותיו

3

ואי-לו, אם ענפי העץ בשרשו, עלהו בפריו יחלוף;
אם היקום בצלו ימיר, ולא יבדיל בין סבה
לתכליתה

4

החכם בכל עת עלי חוף ישכון, והכסיל בתוך שטף מים

5

החכם גם בקטן, גדול יראה, והכסיל בגדול קטן

6

דעה את האדם מן האדם, למה זה הבל תיגע,
אם לא ממנו תשאב הדעת?

יוסף בערגיל

פריוואטלעהרער אין פראָסניטין

צפור שמים ודגי הים בידו מסרת.
 שמת בידו לויתן זה לצחק יצרת ;
 עומק ארץ וגובה שמים ימור האדם במדתו ;
 ישים לרוח משקל במים עזים נתיבה ודרך .
 כל בריות בראשית יכרעו לפניך ברך .
 לאילי מרום נמשל בגובה שכלו וחכמתו .

פעם יגלה תהומות . פעם יעוף שמים .
 כנשר ובני שחץ עשה יעשה לו כנפים .
 גם יגזול בידו ממעל הברר וחרעם —
 להרעים על ראש אויביו ברד ואש מתלקחת ;
 ומי כמוהו בכל רבבות גרי תחת .
 ירוה עונג בפלגי עדן בסדר וטעם ?

רודה! ביצירי אדמה אין על עפר משלו
 כשאנני שחק יעשה נפלאות . נורא מפעלו
 לב נבוב ילבב ובעזו תבונתו יחזיק בפרץ
 בדעת והשכל יטיף ניבו יביע דברו
 יכיר אלוה עשהו יחזה אלוה מבשרו
 ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ! —

יששכר בער שלעזינגעד

על נער פוחז

I

ראיתם חסר לב הנער .
 אויל משוגע איש הרוח ?
 בן פריץ משלח נעוב ובער .
 מתגאה בכסלו כסיר נפוח

מזמור ח' בתהילים

על דרך שיר מרווח

למנצח בגנינותי

1

מה אדיר שמך בכל הארץ ה' אדונינו!
הודך על השמים ותפארתך ממעל לראשינו.
מפי עוללים ויונקים צעירי ימים עוז יסדת.
בם השבת אויב ומתנקם מחרף שמך;
נכלי זדים, רשעי ארץ, צוררי עמך,
בגבורות זרועך לדראון נצח האבדת.

2

אראה שמך מעשה אצבעותיך יומם אור זורח,
ולילה כוננת ברקיע כוכבי מרום ויקר ירח.
נפשי תתפלא ועל שפתי שאלה מעופפת:
מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו?
ילוד אשה מדוע לכבוד זה תיעדנו?
למה רוח קרוץ מחומר עלי כל מרחפת.

3

ממלאכי מעל כרוב ושרף הן מעט תחסרהו.
ביופי והוד בחן וחסד פה תעטרהו.
תמשילהו במעשה ידיך תחת רגלי כל שתה;
צונה ואלפים כלם גם בהמות יער,
שור וסוס חמור ופרד בם ימשול נער,
אימתו ושאתו על ראם ושנהב נתת.

8

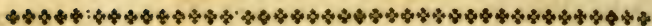
מתגולל כבן מביש ומחפיר.
קל באמונתו כקצה על פני מים;
בלי דעת הגות מלין מכביר,
דאבון נפש לאבותיו וכאב עינים

9

השמרו לכם בנים מלכת בדרכיהו!
נצרו מעלליכם מלעשות כמוהו!
מהר יאמרו רואיו: איהו?
כמוץ יסוער ויאבד בתוהו

10

אמנם מכלכל דבריו בהשכל ודעת,
יוסיף לקח תושיה מתק שפתים;
טוב לנער אם לו אוון שומעת!
כי שכל בעליו מקור חיים -
יששכר בער שלעוֹינגער

ש י ה י ם

א

נגד צחוק הקרטי, שיר חובד מאת המשורר המפואר הר"ר אפרים
לוצאטו בעל בני הנעורים*)

עד אן צחוק ישרש ויפרה נצר?
עד אן בצלוי יחסה כל גבר?
בית אב במדין הוא ויורש עצר
אל מחנה ריבות ועל כל שבר

ימיר

(* השיר הזה לא נח עדין בדפוס וסולח לנו מאחד הקרובי משפחה המחבר

2

בדרכי חכבוד בל צעד,
בארחות הצניעות בל ארח,
לעשות יושר וצדק קרסולו מעד,
אור החריצות עליו בל זרח.

3

גם למחתה לו שפתיו פושק,
לרוחו אין מעצור כעיר פרוצה,
בקריאת תעתועים תמיד עוסק
איננו שומע לעצה היעוצה.

4

ידו בכל, כי מוסר פורע;
כאיש מזמות ישנא ובכל מרשיע,
מדון וריב כל היום זורע,
כאיש חמה יצריח אף יריע.

5

כלמוד מדבר הוא, כעיר פרא,
כבכרה קלה דרכיה משרכת,
כבנים כחשים, כבני מרי,
בנתיבות עקלקלות רגלו דורכת.

6

כל היום בלי סדר והנהגה,
ילך שובב גם ירעה רוח;
כאיש נרגז ברוחו הקשה הגה,
מעילו עלי ארץ סחוב וסרוח.

7

יראת שדי בל שת על פניו,
תורתו איננח שמורה בלבו,
מבוהל ונפחו בכל עניניו,
סלון ממאיר הוא עודנו באבו.

קינה על סות הרב הכולל הגאון המפורסם כמותר ר' חיים יוסף דוד אוולאי ז"ל

נפש! היכל כל טוב! וכלילת יופי
כי מבקעת יגון מדי נסעת
בין אופני מרום כסאך נטעת
ומעיל ששון תעמי והוד תצנופי.

עתה כי במרום יפיק תחשופי
יען לבני תבל זרחה מנעת
אלינו נא תפני! שגם ידעת
כי רק שפע חכמה יסיר כל דופי

שוני מרום שבתך וראי מסער
איכה שבת משוש. נעתם הארץ.
איך בחיים נקוץ. נצעק על פרוץ

אך אם תוך שמחתך נחנו בצער
אל תדאגי. כי מקירות לבנו
לא על חבלך נבכה. כי על חבלנו

י"ש"ך

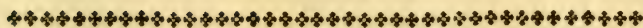
אל הלקח ארון האלהים נזר החסידים וצבי הררשנים כמותר ר' ישראל קוניאן
זצוק"ל בששה ימים לחדש אדר שני שנת התקפ"ד. אשר שקד על דלתות תורה
בק"ק פאדובה, כה דבר אחר מתלמידיו ואוהביו הנאמנים בתלקח ממנו ארונו
מעל ראשו:

זרע קדושים	וחכמי חרשים	עשירים ורשים	אנשי קדש
ערכו קינה	כמר ואנינה	על איש תבונה	הר הקדש
רב מועצה	גדול העצה	יצא יצא מאת	פני הקדש
אשר שם נתיבות	מהודו חצובות	בדעתו חטובות	וחותם קדש
והר ציץ נפל	וכל חיוון שפל	וככב אפל	מצנפת הקדש
כי השארית	אלהים הברית	ולוחות הברית	סיני בקדש
אוי כי סף גילי	נזר קהלי	הליכות אלי	מלכי בקדש
עלה אור עיני	נגיד אמוני	והיה לאדוני	תרומת קדש

ימיר הלא זהב בשקלי כסף .
כסף מזוקק יחליף בנחושת .
יתם נחושת זה בשצף קצף
ילבש מצחק או מעילי בושת

כל תועבות לבו אני הכרתי
יום בא בצל ביתו כמו אורח
ואחזה כספי כצל פורח .

ואומרה ארור צחוק הקרטי
לב סור ולא תסור זכור אל תפן
כי לא לאיש נזיר קרוב אל גפן .

ב

מזמור להכנס הטשור כסותר משה חיים לוצ'אטו ז"ל מחבר ס' לישרים
תהלה וכסה ספרים אחרים . *

שיר מזמור להזכיר : לך יי נכספה נפשי כלחה רוחי יומם ולילה :
קדמתי בנשף ואשיחה בך ועל משכבי קויתך : אומר לי יי
משגבי צורי ותוחלתי לרור דור : פקחת עיני ואודך אהלך אלהי
לעולם ועד : הקשבת לרנתי יי אלהי הכינות לבי ואשמך דבריך :
תעלני משחת חיי ובאורחותיך תדריכני : יודך יי כל אפסי ארץ
ישתחוו לפניך כל משפחות עמים : מהלל שמך יי עד מאד כבודך
בקהל קדושים : כי מי אל יערוך ליי ומי אלוה זולתי אלהינו :
בהיכלך פעלך כבוד ואמונתך סביבותיך : יי אלהים צבאות שוב
הבט ממרום ראה הושיעה ימינך ותחלצני : תשיב נדחים לפניך
ולנפוצות עמך תכנס : האר פניך יי השיבני אשירה ואומרה
בישועתך :

י"ש"ר

* ידוע ומפורסם כמה תלחות עזרו על הרצ המחזר הזה חרות ס' תהלים חדש
שחיצר, סלח נדסם מעולם, לכן עתה נצח לפנינו חחד ממנוכרו חסנו ולא
התמהמהנו להדפיסו למען יראה הקורא וישפוט שפוט .

כעתיקי מחלב, לבכות יחלו,
 מי ישקיט המיתם לאמור חדלו?
 היאזינו לקולו, היבינו לשמוע?
 אם הורתם באח, מנפתה תשקם
 היא תוכל הסער לדממה הקם
 היא תמחה עיניהם, עין דמוע.

אם לא! כמשפטם, נפשי שויתי,
 כגמול עלי אמו, אותה דמיתי,
 מסכת דומיה עליה רקעתי—
 דמיתי לה, לו התחוללתי,
 בטחתי בו, מחקור חדלתי,
 כסתר לבבי — אליו שועתי.

לו אחי! אביתם עשה כמוני!
 יחל לאלהינו לאל ששוני
 או תסקלו נתיב לדרכי מרומים,
 או ירחש לבכם מתק האושר,
 תלמדו היטב, תלמדו יושר,
 מעתה ועד עולם תחיו בנעימים.

מרדכי גאלדמאן מוטורנוי

מליצות ומשלים.

לויתן, ובהמות (*).

אכזריות חמה בשבט עברתה מלא תבל שוררת
 כמו גלי מי תהום רבה כאשר עלי יבשת סוררת

אנקת

(* הסנימו רוב המזכרים על סם זהמות הנמלא בחיזו מ' ע"ו שהיא מורה על החיים הנקראת צמס: נילפסערד, וחזתו צהר החכס לניטווער אשר מחפר העהקתי הנוטל הלזה לשומו צחצרת הלויתן (קראקאדיילל:) אשר גם הוא משכנו צהך מ' השיחור צחצך מלריס.

מאיר הלוי מיעניקווי

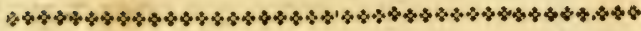
ה

מצבה

על קבורת ילד

אם כל כרם תבצור, לך ענבים אין חוסר,
למה מות אכזר! למה תקטוף הבוסר?

י"ש"ר

הבטחון

שיד המעלות לדוד, בהזכרו מבטחו באלהיו, להעיד עדת ישורון, להשלך
על ה' יהכמו, וכי לא ירשיעו אותו, אם רע להם —
תסלים קל"ח *

ה'! אם תת גורלי בחלקי נעימים,
בטוב השבעתנו יוצר עולמים,
האם רמו עיני? האם לבי הגביה?
אם עניים מרודים על פתחי עמדו,
עם צאצאי ברכיהם אשר ילדו,
העזות עניותים, אשר קולם הכניע?
לא! כמוני כמוהם תמיד חשבתי,
אב אחד לכלנו, מצורם הצבתי —
תחנונים עניותים, אליהם הלכתי,
מאהבי! האח! ישועתכם באה,
מראות ענייםכם, נפשי שבעה,
אכלו מעדני, ושתו ייני מסכתי!
אם בכריאה הרצבות מצאתי —
הצדק הרשע, ולגמות צדקתי — (*
הדברתי סרה? הנואש אמרתי?
לא! בגדולות ממני, לא נסיתי לבקר,
חדלתי מחפוש, מהלאה לחקר,
מחשוב במו — נפשי עצרתי

כעתיקי

(* מענין דשע ועורב לו לזיק ורע לו

והנה נא בהמות שת כמו צהרים צאלים צללו
 הרחק מתשואות קריה באין מתבונן עריו
 ישכון במערה עזובה בודד הוא במועדיו
 באין מחריד ינהק עלי דשא יגעה עלי בלילו
 לקול הבכי באזניו נגש אל מקום המערכה
 ועין התנין תדמע עדנה עוד ייליל ועוד בכה.

זאת ידעתי מני עד מני שים תנין עלי חלד
 ככה ימלל איש נבר ורוח ככיר אמרי פיהו
 כי עוד יאהבך יוצרך עדנה לא יזנחך
 אם אתה תשוב אל אל ועוד תתם דרכיך
 ועינך תגר מאין הפוגות כל ימי חיך
 כי עתה יעיר עליך בארץ אפיהו
 ונשא ישא עונך כי רטשת דמי הילד.

מי יתן החרשת ולחכמה לך תהי
 אלי מיסרהו התנים בקול מל צורח
 אך עיר פרא אני כדברך לו יהי
 הלא עלי בשר עלם רוה בלי טעם וריח
 עלי בטני כי יחסר ונפשי רעבה ודלה.
 לזאת במר אבכה לזאת אספיה ואילדלה.

תמימי לבב! אל דמעות עול לב אל תשיתו
 כי פיהו יודה עלי פשעו
 ובלוח לבבו חרות רשעו
 בת עינו דמוע תדמע ומזימותיו יהותתו.

אנקת נכאים מהררי טרף גם שועת גיא ויער
 יענה יד הנהרים מגאון ירדן חית קנה גער
 גם כל חלוצי שריון קשקשת במים שרצו
 הנם נענים נרדפים מיד עושקיהם ירוצצו.
 מני נבכי ימים חקרי תהום יעלה עלה כארי
 תנין גדול מפיץ זעם כעת במרום ימריא.
 כי יגיח ידרוך עלי במתי ארץ בני ענק ינוסון
 יסוב לאחור והים יחרד וכסיר ירתיח מצולה
 משאתו יספרו נקרות צורים מפחדו ימסון
 רגבי חול גבול לים הושמו רגע ירדו שאולה.
 העמיק הרחיב כשאול פיהו, קבר פחות גרוניהו
 מקום שם ימצאו דגי יאור קבר גם גבר יבלע בלועיהו.
 ראשית דרכי אל הנהו מעשה ידיו להתפאר
 העושו יגש חרבו למחתת תבל ויושביה
 לויתן נחש בריח חרדת ארץ ושוכניה
 מקום רבצו כגן עדן לפנים שבה והיתה לבער.
 שריון קשקשים סגור כחותם צר עלי כפים
 יצוק עלי גו אכזרי שוכן ביאור מצרים.

ויהי היום עת יעשוק נהר על כל גדותיהו
 ומלך בני שחץ ירפד עלי טיש שפת הנחל
 בסתר קנה ובצה עלי חול בוער כמו גחל
 למוען יבש שלהבת החרס חלאת עוריהו
 ועלם קטן עוד לא ידע בין ימינו לשמאלהו
 עוד לא ידע חמת למו כדמות חמת נחש
 ואלי חוף הנהר לשאוב רגלו תחש
 קרב בבלי דעת אל מקום התנין ואל שכנהו.
 העשוי לבלי-יחת עורר לקראתו מרבצו עלה
 ראש ועקב ישופנו הה! עורף ישכהו ואיננו
 ואולם כי יסופר היאומן אם יאמר איש הלא יכולע
 בבלעו נתן בבכי קולהו לא אכזרי כי ידמנו

עוד בחלך נפש גאות נפש הגר דמעוטיה התאפקה
 מבלי יורמו בשמף לפני מדיחה ופצעי רוחה
 בלי להראותו. קודרת גם נאלמה ובמו נפשה כאב נעכר
 מתנות אברהם מידו לקחה ותחוק ביד הנער
 ואל עבר המדבר שמה מגמת פניה אופל צלמות
 דמיונים מבהילים מני לבבה ישגשגו גם לא נתנוה
 צופיה הליכות דרכה. לא נתנוה העלות על לבבה אסון
 יקרה אם תתע בדרך מוקש טמון לרגלי כל הלך.
 מבלי תת מנוח לכף רגלה מהרה לרוץ אורח כל שעל
 ושעל כבצע כסף חשבה אשר מבית אברהם ירחיקה.

עתה מרכבות הצהרים מזרה שלהבתיה שמש גבור
 כבר עלה שואפים לצל כמו ארב ומעון כפירים הסתתרו
 חיות השדה וצפעוני מפיץ זעם אלי מאורתו נמלט
 והגר מתעוררת מפני חמה. מפני זעקת בנה העיף
 הקיצה מני חלום רעיוניה ומני חזון דמיוניה
 משתאה מחרישה הביטה סביבה ולא הכירה את כמר
 הארץ. ותרא והנה גלמודה נשארה במקום לא ידעה
 ולא דרך רגל אנוש נתיב ואורח ולא התוה תו מורה דרך
 לפעמו תועה במדבר אל נוות הרועים האמונים מנוער
 ואולם גם פיה החריש לבלתי העציב עוד לבב בנה
 נמלא מורך

מאין הפוגות הדמיע ובעצב ילד בכח שילוחי אמו
 ולשוב בית הורו מקום שעשוע נעוריו נפשו בחיקו כלתה
 בצל תוכור מצל חמדה ושכבה ותחלק עם הנער חלק
 כחלק שארית ארוחתה. וחיל אחותה כזכור כמו מחשבותיה
 מה ילד יום אם יום מחר גם אוכל מזער נכרת יהי ועוד
 לא השיגו במדבר מלון אורחים מקום יאהל ערבי ימצאו.
 והנה בעין עוגמת כאשר אבלים תנחם וכל דאגה תשחה
 תנומה מקוטרת מור ירדה בורועותיו יחבקומו
 נמו האומללים הנודדים אלה ועצב וכעס עוד בל ידעו.

הגר תועה במדבר (*).

הגר! קומי בואי מני אהלך. ושמעי נא ברוח שוקטת
את אשר במו פי על דברת האלהים לך אבשר. הן ימים
לא מעט

ירגיו רוח קנאתך ורוח שרה שלות נוי השאנן
ימים לא מזער תאמרו ברוח צוורת וקרב כליותיכם
נמלא שנאה מתלקחת אשה את אחותה לצרור ואך שוא
היה כל עמלי להשביח משברי לבותיכם הנרעשות
כי עוד בל תשכח גאה וגאון אמתה הרוחצת רגליה
עלי בנה בטרם תלד ילדה גם לנער המתלהלה
קשי ערפו הגברת המולכת כאשר לעד בל ימוט
מני לבבך נמלא הגה עצב תקותך אשר מעל נשארה
ודמיוני ההצלחה אשר ברעיונך לבנך התעתדו.
לכן עתה חתפרדו ככה צוה עליכן אל ממעל
אשר מאוד שנא הכעס ואיבת מדינים כאש לוהטת.
פני נא וסעי לך דרך שור אל אוהביך שמה לפני שנים
בשכבר ימים עברו ברוח תהגה עולה ברכת
למען הסיר מעל שכמך מוטת המשמעת ועול כובלו.
שמה עתה שאי רגליך ולכי עם בנך הנער גם קחי
משאת וחליפות שמלות עוד מידי וחמת זאת מלאה מים
גם הלחם אשר עליו בימי מסעך המעטים תחי
אם אשורך תתמכי עלי הדרך ולבאר לחי רואי עם קדש
תוליכי צעדיך הנאמנים. עתה לכי קראי לנער
סעי לך לפני לשלום. ואל שדי ינחך בדרך זו תלכי.

אמרים אלה דבר אלי אמתו המצריה אשר בן הראשון
בתת אשתו שרה לו לו ילדה חכם לבב ברוך ה'
אברהם גם מטובו אחרי כן לה העניק ויחבק לנער
ויעזבה בשם ה' הנראה אליהו. נעצבת בקרב
חדרי לבבה נשמעת מני הרב הבשורה אשר לה מוצאת
עוד

(* נאך דעם דוועטען ס' קארטלינגע סיכלעל גינצלי. פ. גריינער.

וירוב מטה עלי קדקד ההלך חרס לזהט חול הבער
 עשון עשן ורוח שלהבת נשמת ה' בוערה ממנו .
 בכל מצעדיה ענה כחה בדרך המדבר במרחביה
 מקום לא צמח כל עץ ושיח עלה נובלת פרש צלהו
 הדל והמצער אכן אל סבל החום צופדת עוריומו
 ואל נטל העיפות גם צמאון צחה גרונומו נוספה .
 מים שאל הנער ודמעתי על לחיו התחנן אך אלי
 מר מדלי ותחננוני קרעו לגורים לבב אמו האומללה .
 עוד מעט וכפות רגליו הנפצעים לא יכלון דרוך עלי
 חול לזהט :

ואמו לקחתהו עלי זרועותיה והיא גם היא כח תהלוך
 באומץ כח נשאתהו עד כי מאוד כבדה עליה המשא
 הנעימה אז פיה פצחה באמרים האלה וככה תיליל :
 לא אוכל עוד בני לא אוכל עוד שאתך עלי שכמי תחת משא
 גוי הולך שחוח יכשלוך ונמסו ברכי אף ימעדו אשורי
 אהה ! כל תקוה תתעופף מני רוחי הנכאה ורגש אחרון
 מכחי הסר עתה יעזבני הנה כלה היא ונחרצה
 כי במדבר בחיק ארץ תלאובות העזובה והנדחה הגר
 תמות הה ! תמות מות צרה ותוגיון רוח מעוץ צוקה ואפלה
 הוי ! מות הצמאון ועמה הבן הנער המנודח עמה
 בן אוני ! מה רבה תקותך ביום הולדתך ומה נעמה
 ואל מה תקוה אחרי שילוחך ? מה איפוא ואיה לך פה אהלי
 אביך ? האלה הם פה משכנות העושר והעבודה הרבה ?
 הזאת נחלתך מורשת אביך ? מדבר מכון צלמות ופחדי
 אבדון החול הלזהט הלזה חרולים נוראים אשר מבעד
 לסעיפימו הנובלים יחדור ברק השמש מהבהב כל יציר
 הה ! סביב סביב חדל כל מעין וכל פלג וכל נטף אין
 לשון יונק דבקה אל חכו להרטיב גם נשמת שדי חושבת
 לפרוח מני גיו במו מאסר בשר רגעים מעטים עוד לכלוא
 מצמיח חציר גם לבני עורב מלביש פרחי שדה שני
 עם עדנים יסיר אך מנו אוון שומעת ופניו יסתיר
 מראות עני הנער מראות תוגיון נפש אם אין לו קצה :

אל ירכתי ארץ ירדה החרם ועל עדי תרומות צללים כבני
 ענק נטיו ומני אמיר התומר הפיח רוח צח
 ותקץ האם מרופדת מני השנה במאמצי כח
 לשוב בקש מסלול ודרך ינהלה מני ארץ משואה
 אך כל נתיב נעלם מעיניה .

מיריעות אהל שמים

לאט לאט ירד הלילה בפנים פאנור קבצו והכוכבים
 דרכו מצהירים מני חשכת תכלת גם כל חיתו היער
 החלו לנוע בין עיצימו . לטרף שאגו הכפירים
 ממעונתם ומאל אכלם להם חוצצה שם בקשו
 אז נעה לבבה כנוע עצי יער ושקט רוחה הבוטח
 עזבתה כרגע גם בכתה מפחד לא למענה אך למען
 נער הרך אשר על צדה מפני אימה יאמן וישכב .
 בעצלות אין קצה חלף במו אימות מות ופחד דומיה
 הליל ארוך מארץ מדו וישבע נדודים עדי נשף .

ויהי כצאת מני שערי קדם בבקר לא עבות הצפירה
 מחדשת פני כל יציר ומשמחת כל חי בקרן זהבה יפרח
 ויציץ ציץ אף יעשה פרי . גם האומללה והעניה הגר
 זאת התנשאה בנפש עיפה מני משכב שואה ומשואה
 שם לבה ער בעתותי ליל אלה שבר המעט ומזעיר
 לאלפי רוב נדודים לה נשבר הלחם האחרון הנה נאכל
 כבר מאתמול וחמת המים המשקה ממעונו כצמת
 ומי יודע מה רחקה העזובה מבני אדם מאהל
 שאנן שם ינוחו היעיפים במדבר יגיעי כח ממחסה
 בעיתותי צהרים לוחטים אך עדן איפת עמלה אשר ממשפט
 אלהים לה נחרצה לא נמלאה לא נשלמה עדנה ולא
 שב אפו .

אל גבהי במתי שחק מעלה מעלה חרם חוצב להבות
 עלה בצהרים רוח צח ידאה בערבות תכלת וחור
 בקצוי רקיע פניו יחורו ערפל יבש נמלא עלטה
 כסה עלי חלקות מתאבקים אדי גפרית חצים דולקים יפעל
 וירוב

וזוהר רב ראו עיניה רב מהדר אור צהרים
 תמונת אור לנגד עיניה מרחפת כאודם שושנת עמקים
 יעמוד והגר תכיר מראהו מראה מלאך האלהים מאז
 כבר נראה אליה ולפני ימים ראתהו בעיני בשרה
 כאשר בימים עברו ברוח ותהגה עולה ברחח
 למען הסיר מעל שכמה מוטת המשמעת ועול סובלו
 לנסוג אחור ותחת גאה וגאון שרה להתענות אז צוה
 עליה בקול עוז גם הוא עתה נראה אליה אך לא כמלאך
 הזעם בנועם וכן הביט הזהיר מבטו ברוח פיהו
 כי יפיה תדשא הערבה ותחת מדרך כפו ישגשגו
 פרחים יעלה עשב צומח רוח צח כאשר מבין שפים
 בהפיחו סביבותם ירפדמו וככה בפתחו את פיהו ידבר:
 הגר! אל תיראי ה' אל שדי הלא שמע את קול הנער
 כאשר הוא שם בבין חציר שוכב שמע כאוב מארץ
 קול קראך

ינטפי דמעוטיך ספר חטאתיך עתה הלא נכפרו
 וחרון אפו מכל חמת אנוש נעלה עתה שב מעליך.
 עתה הרומי שאי בנך ובורעותיו חזקי לגוי גדול
 אשימנו וזרעו לרוב יפרוץ נאום ה' אלהי שמים וארץ.
 ה' אל שדי עם הנער יהי בארץ תלאובות משכנו
 רובה קשת יהי עשוק מכל וחתת כל עושקיו יד כל תהי בו
 ידו על כל תעוזה אמר מלאך האלהים. בזהר עלטה
 התעופה מראהו המצהיר ולא נראה עוד אחרי ראוהו
 ואולם במקום עפה ביעף נבקע בקול דממה דקה לוחשת
 מעין מים חיים מני כותרת שיחים צומחים לפתע פתאום
 עיני הגר ראו גליו הנוזלים אונה שמעה ותבן
 לה כנועם קול זה הה! גם זמרת אמרי מלאך לא לה מתקו
 עתה כל עצב וכל עצבון כבר נשכח מזכרונה בששון
 שאבה מים ממעין הישועה וצמאון הנער שברה
 ותמצא מהר אורח סלולה מני המדבר ינהלה.

הכעת שב אפך מני הכעת נקמת נקמתך נצח שומרת
את אויבתי הרודפת באף וחימה בוארת שרה אכזרה!
היספוק עניי לך כעת עתה נהיו תאותיך הצוררים
אשר מני רוחך הכהה עלו ובאו דמיוני פחדך
אשר כבר לפני שנים התנכלת עלימו להמיתם הנמו
בעני ברזל מנודחים תועים ועיפים יורדים חדרי מות
ומה פשעם וחטאתם? — על כי לאדונה הזקן באחרית
ימיו בן המבושר לה שרה ילדה וברוח הקנאה
עליה עברה ראתה הבן הבכור כי יגדל אהבת אב
בין שניהם תחלק ונחלת הצעיר בן בטנה כי תצער
על כן נדחת על כן מבית אביך גורשת כהיום הזה
אל מרחבי תבל נודד במדבר שם ירדפך אף ישיגך
מות בלהה ועלי אמך הרכה נחרץ כלה ונחרצה
לראות במות בנה מות אכזרי במות יחידה אהבת
נפש אהבתו.

בל אוכל אראה נלאיתי נשוא מראה מבהיל ומזרה פחד
מות בני! בן אוני! אם רוח והצלה ועזרת בצר בל יעמוד
לנו מות! אך לא לעיני אמך לעיני השכולה מנשים.

ככה בקול ענות תקונון הגר האומללה ודמעתה על לחיה
ותשלך את הילד גרונו צחה מני צמאה ואך בלט
במר ייליל כגבר אין אֵיל דבר ועוד מעט גם בכיה בל יכולה
נפשו עלי מצא הדשא הנבל לרגלי תומר השכיבה
והיא מנגדהו ישבה כמטחוי קשת ותכסה פניה
וקולה נתנה בבכי ותמס בדמעות אין ספורות למו.

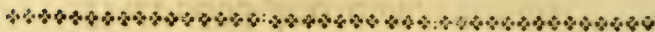
דממה שוקטת חנה על פני המדבר עימה לא השמיע
מעין נוזל המית מימיו עימה לא נשמע קול מצעדי גבר
וקול כלבים הומים מבשר קרבת מושב בני אדם בל ישמע
בכל מקום הושלך הם בדד וגלמוד סביב הבודדים במועדם
לפתע פתאום מני דומיה זאת הגר קול קורא שמעה
באזניה בקול כנור ונבל יטיף נועם רב וחקן ככה
יצלצל מעפר ארץ התנשאה משתאה ותגיל ברעדה
וזהר

וּמְזֹרֵם מִטָּר וְסֶעַר
אֲחֶסֶה תַּחַת הָעַיִן.
אֲךְ תּוֹחַלְתִּי נִכְזָבָה:
סָגְרָה דִלֹת אֲהַלֶּה.

הַקִּשְׁת אֲרֹאֶה בְּעֵינַי
מִמַּעַל לִגַּג רַעֲיָתִי.
אֲךְ רַעֲיָתִי לֹא אֲרֹאֶה;
רְחוֹק לָהּ הַלֶּכֶה!

הַלֶּכֶה לְאֶרֶץ מִרְתָּקִים —
עֲקֹבוּתֶיהָ, הֵהּ! מִי יָדַע?
עֲבְרוּ לְפָנַי, צֹאנִי:
כִּי לְבִי תִשָּׁבֵר בְּקִרְבִּי! —

חיים בן דוב בער גינצבורג.

מ ל י צ ה

לְאַרְבַּע עֲתוֹת חַיֵּי הָאָדָם
נִעְרְכוֹת מֵאַרְבַּע עֲתוֹת הַשָּׁנָה

ה נ ו ע ר .

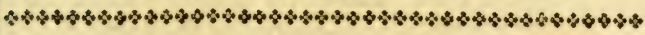
א

כְּאֲכִיב אֲשֶׁר בּוֹ דְשָׁנִים יִפְרָחוּ
עֲנָפִים רַעֲנָנִים בּוֹ יִצְמָחוּ.
הַתְּאֵנָה תַחֲנַט לְתַת פְּגִיָּה
הַשׁוֹשְׁנָה תִפְרַח בְּרוֹב הוֹד וְזוֹתֵר
הַשָּׁמַיִם יִזְהִירוּ כְּסִפִּיר לְמוֹזֵהר
הָאֶרֶץ תִּכְיֶן לְגֶרֶשׁ פְּרוֹתֶיהָ

תגמול

ככה מאל שדי חיי ישמעאל נחמיו ועם הנער
 גם דור אחרון בנים לו יולדו רוכבי סוסים אבירים
 העם גבהו כארו אשר לעד חורים ישכנו במרחביה
 במדבר עם חרף למות נפשו הטובה אוהב בנות השיר
 גם אבחת חרבות מפניהם כאשר ברוב חילימו התנשאו
 שלשת מחלקות הארץ נרעדו ואשר כמו מהומת מלחמה
 ורעש כידון וחנית הוד היופי והאמת עמם שמרו
 וביליל ישימון כסה עלי הערב *) אור גדול הוריהו .

הַאֲנִית הָרַעָה .

(Nach Göthes Gedicht : „Schäfers Klage lied“).

שָׁם עַל פְּסַגַּת הָהָר ,
 לְבָדָד שָׁם אֶעֱמְדָה ;
 עַל מְשַׁעֲנֵתִי שְׁחוּחַ אֲשַׁעַן .
 וּמֵהָר לְעֵמֶק אֲבִיטָה .

צֹאנֵי בְּאֲחוּ תִרְעִינָה ,
 בְּעֵקְבוֹתֵם הִלֵּךְ אֵלְכָה ;
 לְרֵגְלֵי הָר יִרְדֵּתִי —
 הוּי , מִי פֹה הוֹלִיבֵנִי ?

לְפָנַי , שָׂדֵה וּכְרָמַי
 מְלֵאִים צִיִּצִים וּפְרָחִים ,
 קִטָּף קִטְפֹתַי הַפְּרָחִים —
 וּלְמִי אֶתְנֵם בְּלִ אֲדַע יָדַע .

ומזרם

(*) דה ; חצננדלחנד ח • חקלידענט •

עֲשֵׂתֵנוּתֵינוּ זָכוּ מִחֲשִׁבוֹתֵינוּ בְּרוּ
 סְעִיפֵינוּ נִקְיוֹ סְרַעְפוֹתֵינוּ טָהְרוּ
 כְּבוֹקֵר לֹא עָבוֹת שֶׁמֶשׁ תִּגְיֶה
 כֵּן נִפְשׁוּ עוֹד לֹא עוֹנְנָה
 מִעֵבִי עֲצֹב. וְרַק שְׂמֵחָה לוֹ לְמִנָּה
 וּמִקְרָנִי יִשְׁעָה עָלָיו תּוֹפִיעַ

כַּנְּשָׂר בְּאֲבְרוֹתָיו עָלֵי יְלָדָיו גּוֹנֵן
 יִנְטֵלֵם יִנְשָׂאֵם בֶּל יֹאנְנָה לָהֶם רַעָה
 כֵּן הַשְׂמֵחָה תִּשְׁגָּבְהוּ וּבְצִלָּהּ יִתְלוֹנֵן
 וְלֹא יֵדַע כִּי יָבֵא תִלְאָה

ח

צְבָאוֹת הַיְגוֹנוֹת עִמּוֹ לֹא גָרוּ
 סְעָרוֹת הַתִּלְאוֹת עָלָיו לֹא עָבְרוּ
 וְרוּחַ עֲצָבוֹן לֹא תִבְהַל אוֹתוֹ
 מִי שָׁלוֹ מִמֶּנּוּ מִי שֶׁאֲנִן?
 יִנֵּץ יִפְרַח כְּזֵית רַעֲנָן
 רַק גִּיל גּוֹרְלוֹ. שְׂמֵחָה מְנַת כּוֹסוֹ

* * *

י מ י ה א י ש

בְּקִיץ מִדְּפֵא בְּכַנְפָיו לְכֹל יוֹשְׁבֵי הַבַּל.
 אָדָם וּבַהֲמָה יוֹשִׁיעַ. וְשִׁיחַ הַשְּׂרָח וְיִרְק רֶשֶׁא יִצְמִיחַ

עֲמָקִים נְעִימִים
 בְּמִכְסֵה פְּנִינִים
 יַעֲטֹף אוֹתָמוֹ
 בְּמַעֲטָה רַעֲנָנִים
 בְּצַעֲיָה שׁוֹשְׁנִים
 חוֹפֵף פְּנִימוֹ

ב

תִּגְמֹזַל פְּרָחֵי חֶמֶד נְחֻמְדֵי עֵין
 אֲנַחָה תָנוּס יָגוֹן אֵין
 פֶּה יִפְרָחוּ צִיצִים יְקָרִים
 שֵׁם עֲמָקִים הָצִיר יִתְעַטְפוּ *
 כָּרִים מִדָּשָׁא וְעֵשֶׁב הוֹפְפוּ
 דוֹרָאִים בְּקַעוֹת יִפּוּ יַעֲדוּ הָרִים

ג

הַפְּרָחִים יַעֲמְדוּ סָבִיב סָבִיב
 כְּמוֹר וְאַהֲלוֹת יִפְּקוּ רֵיחַ
 אֲשֶׁרִיָּה אָבִיב! אֲשֶׁרִיָּה אָבִיב!
 בְּעִבּוֹרָה כֹּל עָלוּז, כֹּל שָׁמַח

ד

כֵּן יָמֵי הַחֶפֶץ שְׁנוֹת הַגּוֹעֵר
 עוֹד זָךְ רַעִיוֹן הָעֶלֶם, כְּסַפִּיר לְטוֹהַר
 חֶפְשִׁי מִיְגִיעָה נָקִי מִתּוֹגָה
 לְבוּ לֹא יָדַע אָזֶן וְרָעָה
 נִפְשׁוּ בַל תִּכְיֶן עֲמַל וְתִלְאָה
 לְבוּ שְׂמַח, נָקִי מִדָּאָגָה

ה

מִי שָׁלוּ מִמֶּנּוּ מִי שְׁאֲנָן!
 שְׂמָחָה מְנַת כּוֹסוֹ גִּיל גּוֹרְלָהוּ
 יִנֵּץ יִפְרָח כְּזֵית רַעֲנָן
 וְרוּחַ עֲצָבוֹן בַּל תִּבְהַלְהוּ

גדודים על נפשו יגודו, ואף גם לעתים רחוקים אשר לבו פתוח
אלי גיל ולתענוגות, הן המה כאשר יותן מים על גחלת בוערת,
בעת לא כביר תדעך, כן שמחת האיש ברגע תנוס, התעיף עין
בה ואיננה, כי לקחה אותה התוגה; ורק בימי עלומיו רבות
שמחות וגיל שבעה נפשו כמו יגל ועוד בם לבו שמח.

* * *

האדם בקרבתו אל ימי הזקנה.

פְּאַחֲרֵי אָבִיב,
אַחֲרֵי קִיץ,
יַעֲרֹת יַחְשׁוּפּוּ
יִלְבִּינוּ עַלֵּיהֶם
פְּרָחִים יְבֹלוּ
צִיצִים יְמוּלוּ
יְבָשׁוּ נְצַנִּים
בְּיַרְחַ הָאֵיתָנִים

אפס כספיר וגביש, אם בצרור או במרגמה ינתנו, ממרחק
תראה נצתם, ומבית אבנים יחזו, כארמון בהבנותו מרוב
יפיו למלך הוכן, ועתה ידי הורסים בו חלו, יפעתו חלפה הלכה
לה, מתרבותיו יציץ יקרתו, והדרתו משממותיו יראה — כן נועם
הקיץ בסתיו יראה, כי עוד יטיל צרי אל פצעי האדמה, רק בו
ישגה שורק, ה' ואנשים משמח, וגפן אדרת מבחר הצמחים
על פני תבל ארצה, בו תצמח — רק בו יאסוף האכר דגנו תרושו
ויצהרו די מחיתו בחורף, למען יחיה בנעימים שלו ושאגן — כן
האדם בקרבתו אל הזקנה, אם גם יחלש וכחו מאליו יסיר, נחל
כת עלומיו ישקה עצמותיו היבשות, ואף אם עוד ייגע עתה במעט
כחותיו, עוד תהיה לו ערבה אחרי בלותו, תקותו לא נכרתה,
עוד יצלח.

כל לבבות יגילו כל כליות תעלוונה,
כל עין התעלם באהבים תרוח נועם הכרמל.

עֲרִיפֵי הַשָּׁמֶשׁ לְאַנּוּשׁ מֶה יִקְרוּ
הָאָרֶץ יִכְרְכוּ, פִּירוֹתֶיהָ יִגְרְשׁוּ
כִּי אִם אֱלֹה בְּתַבֵּל נַעֲדָרוּ
הֵלֵא לְרִיק זָרְעוּ, לְשׂוֹא חֲרָשׁוּ —

אפס קרניה ירוו האדמה דשן, והארץ חלב ישביעו, ירנינו לב
אנוש, יהנו שכר לפעולת אכד חרוץ, בעת יפלה ויבקע
בארץ, וכזעת אפו אדמתו ישדר ורב עמל וטורח ישא, ומה מאוד
ישמח לבו, וכליותיו תעלוונה, בראותו כי הארץ הוציאה צמחה,
והאדמה זרועיה הצמיחה, נתנה זרע לזרוע ולחם לאוכל, מה
מאוד ישיש בהביטו, כי לא לריק יגע, ולא בדי שוא כוחו כלה,
אלומותיו קמו וגם נצבו, אסמיו יפרוצו בר, וחדריו ימלאו רב
אוכל חלף עבודתו —

אולם כדם ענבי גפן אדרת מהול כיון אשכלות מרורות, כרשב
ונופת צופים, ממולח במרורות פתנים — כן הקיץ: —
כי כאשר ישקה כוס צרי ליושבי תבל, חבלם ישפר, ינעים
גורלמו, כן ישקמו סף רעל, אם עריפי השמש בקצף יופיעו.
ובחימה יזרחו, אשר מהם בני אדם בראש כל חוצות יתעלפו
דוחו לא יוכלו קום, וכמשא כבד יכבדו עליהם, וגם פרחי חמר
ונטעי נעמנים מנת כליון יהיו, הכורם נעצב, האכר כל שמח, ושושנת
משוש על תלמי לב איש פרוח פרוחה, עתה תבול גם תיבש: —
כן האיש, עיני משפחתו האהובה עליו, בו ישימו כסלתם ועליו
יבטחו, הוא יחיים וכל מחסורם עליו, ואף גם לא נקל לו
לבקש אכלו, ורק בזעת אפו יצוד טרפו, יתנודד ללחם עצבו,
ורב עמל יעמול תחת השמש — אך בזכרו על מה ולמי עבר —
ישמח לבו וגם נפשו תגיל.

אפס אם שמש ההצלחה קודרת, ונגתה אוספת, גלי הזמן למולד
ירעשו, ומשברי העת לנגדו יהמו, ימי השעשוע יחלופו ילכו
להם, עתותי השמחה כנשר יעופו, מחשבות גיל ועונג, ימי
עלומיו הנעימו, ספו תמו, הדאגות לצבאות יצבאו עליו, וגרודים
גרודים

כל הארץ, בשמחת לב יזכור עתה עלי ימי נעוריו, בגילת נפש
 יפקוד על שנות עלומיו, עתה ישחק לכל פגעי הבל, יען ידע, כי
 מהר יבא קצו ובעת לא כביר כאורג יקפר חייו — — —

כחיי הפרחים כן חיי האדם — אפס אף גם האדם סגולת כל
 הנבראים על פני תבל ארצה, וכמעט יהי כאחד מצבא
 המרום במרום, בכל זאת מותרו מן הפרחים אין — כי המה אחרי
 אשר עת כביר יבשו, לציה ולשמה נתנו, עד שערי כליון הגיעו
 ישלח האביב דברו וירפאם, יחיים כבראשונה, וכמקדם יפריחם —
 לא כן האדם, כי אם יזקין וימים כי ישבע, פור התפוררה גויתו,
 כוחותיו ילכו, יחלש וחלה, וישח אדם וישפל איש, ופתע פתאום
 יעלה המות בחלונותיו, יגוע — ואין — אין זכר גם שארית לו
 היה כמוץ גנבתהו סופה, וכעפר רוח נשאו, ככה ישקע האדם!
 כה ירד אנוש מכתח היצורים! רק נפשו אחרי הפרדה מבית חומר
 משכנה, תעלה השמים, ושבה אל בית אביה, רק היא לא תרא
 מות, לא תדע כליון, תשבע צחצחות, תתלונן בצל שרי במרומי
 שחקים תשכון, שם תשים קנה, בנוה אבירים תשב לנצח — ולרוד
 דורים בקהלים תתחד.

ל"ד מפ"ב

¹ חלום דוד

בגדיו מדם אדמו	תחת כנפי התנומה
גם קווצותיו נטפו דם	בני תבל שכנו
וכרעם בגלגל	יחדיו מעבודת יום
הרים קולו לאמר:	כה חלפו.
הוי מלך ישורון	הירח יקר הלך
למה כן עכרתני	בין ככבו מעל.
ומארץ חיים אותנו כרת	ודוד עיף ממלחמה
הוי ישראל עם קודש	בחיק המנוחה
מעי מעי יהמו אליך	גם הוא שכב
מאשריך מתעים	והנה בחלומו
לעיה תעה ילכון	אוריה החתי למולו

ה ש י ב ה

כבימי החורף אשר אחרי ימי השעשוע חלפו הלכו להם

יִקְפְּאוּ נְהָרוֹת,

יִחָשׂוּ גְלִיהֶם,

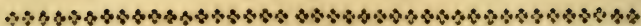
אוּמְלֵל צִיץ

אוּמְלֵל פֶּרֶחַ

וְהַכֹּל לוֹטָה

בְּקִפְּאוֹן וְקֶרַח

האדמה לבשה שלג, עמקים נעימים ושדי תמר בו יתעטפו פנימו, עצים רעננים עליהם צמחו סעיפהם פרחו, כלמו יהפוך החורף לבן, הארץ לא תדשא, הפרחים לא יפרחו, מאיזובי הקיר עד ארזי הלבנון עֵדִים ינצלו וערום יפשיטם. כן זקנת האדם, מבשר עד נפש תכלה, עמודי גויתו רופפו, ומוסדותיו מטו, חבלי חיתו נתקו, ויתרו נסע, עצמותיו חדלו עשות עבודתם למו הוכנו, מנעו לשאת עול הגוף להם נבראו, עיניו כבדו מזקן, אזניו טחו משמוע, וחכו לא תטעם אוכל לו כמקדם. גם הנפש חלק ה' ממעל, ונחלת שדי נומרומים, בצרתם לה צר, ובתלאותיהם גם לה מר — יען רבות יגון שבעה נפשו, רב עמל וטורח נשא, מה רבו צרותיו אשר מיום צאתו מרחם הורתו, גיחו מבטן יולדתו קמו עליו, ובכל זאת לא יפחד, ולא יחת, יריב עמם וילחם עמהם עדי יכבשם — בעינים פקוחות יתכן עלילותיו פעל ועשה על הארמת אשר יושב עליה, הטובים המה או רעים, הזך אם ישר פעלו, אם לא, יספר לבנו, וגם לבן בנו, כל הקורות אותו בעברו הים הגדול ורחב ידים, שם תלאות אין מספר, קטנות עם גדולות — יורם דרך ילכו יראם ארחות למו יבחרו. כגבור עתיד לכידורו, יצא לקראת נשק יעמוד על הר גבוה ותלול, ואם גם אשפה עליו תרבה, ולהב חנית וכדון אליו תתהפכנה, לא ישיב מפני חרב, ישחק לסוס ולרוכבו, ילעג לתרועת מלחמה, נפשו לא תחת מתמון רבה, על אויביו יתגבר יריע אף יצדיח — כן האיש שבעימים, עתיד למות הוכן לילך בדרך כל

על התקוה

קִשָּׁה יוֹם — מְרוֹכ יְגוֹן, הוֹלֵךְ שְׁחוֹחַ —
 שָׁבַע עָמַר — מְרוֹכ פֵּעַס, יִדְמָה לַחוֹחַ —
 פָּגַעֵי הַזְּמַן — שׁוֹד וְשֹׁכֵד — מָרְרוּ חַיֵּיהֶם —
 בְּמַעַט נִסֵּעַ יִתְרַם בָּם — יָמוּתוּ מִהֲרָה —
 עוֹד מֵנִיט — וַיִּנּוּחוּ בְּחֵיק אֲדַמַּת קָרָה —
 לוֹלֵא אֹר הַתְּקוּהָ תוֹפֵעַ נִהְרָה עֲלֵיהֶם —

2

מַה נִּעְמָה הַתְּקוּהָ — נָאוּוּ פְעוּלוֹתֶיהָ —
 שָׁמֵשׁ צָדָקָה הִיא — מְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ —
 שָׁם מְרִירֵי יוֹם, מַעֲמִיקֵי יְגוֹנִים הוֹלִים אֲנָחוֹת —
 שָׁם! תַּחַת אֱלוֹן בְּכוֹת, מִכָּה אֱלֹהִים יִתְפַּלֵּשׁ
 וַיִּגְדַּר יוֹצְרוֹ, כְּתוּלַעַת יִשׁוּחַח הָאָדָם הַחֲלָשׁ
 אוֹלָם הִיא תִּנְהַלֵּם לְאֵט עַל מֵי מְנוּחוֹת —

3

הִיא מִצוּף דְּבִשָּׁה תִּטְיֵף לְתוֹךְ לִבְבֵיהֶם —
 רַפְאוֹת הִיא לְבִשָּׂרָם — שְׁקוּי לְעֲצָמוֹתֵיהֶם —
 אֱלֹה הַיּוֹם מִשְׁכְּרוֹן רוּחַ יְקָרָהוּ קְרוּחַ —
 אוֹלָם מָהָר שָׁמֵשׁ הַתְּקוּהָ תִזְרַח זְרוּחַ —
 וּכְאֲרוּזִים בְּדָבָנוֹן יִפְרָחוּ פְרוּחַ —
 יַעֲלוּ אֲבָר בְּנִשְׁרִים — וַיִּחְלִיפוּ כַח —

חצות ליל הגיע *
 ורוח צפון
 בגודל עזו נשב
 ומיתרי כנור המלך
 קול נעים
 כפעם בפעם השמיעו —
 ויקץ המלך והנה — חלום!

נשי גבוריך יקחון
 ודמי איתניך
 כמים יזולון •
 ככה אמר אוריה
 וברק משמי גבוה
 לעיני המלך נראה
 ורעם אחר רעם
 אזני המלך שמעו —

2

רעיון

כי אם גם עליך
 יבואו ימי רעה
 גם הוא ממיצר
 למרחב יציליך

בבואו על אחיך
 צרה ומצוקה
 אל תמנע ירך
 מהושיע לו

3

התקוה

זקן ונער
 חכם ובער
 לבל נואש יאמרון
 בריב צרותימו
 הגיעו אלימו

בת אלהים
 מומעון גבוהים
 שלחך קונך
 לשים מעונך
 עלי האדמה
 לנחם שמה

4

רעיון

כן שמחת החיים
 תגילנה
 תשמחנה
 כל לב וכל עין
 רגע — ויהיו אין
 אברהם בן בנימין צבי נאטקיש

כמו גלי המים
 ירעדון
 ירקדון
 כשחקים יטהרו
 רגע יעברו —

(* על פי מחבר הכתובו ז"ל (בכרת דף ג' ע"ג)

ה א נ י ה

אניה סוערה בלב ים זועף חשבה להשבר. ויושביה נמוגים צעקו
 צעקה גדולה ומרה. כי תמת המות עליהם, עוד מעט לפני
 השמים הטהרו, ועליהם השמש בהדר גאונה. הסער חרל והים
 שתק מועפו. ויהוים האניה מקול רנת המון חוגג, ושמחתם עד
 עד השמים הגיעה. ויען רב החובל ויאמר: אל נא אחי! אל נא
 תעברו גבול! בצרה בל ימוג לבנו ובטובה בל ירום, כי צרה
 ושמחה כל אדם!

א ר י ה ז ק נ ח ו ל ה י

אריה רובץ תחת משא הזקנה חלה חליו למות; חזיר מיער זכור
 כי הרע לו, וממהר עליו חיש בחמת שניו קחת נקמתו
 ממנו. זה הולך ופד אחריו, מתמרמר ונוגח בקרניו נגח ופצע.
 עוד מעט והחמור גם הוא רומס בלי לחמלה גופת הארי. עתה
 באנח הארי לאמור: "מר עלי מאוד רעות הראשונים אפס נחמתי
 עוד: גבורי כח הרעו עמדי. עתה בלאתי הכל, עתה כי העזות
 מצח, זלזת הבהמה! השכן כבורי לעפר, מר לי מר ממות!"
 בנפול הנכבד תעלוץ הקנאה, ילעג הנקלה אף ירע עמדו.

ח מ ו ר ב ע ו ר ה א ר י י

חמור מלבש בעור ארי נתן חתייתו על אדם ובהמה כי אמרו:
 אריה הוא. פתאום נשבה רוח בו, ועורו מעליו הפשיטה,
 והוא — חמור. עתה התקבצו יחד היראים מפניו מלפנים, ויכו
 אותו במקל ואבן מכה רבה, מתגאה בלבושו ימצא פה דמותו.
 ברוך שענפֿעלה

ה ע ת ק ה מ ש י ר י ק ל א פ ש ט א ק

ש נ י ם

עוֹדָה מְאַחַר פְּעֻמֵּיהַּ הַשֶּׁמֶשׁ,

מְלֶאךְ אֱלֹהִים חַיִּים מְקִיר,

פְּעֻמֵּי עוֹדָנוּ מְאַחַר:

רֵיחַ בְּשָׂמֵי עֵדֶן מְרַחֵף

4

אם היום אור בוקר תזרח שמש —
 תשפח סער וגשם רעשו אמש —
 אם הטבע עלינו מטה זעמה הנִיפה —
 קרני התקוה יאירו — יפִיצו האנהה —
 ופתאום נשפח היגון — כי תפרוץ ברכה —
 וכמים קרים היא אל נפש עיִיפה —

5

אם עובד אדמתו יהרש ויזרע בעצבון ידיו —
 תקנות עת הקציר נצבת עריו —
 תראהו במחזה עתידה חזיונות נעימות —
 לכל יבוא לרפיון — למעודת קרסולים —
 מהיר יהיה -- כל ינח ידים —
 כי מאה שערים — ישא אלומות —

6

פתאום יתהפכו ידיו לכנפים —
 ובחזקת היד יתאזר לעבוד כפלים —
 יצע בו מבוקר עדי יאירו כוכבי ליל
 ידאג בשדהו כבעד חיונק האומן —
 יסקלהו עד יעשהו לקרן בן שמן —
 התקוה עשתה זאת! עשתה חיל! —

הק' מענדל שטערן מפ"ב

שָׁמָּה בְּרַחֲבֵי עֲרֻבוֹת יְהוּגוּ
 עָלַי בְּלִימָה (כִּי אַתָּה צוֹיֵת)
 שָׁמֶשׁ עַד אֵין מִסְפָּר;
 וְאַתָּה בַּל תִּקִּים? לֹא תַחֲיֶיהָ?
 בְּכֹל קִצּוֹי עוֹלָמִיךָ
 תַּחֲדִיף תְּמִיד וְתַמִּיר,
 וּפְרִי כָל חֲלִיפָה תִשְׁיֶיהָ!

כ ל ם

הִלְלוּהָ, הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתָהּ
 עַד פְּנֵי הַשָּׁמַיִם שָׁמָּה
 תִּשְׁיֶשׁ עִתָּהּ אֲרֻחָהּ לְרוּץ!
 הִלְלוּהָ, הַשֶּׁמֶשׁ יִצִּיר יָהּ
 כְּמוֹנֵי, הַתְּעוֹרָרָה לְתַחֲיֶיהָ! —

ברוך שענפֿעלד

ל ב ש מ ח *

לֹא הֵיכְלִי עֲנֵג, מִצְפֵּי שָׁן וְכָתֶם,
 דֹּא אֲרֻמוֹנֵי שֵׁשׁ, בְּנֵי עַמּוּדֵי אֲרוֹ,
 לֹא שְׂכִיּוֹת חֲמָדָה (מִתַּת הַשֶּׁפַּע)
 וּסְגָלוֹת מְלָכִים נְחוֹנוֹתֵי אָנְכִי;
 אֲדָרַת שְׁנָעַר גּוֹי בְּגֵאוֹן וְהוֹד
 בַּל תִּכְסֶּה, וְגִלּוּמֵי תִכְלַח;
 לֵב שָׁמַח חֲלָקֵי, וְרוּחַ אֲמוֹנָה.

ואותי

*) Non ebur neque aureum etc. etc. Hor. O. 15. L. 2.

עַל פְּנֵי הָאָדָמָה הַמִּצְפָּה •
 קְדוֹשׁ! עֲלִיזוֹן! רֵאשׁוֹן!
 הוֹרֵךְ עַל הַשָּׁמַיִם תָּתֵּן,
 תֹּאמֶר, וְאוֹרוֹ יִפְּיֵק,
 מִפְּיֵק אוֹרוֹ יִגִּיהַ אֶרֶץ!
 רוּחַ חַן עִתָּה מִתְעוֹרֵר,
 עַל כְּנָפֵי הַשְּׂחָר רוּחַ חַיִּים!
 הַשְּׂחָר מִתְנוֹסֵס, הִנֵּה בָּא!
 וְנוֹגֵה לוֹ, וְיִפְעֶה לוֹ,
 תְּחִית הַשֶּׁמֶשׁ הִנֵּה מִבְּשׂוֹר!
 נְחַנוּ בְּנֵיךְ גַּם אֲנַחְנוּ
 סִגְלָה מִכָּל שֶׁמֶשׁ לָךְ,
 נִרְדָּה יָרֵד אַחַר גַּעַל! —

כ ל ס

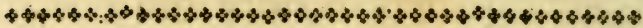
אֵל אֱלֹהִים! רַחוּם וְחַנוּן •
 נְחַנוּ בְּנֵיךְ גַּם אֲנַחְנוּ
 סִגְלָה מִכָּל שֶׁמֶשׁ לָךְ,
 נִרְדָּה יָרֵד אַחַר גַּעַלָּה!

ש נ י ס

הַלְלוּיָהּ, הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוֹרָתָהּ
 עַל פְּנֵי הַשָּׁמַיִם שָׁם •
 תְּשִׁישׁ עִתָּה אֲרָחָה לְרוּץ!
 הַלְלוּיָהּ, הַשֶּׁמֶשׁ יִצִּירָיָהּ
 כְּמוֹנֵי, הַתְּעוֹרֵרָה לְתַחִיָּה!
 אֵלֵי בְּקִדְשׁ, בְּגִבּוֹהֵי שָׁמַיִךְ
 שֶׁמֶשׁ אֵין מִסְפָּר תְּלִיתִי,

גַּם מוֹשֵׁל גַּם עֶבֶד יַחַדוּ
כִּי יִתֵּן קוֹלוֹ הַמּוֹת, יִגְזֹר,
וּשְׂאוֹל עַד מֵהֶרָה יִבְלַעְמוּ!

ברוך שענפֿעלד

ה מ נ ו ח ה *

מְנוּחָה מַעֲתִיר רַב הַחוּבֵל
תּוֹנֶה עָלַי יָם סוּעַר
בְּלִיל סוּפָתָה. שְׂמִים
בְּהַתְקַדֵּר הַשִּׁכְּת עֲבִים
וְאִין כּוֹכַב לְנַחֲוֹתוֹ הַדֶּרֶךְ *
תּוֹפֵשׁ הַקֶּשֶׁת בְּיוֹם קָרֵב,
גַּם נִפְשׁוּ אֶל הַמְנוּחָה
גַּם נִפְשׁוּ אֵלֶיהָ עוֹדֶגֶת *
לֹא בְּחֵרוּץ, אָחִי! תִּמְצָאֲנָה,
לֹא בְּכַתֶּם אוֹפִיר, אֲבִנֵי חֵן;
לְכוּשׁ אֲרָגְמָן, חֲכוּשׁ נֹזֵר,
כִּי יִהְיֶה לָּךְ וּפְנִינִים
רְחוּקָה מִמָּךְ הַשְּׁלוּה,
לֹא נַחֲלָה לָּךְ בְּאִשֶּׁר
כִּי יִזְעַף לְבָבְךָ זְעוּף,
קֹן הַדְּאָגָה קֹן הַשְּׁעֵרוּרָה *
חַיִּיהָ נַחַת וְשִׁמְחָה
עַל חִלְקָהּ כִּי תַחֲעַנֵּג

(אם)

*) Otium divos rogat etc. etc. Hor. O. 13. L 2.

וְאוֹתֵי עֲנֵי רוֹזְנִים יִדְרוֹשׁוּן.
 סוּר עִמִּי לְהַמְתִּיק, עִמִּי הַתְּעַלֵּם;
 שָׁמַח בְּחִלְקָה קִטְנָה אַחַת
 סֵלַף שְׁנֵאָה נַפְשֵׁי וַחֲלָקוֹת;
 וַיּוֹם חֹדֶשׁ וְשָׁנָה חֵישׁ יַחֲלוּפוּן
 בְּנַעֲמִים לִי, וְרוֹב שְׁלוֹם • —
 אַתָּה, רַחֵב נַפְשׁ! בְּשַׁעְרֵי מוֹת
 גְּדוּלוֹת עוֹד תִּבְקֶשׂ אֹתָהּ;
 תַּחֲצוֹב בְּאַפְסֵי אֶרֶץ שֵׁשׁ,
 טִירָה בְּנוֹת וְאַרְמוֹן נֶצַח;
 תַּרְשִׁישׁ תִּשְׁלַח קַחַת אֶלְמוֹג,
 הִבִּיא אֶרֶז וְשֵׁן מְרַחֲקִים •
 עֲנֵי תַגְזוֹל יְתוֹם דַּבְּאֵת,
 דָּם נָקִי תִשְׁפּוֹף כָּרֶם לַעֲשֶׂק •
 אֶרְמוֹן תִּגְיַע בְּאַרְמוֹן פֶּה,
 כָּרֶם שָׁם בְּכָרֶם עַד אֵין קָצֵה •
 אֲוִיל! הַמּוֹת לַפֶּתַח רוֹבֵץ,
 וְאַתָּה אֵין דִּי לָךְ עִיר וּמְלוֹאָה,
 מְעוֹן צָר יִשְׁפֹּק דָּךְ מִהֲרָה,
 מְעוֹן רָמָה בְּחִשְׁבַת קֶבֶר •
 נַפְשֶׁךָ, אֲוִיל! בַּל תִּשְׁבַּע?
 כְּסִיל! בְּטָנְךָ יַחְסֹר תְּמִיד?
 פִּיהוּ עַד אֲרִגְיַעַה יִפְצָה
 הַקֶּבֶר, וְאַתָּה לֹא הָיִיתִ! —
 שְׁקֵר הַזֶּהֱב הַכֵּל הַפּוֹ,
 חָנָם! מְמוֹת לֹא יִמְדַט!

כָּל סִגְלָה יְהִי לָךְ וַיִּקְרֵי ,
 לְבָבִי בַל וַתֵּנִי הַקְּנָאָה ,
 הִבֵּט צָרָה; בְּאַשְׁרֵי!
 שְׁפָרָה נִחַלְתִּי , מַה נַּעֲמָה!
 דְּמִיָּה לִי שְׁלוֹה וְשִׁקְט ,
 רוּחַ אֲמוּנָה וְשִׁירָה עִמִּי ,
 רוּחַ שְׁלוֹם עָלֵי צִלְהָה .

ברוך שענפֵעלה .

ה א ד ס •

האדם לברו נברא בצלם אלהים , הוא לברו מחוֹזֵן בנפש מכינה
 ומשכלת להבדיל בין טוב ובין רע בין אמת ובין שקר ;
 גפש האדם לברוה תרחק ותקרב , תבחד ותמאס , תאבה ותמאן
 כפי אשר תגזור בחירתו בת התבונה , בה נשגב האדם לברו על
 כל אשר הוא על פני האדמה , ונקדש כמעשיו קדש הלולים
 לאלהיו .

לא ברוחו לבר נברל האדם ונעלה עד מאור , גם בגויתו הוא
 מתנכר , וכל רואיו , עד מהרה יכירו , כי אצבע אלהים , ראשית
 כל יצירי האדמה , הוא . נעימות תאר פניו בכל ציוניו למקטן ועד
 גדול , עד מהרה תגלה רוממות נפשו וגדולת תעודתו ; קומתו
 והנפלאה וכל איבריו בתבניתם תכונתם ותכליתם גם המה
 יבשרו תהלתו לאמור : מותר האדם מן הבהמה גדול עד להפליא !
 האדם לברו יש לאל ידו להבין מלבוש מעון ומחנה כפי אשר
 ידרוש הצִדֵּךְ הזמן והמקום , ולכן יש לאל ידו להטות
 אהלו בכל אשר תֵּאוֹה נפשו , בגליל שמש לוהט כבגליל קרח
 נורא . בכל גלילות הארץ ובכל פאותיה מושבו וממשלו , עד
 אפס מקום בים ויבשה לא שם תמצאנו .

(אם רב אם מעט)
 ולבך יהוה מושל ברוחו *
 עלי אבנים תנוח אז,
 מערנות בעל משי תישן *
 ראה, טפחות פה ימינו
 וגדולות נאכה עד אין חקר?
 ארצנו נעזוב ובית אבינו,
 עד קצוי אדמה נלכה,
 ומה יוסיף? ארצנו עזבנו
 נפשנו הלא עמנו הוא
 רדה הימה, הדאגה אחריה,
 רתום המרכבה, עמה תעל,
 באשר אמה שם הנה;
 חיש תדבקה, עד מהרה!
 שמח אחי! באשר מצאת,
 ומה אחריה גדול משאול!
 גם המרה ראה להמתיק!
 מבורך בכל אין כל מאוס!
 עתה יחטוף המות כחור
 פרח אתמול כתמר;
 עתה יאחר עד בש,
 ימאן ולא יקח זקן,
 רובץ תחת משא השיבה;
 יהי לך כרם וזית, טירה
 יהי לך וכל המדה,
 עשתרות צאן ועדרי בקר.

מבלי עשות פרי מוסר השכל, צמח צדק מטע להתפאר, כאדמה פוריה אשר העלה כלה קמשונים באין פולח ובוקע, המשרד תלמיה, ובאין שמש צדקה וגשם נרבות. והיה כי יאבה האדם וכל סביביו יאותו לו, ישכיל לחנך כשרוניו ולתקן כחותיו, והוא עולה דרך החכמה במעלות בני האלהים; ואם נרדם הוא וטומן ידו בצלחת, מבלי עשות כל מאומה להקן נפשו, או אם ימנעוהו מסבותיו החצונות הרדמה תפול על כל כחותיו, והמה כלא הוה, ונמשל כבהמה נדמה, משולל כל מדה ומעלה, ודרכו שוכבה ופרועה. וכאיש כעם משפט אחד לשניהם בדבר הזה: יש עם מפואר בכל מדה הגונה, והוא ברום המעלות, וההצלחה שוחקת לו, ידו בכל משלה, ועמים רבים למס עובר לו בתחבולותיו וחכמותיו, ותורה יבקשו מפיהו בכל חכמה ומדע, כי הגדיל לעשות. ויש עם נבער וערל לב, פרא כחיתו ביער ומוהרו מן הבהמה אין. ערום מבלי לבוש, מכסהו עוד חיה או עלי עין. במחלות עפר ישכון או תחת סכת ענפים, זרם ומטר ורוח סערה ישא, קור וחום באין מחסה ומנוס, חציר כבקר יאכל, יצוד ציד ויאכל נא או חי, בחסרון כל כלי להכינו כמשפט. ויש אשר יאכלו למעדנים בשר אויביהם, ורמם כעסים ישתו זה גודל העם אשר לא זרחה עליו שמש המוסר והתבונה, ובאין עינים לו יגשש כעור באפלה. ועד היום הזה רבים עוד עמי האיים הרחוקים בני בלי תבונה ומוסר, חרלי כל אורח סלולה וישרה, חרלי כל מנהג אדם בעל דעת ומוסר, בהמה המה להם, ורבר אין להם עם אדם מתקן. נבערים ולא ידעו בושה, והצנע לכת, עד אשר ישלח להם עזרה מרחוק, ועלו משכילים ויסקיחו עיניהם וידעו כי ערומים הם בגוף ונפש, ויתבוששו. או אז יחדלו ללכה שובב ויחלו ללכת בדרך האדם המתקן במנהגי הבינה והמוסר, ותורת אדם להם, וחיו חיי מוסר במועצות הדעת והתורה.

ברוך שענפֿעלד

חיי האדם בכל מקום חיי חרעית. אבות ובנים ישתרגו בסעיף משפחה אחת; משפחה ומשפחה יסתפחו לבית אב אחד; בתי אבות לשבט אחד, ושבטים לגם. ואף כי יצאו כלם חטור אחד מגזע אדם וחוה, בכל זאת המה נבדלים במאוד פנימי וחיצוני, ומשם יפרדו והיו לחמשה ראשים בתצונם המשנה בקומה תאר וצבע.

שפע הנוף והרוח אשר בו יתגדל האדם משתרע עד מאוד עלי קומתו תארו וצבעו. קומת הגוף, ציורי הפנים, העין השפה הלחי המצח והשאר הבדל יבדילו בין אדם לאדם עם הפלא ופלא, ובכל אשר נכדל אדם מאדם מקצה מזה. בכל זאת יש לכל משפחה ומשפחה, שבט ושבט עם ועם מקצה מזה השתוות כללית, מורשה קהלת המשפחה ההיא או העם ההוא. מראשיות הוסרו עד היום הזה.

(א) הפושי (עטיאפישע ראסע) צבעו שחור, שפתותיו שוטנים וגבורות, שניו לגני חלב, אפו שקערור, שערותיו תלתלים ושחורות.

(ב) המונגולי (מאנגאלישע ראסע) צבעו כדונג נוטה לשחור, שערו מעט ועומד, ופניו שקערורים.

(ג) הקוקוי (קויקאזיש ראסא) ועמו יושב האירופי, צבעו צח ואדום, שערו ארוך ורך, ומראהו ערמון הלוך ונגת הלוך ואפול ותמונת ראשו מהדרה ויפה.

(ד) האמיריקני (אמעריקאנישע ראסע), צבע נחשת לו.

(ה) האוסטרלי (אויסטראלישע ראסע) יושב איי הדרום.

משך ימי חיי האדם, אם מעט אם הרבה, בריאותו וגבורתו, יסודתם במחיהו ומעשיו; איש יגע ועובד, האוכל במדה ומשורה, ושם מתג ורסן בפי כל תשוקותיו, יפרח כתמד עד זקנה ושיבה, יאריך ימים ולא ידע כל חולי ומכאוב. ואדם אשר פנק מנועד גופו ובאין עבודה הוא יושב עצל ואוכל ושותה, מקצר ימיו אשר המה תמיד מכאובים, וכציץ השדה יבול מהרה, כל דוח יהרפנו, וכחצי המחלה הוא המטרה.

נפש האדם מלאה לה כחות, וכשרונים מכשרונים שונים נתונים לה בחמלת יוצרה עליה; אך באן תקון וחנוך ישאו שממה, מבל.

תִּדְרוֹף כָּל חַמְדָּה
בְּנֶפֶשׁ צַדִּיק וַיֵּשֶׁר

בְּרוּאִים טוֹבִים וְנַחֲמָדִים !
בָּנוּ אֵל תִּקְנֵאוּ ;
אִם לָנוּ הַשִּׁכָּל .

וּמְאוּמָה לֹא תִדְעֶהוּ ,
לְמַעַנּוּ אֵל תִּקְנֵאוּנוּ
מִתַּנַּת הַבֵּל הוּא

הוֹמָה בְּרוֹב גְּאוּנוּ
כְּשׁוֹפֵט בְּאֵין כַּח

כְּמוֹשֵׁל בְּאֵין עֲצָמָה ,
הַשִּׁכָּל מִבְּקֵר כֹּל

וְלִשְׂוֹא מִצֹּתָיו יִשְׁמִיעַ ,
מִזֹּר לֹא יִמְצִיא ,

לְאִישׁ פְּצוּעַ מִתְּאוּתָיו ;
מֵעַט יֵין יִבְלֶעֱהוּ .

יֶלֶד קָטָן יִתְעֶהוּ ,
וְאֵת נֶפֶשׁ הַמְּכֹבֶה

עֹזְרָה מִמֶּנּוּ מִנְקִשֶׁת
בְּאַנְחָה אֶךְ יִמְלֵא

וְהוֹשַׁע לֹא יוֹשִׁיעַ .

מִזֹּאבִים לְהִמָּכֵם צְמִיאִים
וּמִכָּל הִיתּוּ יַעַר
הַפֶּלֶב הַשׁוֹמֵר הַנֶּאֱמָן
יִגִּין עַל הָעֵדֶר ;

ה ש י ו ת *

דַּחֲוֵי שְׂוֹת תְּמִימוֹת !
 מִה נְעִים גּוֹרְלֶכֶם ;
 בְּלִי עֶצֶב וַיְגוֹן ,
 תִּרְעוּ עַל שְׂדֵמוֹתֵינוּ .

אוֹהָבִים וְאוֹהוּבִים פֹּאֲהָדִי !
 הָאֲהָבָה הָעֵזָה כְּמֹת
 תִּיךְ מִשְׂכִּיּוֹת לְבַבְכֶם
 בַּל תִּצְעַד בַּזַּעַם
 וּבַל תִּיזַל בַּגְּלָלָה
 נִטְפֵי דַמַּע מֵעֵינֵיכֶם ;
 לָכֶם אַךְ נְעִימוֹתֶיהָ
 וּמְרוֹרְתֶיהָ לֹא תִמְעַמוּ *
 כִּי לֹא בְהַמוּלָה
 אָבִן בְּנַעֲמַת חֵן

תדרוך

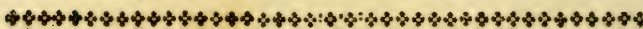
(* האידילם הנ"ל, היא נחצנת האשה המשיחית מאוד צעירה, דיסולוער
 ה'רספיה, ושיר זה נודע בין העמים זשס : Les moutons. ואני המעתיק
 מוסר מודעה : שכל הדעות המעורקים צעיר זה, אינם דעות, והלגתים, רק
 למען החלוקה לצחירי צני עמי הרעיונות של משוררים נכרים ; כי אך על ידי זה יחודד
 כור הצחיים, להצקסים יופי ולחות על שדמות המליה * וכל מכירי יודעים, שאני
 צוה את צווי החכמה, ולרוצ אהפתי את המינה הטובה הזאת, כמה מרורה
 שצפתי מימות נעורי, בהנחמתי לננום אל פרוזודר של היכל המדעים, ואף צגוף
 הענין, הוא שעות גדול לחדון משפט על דעות המסיר, משיכיר, כמו שאין לשעיע
 על מלייר שהוא גזן ורונח, צליירו צחדט חונת דמות אנשים הודגים את ריעיהם .
 ואחרי שהלעתי דבר זה אס עוד יואמרו צאזני, צנים מחכמה טכוליס, שלא
 את הושר כתפתי, אז אשוב להם : גוה של כסיליש הוא שצח והילוליס : —
 יעקב שמואל ציק צאדוי חסון תקס"ה —

ובידי המזל העור
 חמדת הארץ נסגרו,
 יגול ויהן בשגעון
 משפיל אף מרומם
 ממהלמותיו אין סתרה,
 לא בצל החכמה
 ולא בצל הנכורה *

הוי שיות תמימות!
 בלי עצב ויגון,
 בלי דעת וחכמה
 רעו על שדותינו!

לא בהשכת השכל,
 לנונה האמת אשפוט;
 כי אתכם החכמה
 ורק אתכם ההצלחה *

יעקב שמואל ביק

התענוג והחכמה. *)

למשרתיו צוה, השוכן בשחקים
 לנחות בני האדם, בשבילי החיים.
 גם את המלך, המחוקק חקים,
 וגם את הנער, מאחר הרחיים.
 בימי קדם, מאלה טובים,
 גלוי לכל, אלינו התחברו;
 ומעת החלנו, היות שובבים,
 מנהיגינו ממרום, רק מעין נסתרו.

לפני

*) כפי התלמוד להחלק והלעור הלרפזי, ונקרא אלנו סס Sesostriis.

אֶבֶן שׁוֹא וְשִׁקֵּר
מִבֶּטַח הָאָדָם בְּחַכְמָתוֹ
לֹא תוּכַל הֲצִילָהוּ
מִחֲטָאת עָלָיו יֵאָרֹז .
הֲלֹא טוֹב לְהִסְתַּר
בְּמַכְס בְּצֵל הַתְּמִימוֹת ?
(צֵל שְׁאֵנָן וּמְצִלִּים
תַּחֲתָיו שִׁקֵּט וּמְרַגְעֵ !)
מִרְדּוּף כְּמוֹנוּ בְּרַעֲשׁ
עוֹשֵׁר , עוֹגֵג , וְיוֹפִי
גְּאוּה , מִמְשָׁל , וְכָבוֹד ,
אֱלֹה הַנְּחַמְדִּים לְדַמְיוֹן
הִמָּה יִסְגִּירוֹנוּ תְּמִיד ,
בְּיַדֵּי רָשָׁע וְעוֹלָה ,
בְּיַדֵּי נְבִלָה וְאָוֶן ,
הִמָּה יִשְׁפִּינוּ בְּלַבְנוּ ,
הַעֲצֵב יְלִיד הַזְּדוּן *
הִמָּה יִסִּיתוֹנוּ לְהֶאֱמִין :
כִּי חֵיֵינוּ לְנִצָּח
וְחִמְדֵּתֵינוּ לְדוֹר דּוֹרִים *
אָהֵה ! כְּדָשָׁא יְבוֹלוּן
שׁוֹכְנֵי תֵבֶל הַזֹּאת ,
וּבְצֵל עוֹף מְעוֹפֵף
הַכֵּל יְעוֹף וְאֵינוּ .
וּמָה אֲדַמָּה בְּמַרוֹצוֹתָו
לְקַל כְּרוֹצַת הַשָּׁנִים ?

אכן פה היכל הכבוד , משכן ישרים ,
 החכמה הנעימה , פתחו שומרת ,
 חמון הכסילים , ועדת הנבערים ,
 האשה הזאת , ימירו באחרת ,
 ויען המלך : עצתך ברוכה ;
 שמרת נפשי ועמי , מפגע ,
 באהבת החכמה , תצלה מלוכה ,
 ועם עדין ועונג , אצלה כרגע .

בראדי כסליו תקפ"ה

יעקב שמואל ביק

תְּהִלַּת הָאָבִיב

I

הִנֵּה בָּא הָאָבִיב כְּאוֹר זֹרֵחַ ,
 מְמַרְוֵי כוֹכָבִים יִהְיוּ פֹרֵחַ ,
 חֲמוֹן הַחֲמָדָה יִרְקַד כְּבוֹאוֹ לְפָנָיו ,
 הַגִּיל וְהַשְּׂשׂוֹן יִשְׁעֵשׂוּהוּ בְּנְעִימִים ,
 עֹנֵג וּמְשֹׁשׁ יִסְבּוּהוּ מִתְאִיִּמִים ,
 וְכָל צְפוֹר וְכִנֶּף יִשְׁחַרְוּהוּ בְּרִנָּיו *

2

עַת מְרֻגָּע יִפְרִיחַ בֵּין חַיִּים ,
 מְקוֹם דֶּרֶךְ רְגֵלוֹ יִצְבַּע רִקְמָתִים ,
 שָׂדֶה אָחוּז יַעֲרֵי יָזְלוּ מְעַדְדִים ,
 כֹּל גֵּיא וְכָל בְּקָעָה יִצְמִיחוּ רֵב נְחַת ,
 כְּהָר וּבְשִׁפְלָה חֲדוּה פֹרֵחַת
 גַּם בְּעַמְקֵי שַׁחַת יִרְאוּ שׁוֹשְׁנִים *

רוח

לפני ירושלים, מחויץ לשער,
 על חוף הנחל, מפריח נצנים,
 הלך שלמה, בעודו נער
 למצוא לנפשו, עונג ועדנים,
 הרחק מרשעת בני היכלו,
 — כי בזה ושקץ עצת הגערים —
 חלה את פני השרף מנהלו:
 להורות לו, דרך המישרים.
 ויוליכוהו בסבך עצים רעננים,
 המלך התפלא, בראיתו שמה,
 אשה יושבת, באוהל שושנים,
 יפיה כלבנה, ברה כחמה,
 ובצדה עומדים, שלשה אנשים,
 חשך תארם, שחור פניהם,
 מראהם רע, דלים וכחשים,
 ויוסף המלך, לתמוה עליהם.
 ואשה אחרת, נראתה לעינים,
 חן וענוה, ערו הוד פניה,
 בידה, שרביט, חרב, ומאזנים.
 וספרים רבים, פתוחים לפניה;
 ולקולה נפתח היכל תפארה,
 על פתחו חקוק: לֹא לִמְנוֹת דָּרָךְ!
 ושרים, וגבורים, ועוטרי עטרה,
 על סף ההיכל, כרעו ברך.

ויאמר המלאך: עתה הכר החבל!
 מראה התענוג, הראתיך ראשונה,
 התענוג, האהוב לכל יושבי תבל,
 בתמונת האשה, היפה והעדינה.
 כי עתה ילכו, אחריה יסעו,
 העונש, הצער, ואנחת הצרה,
 ממנה יולדו, מבטנה יצאו,
 בנים נבזים, לאם מפוארה —

7

עַלֶּם כִּילָד אֶתָּה תִרְגֵּן, אָבִיב!
 זָקֵן בְּנֵעַר אֶתָּה תִקִּים סְבִיב *
 מִנִּיחֻחָה יִנְקוּ כָּל יוֹשְׁבֵי תְּבֵל,
 הוֹדִיָּה יָרוּוּ בַחֹרִים וּבַתּוֹלוֹת,
 אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ קִטְנוֹת עִם גְּדֻלוֹת,
 כִּי אֶתָּה תִנְיִים כָּל יָגוֹן וְאֶכֶל *

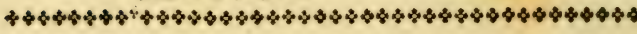
8

בֵּין פְּאוֹרוֹת רַעֲנָנוֹת נִכְבְּדֵי יָיִן,
 בֵּין עֲרוּגוֹת שׁוֹשְׁנִים חֲשֵׁקֶת עֵינַי,
 שְׁפוּנֵי סְגוּלוֹתֶיךָ נִתְּגֵלוּ עִתָּה *
 תַּחַת בְּרוֹשׁ וְאַלוֹן תַּחַת צְלָלֵי תוֹמֵר,
 שְׁפַעַת יוֹפֵי מְעוֹלְפוֹת הַזֶּן כְּלִי אוֹמֵר,
 גַּם שֶׁחַר גַּם נִשְׁאָף לְהֶאֱדִיר יִגְעַת *

9

גִּלְי הַתְּשׁוּקָה יְנוּחוּ לְפָנֶיךָ
 דְּכִיִּי הַתְּאֹוָה יְשׁוּחוּ לְעֵינֶיךָ *
 וּמִי לֹא יִפְנֵעַ נֶגֶד הַיּוֹפֵי?
 מִי יִשְׁתַּעַר לְהִנִּיף מִסּוּחַ פָּנֶיךָ
 אִם יַעַת צִלְחָה קָרְבָּהוּ אֵלֶיךָ?
 מִי זֶה יִכִּיר עֲדֶיךָ וַיֹּאמֶר דּוֹפֵי? —

מרדכי ליב לייטנער

ה' ת ק ו ה

1

בת השמים! תקוה נעימה!
 ממרום ירדת ליושבי אדמה
 מעולם נסכת שרתי בארץ;
 עת הרים הטבעו גבעות חללו,
 ככבי שמים לאור החלו,
 המים שרצו נפש שרץ,

רוח

3

רוח הן וְחַיִּים יָפִיחַ עַל הַכֹּל.
 מִרְפָּא אַמוּנָה יִקְרִיב הַיֵּשׁ מֵהָר לְכֹל.
 יִשְׁנֵי חוֹרֵף יַעִיר לְהִרְבּוֹת הָרִיגָה.
 בְּכֹל עֶבֶר בְּכֹל פִּינָה יֵרֶן תְּהִלָּה.
 שִׁירִים נִשְׁגָּבִים בְּכֹל אֹמֵר בְּכֹל מְלָה.
 מֵהוֹר הָאָבִיב וּמַעַת הָעֵדִיגָה.

4

עַל עֵינַי הַמַּיִם תּוֹךְ חֲשֵׁרֶת רַעֲנָנָה.
 עַל תְּעֵלֶת הַשָּׁרוֹן בֵּין שׁוֹכֵי לְכוּנָה.
 פִּתְחֵת תְּהוֹמוֹת שֶׁפֶר אֵין חֶקֶר *
 עֵין כֹּל שָׁם נִטְבְּעוּ בְּעַמְקֵי הַדְּרִיגָה.
 בִּינַת אִישׁ תִּשְׁטוֹף עִם מִי תִפְאַרְתִּיגָה.
 מֵהַשְּׁפִיל מִדְּעוֹת עָרֵב וּבֶקֶר *
 * * *

5

מֵה יִרְבוּן מִשְׁעוּלֵי עַקְלָתוֹן בְּנֵאוֹת
 דָּשָׂא מְעַרְבוֹת פְּרָחִים שׁוֹגִים, מִלְאוֹת
 רֵיחַ עָרֵב, קֶסֶם תִּשׁוּקוֹתֶיךָ!
 הָרִים מְכַתְּרִים עִם שִׁדֵי תְרוֹמוֹת,
 פֶּר נִרְחֵב עִם עֲדָרֵי רַחֲלִים מִתְאַיְמוֹת,
 יַחוּוּ אֶהְבֵּת הַתּוֹלָדָה לְגִדְלֶךָ *
 * * *

6

גַּם בְּפֶסֶךְ יִצְיִן בְּחִבּוֹן מְרִגּוּע.
 שָׁם יַחַעֲלֵם יַחַד עֲנֵי רֶשׁ וְשׁוּע.
 שָׁם יָנוּב בְּרֶפֶת אֵלוֹהַּ בְּכוֹר וְהוֹד,
 שָׁם יִמְצֵא הָעֵיף לְנִפְשׁוֹ מְנוּחַ.
 שָׁם יִשְׁבְּעוּ שׁוֹאֲפֵי צֶל מְכַמְנֵי כַח,
 שָׁם יִרְוִין צְמֵאֵי עֲדָנָה נוֹעֵם מְאֹד מְאֹד *
 * * *
 עֵלֶם

8

מי ימשוך לבב אדם ללמוד ,
 מי יאמר לחכם , ויחכם עוד ,
 לתור שפוני טמוני החכמה ;
 מי יניחהו על מסילות הדעת ,
 דעה ובינה בלבבו לטעת ,
 הלא את היא תקוה עצומה .

7

מי יחגור חרב במדי הגבור ,
 מי ירהיבהו עוז בקרב לעבור ,
 לשום נפשו בכפו בל יחת ;
 הלא את תלבישהו שריון ,
 לבבתהו בעיניך בנועם חויון ,
 יחרף נפשו למות חייתו לשחת .

8

בארחות ים כי ישים פעמיו
 מסער לא ירא מהמית מימיו
 יורדי אניות דרום וצפון ;
 מי העיר רוחם , רוח התשוקה ,
 לשוט במי אדירים תהום עמוקה
 להוביל פנינים וזהב הספון ?

9

את היא תקוה המעשירה ,
 את תוליכם ארץ אופירה ,
 זהב ושכיות החמדה יניקו ;
 תכלת וארגמן מאיי אלישה ,
 אניות מלאות באים תרשישה
 שלל צבעים ורקמה יחלוקו .

2

רוח אלהים עלי תבל מרחפת.
 תקוה עצומה משמים נשקפת,
 ויאמר אלהים נעשה בצלמנו;
 ויפח באדם נשמת חיים.
 ונתן מהודו פי שנים,
 נפש, ותקוה נטע בלבבנו.

3

בלעדיהון מותר אדם איהו?
 במה יפאר, במה יתארהו;
 נדמה כבהמות וחיתו יער;
 שתים אלה עדוהו בעידים;
 הנם תפארתו מידם קרנים.
 הנם יתרונו מחייתי בער.

4

שוט כי יעבור בארץ.
 אסון באסון יפרצו פריץ,
 את תקוה תחיה רוחנו.
 תקימי מעפר דל אביון מאשפה.
 תרוממי נפש מתוגה דלפה
 ותהי לדל תקוה תוחלת לנפשנו.

5

הן עת הזמיר זמרת אשרנו,
 חלפה הלכה משוש חיינו
 אז כנפי אהבתך עלינו סכות;
 עצב חבשת בשמן רככת.
 מכתינו רפאת אבלנו הפכת.
 מזור לטריה מעולם הכינות.

רעיון על הר וועזוף

1

אשא עיני אל הרים הרמים,
 הרים גבנונים הררי אימים,
 אראך וועזוף מול אי אלישה,
 עוברי ים אמצעי ישאו עינים,
 ישתוממו לראותך עד השמים,
 על גדלך יתפלאו עוברי תרשישה

2

מאחיק הפרדת מיתר ההרים,
 תצב לבדך לחרדת הדרים,
 הן לרגליך דגן יפרוצו;
 תרוש ויצהר לרוב יגדלו
 זיתים ושמנים בל יחדלו
 אמנם — אש וגפרית מומעיך יפוצו

3

אחה ליום תפתח גרוניך,
 תשפוך בועה, תשפוך חרוניך,
 מנחיריך יצא עשן, מפיוך לפידים;
 אש אוכלה אש מתלקחת,
 קולות וברקים פחד ופחת
 שכיניך יחרדו פחד פוחדים

4

יושבי פארטיצא מרעד נאחזו
 עת קוליך ישמעו עשנך יחזו
 ירעדו רעדה בעצמותם רצח;
 המלט על נפשך יחד יקראו,
 נרדה שאול ענו פעו,
 אל תעמודו פנתאבדו נצח

10

כל עשר בני חלד ממך יצאו,
משכיות לבבם בעזריך מצאו,
את תפנה דרכם, תפלס מעגלתמו;
והיה הרכסים לבקעת שושנים
יער וסלע דשנים ורעננים
ומנקרת צור דבש הנקתמו.

11

קווי ה' אליך פונים,
על שפת קברם עליך נשענים,
בטח ושאנן יביטו שמים;
כי שם מבוא שמש חיינו,
בגיא צלמות תגיה חשכנו,
שם תופיע באור שבעתים.

12

עוזבי ה' יכלו באפס תקוה,
חיתם מרה ומותם הוה,
לקראת בואם יעוררו רפאים;
צדיקים בחיקך יאספו
רוחם למעלה רחף ירחפו,
בגנוי מרומים לעד נחבאים.

13

לכן, תקוה נעימה אל תרחק ממני,
אם יומים תעזבני, בשלישי תקימני,
בלעדך לא ארום ידי ורגלי;
את תמתיק תלאות חלדי,
כוס הרעל תקח מידי,
את אהובה! תנוח בגורלי!

י"ט שפיץ

לעהרער דעם העברעאישען אונד דייטשען פֿאכעס.

9

אבל מי הצית אש בלבבך.
 מי שם גפרית ומלח בקרבך.
 מי צוה: ויעשנו ההרים!
 המעתיק הרים ולא ידעו.
 מוסדיו ירגזו כעצים יניעו.
 הוא צוה — וכתנור בוערים: —

10

עת הרים הטבעו, וגבעות יולדו.
 עת צוה: "שמים עמודו".
 הן מאז מוסדות התוך מידו יסדו.
 קול ה' חוצב להבות
 הוא הצית בלבבך שלהבות
 גפרית ומלח ממעוך יפרדו.

מ כ ת ם

על משורר אחד אשר העלים שמו משער ספרו:

הן את שמך מעל שער ספרך העלמת
 עשות השכלת מאד חכמת —
 לו את שמך על שער ספרך חתמת
 "לפתח חטאת רובץ" קים קימת

י"ט שפ"ץ

לעהרנר דעם העברעאישען אונד דייטשען פֿאכעס.

5

אם הרכה בנה דורשת,
אשת נעורים בעלה בקשת,
אבות על בנים יעופו;
מהרה חושו מהרה נוסו,
עוד מעט, ומעפר תקסו,
אל תעמודו פן תספו!

6

בגפם ינוסו להמלט על נפשם,
יעובו ביתם ישכחו רכושם,
יביטו אחוריהם והנה בלהות;
עמל ידיהם נהי' לשמה,
יגיע כפם תוהו ושממה,
ערו עד יסוד טירות הגבוהות!

7

איה הערים בנו לתלפיות
הרם הרסת שמת שאיות
אבד זכרם שמש נמחו;
שפך דשן על פאמפעיא שפכת,
הערקולאנוס כסדום הפך הפכת,
ברגע קטן לתל נהפכו!

8

אטנא והעקלא גם הם ירעו
אכן לרגעים ואז ירגיעו
ואשך תוקד תמיד כתנור בוערה
כאש יוקדת תעשן עולמים,
הלנצח תאנה עד אחרית הימים?
למקום הזה אקרא תבערה!

התקוה

יִפְתֶּה, מִזֶּר, וּבֹשֶׁם הַחַיִּים,
אֶהְבֵּת עֲצָמוֹ וְאוֹר עֵינַיִם;

שׁוֹחֲדֵי תַאֲוָה אֶל הַחֶלֶד הַמָּה + — *
יוֹם לַיּוֹם נִבְיַע: תִּקְוָה וְתוֹחֶלֶת
שָׁמֹר נִשְׁמֹר אוֹתָן בְּשָׁמַיִם תִּכְלֵת
וְחֶרְסָה וּכְבָבִים, לְהָאִיר הָאֲדָמָה;

כָּכָה יִכְלוּ כְלִיֹּת אָדָם בְּחִיקוֹ,
אִף אִין אֶחָד יִמָּאן לְטַעוֹם בְּחֶבֶן,
אֵת נוֹעַם חֶלֶד הַזֶּה — הַתִּקְוָה +

אֵךְ — לְסַפּוֹת הָרְוָה אֵת הַצְּמִמָּה
פֶּה בְּחַיֵּינוּ, לְאוֹשֵׁר מָחָר נְכוּאָה —

נִטַּע ה' בְּלִבֵּנוּ חֶפֶץ בְּעַצֵּם הַתִּקְוָה (**)

מאת לצי בוי'ער זן כהר"ד מרדכי
הונזאקע עק"ק סעיניטן

למה

(* חמתת חיי החלד רק לחשוב את עלמו בחשד הנוצן מאהבת זולתו, וללכת בדרכי
ההצננה אשר מס חלבו' לפנינו; ואך חלם המה הסנוחות לחיי האדמה ומחירם
על התקוה צערך רב מאד; וזה כאשר פתח הנגע הזאת צחיק האנושיות
ועל הרוח צנרפוס מצני עמינו כי המה יסליכו כל יהסם על התקוה וידיהם מאנו
לעשות את אשר יצוהם חל מחוז הפלס, יען כי יאמרו ללצס: „תקופך לא תכרת!“
לו חמנו ויטכילו ויקוו לחשד לעוונתם צעוד צקו היצר אשר הוה הפולגה מהחמת
העומדת לנגדו כקו הישר כי זה ענין התקוה. מלשון קסוח, והצין!

(** מספט מליני הזה רלונו לחמד על אשר החמתי ועל אשר המדומה צדק החיים;
כי כל אדם מקוים, מדמה את הדבר לחשד יקום כעוז ישוטי וצוהסיגהו יתחזה
לחזק עד כי הרחשון לא נחשז יותר צעינו. ולמה? יען כי טעה צדד על אשר

יְד הָאֲמֶת.

הָאֲמֶת יִשְׁדַּד עִמָּקִים אַחֲרֵי הַבִּינָה,
 בְּחֵלֶם עֲבָחוּ תִקְשֶׁר חֲבֵלֵי הָאֲמוּנָה;
 אִזּוּ תִכְטַח בּוֹ כִּי רַב כָּחוֹ גַם אֲמִצּוֹ;
 אִזּוּ בְכַנְף רִנָּנִים תִּרְקִיעַ לְכֹל עוֹנֵג,
 אַף רָגַע כֹּל דְּאָגָה יַמָּס כִּדְוֹנֵג,
 תַּעֲלֶעֶה שְׁמֹן הַשֶּׁקֶט וְחֵלֶב מִיִּצּוֹ.

מִנֵּי סְעֵרֶת פָּגַעֵי תְשׁוּאוֹת הַתֵּבֵל
 יוֹרִידוּךָ לְתַהוֹם עֲצָבוֹן וְאָבֵל,
 עֲנִי הַשֶּׁפֶק מְקַדְרֵי רִגְשׁ מְנוּחָה;
 מַעֲשֵׂת־זִנּוֹת עוֹכְרוֹת עֵצֶם הַתְּקוּהָ,
 עוֹשֵׂקוֹת יַפְעֵת נְהַרְוֹת מִשְׁמֵשׁ אַחֲוָה
 לְבַל נְחִוָה גּוֹעִם בְּהֶלֶד רַק אֲנַחָה;

אֲמָנָם יִצְיִלְךָ הָאֲמֶת וּמְנַהוֹתָיו,
 אֵל יִתֵּן תִּהְיֶה דְבָר, מְבַרְכּוֹתָיו.
 אַךְ כְּמִים הַפָּגִים מִמְקוֹר אַחַד,
 יִזּוּבוּ, יִשׁוּבוּ, אֵל מִחֲצַב נוֹעַד,
 כָּכָה בַּל נִדְבַר גַּם דְּבַר לְאֵט —
 מֵאֲמֶת — אֲשֶׁר בְּתַבּוּנָה וּבְלֵב לֹא תִחַד.

מלת נצי בויער צו מרדכי הוצאנו מסעיטן צפליך
 נייטלס וצמדיכת אונגאלן. אבערלעהרער אן דער
 קאנגלי דייטשען = אונגארישען נעבסט דער דאמיט
 פֿעראייניגטען העברעאישען שולע דער איזראעלי-
 טישען געמיינדע אין מאקאָווא .

שיר משכיל לראשית השנה *

1

בְּחֹג הַשָּׁמַיִם הַשֶּׁמֶשׁ רִחַבַת יְרִים
 עַל מְסַבְתָּה הַתְּהַפְכָּה *
 לִפְנֵי הַרְקִיעַ תְּמוֹנָתָם מֵאֲזֵנִים
 הַלְכָה, צְעָדֶיהָ תִּמְכָּה *

2

שׁוֹר בְּזַחְלוֹף! לִפְנֵי רְקִיעַ,
 אֵיכָה תִּהְיֶה הַשֶּׁמֶשׁ וְתוֹפִיעַ,
 שׁוֹר לְתִמוֹנָתָהּ אֲשֶׁר עָשִׂתָהּ לָהּ!
 אַחַר יָגֶעַה וּמִפְעָלָהּ פָּעָלָה,
 וְתִנְהַל כּוֹכְבֶיהָ בְּלִתֵּי תִהְלֶה,
 אִם צָדֵק אִם יוֹשֵׁר תִּדְעַ מַעֲלָלָה *

3

כְּפִיָּה תוֹמְכוֹת מֵאֲזֵנִים *
 לְשִׁקּוֹל חֲטָאתָה בְּשָׁמַיִם
 הַמְעֵוֹת מִיָּדֶיהָ לְתִקּוֹן *
 אֲמָנָם מֵעַת הָאָבִיב לֹא הִסְרָה
 חוֹם, וְתֵדַךְ וְתַעֲוֹר עֵינַי בְּנִהְרָה
 אֲךָ בּוֹא יְבוֹא הַסֶּתִּיז הַכֹּל תִּתְקוֹן *

ה'יצור

* ענינו כי צהם צליה מחזיקים לעשות שווי בין ימים ולילות כדוע לחכמי
 הפכוה *

„למה יתן לעמל אור, וחיים למרי נפש“ (איוב ג' י"ט).

הן ראות לבנו שמח מכל עמלו.
מוציא אור, מופיע, השמש מאחלו.
במר נפשי לולא לי תוחלת החיים
לא, אחרית תוגה שמחה, תחת שמים,
למה יתן וגו'.

מוקש אדם בהלכו נתיב חושך ואפילה.
מורדי אור העמל הידעו שמחה וגילה?
היבואו ברנה ויקצרו חדוה בניר עמלם?
שור! אשרם ינוס מפני המרד, לעולם! —

למה יתן וגו'.
הנה העמל בחושך כל נפשו מרה,
העמל חייו הנם, ולאורם חרה;
העמל באור, נפשו חיה, האור חיים,
כל תוגה, יגון, יעשו למו כנפים;
עלימו חיש חיש ידאה לעונג המנוחה.
אשרי לאדם עמל! אשר לעמל ככה!

מלת לצי בויער צן כה"ר מררכי
בזחלקע נקעניטן.

שיר

חמר: זה הדבר שקיימתו ונפחת עיני צער חסד לנפשו. — ח"כ כח הפקוד יהי' לשוח צקרצנו? חכן לה לפתח צרחו חלסי' צ"ה חצל! לתכלית מה צרחו, ותכליתו לחסד השמים, ר"ל כי נשדל ונהי' לחיש הספן ציקר חלסי' לחזות צנועמו ולצקר צהיכלו — אך יען מי כח הזה לה יגוח ולא יסקוט כל ימי חלדנו והגחנו כלנו לח נדע מה נעשה צו לעוצתינו לכן נצארה עמו, לדברי הכל הסוככים צצטן העפיד, חו צצטן הנמנעים חסד חו צהכחה הוא כן לה נחפון צצבר המושב חת חסד קויגורו כי חו הוא צומן העתה וצחפסדות ולא צעפיד וצנמנעים.

יְתָרוֹן הַחֲכָמָה

בְּשַׁחַל כָּל־בֵּיא אָהֵבוּ הָרַע
 וְנִמְר בְּנִמְר כֵּד יִשְׁהִית לְהָרַע
 נִפְשָׁם יִשְׁמְרוּ יַחַד זֶאֱבִי עָרֵב
 לְמִינֵיהֶם יִתְחַבְּרוּ טוֹרְפֵי טָרֵף
 אֶךְ הָאָדָם אִם נִפְגַּשׁ בְּאָדָם כְּמָהוּ
 כַּמַּיִם יִשְׁפּוֹךְ אֶת דָּמּוֹ לְתַהוֹ *
 עָלָיו בַּל יִחְמוֹל , גַּם יִפְרֵץ פְּרִיץ
 לְמַעַן יִהְלַל כְּמָהוּ אֵין גְּבוּר בְּאָרֶץ *
 י. ל. בעהם

הַגְּבִיב

בְּנִשְׁפָּף בְּעָרֵב יוֹם עֵיף מֵעַבְדָּתוֹ ,
 שָׁכַב אֶלְדָּד נָפַל עַל מִטָּתוֹ ,
 וְהִנֵּה זֶה גָּנַב עָלָה בְּעַד חִלְנּוֹ ,
 לְחַפֵּשׂ אֶת בֵּיתוֹ , לְקַחַת אֶת הַנּוֹ *
 וַיִּקֶּץ אֶלְדָּד בְּשִׁמְעוֹ קוֹל מְהוּמָה
 וַיֹּאמֶר : הִנֵּה בָּא לְבַקֵּשׁ טָרֵף
 הֵן בַּיּוֹם בְּהִיר לֹא תִמְצָא אֹהֵי מְאוּמָה
 אֶךְ בִּי עָתָה , עַת גָּטוֹ צִלְלִי עָרֵב *
 י. ל. בעהם

(* כמו לח לחסורו כרחם ישעי' מ"ה שגורו להנס')

4

הַיְצוֹר הַמְּכִיחַ בְּשֵׁכֶט הַחֹם
 עָתָה יִתְעַנֵּג בְּקוֹר וְטוֹבוֹ יִלְחֹם •
 רְאֵה! זֹאת פְּעוּלַת שְׁמִישְׁנוּ
 יְדִיָּה תִּחְבֹּשְׁנָה
 יְדִיָּה תִּרְפָּאנָה
 וְכֵל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה • טוֹב תִּמְצָאֵנוּ •

5

לְמַדּוֹ אָחִי! מַעֲשֵׂה הַחֲרָסָה,
 אִם תִּרְעוּ וְחִדְלוּ עוֹלָתָה —
 הֲבֵי יִקַּח נָא מַעֲט מֵאֲזֹנִים!
 פְּלִסּוּ אֶת פְּעָלֵיכֶם בְּיֹשֶׁר
 וּבְהִמְנַעְעֶכֶם מֵהָאוֹשֶׁר
 הַפִּילוּ תַחְנָה לְאֵל הַשָּׁמַיִם! —

6

מֵאֲבִיב יְמֵי הַיִּיכָם, בְּחֹם יִצְרִיכֶם
 אִם הַפִּיתֶם לְחֵי אֶת הַתְּבוּנָה,
 עוֹרְתֶם בְּאֵשׁ הַבְּחָרוֹת עֵינַי בִּינְתְּכֶם;
 פְּעוּלוֹת הַשָּׁמַיִשׁ לְמוֹפֶת תְּבוּאָנָה
 בִּי לְקַח טוֹב יוֹצֵא לָךְ מִכְּלָנָה •

מאת לזי בויער זן כה"ד מררבי
 הוצאת מסעניטץ

דָּהָהּ, אִז חֲסֵנִי בְצִלָּהּ!
 מְקוֹם אֲשֶׁר לֹא תִמְצָאֵנִי עֶצֶב,
 אֶתָּה אֲשֶׁר וְאַתָּה נִעְצוּיָן,
 אֶתָּה תַחֲנוּת תִּצְיֵר רַךְ וְעֲנוּגִי!

אִז מִן הַגְּבֻעָה וּמִן הַבְּקָעָה,
 מִן מַעֲבֵה יַעַר וּמִן נְאוֹת הַדְּשָׁא,
 וּמִן כָּל פָּרַח מִפְּרֹחֵי הָאָבִיב
 שְׂמִיחָה וְגִילָה יִנְהַר לִי.

הָאֶקְנָא מְלָכִים וְרוֹזְנֵי אֶרֶץ,
 אִם לְנִגְדֵי הַמְּשֻׁבְּרִים מְשַׁחֲקִים,
 וְהַבְּקָבְקִים בְּנַחַל הַקָּר
 עִם יְיָ יִשָּׁן נִעְרָמִים.

וְאִם בְּצִלָּהּ הַקָּר לִי יִצְלַח,
 שִׁיר נְעִים - אֲשֶׁר חִיק בְּנֵי בָנִים
 עַד דוֹר אַחֲרוֹן
 בְּשִׂמְחָה נִקְיָה יִמְלֵא?

שמואל בירגער מטשענוגער.

זֶה כְּבוֹדִי

פְּרִי יִגִּיעֵתִי כִלְשׁוֹן הַעֲבָרִי, וְאִם יִמְצֵא חֵן כַּעֲיִנִי מִבְּקָרִי, עוֹד אֵינְע
 לְהַמְצִיא דְבָרִים טוֹבִים וּמוֹעִילִים כְּפִי כַח תְּבוּנָתִי.

שיר על אשר המים בעת צנת חורף *

הִזָּה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר לְפָנַיִם
 מְשׁוֹשׁ בְּצֵל הָעוֹנֵג עָלַי דָּעָף?
 הַאֲתָה זֶה, סֵלַע! אֲשֶׁר מַעֲיִנָּה
 מִתַּחַת הַחַרוּלִים מִיְמֵי הַרִיק?

כֹּה אֲשֶׁר לְפָנַיִם מַעֲיִנָּה הַנָּגֵד
 זָרְמוּ עָלַי הַצִּיר נָעַר,
 כֹּה תִצִּיץ מִן הַסֵּלַע
 עֲתָה עָמוּד מִקְפָּאוֹן *

אֵךְ גָּשְׁמוּ וְנִחְשְׁפוּ הַשָּׁחִים,
 אֲשֶׁר לְפָנַיִם בֵּין פְּאֵרוֹת סְכוּתָם
 הַדְּרוֹרִים קָנְנוּ, וְעָנְנוּ
 עִם פְּרִחֵיהֶם וְעִנְפֵיהֶם הַמְּרַחֲפִים!

מִהִרַת תְּעוֹפֶת נְצוּצֵי הַשֶּׁמֶשׁ
 אֲשֶׁר עַל הַמְּשֻׁבְּרִים וְעַל הַחֲצִיר,
 כַּמְּאֹרוֹת בֵּין הַצֵּל הַבְּרִיקוּ;
 אֵךְ שְׂאִיָּה וְעֲרִיָּה תֵאִירוּ עִתָּה!

אֵךְ מִהֲרָה קֵל יָשׁוּב הָאֲבִיב,
 יִפְרוֹשׁ עָלֶיךָ עָלֵי רַעְנָן,
 וַיִּפְתַּח מַעֲיִנָּה הַמְּסֻנָּה
 לְמַעַן יִקִּיר שׁוֹב מִיְמֵי *

הה

* איבערזעטצט אויב געכנערט שרייבטען דעס דריטטען טהייל *

יתד וג' תנועות יתד וג' תנועו' יתד ותנועה א', ולפעמים ב' תנועות •

דְּבַר־י רֵאשׁוֹן לְהוֹעִיל אָדָם בְּהִמָּה
 וְסוֹפֵי אִמָּנִם כְּלֵי מִשְׁחִית עַד אֲדָמָה
 וְכָל מַלְתֵי כְּפוּלָה מְכַסֶּה לְזִיו מִיָּם
 אֲבָל לֹא אֲנֵא בְּכַפְלֵי הִרְבּוֹת תְּכוּנָתִי
 בְּלִשׁוֹן מֵאֵז הֵלֵא חֲמִשָּׁתֵי תְמוֹנָתִי
 לְבַל יִתְחַלְּפוּ בְּנִפְרָד שְׁנֵי שְׁנֵי
 יְהוּדֵי הָיָה אֲשֶׁר לְרַבִּים הִבְיָנְנִי
 וּמִסֵּפֶר הַנְּבוּאָה זְכָרוֹן לְשֵׁנִי •

יוסף פלעש •

היודע פי' תום' י"ט על סדר קדשים
 יפתור' תדתי כאחד חכם חדשים • *

---

* פתרון יעיון תום' י"ט חולין פ"ב משנה ז' ז"ה כל שיש לו סופיר
 וקסקס ומה שחמרתו יהודי הים כוונתי על דברי ר' יהוד' שזונסנה סס ומה
 שחמרתו שני סניס כוונתי על שני השינון המהלית זמלת קסקס לזל יתחלפו
 זנסרד זסין ימנית ותתפרש המלה זענין חזר ע"ד החדה, וע"ד זה יתחזרו
 דברי תום' י"ט •

ח ד ו ת .

א

אַרְבַּעַה עֶשְׂרֵה בָּנִים
 יִלְדֹתַי לְפָנַי
 הֵן נִקְרְאוּ בְּשֵׁמוֹתָם
 גַּם שְׁנַיִם בֵּינֹתַם
 נִדְלַתִּי וְרוֹמְמַתִּי
 עֶזְרָא וְמִמְתִּי
 לְהִדְבֵק בְּעֵשִׂירִי
 לְמַעַן לֹא יוֹסִיף
 אַחַד עַל מִסְפְּרִי
 וְאֵין אוֹתִי מִי יִכְזֹב . *

ה - מן

ב

אנדרלוגי נוסף חדש

ט' תנועות

יֵשׁ חֹדֶשׁ זָכָר וְיֵשׁ חֹדֶשׁ נִקְבָּה
 פְּעַם בְּחַמְיָשִׁי בְּשֵׁם אָב קוֹרְא
 פְּעַם בְּתַשְׁעִי כְּמוֹ אִם הוֹרֶה
 אֶךְ טָרַם קָרְבָּה שְׁנַת הַשְּׂבָה
 שְׂבַעַה בָּנִים יִלְדָה בְּכָל חֹדֶשׁ
 נִמְנֶנּוּ לְשֵׁמוֹתָם בְּסֵפֶר הַקִּדְשׁ . **

יתר

(* פתרון מקומו ד"ה ה' כ"ה ד'

** פתרון מקומו ד"ה ח' ח' ט' ושידוע הספורון והצאח ונלח בבל שצחרות

החמישי וזה מסק שעיניו בכלל, ומלח ח'ס נמשך על ולדה. —

כנור נעים

ספר כולל

שיר משירים שונים

כדת המשקל מתוקנים

לעמת התענוג והתועלת מכוונים

מלאכת עבודת

שמואל דוד לוצאטו

איש טריאסטי

Kinor Naim.

ו ו י ן

געררוקט ב"א אנטאן שמיד ק' ק' פרווילענירטעם בוכרוקער •

Wien, gedruckt bey ANTON SCHMID, k. k. priv. und
n. ö. Landschafts-Buchdrucker. 1825.

מכתמים

אנשי חיל.

שני אנשים נצים חרנפר ויותם.
שלפו בחמה שפוכה את חרבותם.
התפחד בעבורם תאחוך שער?
המח הריקון — להשיבן לתער.

אין פֿעשה בלא סבה.

יובב נשבע לסגור במנעול ובריה
ארגזיו בעד כל איש, ודברו הקים;
גם אוהביו ורעיו ממנם מבריה.
לבל יבואו ויחזו כי המה — רקים.

תוכחת מוסר.

שמעו לי אחי והאזינו לניב שפתים!
חלום יעוף וצל עובר הם ימי החיים!
כמה אנשים ישכבו לערב בריא אולם,
ולבוקר יעמדו בהיותם — מתים כלם.

אבות משכילים.

נבל ואשתו צוברים כחול רכושם והונם
ולמען ירשו בניהם כספם וזהבם
בל יניחום עתה לשבור רעבונם —
יראו מיתתם ולא יכלכלו יהבם.

יששכר כער שלעזינגער.

א

לנכה יהונתן בן שאול .

אהב אמת ! הִהּ יִזְנֹתָן , גִּנְבֹתָ ;

וּבְמוֹתֶךָ גַּם אֶהְבֵּת-נַפְשׁ מִתָּה ;

אֶת רֶם וְנִשְׂא , וּגְאוֹן לֵב שְׁנֵאתָ ;

עָנִי נִכְה־רוּחַ אֶהֱב אֶהְבֵּת * .

נרדף בְּעִבְרַת-מֶלֶךְ לֹא עֹנֵבֶת ,

מִקּוּם לְמַלְיָן לֹו לֹא אֶת גַּחְבֵּאת :

יִרֵשׁ יִרְשֶׁתְךָ אֶתָּה חֹבֶבֶת ;

וַהֲבֶךָ הַקְנָאָה , כִּי לֹא קִנְאֵת * .

נחמד לְרִיחַ טוֹב , נִחְמָד לְעֵין ,

שִׁשׁוֹן , אֶהְהָ ! שִׁשׁוֹן , מַה־זֶּה מַה־רֵּחַ

וַתַּחֲלֶךְ , טָרִם יְפוּז רִיחֶךָ ?

אהב טָהַר-לֵב ! אֲנַחֵם עָלֶיךָ :

יָמִים מִתִּי מִטָּפֵר בְּאַרְץ גִּרְתָּ ,

כִּי אֶהְבֶּה כָּרָה בְּאַרְץ אֲיִן * .

ב

על המשלם רעה תחת טובה .

ב' מ' נ' ק , נָבֵל , תִּמְהַר קַחַת

אֶת-מִתְנַת יָדֵי , וּבִשְׂמֵאלֶךָ

תִּקּוּם לְהַכּוֹתִי : אֶהְהָ ! כְּשִׁמְךָ ,

נָבֵל , נִבְלָה אֶת : רָדָה לְשַׁחַת .

אוֹלָם מְשַׁנְּעִים בְּגִיל חֲטָאוֹ;
וַיְהִי בְּכַא יוֹמָם עֲלוֹת לְשַׁחַק,
וַיֵּצְאוּ לְלִקְטוֹ, וְלֹא מֵצְאוּ.

ד

לראש השנה.

הַיּוֹם הַזֶּה הַזְכָּרוֹן: הִנֵּה שָׁבְתָנוּ,
וּנְתַקַּע בְּדַבְרֶיךָ בְּתַקוּעַ:
שָׁמַעְנוּ לְךָ שְׂדֵי, וּשְׁמַע שְׁמוּעַ
אֵלֵינוּ גַם־אֲתָה, אֶהְיֶה אִם שָׁחַתְנוּ.

הִנֵּה עַד־הֵנָּה כָּל־רְעָה בְּאֲתָנוּ,
וּנְהִיָּה נִדְכָּאִים בְּלִתֵּי מְרֻגוּעַ:
אָנָּה! כָּל־גֹּזֵר רָע הוֹאֵל לְקְרוּעַ,
כִּן־תִּדְבַקְנוּ הָרְעָה וּמִתָּנוּ.

צִוִּית בְּתִרְוּעָה בִּי נִקְרָאָךְ
כָּל־עַת־צָרָה, יוֹם מְלַחֲמָה וְחָרָם:
אֶל־רִנָּתִי הִקְשִׁיבָה, בִּי בְלוֹתִי.

חֲסִדְךָ הִתְעַטָּה, לֵאמֹר: בִּיָּךְ
לֵחֵב, אֵשׁ אוֹכְלָה, נִפְיָן וְזָרָם:
כָּל־הַזֵּעַם, וּבְכוּרֵי הַנּוֹתִי.

יֵדַע אֲדַנְיוּ שׁוֹר, וְלֹא רָצַחַת
 לָבִיא בְעֲלִיָּהּ: וְאִיךָ קִרְבָּה
 הַשָּׁפוֹן דְּמוֹת אֵל? — לֹא, אֲכַל נַפְשָׁה
 שְׁעִיר מִגְּאֹל מִשְׂאוֹל מִתַּחַת.

רוֹצוּ, לָכוּ שׁוֹנְעֵר, רְדוּ מִצָּרִים,
 חֲכָמֵי הַרְשִׁים יִגְשׁוּ יָבֹאוּ,
 וַיִּגְרְשׁוּ יֵד זֶה לִּגְיֵא צִלְמוֹת.

כִּי כָל־גְּעֵרָה שׁוֹא, וּמוֹסֵר תִּהְיוּ:
 עַל־טוֹב יִשְׁלַם־רָע, לְרָע כְּפֹלִים:
 וְאֵן הָעֵלָה לוֹ לְבַר בְּמֹות?

ג

ביום מלאת לי שבע עשרה שנה.

הַפָּה כְּמִנְיֵן טו"ב הֵלֵא נָגְלוּ

עָלַי שְׁנוֹת יָמַי, וְאֶל־חַטָּ"א בָּאתִי:
 נִפְשִׁי! עָלַי עַל־כֶּסֶם, הִי שָׁרְתִי
 עַל־עֲרֹקֵי כֶּלֶם, וְאֵל יִהְיוּ.

שֶׁלֶשׁ פַּחְתִּים הֵם, וְשֵׁם יִפְלוּ:
 הוֹן, תַּעֲנוּג, כְּבוֹד, שְׁמֵם קָרָאתִי.
 רַבִּים מְאֹד הָאֲמָרִים מִצָּאתִי:
 טוֹכָה עֵצַת חוֹשִׁי, וְהֵם יִמְשׁוּלוּ.

בִּינִי, יַחֲדָתִי, אֲשֶׁר כָּל־אֵלָה
 מִר מִדְּלִי יַחֲשָׁבוּ וּכְשַׁחַק
 נִגַּד אֲשֶׁר נִירַשׁ כְּצֵאת מִכְּלֵא.

Severini Boëtii

de consolatione Philosophiae

Carmen quintum libri quinti.

Quam varius terras animalia permeant figuris!
Namque alia extento sunt corpore, pulveremque verrunt,
Continuumque trahunt vi pectoris incitata sulcum.
Sunt quibus alarum levitas vaga, verberetque ventos,
Et liquido longi spacia aetheris enatet volatu.

Haec pressisse solo vestigia gressibus gaudent,
Vel virides campos transmittere, vel subire silvas,
Quae varius videas licet omnia discrepare formis,
Prona tamen facies hebetes valet ingravare sensus.

Unica gens hominum celsum levat altius cacumen,
Atque levis recto stat corpore, despicitque terras.
Haec nisi terrenus male desipis admonet figura:

Qui recto coelum vultu petis, exerisque frontem,
In sublime feras animum quoque; ne gravata pessima
Inferior sidat mens corpore celtius levato.

Sonetto del Petrarca.

LXXV.

Io son dell' aspettar òmai sì vinto,
E della lunga guerra de' sospiri,
Ch' i' aggio in odio la speme e i desiri,
Ed ogni laccio onde 'l mio core è avvinto.

ה

ת ר ג ו ס

יִשְׁנֶוּ צוֹרוֹת הַיּוֹת לְיוֹ מִלְּוֹ •
 יֵשׁ עַל־גָּחֹן זוֹחֵל עֶפֶר יִלְחָכוּ •
 יֵשׁ בְּנֶף יִפְרֹשׁוּן מָרוֹם יִהְלָכוּ •
 כֹּה וְכֹה יָכוּ רוּחַ וַיִּפְּזוּ •

יֵשׁ לְצַעֲדֵךְ בְּאֲדָמָה עָלוּ עָלוּ •
 יִשׁוּטוּ בַּיַּעֲרִים שָׂדוֹת יִדְרָכוּ •
 כָּלֵן חַיּוֹת הַחֲמָרִיּוֹת יִהְפְּכוּ •
 אֲרֻצָּה כְּגִימֹו יֵשׂאת רֹאשׁ לֹא הַעֲזוּ •

וַיִּבְדֵּל אָדָם וְקוֹף לְלֶכֶת •
 יִמָּאֵס אֲדָמַת עֶפֶר יִבִּיט שָׁמַיִם •
 וְכָרוֹן לָנוּ בַּל־נִטְבַּע בְּרֶפֶשׁ •
 אַתָּה בִּי לִשְׁחַקִּים תִּשָּׂא עֵינַיִם •
 רָם הַקּוֹמָת רוּמָם גִּם־אֶת־הַנֶּפֶשׁ •
 אֵיךְ יִגְבֶּה גֵלָם וְתִהְיֵ זֹאת מִשְׁלַכֶּת ?

ו

ת ר ג ו ס

תִּקְוָה מִמְשַׁכָּה עָרִי גִלְאַתִּי •
 בְּכִי וְעִצְבוֹנִי וְהַמְלַחֲמַת •
 רוּחִי עָלַי כֹּל־אֵל מֵאֵר וְעִמָּת •
 אִמָּאֵס תִּשׁוּקָתִי וְרַב שְׁנֵאתִי •

Ma 'l bel viso leggiadro, che dipinto
 Porto nel petto, e veggio, ove ch'io miri,
 Mi sforza; onde ne' primi empj martiri
 Pur son contra mia voglia risospinto.

Allor errai, quando l'antica strada
 Di libertà mi fu precisa e tolta:
 Che mal si segue ciò c'agli occhi aggrada.

Allor corse al suo mal libera e sciolta:
 Or a posta d'altrui convien che vada
 L'anima, che peccò sol' una volta.

Sonetto del Casa.

XVII.

Io, che l'età solea viver nel fango,
 Oggi, mutato il cor da quel ch' i' soglio,
 D'ogni immondo pensier mi purgo e spoglio,
 E 'l mio lungo fallir correggo e piango.

Di seguir falso ducè mi rimango;
 A te mi dono; ad ogni altro mi toglio;
 Nè rotta nave mai partì da scoglio
 Sì pentita del mar, com' io rimango.

E poi c' a mortal rischio è gita invano;
 E senza frutto i cari giorni ha spesi
 Questa mia vita, in porto omai l'accolgo.

Règgami

אוֹלָם יִפֹּת מִרְאֵה אֲשֶׁר הִרְאִיתִי
נַפְשִׁי בְדַמְיוֹנָהּ אָהֵה! הַלְמַת;
וּבְלֹא רְצוֹן לְבִי תָהִי נְהַמַּת,
וּבְאֶף וְזַעַם, אֶהְבֶּה מְלֹאתִי +

אֶךְ עֹוֹתָהּ נַפְשִׁי בְּעַת הַלְכָתִי,
רַק אַחֲרֵי עֵינַי, בְּדֶרֶךְ שַׁחַת;
כִּי אֶבְרָה חֲרוּת, וְאֵין בִּי טָעַם +

חִפְשִׁי בְּדֶרֶךְ רַע אֲזִי דְרַכְתִּי;
עָתָה, כְּגֹבֵר אֵין אֵיל, מְכַרְחַת
נַפְשִׁי, אֲשֶׁר לֹא חֲטָאָה רַק־פָּעַם +

ז

ת ר ג ו ס .

עַל-רֹוב זְדוֹנוֹתַי אָנִי הַגֹּבֵר,
עַל-כָּל-אֲשֶׁר עַד-כֹּה אָהֵה! אֲשַׁמְתִּי,
נַחַם אָנִי, בַּשָּׁתִי וְגַם נִכְלַמְתִּי;
וּלְבַר בָּהּ, אֵלֵי, אֶבְקֶשׁ שִׁבְרִי +

שַׁבְתִּי לְשָׁרְתֶךָ עַד־יְהִי הַקֶּבֶר,
וּבַתְּאוֹת לְבִי מְאֹד זַעַמְתִּי;
גַּם מִשְׁאוֹן יָמַיִם בְּיוֹם הַשִּׁבְרִי
יִלְאֶה לְהַנְחִיחַ כְּמוֹ נַחְמְתִי +

נַפְשִׁי יְהִידְתִּי, אֲשֶׁר עַד-הֵנָּה
יֹזְמִים וְלִילָה לְחַטּוֹא נַחְתִּי,
צָר לִי בְּצַרְתָּהּ, וְאוֹשִׁיעָנָה +

Reggami per pietà tua santa mano,
Padre del ciel; che poi c'a te mi volgo,
Tanto t'adorerò, quant'io t'offesi.

Sonetto del Casa.

XVIII.

S'io vissi cieco, e grave fallo indegno
Fin qui commisi; or, ch'io mi specchio, e sento
Che ho tanto di ragion varcato il segno
In procurando pur danno e tormento;

Piangone tristo: e gli occhi a fermò segno
Rivolgo, ed apro il seno a miglior vento:
Di me mi doglio; e 'ncontro Amor mi sdegno,
Per cui 'l mio lume in tutto è quasi spento.

O fera voglia, che ne rodi, e pasci,
E suggi il cor, quasi affamato verme,
C'amara cresci, e pur dolce cominci;

Di che falso piacer circondi e fasci
Le tue menzogne! e 'l nostro vero inerme
Come sovente, lasso, inganni e vinci!

Sonetto

תמוך ימיני נא, ארון הישע!
 כי אחרי שובי ברית כרתי :
 תרבה עבדתי כרוב הרשע *

ח

תרגום.

אם מעשי ערבה כאין עינים,
 אם כשלה רגלי ורב עויתי;
 אבין משוגתי אשר שגיתי
 יום בחרתי עמל ומיץ אפנים *

על-כן במר אבכה, ואזל-מים,
 ושבע כאב אלהאמת פגיתי;
 ובאהבת נשים מאד חריתי,
 כי לקחה שכלי במלקחים *

הוי תאווה קשה, אשר תשבי
 לבי-איש, והוא ימות ומצא-נחת;
 כי אחרי-תך מר, וראשך מגד *

שקר ושוא, הטוב אשר תמסוכי
 את-כוס כזביך, ואת מצלחת,
 בל-תעמד גם-האמת לך נגד *

Sonetto del Marini.

Apre l'uomo infelice allor che nasce,
 In questa vita di miserie piena,
 Pria c' al sol gli occhi al pianto, e nato appena
 Va prigionier fra le tenaci fasce.

Fanciullo poi, che non più latte il pasce,
 Sotto rigida sferza i giorni mena.
 Indi, in età più ferma e più serena,
 Tra Fortuna ed Amor more e rinasce.

Quante poscia sostien, tristo e mendico,
 Fatiche e morti, infin che curvo e lasso
 Appoggia a debil legno il fianco antico!

Chiude alfin le sue spoglie angusto sasso,
 Ratto così, che sospirando io dico:
 Dalla culla alla tomba è un breve passo.

Sonetto del Silvio.

Donna vidi raminga in nuda arena,
 Languida ed arsa dal calore estivo;
 Pianta sorger di pomi e frondi piena,
 E un ruscello apparir limpido e vivo.

Ella

ט

תרגום.

יפתח אָנוּשׁ אָנוּשׁ בְּיוֹם הַלֵּדָת
 עֵינָיו בְּקוֹל דְּמָעָה וַיִּזְלֶמְסוּ;
 אִזּוּ בְּשִׁבְי יְלֶה, וְהִמְלִידָת
 חֵישׁ תַּחבּוּשׁ אוֹתוֹ כְּכִנְחֵשֶׁתִּים +

יגדל, וְהִמְלִמְדוּ בְּיַד שְׁקֵרָת
 נֶצֶב לְעַמְתּוֹ כְּאִישׁ בְּנִים;
 אַחַר יִבְקֶשׁ הַזֶּן וּבֵת נִתְמַרָת,
 וַיְהִי עֲמַל נִפְשׁוֹ מְלֵא חֲפָנִים +

כָּמָה וּכְמָה אַחֲרָיו יִדְלְקוּ
 הַוּוֹת וּמְכַאוֹבוֹת, וְרַע וַיִּגְיַע,
 עַד־אִם שְׁחוֹחַ יַחֲזִיק בְּפִלְקָה!

יָגוּעַ מְהֵרָה קַל, שְׁאוּלָה יְלֶה;
 עַל־כֵּן בְּאַנְחָתִי אָנִי אֲבִיעַ;
 לָדָה וַיּוֹם מִיָּתָה מְעַט רַחֲקוּ +

תרגום.

חַוִּיתִי גַלְמוּדָה בִּישִׁמוֹן דְּרֶה,
 תִּיעַף, כִּי כַגְבוּרָה חֲמָה תְּגִיבָה;
 יִדְאֵל רַחוּם, חֲנוּן, חֲסִיד אִין עֶרְךָ
 תִּפּוֹחַ גַּם־יִוֹבֵל פֶּתַע הַמְצִיאָה +

הרגיעה

Ella assisa alla dolce ombra serena,

Or di pomi si pasce, or beve al rivo:

Spirto ripiglia, e ristorata appena,

E quelli prende, e prende questi a schivo.

Alfin superba in piè si leva, e poi

Con atti oltraggia sconoscenti e rei

Il ruscello, la pianta, e i frutti suoi.

Seccansi e l'acqua e i rami in faccia a lei.

Pastorelle, scacciatela da voi:

L'iniqua ingratitudine è costei.

הִרְגִיעָה הָאִשָּׁה מִמְּבֹאֵב פְּרָדָּה;
 הִנֵּה לָהּ צֵל, מִיָּם, פְּרוֹת אֶל־פִּיהָ:
 וַיְחִי רוּחָהּ, וּלְאֵל לֹא־תִכְרַע בְּרָדָּה;
 נִחַל וַעֲזָן תִּנְאֵץ, רוּחָהּ תִּגְבִּיהָ. +

קָמָה בְּשֵׁאט וְכוּז אִשְׁתַּת הַמְּרִי,
 אֶל־הַפּוֹדָה מִשְׁחַת מְתַרְגְּמֹת,
 וַתֹּאזֶר אֶת־הַיָּאֹר, הָעֵץ, הַפְּרִי. +

פֶּתֶאֹס הַפֶּלֶג גַּם־הָעֵץ יִבְשׁוּ.
 אוֹתָהּ רַעִים הִרְחִיקוּ נָא, גְּרִשׁוּ:
 מְשִׁיב רָעָה תַחַת טוֹבָה רַמְיֹת. +

אָהַר כִּי מִכְאוּבֵי נֶצַח
 חֵיתִי דָבָא עַד־רֵצָח.
 מֵה־תִּכְבֶּה, מֵה־תִּתְיַפֵּת,
 מֵה־תִּנּוּד עַל־קוּרוֹתַי?

אִז כָּל־עוֹד נִשְׁמָתִי בִּי,
 וַיִּקּוּד הַשֶּׁק בְּלִבִּי,
 אִז תִּקְרַב, אִז תִּסְעֶרְנִי,
 אִז תִּחַבֵּשׂ אֶת־מִכּוֹתַי.

הֵן הַיּוֹם לִשְׂוֹא לַהֲבֵל
 תִּסְפְּרֶלִי, תִּגְדֶּל־לִי אֶבֶל:
 צַר אוֹיֵב, הֶרֶף מִמֶּנִּי;
 אֶל־תִּדְרוֹךְ עַל־בְּמוֹתַי.

יג

מושל ממשלי אזורו.

זוֹנָה רוֹדֶה רְאֲתָה
 מִקְרִיתָה נִסֵּעַ
 פִּיהָ בְּכִי פִצְתָה
 וַיְהִי עֵינָה דִמְעָה.

אַחֲרַת זֹאת חֲזַתָה,
 וַתֹּאמֶר לָהּ: עַל־רַע
 מָה אֲנִקְתֶּךָ עֲלֵתָה,
 לָמָּה תִרְעִי רִיעַ?

יא

לנער שמו אהרן

ביום בואו במספר אנשים •

הבן יקר! מי יתמשל אליך

אל-רוח דעת ותכונה ירשת?

לתת בתהום חכמות מעגל רגליך

טָרַם בַּבָּטָן הַיּוֹצֵר הַקַּדְשֵׁת •

היום איש תקרא; ובהוד שכלך

הן זה ימים רבים להיות איש השת:

נקלה תושיה לפני חילך,

אל-כל-מדע עמוק עמוק נגשת •

התאזר-עז ילד נעים, אל-תרף:

יקר מכל-יקר * אל-תשחיתהו;

הצל תציל אותו, כל-יהי-טרף •

חבל טוב נפל לך: נטעי תפארת

הוסף לטעת בו: יום יום תשקהו:

ויהי מטה אהרן גפן אדרת •

יב

הרפה-לי, אכזרי, לכה,

ובקברי אמצא כף-נחת;

הרפה-לי, ובקול נבלך

אל-תרגיו את-עצמותי •

אהר

וְאִשֶּׁר מָאוֹס נִמְאָס, וְאִשֶּׁר גָּעוּל נִגְעָל,
סָבַל, עָמַל, חֶסְרוֹן, הוּא אֲשֶׁרנוּ יַפְעֵל *

אֶךְ עֵינֵיכֶם הִשַׁע נַפְשׁוֹתֵיכֶם הַחֲמוֹסוּ
וּבִשְׁחַתְתֶּם לָכֶם, כְּמִצּוֹא שָׁלַל, תַּעֲלוֹסוּ *
אַחַר הַשּׂוֹא זָנָה, אִישׁ אֶת נַפְשׁוֹ הַחוֹנוּ;
לְהַבִּיל לֹא יוֹעִיל בְּמוֹת יוֹם יוֹם תִּבְנֶנוּ;
בְּמוֹת הַתּוֹפֵת הֵן, מוֹקֵד בְּשֶׁר וְרוּחַ *
לְשִׁגוֹת בְּרוּאָה, אוֹי! אֵיךְ לֵב אָדָם פִּתּוּחַ!
לְקִרְאֵת אָדוֹם וְצַח כָּל־שִׁרְעֵפִיו זֹנִים
לְחֲמוּ, טוֹבוּ, אֲשֶׁרוּ, שֵׁת לָחֶם הַפָּנִים *

אֶךְ לֵהֵב הַחֲמָדָה, הַחֲמָדָה הַבְּעֵרֶת,
מִנֶּפֶשׁ עַד־בְּשֶׁר אֲכָלֶת אוֹ עִבְרֶת;
חֲרָפָה וְכוּז, וּמַעֲט מֵאֲכָל, וּמַעֲט שְׁנוֹת:
הִיא רַעַת הַרְעוֹת, עֲצָבוֹן הָעֲצָבוֹנוֹת;
רַעַת אֵין לָהּ תִּכְלָה, עֲצָבוֹן אֵין לוֹ קֶצֶב *
אוּלַם מִכֶּטֶן מִי יֵצֵא יֵצֵא הָעֲצָב?
מִכֶּטֶן הַטּוֹכוֹת: הָעֵדֻנָה הִיא אָמוּ:
אֵיךְ הָעֵנֵג יִנַּעַם אִם־הִנֵּגַע עִמוּ?
אוֹ אֵיכָכָה אֶפּוֹא לֹא־נִרְחֵיק טוֹבוֹת רַגַע,
וּפְרִיָהֵן רַע וְקָר, מִכְּאוֹב, יְגוֹן, וְנִנַּעַ?

מֵה־טָבוּ מִטַּעֲמִים! חַךְ אֲכָל יִטַּעֲס־לוֹ:
יִשִּׁישׁ כְּמִשׁוֹשׁ חֶתָן כְּכֹלֵעַ גּוֹזְדוּ *
יִקָּר הַדָּר שֶׁלְמָה, הוֹד תִּפְאֶרֶת הַכְּבֹד;
כְּרֵאוֹת הַמוֹן רַבָּה הַמְּבִיטִים מִנְּגֵד *
וּמֵאֵד נִמְלֵץ מִרְפָּה, וּמֵאֵד תַּעֲרֵב עֲצָלוֹת,
תִּמְתַּק הַבְּטָלָה, תִּנַּעַם הַהוֹלָלוֹת *

וּתְקַם הִיא וּתַעַן:

לַגִּנֵּעַ, אִם נִשְׁפִּילָהּ,

אִין חֶקֶר, אִין מַתְכַּנֶּת:

לְזֹאת, לְזֹאת אֵילִילָהּ

לְעַד, יַעַן וּבִיעַן

הַשְּׂאֲרָתִי לוֹ כְּתַנֶּת *

יֵד

תַּכְּזֹת מוֹסֵר

לְרַדְפֵי הַתַּעֲנוּגִים

דְּהוּי הַנִּטְבַּע בְּטִיט, נִשְׁקַע בֵּינן אֹלֶת!

נִגְזַרְתִּי, אִין מְזוֹר; לֹא, אִין עוֹד לָךְ תַּחֲלֵת *

לֹא תַעַל מִשֵּׁם עוֹד, לְרִיק תִּרְפוֹס קִרְקַע;

תִּשָּׂא רֶגֶל אַחַת, הָאֲחֵרֶת תִּשְׁקַע *

אַךְ אִם מִכְּלָתִי יָלַב נוֹאֲלֵת, לָךְ שַׁחַת;

אֶל־יִתֵּר הָאָדָם תִּיטִיב, תוֹעִיל מַעֲתָה *

תִּיטִיב, תוֹעִיל לְכֹל, בִּי־תִהְיֶה אוֹת, מוֹפֵת;

נֶעַר יִרְאֶה אוֹתְךָ, אִזּוּ יִחַרְדֵּי, יִלְפֹת *

יְחִישׁ, יִסִּיר רִגְלוֹ מִדְּרָכֵי־שׂוֹא, רוֹאֵךְ;

לֹא לְקַחְתָּ מוֹסֵר, יִקְחוּ מוֹסֵר מִמֶּךָ *

עַד־אֵין טוֹב יִקְרֵא כָּל־עֲנֹג, כָּל־עַדְנָה?

עַד־מָתִי מִי־צָר נִקַּח כָּל־מַתְנָה?

כִּן, בַּחוּרִים עוֹרִים! כָּל־עֲנֹג הוּא צִרְנוּ;

אֲרַב בְּמִסְתָּרִים, וּמִכְּבֹשׁ רַעֲתָנוּ *

מציאות היוצר

הַיּוֹצֵר בְּדַבְרֵי-פִּיּוֹ הָעוֹלָם וְצָבָאוֹ!
 אֵיכָה יִגִּיד גְּדֻלָּתְךָ הַזֹּחֵל בְּנִבְאֵיו?
 הֲזֶן יִבְהַל פְּתָאוֹם לוֹ רַגַע יִפְרִץ-פְּרִיץ,
 לוֹ יִשָּׂא אֶת-עֵינָיו אֶל-כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ *
 מַה-יִּתְרוֹן לְאָדָם עַל-הַרְמֵשׁ הַהוּא?
 יִהְיוּ גַם-אִישִׁים מִנְּפִלְאוֹת יִרְאוּ *
 יִשְׁפִּילוּ בְּנִמְלָה, אִזּוֹ יִשְׁתָּאוּ, יִשְׁמוּ;
 יִשְׁיִמוּ יָד עַל-פִּיהוּ, יִירְאוּהוּ, יִדְמוּ *
 לְהִבֵּל נִתְחַבֵּם, יִשׂוּא נִגְדִיל תּוֹשִׁיָה:
 יִדַע כִּי לֹא-יִדַע, נֶאֱלָם דּוֹמִיָה *
 אִוִּי

לְכִסִּיל עוֹר־לֵב, נִבְעַר מִדַּעַת, פָּחוּ!
 לִכְבֹּ לֹא בַל-יִבִין, עֵינַיִם לוֹ בַל-יִחוּ *
 מֵאֹזֵר יַעֲצוֹם עֵינָיו, עֲשֵׂה-כֹל לֹא-יִרְאֶה;
 וּמִלְּאֲכוֹת נִשְׁגָּבוֹת יֹאמֵר: קִרוּ מִקְרָה *
 חֲכָמַת בְּנִין כָּל-חַי, כָּל-עֵץ, מִמִּי נִעְלָמַת?
 מִקְרָה לֹא-יִקְרָא לָהּ הַחֲמַט, הַתְּנַשְׁמַת *
 שְׁכֹלֹל נִתְחַי כָּל-גּוֹף, סִדְרָם וְצָבִי עֲרָפִם,
 מִי לֹא-יִבְחַן בָּהֶם אֶצְבַּע חֶרֶשׁ חֲכָם?
 עֲצָמוֹתֶיהָ, מִכְּחִישׁ! יִכּוּיְבוּ שִׁפְתוֹתֶיהָ:
 נִעְרַכְנוּ בַתְּכוֹנָה יַעֲדוּ עַל-פָּנֶיהָ *
 משל

פְּתָאוּם שׁוֹאֵה תְּבֵא , הַמּוֹתְרוֹת תֵּאבְדְנָה ;

עֵינֵי הָאִישׁ הֶרְךָ בְּכִי יִגּוֹן הַרְדְנָה :

כְּאֵב־לֵאִם יִתְיַפֵּחַ , לֹא אֵכֵל , לֹא יִשָּׁן ,

וְכִבְר בְּשִׁלִּישׁ הוֹנוֹ אַחֵר שִׁמְן דָּשָׁן *

אַךְ לֹא־לְמַד הֶרְךָ , אַךְ לֹא־נִסָּה בְּאֵדָה ;

עַל־כֵּן לֹא־יֻכַל שְׂאֵת , רוּחוֹ תִּבְהֵל , תֵּלֵא *
 אֵיפֹה עַל־הָאֲרָמָה טוֹב קַיָּם יִמְצֵא ? -

פְּתָאוּם יִהְיֶה כֹל מְקַצֵּה אֶל־קַצֵּה *
 כְּלָנוּ , אֵין מְנוּס , לְמַסְבוֹת הַתְּעַתְדָנוּ :

לֹא־נִירָא תְּהַפּוּכוֹת , אִם עֲצָמָה הַצְּטִיָדָנוּ ;

שׁוֹד כִּי יָבֵא , נִצְחָק , עַל־בְּמוֹתָיו נִדְרוּךְ :

אַתָּה לָמָּה תִּבְכֶּה ? מֵהַתְּעַנְג מֶרֶךְ *
 אוֹי לָךְ , עֲנֵג וְרָךְ ! עַד־כֹּה כֹל־טוֹב שְׂכַעְתָּ ,

מֵה־נְעִים גּוֹרְלָךְ עַד־הֵנָּה לֹא יִרְעֵת *
 אֲכַלְתָּ בְּטוֹבָה , בְּלִיתִי שְׁשׁוֹן חֶרְרוּה ;

הַנִּפְשׁ חֶרְרוּה יוֹם יוֹם תּוֹסִיף תְּאוּה *
 לֹא־תִכְפִּיר אֶת־הַטּוֹב רַק עַת אֲבִיד מִכִּיךְ *
 אַךְ מֵה־תִּכְפִּיר ? הֵינָה הַנְּסִיוֹן עֶרְךָ

כִּי לֹא־טוֹב הָיָה הוּא , רַק טוֹב שְׂקָר , טוֹב שׁוֹא *
 טוֹב , אֶל־לְעֵנָה וְרוּשׁ יִהְיֶה לְמִבְקָשׁוֹ *
 עֲנֵג קְרֵאתָ טוֹב , וְרַע עָמַל וַיִּגְיעַ ;
 לְרַעַת טוֹב וְרַע הַיּוֹם הַזֶּה תִּגְיעַ *
 תִּבִּין כִּי מֵעַדְנִים לְשׁוֹא קְרֵאתָ טוֹב ,
 כִּי רַב מִמֶּךָ אֲשֶׁר אִישׁ אֶלְנִים יִחְטֹב *
 אֲשֶׁר־יִמָּטָה שְׂכָמוֹ מוֹסֵר הַשֶּׁכֶל לְקַחַת ,
 מוֹסֵר מוֹסֵר אֲכֹר יִקַּח בְּנִפּוֹל בְּפַחַת !
 מְצִיאוֹת

כ

משל

עם-רעה, לבל-תשגה,
תקרא במכתבי חכמה;
אולם בתוכחות חכמה
בדר בתדרך תהנה *

כא

משל לקוח מן התלמוד

יתחבא בעליה

אוכל אליה;
ישחק דהמון קריה
קוטר מלוח,
קול נגש לא ישמע,
ישכב בטוח *

כב

משל

יפוי, רכוש ושם, כציץ ופרח;
יפרח ימי אביב, ומת בקרח;
אולם ישר-לכב פמו ירח,
נחבא, ואחר שכב, ועוד זרח:

טז

מ ש ל

את צלם המקוה הגדל תחלת.

יז

מצבת קבורה

הלל וכן חרסום דמית בעודה:
רשים וגם שרים תיבת לכדה *

יח

מ ש ל

יחשב לדעת כל שפור מיין.
ידע איש המשגע כל דברי חלד *

יט

מ ש ל

מה יש-בו, מה אין בו, לכל ידוע:
אך איש איש לאשר-בו יתן תפארת,
ואשר אין בו יחשב דבר גרוע *

משל

כה

מוצבת קבורה

ויקונן עליו אביו ויאמר

נפלת, בן יקר, בבחורותיך!
 דוד! דוד! הן תוחלתי נכזבה*
 איכה תמוש, איכה תמוש הוריק?

ובנו יענה

מה תבהל אם בעפר אשכבה?
 דוד זכרי: זה פתרונו אליך:
 רוחי מספר דו"ד כסד ישבה,
 בעת למעון שדי חפשי אלכה!

כו

מוצבת קבורה

האלמנה,	אני חנה
בא שברון*	לפני זקנה
נהפך גילי,	לחבל לי
ולעגרון*	גם אל-חולי
ירח טבת	ויום פף-בית
כל-החרון*	ויהי שבת
כפרתי,	יהי מותי
בשנת כשרון*	כי מיתתי

הִנֵּה לְעוֹלָמִים בְּעֹרְתָךְ
הָאֵל אֲשֶׁר תִּירָא בְּכָל־יְהוּדָה *

כג

ב ס כ ו ת

סוֹרָה גְּבֵר, סוֹרָה גָּא ;
זֹאת הָאֲזִינָה, זֹאת הַקָּשֶׁב :
כֹּה שָׁבַעַת יָמִים תֵּשֵׁב
תַּחַת אֹהֶל הַמְּלוּנָה :
דַּע אֲמֵנָה, כִּי לִשְׁנָה
הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם *

כד

מצבת קבורה

רֵאִיתִי בְּתַבֵּל כְּבוֹד וְעֶשֶׂר,
וּבְזֶרַע מְבֹרָךְ זְקֵנָתִי שְׁבַתִּי ;
כִּי כָל־מַעֲלָלֵי חֶסֶד וַיֵּשֶׁר,
וּבְכָל־מַחֲשָׁבוֹתַי אֲךָ־טוֹב הַשְּׁבַתִּי :
עָלִיתִי מְרוֹמִים, וְאֲמָצָא נַחַת,
אֲךָ־הִבֵּל כְּנִגְדָה תִּבֵּל מִתַּחַת *

מצבת

אִין בְּשִׁפְתָיו דְּבַר נְכוֹן ,
 כִּי בִשְׂרִין יַעֲמֵה עֲרֻמָּה *
 וְלִבֵּד מִזֹּאת הֵן עוֹד שְׁנִית
 יִכְשֵׁל בָּהּ הוֹלֵךְ רוּמָה *
 אַחַר הָרוֹב תָּמִיד יֵלֵךְ ,
 אִם עֵת-שְׁלוֹם , אִם מְלַחֲמָה *
 אִם הָעַם רָב , יֵרִיב גַּם-הוּא ;
 אִם-הוּא אוֹהֵב , לֹא יִתְמַהֲמָה *
 כִּי הֶהְמוֹן חוֹלֵק הַיָּקָר ,
 עַל-כֵּן אֱלֹיו בְּקוֹף נִדְמָה *
 אֲמָנָם גְּלוּי כִּי הֶהְמוֹן
 מִשְׁחִית דְּרָכוֹ בְּסֻדּוֹם אֲרָמָה *
 לְכֵן גָּאָה רָשָׁע מִכָּל ,
 כִּי הוּא הֶמוֹן הַרְבֵּה אִשְׁמָה *

כז

ימי אדם אשר חי

עֲשֶׂרָה לְמַד, אַרְבַּע

יָגַע בְּחִקְמָה *

אַרְבַּע עֲשֶׂרֶה הוֹמַד,

רוֹדֵף יַפְעֵת עֲלֵמָה *

אַרְבַּע עֲשֶׂרֶה עוֹבֵד,

לֹא־יֵדַע תְּרֻדְמָה *

אַרְבַּע עֲשֶׂרֶה עוֹמֵד

כְּמַעַט בְּמַלְחָמָה *

אַרְבַּע עֲשֶׂרֶה אוֹבֵד

זֵיו, זְכוּנוֹ, עֲצָמָה *

אַחַר, מְזֵה יָרֵד

לְמִקּוֹם עֵפֶר, רַמָּה *

הַנֶּפֶשׁ הַתְּפִירָד:

אוֹיָה! אֲנִשִּׁי אֲשַׁמָּה *

כח

על הרודף אחר הכבוד

גָּאָה רוֹדֵף כְּבוֹד אָדָם

הוא איש כָּזֵב, הוא איש מְרַמָּה *

עֲשֶׂתוֹנוֹתָיו יִסְתִּיר תְּמִיד,

הַטָּף יִטְיֵף בְּלִשׁוֹן חִכְמָה *

Di Anacreonte

Ode II.

Traduzione del de Rogati.

Saggia natura e provvida

Le corna al toro diè

E d'unghie armato il piè-fece il destriero.

Al corso pronta ed agile

La lepre ammaestrò,

Ed il leon formò - vorace e fiero.

Da lei volando in aria,

Da lei nuotando in mar,

Appresero ad errar-pesci ed augei.

Diede il valore agli uomini,

Il senno, e la ragion:

Niente le donne in don-ebber da lei?

Ah! che diè lor le grazie,

I vezzi, e la beltà:

Tanto poter non ha-lo scudo e l'asta.

Un volto, un volto amabile

Ha in se tanto valor,

Che il ferro, il fuoco ancor-a vincer basta.

כט

תרגום

אל

רם רקע שמים

נתן לשור קרניים;

לסוס פרסה וצבי — נתן ויחן*

לרוץ קלות נשגבת

נתן אליה ארנבת;

ויעש הלביא — גבור בארץ*

מתחת היבשת

נתן לדג קשקשת;

בגוף לעוף עשה — יעוף רקיע*

נתן לאיש טוב טעם,

עצה, וגבורת רעם;

האם מן האשה — מנע בל-חסד?

הה! כי נתן אליה

יפיה, חנה, מראיה;

ובאלה לא יועיל — מגן ורמח*

טוב האר מה-כמהו?

ברזל ואש ארתהו;

מגן גבור יגעיל — ישחית בל-קלע*

לא

סדר עבודת יום הכפורים

ר שות

ברוך אתה לְנִצָּח.

הַיָּל הַבּוֹחֵר בְּנוֹ.

הַקֵּיף הַוּנְנָתָנוּ.

בְּס נְמַלֵּט מִרְצַח *

לְנִצָּח נְרִים מִצַּח.

נִצָּחֵק אֶל־שׁוֹר וּלְפָרִץ *

אִין חֶקֶר אֶל־חֶסֶדֶךָ :

הִנֵּה פֶתַחַת שַׁעַר

אֶל־כָּל־חַוְטָא וּבַעַר

לְשׁוֹב בְּבִבְי נִגְדָךָ *

לְדָךְ תִּמְנֵן יְדָךְ.

כִּי־אִין צְדִיק בְּאֶרֶץ *

וּבַעֲצָם צְדִיקְתָךְ

הוֹאֵלֶת צוֹתָנוּ

עֲנוֹת כִּיּוֹם נִכְשָׁנוּ.

וּבְצוֹם לְשׁוֹב עֲדִיךָ :

אִז תִּכְהֶה מִסְפָּרְךָ

מִזְבַּרְתַּת חַטָּא וְרִשְׁעָ *

אֵף לִידִירְךָ אֶהְרֹן.

וּלְכָל־כְּהֵן הָרַב,

צוֹתֵת כִּי יִקְרַב

מצבת קבורה

רֵאִי דָמִי:	אָהֶה' אָמִי.
בְּלֹא חֲמֻדָּה *	בְּנֶגַד הַלֶּךְ.
כְּגֹן רָטוּב,	בְּנֶגַד הַטּוֹב
וְכַפְטָדָה,	וְכַתְרֵשִׁישׁ
בְּלֵי פְדִיּוֹם,	חֲמֻשִׁים יוֹם,
וְלֹא נִפְדָּה!	יָמֵי חַיָּו:
כְּצִיץ נוֹבֵל,	אָהֶה! תִּבֵּל
מְרַקְדָּה •	וּמְרַכְבָּה
וְעַד שְׁלֵטוֹן	לְמַקְטוֹן
שְׂאוֹל יָדָה *	הֲלֹא תִשְׁלַח
אֲנוּשׁ גֵּאָה?	וְלֹא תִרְאֶה
לֶךְ צִיָּדָה?	וְלֹא תִכִּין
כִּבְּא יוֹם מָר?	וּמֵה־תֵּאמֶר
אִזִּי נִגְדָּה?	וְאִיךָ תִקּוֹם
שְׁמַע מְלִי:	לֵכָה אֵלַי.
וְלִתְעוּדָה	וְלִתְזוּרָה
וּמַדְבֵּק,	הִיָּה חֲבֵק
תִּנְהַ תּוֹדָה *	וְלִזְצוּר

מִלְכוֹ יִפְרוֹס סָבוּ.
תַּחֲתָיו יִשְׁקוּט יִנְפֹשׁ*

הִנֵּה כִּי־בֵן אֶף־אָנוּ
כְּבֵה נַעַשׂ הַיּוֹם;
אוֹלֵי נִמְצָא פְּדִיּוֹם,
אוֹלֵי תִמְצָא לָנוּ:
כִּלְנוּ הִנֵּה בְּאֵנוּ,
הַבִּיטָה כִּי נֶאֱנַחֲנוּ*

הַבִּיטָה כִּי נֶאֱנַחֲהָ
נִפְשָׁנוּ, צוּר שָׁמַיִם!
מַעֲתָה בְּשִׁפְתַיִם
קָרְבַן אִשָּׁה נִזְבַּחָה:
וּסְלַחָה אִם נִדְחָה,
כִּי טִיט וְרָפֶשׁ נִחְנוּ*

ע ב ו ד ה

לְפָנַי יוֹם הָעֵשׂוֹר כִּהֵן יִבְרִישׁוּ (יומא 3)
שָׁבוּעַ מִבֵּיתוֹ, וּלְתֵא יִתְנוּ;
וּלְכֵהֵן בְּמִקוֹמוֹ אַחֵר יִקְדִישׁוּ,
מִפְתַּח בְּלִילוֹת מְקַרְהָ יִקְרְנוּ*
כִּזְאת מִיָּמַי עוֹלָם הֵן לֹא קָרְהוּ, (כ"ב)
אֶךְ לֹא לִנְפֻלְאוֹת נַפְשָׁם יִשְׂאוּ*
שָׁמָּה אֶל־אֵל אֱלִים יִהְיֶה פִלְחָה, (י"ד)
אֶת־הַדָּם הוּא יִזְרַק, וּמִנְרָה יַעֲלֶה,
וּקְטֹרֶת הוּא יִקְטִיר, גַּם לְמִזְבֵּחַ

כִּי־זֶם אֶל־הָאָרוֹן:
יָרֵן, יִשְׁבִּית חֲרוֹן;
וַתִּתֵּן־לָנוּ יֵשַׁע *

עֲתָה אֵין עוֹד כָּל־אֱלוֹי,
אֵין עוֹד יְשׁוּרוֹת מְקַדָּשׁ;
הֵר אֵל שָׁרָה הוֹדֵשׁ,
כִּי חָטָא וּמְרִי גָדְלוֹ:
חֲדָלוּ, הֵה! חֲדָלוּ
עוֹלוֹת אֶף־חֲטָאוֹת *

בְּמָה יִתְרַצֶּה־נָא

אֶל־הָאָדוֹן הָעֶבֶד?
מִה־יַּעֲשֶׂה נָא עִם כְּבֹדִי
עוֹן, אִם־רַב זָנָה?
אָנָּה יִמְצָא אִמְנָה
לְמֹת הוֹצָאוֹת?

אִם־לֹא יִדְבַּח יְשׁוּחַ,

אֶת־חֲטָאוֹתָיו יִפִּיר,
סָדַר הַיּוֹם יִזְבִּיר,
יִזְבִּיר רִיחַ נִיחַח;
וּבִכַח יִסִּיר חַח,
יִסִּיר מִדְּוֵי הַנֶּפֶשׁ *

אוּלֵי אִם־יַעֲשֶׂה כֵּה

אֵל חֵי לוֹ יִמְצָא,
אוּלֵי לְבוֹ יִרְצָה
אוּלֵי יֵאִיר חֲשָׁפוֹ;

אותו יוליכו: הם היטב יורוהו;
אחר כדברים אלה ישביעוהו:

כהן! עבדי בית דין ושליחיו אנו,
ואת שליח לנו אף להמה:
הן השבענו אותך באל עשנו,
ואשר רק היכל זאת אליו נעמה;
אסתסור ממלינו אל-ההכל,
אם בקהל צדוקים תשדיך החכל.

יען החמס קם אל-מטה-רשע (י"ע)
בימי בית שני, כזאת יפעלו;
כי-אז נפרץ גדר, ויגדל פשע,
ודבר האל נרמס, ויתנכלו
לתור אחר לבם אנשי אין-דעת,
מתלמידי צדוק עדה מרשעת.

ובאולתם רבה המה האמינו,
כי את-קטור יום זה, יום הסלת,
באש נקטיר מחוץ, כי כה הבינו;
וכרום עשן לרום, וכצאת הרית,
הפהן הגדול אותו ישימה
אל-לפני הארון לפני לפנימה.

לא-כן אנשי השכל; אמנם יקטירו
לפני ארון כיום כי-כן שמעו:
לכן את-הפהן עתה יזכירו,
כי אס-מעשיו להם לא יודעו,
לפני שכן בסנה נגדו בקמו;
לכן, לבלי יתעם, ישבע למו.

(עַתִּים יַחְפִּין) רֶגֶל וְרֹאשׁ הוּא יַעַל ;
(ח) וּשְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי כַּאֲשֶׁר בַּסֵּפֶר
מִן־הַפָּרָה יִזוּ עָלָיו הָאָפֶר *

וְלַהֲזוּתוֹ כָּל־חֵק לוֹ יִמְסְרוּ (י"ח)
מִזְקְנֵי הָעֵדָה . קוֹמָה וּקְרָאָה ,
אִישׁ כִּהֵן גָּדוֹל , אֱלֹוֵי יֹאמְרוּ ,
פִּי־יֵשׁ חֶקֶה דָּקָה מִמֶּךָ נִפְלְאָה ;
כִּן־יִמְצֵא דָבָר לֹא הַחֲבוּנָנֶת ,
אוֹ שִׁכַּחַת אוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר זָקְנֶת .

עָרַב יוֹם הָעֵשׂוֹר כִּהֵן יִנְהַגוּ (י"ח)
שַׁעַר קִדְמָה מְזוּרָהָ , וּלְפָנָיו
אֵיל , כֶּבֶשׂ , בָּקָר שְׁמָה יִצְגוּ ,
עַד עַל־כָּל־פֶּלֶס יִתֵּן אֶת־מַעְיָנָיו ;
וּלְמַעַן כִּרְאוֹתוֹ יִתְבוּנֵן בְּטוֹ
אֵיכָה לְפָנָיו מִלְבוֹ יִקְרִיב אוֹתָמוּ *

כָּל־שִׁבְעַת הַיָּמִים לֶאֱכֹל לְשִׁבְעַ (י"ח)
מָנוּ לֹא יִמְנַע , חֶפְצוֹ יִפְיָקוּ ;
רַק עָרַב הָעֵשׂוֹר , הָאוֹר בְּנִסְעֵ ,
מְרוֹב אֶכּוֹל שְׁתָּה יָדָיו יִרְחִיקוּ ;
כִּי דֶרֶךְ הָאָדָם כַּאֲשֶׁר שִׁבְעַ
אֱלֹוִים הַתְרַדְּמָה לְהִיּוֹת טַבֵּעַ .

וּלְמַעַן עוֹד יִלְמַד לַחֲפֵן חֲפָנִים , (י"ח)
אֵלֶּה לְבָנֵי אֶהֱרֵן אוֹתוֹ יִמְסְרוּ ;
הֵם אֱלֹוֵי־בֵית אַבְטִינָם (כִּי מִיּוֹמַיִם
לְמִלְאֲכַת הַקָּטָר בָּנָיו יַעֲצְרוּ)

בְּרֵאשׁוֹנָה יִתְרוֹם אֶת־הַמִּזְבֵּחַ (כג)
 כָּל־הַחֶפֶץ, כָּל־הַקֶּדֶם רֵעָהוּ;
 אִךְ בֶּן יִסְכֵּן אִישׁ, אוֹ יִפְסֹחַ,
 כִּי יִכְנֹו אָחִיו, אוֹ יִפִּילֵהוּ
 (כִּי כָלֶם לַעֲבוֹד אֵל גִּיל רַב יִגִּילוּ),
 אִךְ לַתְרוּמַת הַדָּשָׁן פּוֹר יִפִּילוּ +

הַפּוֹר אֵיכָה יִפִּילוּ? יִקְהִלוּ (כ"ה)
 כְּדָמוֹת גֶּרֶן עָגֹל; אֲמָנָם יִרְיֹמוּ
 כִּבֵּעַ מֵרֹאשׁ אַחֵר, כִּי בּוֹ יִחֲלוּ
 לְמִנּוֹת מִסְפָּר שְׁנֵי־אֵם, עַד־אִם יִשְׁלִימוּ +
 וּלְבַלְתִּי שְׂאֵת רֹאשׁם אֶצְבָּע יִנְבְּיָהוּ, (כ"ז)
 אָפֶס כִּי אֶת־הַבְּהֵן לֹא יוֹצִיאוּ +

סָבִיב לְקֶרֶב הַיּוֹם, עֵת יַחֲשֶׁךְ נִגְהָ, (כ"ח)
 קוּמוּ אַחִי, יֹאמֶר הַפְּקִיד לָמוֹ,
 וּרְאוּ אִם יֵאִיר שֶׁמֶשׁ אוֹר וְנִגְהָ,
 וּשְׂאֵר הַכִּכְבִּים חֹשֶׁךְ אוֹרְמוּ;
 אִם אֶת־כָּל־הַמְּזוֹרַח חֲמָה הַאִירָה,
 וּבִי־פַעְתָּה עַד אֶל־חֲכָרוֹן הַזֹּהִירָה +

הֵן, הַאִיר הַמְּזוֹרַח, אִם־גָּבַר יַעַן, (כ"ט)
 אֶל־שַׁעַר הַמְּקוּוֹה כִּהֵן יוֹבִילוּ
 לְרַחוּץ אֶת־פְּלִגְוֹפוֹ; יַעַן וּבִי־עַן
 לֹא בִלְתִי־זֹאת בּוֹא לְחַצֵּר יַעֲפִילוּ;
 אֶף־הַמִּיֶּסֶךְ יִרְחֵץ, אִךְ מְטִיל מַיִם
 טַעוֹן קִדּוּשׁ יְדִים אִךְ רַגְלִים +

מִיָּד יִכְרוֹשׁ לְכַבּוֹת בְּלִתי מְרַגְעֵ , (י"ח)
 הַקָּשֶׁב כִּי יִחְשָׁב גָּבֵר פִּשְׁעֵ ;
 גַּם־הֵם עֵינִים בְּבִכֵי תִרְמַע דְּמוּעֵ ,
 פֶּן־הִכְלִימוּ הַנֶּס אֲהֵב וְרַע ;
 כִּי הַחוֹשֵׁד אִישׁ תָּם לֹא נָקָה נִצַּח ;
 גַּם־הַצָּרֶעֶת תִּזְרַח־לּוֹ בַּמָּצַח •

בְּלִילָה מַעֲיִנִיו שְׁנָה יִרְחִיקוּ , (י"ט)
 עַפְעַפְיוֹ יִשְׁמְרוּן לְבָלִי יָנוּמוּ ,
 וּבְעַסְקֵ זֶה אוֹ זֶה אוֹתוֹ יַעֲסִיקוּ ;
 אֲךָ אִם רָגַע יָנוּם , פֶּרַחַח יִקּוּמוּ ,
 וּבְאֶצְבָּעִם יִכּוּ אָנָּה וְאָנָּה ,
 לֵאמֹר : עוֹרָה אֲדוֹן , מֵה־זֶה תִּישָׁנָה ?

אִם אֶת־בְּטָנוֹ מֵאֵז בְּשָׂר וַיִּין (י"ט)
 מִחֲקֵי אֵל מְלֵא , בָּהֶם יִשְׁיחַ ;
 רְגִיל לְקִרְוֹא יִקְרָא ; אָכֵן אִם־אֵין ,
 אֶל־דְּבָרֵיהֶם הֵיטֵב הֵיטֵב יִשְׁגִּיחַ ;
 אֶף־הֵם בְּאֶשֶׁר יוֹאֵל אֱלֹיו יִקְרָאוּ ,
 אִיּוֹב , אוֹ דְנִיָּאל , אוֹ בְנֵה־מִיָּהוּ •

אֶת־הַמְּזֻבַּח כַּחצוֹת יִתְרוֹמוּ , (כ)
 אֶת־דָּשֵׁן הָאֲשִׁים מִנוּ יִמְיִשוּ ;
 לֹא עַד יִקְרָא שְׁכֹוֹ הַיּוֹם יִדְמוּ ;
 כְּשֶׁאֵר כָּל־הַיָּמִים ; אוֹלָם יִחִישׁוּ ;
 כִּי הַמְּלֵאכּוֹת רַבּוּ , לָבֵן יִפְתְּרוּ ,
 לָבֵן מֵאֵז בְּלִילָה יִתְעַתְּרוּ •

כִּי הָיָה סֶפֶל כֶּסֶף בַּמִּזְבֵּחַ
 נָכוֹב כָּלוּ, כִּי בּוּ יוֹם יוֹם יִשְׁפְּכוּ
 אֶת־כֶּל־נִסְכֵי הַיַּיִן הַמְּשֻׁמָּח,
 וּלְעֵמֶק הַשִּׁיתִּין מָשָׁם יִהְיוּ;
 אַף־אַחַר הָיָה שָׁם, רַק־דֶּק מִמֶּנּוּ;
 בַּחֹג נִסְכֵי הַמַּיִם בּוּ יִתְנוּ +

יָתוּ אֶל־הַכֹּהֵן כּוֹס מִלֵּא מִסֶּךָ;
 יִתְקַעוּ, גַּם יִרְעוּ, אַף יִתְקַעוּ;
 וּסְגֹן אֶצְלוֹ יִהְיֶה, וּבְנִסְכּוֹ נִסֶּךָ
 יִפְרֹשׁ הַמִּטְפָּחוֹת; וּבְכֵן יִדְעוּ
 כִּי הַכֹּהֵן נוֹסֵךְ, וּבְכֵן יִפִּירוּ,
 וּבְכֵן גַּם־הַלְוִיִּם בְּשִׁיר יִשִּׁירוּ +

וַיִּשְׁנֵי כְּבִשֵׁי שָׁנָה אַחַר כָּל־אַלְהָה,
 אִם יוֹם שֶׁבַת הַיּוֹם, לַמוֹסֵף יַעֲשֶׂה;
 וּכְבִּקּוּדֵי הָאֵל הָעֹשֶׂה פֶּלֶא
 בְּרַךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל, וַיִּפֹּר כַּעֲשֶׂה;
 כִּי אֵיךְ אִפּוֹא רִיקָם מְלִיו יִשׁוּבוּ,
 אִם שֶׁבַת־וְתִיו שֵׁם הַיּוֹצֵר יִנּוּבוּ?

עֲשׂוּנֵי סֶלֶת בְּשֶׁמֶן נִכְלָלוּ
 יִקְטִיר, אִזּוֹ לַחֵם הַקָּדָשׁ יִסִּיעוּ
 מִשְׁלַחַן הַזֹּהֵב; רַק לֹא יוּכְלוּ
 קַחַת אוֹתוֹ טָרָם חֲדָשׁ יַצִּיעוּ;
 לָכֵן עוֹד זֶה לַחֵם יִשָּׂן יַעֲתִיק,
 חֲדָשׁ יִשִּׁית אַחַר תַּחַת עֲתִיק +

לִכְּנֹן גְבוּר כְּאִרִי אֶף-קָל בְּנֶשֶׁר (ב')
 חֲמִשׁ יִטְבֹּל בַּיּוֹם הַנִּתֵּן כֶּפֶר
 אֶל-אִישׁ בּוֹ לֹא כִפֵּר, וּפְעָמִים עֶשֶׂר
 יִרְחֹץ יָדָיו רִגְלָיו מְהִיר כְּעֹפֶר;
 וּמְבִילוֹת אֵלֶּה בְּקֹדֶשׁ תְּהַיְיָנָה,
 וּלְבַר הָרֵאשׁוֹנָה בַּחֹל יַעֲשֶׂנָה +

סָרִין בֵּינוֹ לָעַם אִזּוֹ יִשְׁטַח, (ב')
 פֶּן לְטְבוֹל אֶל-עֵין כָּל יַחֲפִיר, יוֹבִיֶשָׁה:
 פָּשַׁט, יָרַד, טָבַל, וַיִּקְנַח; (ב"ב)
 אֶת-בְּגָדֵי הַזֹּהָב לְלִבָּשׁ יַחֲיִישָׁה:
 עוֹד יִתְקַדֵּשׁ; אֵךְ אֶס-כָּא בַיָּמִים
 הַטְּיִלוּ בַמְּקוֹה מַיִם חַמִּים +

לְשַׁחַט אֶת-הַתְּמִיד אַחַר יִצְאָה, (ב"ב)
 וַיִּמְרַק עַל-יָדָיו אַחַר הַטְּבַח;
 כִּי לוֹ רַקְדְּהָרָה עֵין יִתְמַדְמָה,
 אֵיכָּה יֶאֱסֹף אֶפּוֹא אֶת-דָּם הַזֹּבַח?
 כִּי מִי מְבַלְעָדָיו יֶאֱסֹף הַדָּם,
 אִם רַחֵק זוּלָתוֹ פְּלִי-הָאָדָם?

קָבַל הַדָּם פָּלוֹ, וַיִּזְרַקְהוּ; (ב"ב)
 אִזּוֹ הַגְּרוֹת יִיטִיב, וְקַטְרֵת יַעַל:
 אַחַר אֶת-רֹאשׁ הַזֹּבַח, וּנְתַחֲתוּ,
 אֶף-מִנְחָתוֹ יִקְרִיב אֶל-אֵל מִמַּעַל:
 וַיִּנְסֹף בְּשִׁיתֵין גִּסְדֵּי הַיָּין:
 אֵלֵימוֹ קֶץ וַחֲקַר בְּמַעַט אֵין +

בַּשְּׂחָר יִלְבַּשׁ בּוּץ מְנֵי מְצָרִים, (ל"ז)
 גִּבְעָד מִפְּלִמֵּן בָּד, פִּשְׁלָג צָחָר;
 אֶךְ בַּד־הַדָּו יִלְבַּשׁ בֵּין הָעַרְבִים,
 שְׁלִישׁ יִמְעַט עֲרֹבוֹ מִשְׁלֹשְׁחָר;
 פִּשְׁנִים עֶשֶׂר מָנָה בְּגַדֵי הָעֶרֶב,
 וְלַהֲרֹבוֹת אִם־יִחַפֵּץ מִבֵּיתוֹ יָרֵב.

בְּאֵלֹוֹ אֵצֶל פָּרוֹ, הוּא פִּרְחָטָאת, (ל"ח)
 וְשִׁתִּי יָדָיו יִסְמוֹךְ עָלָיו, וּבִכַח;
 אֶף־יִתְוֹדֶה עָלָיו מִפְּלִחָטָאת,
 וְיֵהִי שׂוֹאֵל מֵאֵל יוֹאֵל לְסִלַּח;
 וּפְעָמִים שְׁלֹשׁ אֶת־הַשֵּׁם יִשְׁמִיעַ,
 כִּכְתָבוֹ, כִּלְשָׁנוֹ, וְכֹה יִבִיעַ:

אָנָּה יְהוָה! חָטָאתִי, אֶף־עֲוִיתִי,
 וּלְפָנֶיךָ הִרְבֵּה פִּשְׁעֹתַי אָנֹכִי,
 וּבְנֵי בֵיתִי: אָמְנָם הִנֵּה רָאִיתִי
 כִּי רַק לְטִיב אֵלֵינוּ צִוִּיתָנִי
 לַעֲבוֹד תַּחַת אַחִי בְּדָבָר הַקִּדָּשׁ,
 לָבֵא בֵיתְךָ בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ.

אָנָּה יְהוָה! כִּפַּר וּמָחַל וּסְלַחָה,
 חֲנוּן, רַחוּם, עַל־כָּל־עֵוֹן וּפִשְׁעַי,
 עַל־כָּל־חַטָּאת נַפְשָׁנוּ כֹּו נִדְחָה;
 כָּל־מַעַל כִּפְר־נָא, וְשִׂכַח כָּל־רִשְׁעַי;
 עַל־רֹאשׁ גִּבֹּר צַעִיר הַגִּדָּל חֲסָדְךָ,
 כִּפְתּוֹב עַל־תּוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ:

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם
 מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תִּטְהָרוּ.

את-כפפות הלבנה הקטיר ויעל ;
 או למוסף יסף נסף החמר ,
 בדבר האמור מאז ממעל .
 היום יום צום , לכן כל-איש ישמר ,
 ורחלק את-הפת לא יקהלו
 כשאר ימים , ולערב יחלו .

כאשר עשה כל-אלה עד אסתמו ,
 מוסף היום יקריב על-המזבח ;
 וכדברי-אל , פי מפל-הון ינעמו ,
 פר וכבשים שבעה יהיה זבח ,
 מנחתם , נספיהם : אמנם האיל
 ושעיר חטאת יקריב עם קרבן-ליל .

או יתא לפרוה (ושמה מזפרת (ל"ה נפוספות)
 אלגבר קוסם קסם , חבר חבר :
 הוא בכשפיו בתא חתר מחתרת
 לראות פהן , אמנם חפר לו קבר :
 רבים קמו עליו ויהרגוהו) :
 אל-הלשכה הזאת או יובילוהו :

סדין בינו לעם או ישמת , (ל"ד)
 פן לטבול אל-עין פל יחפיר , יובישה :
 קדש ידיו , רגליו , ויקנח ;
 טבל , או בגדי-כד ללבש יחישה :
 ושתי ידיו קדש , ושתי רגלים ,
 לא בכזר , כי-אם בכלי פרוים .

וּלְשׁוֹן הַתֵּלַע שָׁנִי עַל־הַשָּׁלוֹת (מ"ב)
עַל־קַדְקָדוֹ יִקְשׁוֹר, אַף יִצְיָגְהוּ
נִכְחַ בַּיִת שְׁלוּחֹ; אַךְ לְטַכּוֹת
יִקְשׁוֹר אֶת־הַתֵּלַע עַל־צְוָאֲרָהוּ:
עֵן מִבְּלַת־זוֹאת אֵיכָּה יִכְרוּ?

(ס"ג) וּבְמִרְאָה וּבְקוֹמָה שְׂוִים נִבְחָרוּ.

(מ"ב) שָׁב לֹו אֶצֶל כְּרוּ, הוּא פִרְחַטָּאת,
וּשְׁתֵּי יָדָיו יִסְמְךָ עָלָיו, וּבְכַח;
אֶף־יִתְוַדֶּה עָלָיו מִפְּלַחַטָּאת,
וַיְהִי שׂוֹאֵל מֵאֵל יוֹאֵל לְסֵלַח
וּפְעָמִים שָׁלַשׁ אֶת־הַשֵּׁם יִשְׁמִיעַ,
כְּכַתְּבוּ, כְּלִשְׁוֹנוֹ, וְכֵה יִבִּיעַ:

אָנָּה יְהוּה! חָטָאתִי, אֶף־עֲוִיתִי,
וּלְפָנֶיךָ הִרְבֵּה פִשְׁעֵתִי אָנֹכִי,
וּבְנֵי אֶהְרֹן: אֲמַנְסֵם הִנֵּה רְאִיתִי
כִּי רַק לְטִיב אֵלֵינוּ צִוִּיתָנִי
לְעַבְדֵי תַחַת אֲחִי בְדָבָר הַקָּדָשׁ,
לְבֹא בֵיתְךָ בְּעִשׂוֹר לַהֲדָשׁ.

אָנָּה יְהוּה! פִּי וּמִחַל וּסְלָחָה,
חַנוּן, רַחוּם, עַל־כָּל־עֵוֹן וּפִשְׁעֵי,
עַל־כָּל־חַטָּאת נִפְשָׁנוּ בּוֹ נִדְחָה;
כָּל־מַעַל בְּפָר־נָא, וּשְׂכַח כָּל־רִשְׁעֵי:
עַל־רֹאשׁ שְׂבֹט צִעִיר הַגִּדֵּל חֶסֶדְךָ,
בְּכַתּוּב עַל־הַתּוֹרָה מֹשֶׁה עֲבָדְךָ:

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם
מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוּה תִּטְהָרוּ.

הָעַם הַקָּמִים שָׁם, כַּאֲשֶׁר יִקְשִׁיבוּ (ס"ו)
 אֶת־הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ יִשְׁפִּילוּ מִצַּח;
 יִפְּלוּ עַל־פְּנֵימוֹ, אִף יִשְׁיבוּ:
 בְּרוּךְ שֵׁם מַלְכוּתוֹ עוֹלָם וָנֶצַח.
 אִף־הוּא יִגְמַר הַשֵּׁם רַגַע גְּמָרוֹ,
 וַיִּחַזַק תְּקוּתוֹ, לֵאמֹר: תִּטְהָרוּ.

אֶל־מִזְבֵּחַ הַתָּצַר אֲזוּ יָבֵא לוֹ, (ל"ז)
 שֵׁם לְצַפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ אֲזוּ יִבְאֶה:
 לְיָמֵינוּ הַשְּׁלִישׁ, אִךְ לְשִׁמְאֵלוֹ
 רֹאשׁ בֵּית אָב הַעֲבָד הַיּוֹם לֵאלֹהֵי:
 וּשְׁעִירֵי הָעֲזִים גַּם יִמָּצֵא שָׁמָּה,
 וּקְלָפֵי גֹרְלוֹת שָׁמָּה הוֹשָׁמָה.

כָּרַף בְּשֵׁתֵי יָדָיו, הוֹצִיא כּוֹרֵיהֶּ: (ל"ח)
 אִם בִּימֵינוּ חֲטָאת עָלָה מִמֶּעַל,
 יֹאמֶר הַשְּׁלִישׁ לוֹ: יָמִין הַגְּבִיחַ;
 אֲמָנָם אִם־בְּשִׁמְאֵלוֹ יֵצֵא וַיַּעַל,
 יֹאמֶר רֹאשׁ בֵּית הָאָב: הָרֵם יָדָּךְ,
 אִישִׁי כֹהֵן גְּדוֹל: כָּא בְּשִׁמְאֵלְךָ.

אֲזוּ עַל־רֹאשׁ כָּל־שְׁעִיר גֹּרֵל יִשֵּׁם:
 אַחַד יִתֵּן עַל־רֹאשׁ הַמִּשְׁתַּלַּח,
 אַחַד עַל־הַחֲטָאת, אוֹלָם בְּשֵׁם
 אֲזוּ לִיהוּהַ חֲטָאת יִהְיֶה צִוּחַ;
 אִף כָּל־מִקְשִׁיב יִשִּׁיב, אִךְ יִשְׁפִּיל מִצַּח:
 בְּרוּךְ שֵׁם מַלְכוּתוֹ עוֹלָם וָנֶצַח.

בְּהִיבֵל יִתְהַלֵּךְ, עַד־כִּי יָגִיעַ (כ"ב)
 לְשֵׁתֵי הַפְּרָכּוֹת הַמְּבַדִּילוֹת
 בֵּין יָתֵר הַהִיבֵל אֶל־הַיְצִיעַ
 הַמְּקַדְּשֵׁת מִכָּל־הַהִיבֵלּוֹת;
 וּפְרוּפֹה הָאֶחָת נִנְבָה תִּמְנָה, (כ"ג)
 וּפְנִימִיָּה אֲמָנָם לְשִׁמְאֵל הַחוּבָנָה.

הַלֵּךְ מִבִּינֵיהֶן, עַד־אִם יָגִיעַ
 אֶל־הָאָרֶץ: אִזּוּ יִשֶׁת בֵּין בְּרִיו
 מִחַתַּת הָאֵשׁ, וּכְרַב בִּינָה וַיָּגִיעַ
 עָרָה אֶת־הַקָּטָר אֶל־תּוֹךְ יָדָיו.
 מֵאִזּוּ נִטַּל אָרֶץ אֶבֶן הַיְתָחָה (כ"ד)
 לְתֵת עָלֶיהָ, וְשֵׁתֶיהָ נִקְרְאוּתָהּ.

וּקְטָרֹת אִזּוּ יִתֵּן עַל־גְּחֻלֶיהָ: (כ"ה)
 יוֹחִיל עַד יִמְלֵא עֵשֶׂן וְרִיחַ
 כָּל־הַמְּקוֹם הַהוּא, וְאִזּוּ יֵצְאָהּ;
 וּקְדֻרָנִית אֲמָנָם יִהְיֶה פִסְחָה:
 עוֹדְנוּ בְּהִיבֵל בְּאֵל יִפְגִיעַ,
 רַק לֹא יִכְבִּיר מְלִין, וְכֹה יִבִיעַ:

אָנָּה אֵלֶי!	הַעֲתֵר לִי: (כ"ו)
וַיִּשְׁעָה אֵל רַב	אֶל־אִישׁ קָטוֹן.
אוֹצָר מָטָר	אֶל־נָא הַתְּאֵטָר,
אֶף אִם־יִשְׁ־אִישׁ	מָטָר יִשְׁטוֹן.
אָנָּה עֲלִיוֹן!	יַחֲדֵל אֶבְיוֹן,
רַק לֹא יַחֲדֵל	אִישׁ הַשְּׁלֹטוֹן.

הָעַם הַקָּמִים שָׁם, כְּאֲשֶׁר יִקְשִׁיבוּ (ס"ו)
 אֶת־הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, יִשְׁפִּילוּ מִצַּח:
 יִפְּלוּ עַל־פְּנֵימוֹ, אָף יִשְׁיבוּ:
 בְּרוּךְ שֵׁם מַלְכוּתוֹ עוֹלָם וָנֶצַח:
 אָף־הוּא יִגְמור הַשֵּׁם רַגַע גָּמורוֹ,
 וַיִּחַזַק תְּקוּתָם, לֵאמֹר: תִּטְהָרוּ.

כַּמְשֶׁפֶט הִרְדוּעַ יִבְחָנוּ, (מ"ג)
 וְלִקְבֹץ אֶת־דָּמוֹ לֹא יִתְמַהֵּמָה:
 וְלִמְעַן לֹא יִקְפֹּא, אִזּוֹ יִפְקִידֵנוּ
 בְּיַד כֹּהֵן אֲחֵר, עַד־אִם יֵצֵאה;
 וְלִמְרִס בּוֹ תָּמִיד לֹא יִבְצֹר
 בְּרַבֵּר הַרְבִּיעֵי שְׂבָחָצוֹר.

יִקַּח מַחְתָּה, יָבֵא אֶל־הַמּוֹזְבֵּחַ,
 וַיִּפְנֶה גַחְלָיו הַיְנֶה וְהַיְנֶה,
 וְאֲשֶׁר אָפְלוּ בַּמַּחְתָּה לִקְחָה;
 בְּרַבֵּר הַרְבִּיעֵי אִזּוֹ יִנְיַחָנָה:
 וְאֲחֵרִים אֶת־הַכַּף אֱלֵיוֹ יוֹצִיאוּ, (מ"ד)
 וְכֻלֵּי מִלֵּא קָטַר אֱלֵיוֹ יָבִיאוּ.

בְּהַפְּנִים יַחְפוֹן כֹּהֵן מִנְהוּ, (מ"ה)
 וְלִתּוֹךְ הַכַּף יִתֵּן, וּבִלֵּא כָּל־כְּלֵי:
 כִּכָּה צֹוה אֵל חַי, וְאֲנִי אֲנִיָּהוּ;
 קוּלוֹ לְעַד אֲשַׁמַּע, אָף אִם־הוּא פְּלֵאִי.
 אִזּוֹ אֶת־מַחְתַּת הָאֵשׁ יִתֵּן בַּכַּף
 הַיְמָנִית: בְּשִׁמְאֵלוֹ יִשָּׂא הַכַּף.

עָרָה אֶת־הַדָּמִים יַהֲדוּ פְּעָמַיִם ,

וּבְמִזְבַּח הַזָּהָב יִזַּה אוֹתָמוּ :

לְמַקְצָעוֹת הַהֲרָאֵל בִּירְכָתֶיִם (נ"ח)

אַרְבַּעַת הַזִּזוֹת אִזוּ יִזַּה־בָּמוּ ;

אֶךְ שִׁבְעַת הַזִּזוֹת אַחֵר כָּל־זֶה

עַל־טַהַר הַמִּזְבֵּחַ גַּם יִזַּה .

בָּא לוֹ אֶל־הַשָּׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח , (ס"ז)

וּשְׁתֵּי יָדָיו יִסְמוֹךְ עָלָיו , וּבָכַת ;

אֶךְ יִתְנַדֶּה עָלָיו אֶל־הַסֹּלֶחַ ,

וַיְהִי שׂוֹאֵל מֵאֵל יוֹאֵל לְסֹלַח :

וּפְעָמַיִם שֶׁלֶשׁ אֶת־הַשֵּׁם יִשְׁמִיעַ ,

כִּבְתָבוּ , כָּל־שָׁנוֹ , וְכֵה יִבִיעַ :

אָנָּה יְהוָה ! עֲמֹךְ הַטָּא הַטָּאוּ ,

עוֹו עוֹה , וַיִּבְשָׁעוֹן פִּשְׁוֹעַ :

הַיּוֹם בְּכִכֵּי וְצוֹם עֲדִיךָ בָּאוּ ,

כִּי בֵן אֲמַרְתָּ יִתְכַפֵּר כָּל־רָע ;

וּכְפָקוּדִיךָ , בָּעֲשׂוֹר לַחֲדָשׁ

גַּם־אֲנִכִּי אֶעֱבֹד בְּדַבְרֵי הַקִּדְשׁ .

אָנָּה יְהוָה ! כִּפֵּר וּמַחֵל וּסְלַחֲהָ ,

חַנוּן , רַחוּם , עַל־כָּל־עוֹן וּפִשְׁעַ ,

עַל־כָּל־חַטָּאת נִבְשָׁמוּ בּוֹ נִדְחָה ;

כָּל־מַעַל בְּפִרְזָא , וּשְׂכַח כָּל־רָשַׁע :

עַל־עַם בְּחֵרְתָ לָךְ הַגִּדֵּל חֲסָדְךָ ,

כִּבְתוּב עַל־תּוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ :

כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהַר אֶתְכֶם

מִכָּל הַטָּאֹתֵיכֶם לִפְנֵי יְהוָה תְּטַהֲרוּ .

פִּיֵּד מַגִּים הַדָּם אִזּוּ יִקְחֵנוּ.
 וּכְפַעַם רֵאשׁוֹנָה יָבֵא הַבַּיְתָה;
 וּשְׂמֹנֶה הַזֵּזוֹת יִזָּה מִמֶּנּוּ
 בֵּין בְּדֵי הָאָרֶן שָׁמָּה מִבַּיְתָה;
 רַק לֹא־יָרִים, אֶף לֹא־יִשְׁפִּיל אוֹתָנָה,
 אֶף מִן־הָרֵאשׁוֹנָה יִכְדִּיל כְּלָנָה.

אֶף בְּמִנּוֹתוֹ אוֹתָן יִכְדִּיל בֵּינֵתִים,
 יִכְדִּיל הָרֵאשׁוֹנָה מִרְעוֹתֶיהָ:
 לֹא כְּמִשְׁפָּט יִמָּנֶה: אַחַת, וּשְׁתַּיִם;
 לְפָנָי כָּל־הַזֵּיהָ יָשׁוּב יִמָּנֶיהָ:
 וְיִשָּׂאֵר הַדָּם, כַּאֲשֶׁר הַשְּׁלִים וְיִבֵּל,
 יִתֵּן עַל־כַּף־זָהָב שְׁבֹהֵיכָל.

וּשְׁעִיר הַטָּאֵת יִזְבָּח: הוּא יִזְבָּחֵנוּ,
 וְלִקְבֵץ אֶת־דָּמוֹ יַחֲישׁ וַיִּמָּהַר;
 וּשְׂמֹנֶה הַזֵּזוֹת יִזָּה מִמֶּנּוּ
 בֵּין בְּדֵי הָאָרֶן: אֲכֵן יִזָּהֵר
 עַת כִּי יִזָּה, כַּאֲשֶׁר מֵאִזּוּ אָמְרָנוּ,
 אֶף בְּמִנּוֹתוֹ אֵתָן, כַּאֲשֶׁר דִּבְרָנוּ.

וְדָמֵי הַפָּר לָקַח, וַיִּזּוּ מִהֶמָּה
 בְּפִרְכַּת מַחוּץ, כַּאֲשֶׁר בְּפַעַם
 הָרֵאשׁוֹנָה בְּפָנִים; וּמֵאֵד נָעַמָּה
 שְׂרוֹתוֹ לְאֱלֹהִים, אֶף אִם־הִטַּעַם
 מִמֶּנּוּ יִפְּלֵא הַפְּלֵא וּפְּלֵא:
 אֶף לְדָמֵי הַשְּׁעִיר יַעַשׂ כְּאֵלֶּה.

הודע אליו כי למדבר הגיע, (ס"ח)
 עס־האיש העתי, המשתלה:
 יבא כהן גדול אל־היציע,
 לקרא דברי צורו עלו שמים;
 בנגד שעליו, אם־כה רצה,
 או מביתו בנגד לבן ימצא *

או אחרי־מות יקום לקרא בספר, (ס"ח)
 אחר באמור יקרא אך בעשור;
 אותו אחר יגלול, מכלוד כל־שפר,
 אף כמשפט אותו היטב יקשור:
 ולכל־העם יאמר: אחי! עדי־הנה
 יותר משקראתי כתוב הנה *

אך בעשור שנית יקרא מפיהו, (ס"ח)
 פן כִּי־יחפש אתה עדה יטריח:
 ויברך אל שדי על־תורת פיהו,
 אף על־שרות אחיו, אף ישפך־שיח
 על־כל־חטא, על־בית אל, על־ישראל,
 על־העיר, על־אחיו, באשר יואל *

סדין בינו לעם אז ישטח, (ע)
 פן למבול אל־עין כל יחפיר, יובישה:
 קדש ידיו, רגליו, ויקנח:
 טבל: בגדי זהב ללבש יח־ישה:
 ויקדש את־רגליו, אף את־ידיו:
 כי בן יעש כל־עת ימר מדיו *

הָעַם הַקָּמִים שָׁם, בְּאֲשֶׁר יִקְשִׁיבוּ (ס"ו)
 אֶת־הַשֵּׁם הַמְּפֹרָשׁ, יִשְׁפִּילוּ מִצַּח;
 יִפְּלוּ עַל־פְּנֵימוֹ, אִף יִשְׁיבוּ:
 בָּרוּךְ שֵׁם מַלְכוּתוֹ עוֹלָם וָנֶצַח:
 אִף הוּא יִגְמַר הַשֵּׁם רַגַע וָמְרוּ,
 וַיִּחַזַק תְּקוּתָם, לֵאמֹר: תִּטְהָרוּ *

הַשְּׁעִיר עִם־עֵתִי אֲזוּ יִשְׁלַחְנוּ, (ס"ז)
 וְלִהְיוּ לִיכּוֹ אֶף־הַזָּרִים יִשְׁפִּיקוּ;
 אִךְ זוּלָתִי כִּהֵן לֹא יוֹלִיכְנוּ,
 וּבְנֵי אֶהְרֹן אֶת־הַזָּרִים הִרְחִיקוּ,
 הָאִישׁ מִה־יַעַשׂ בּוֹ בְּאֲשֶׁר יִגִּיעַ
 אֶל־רֹאשׁ הַהָר אַחֵר עָמַל וַיִּגִּיעַ *

תִּלְעַת הַשָּׁנִי יִחַלֵּק לְשָׁנִים: (ס"ח)
 אֶת־חֲצִיו הָאֶחָד יִקְשֶׁר בְּסָלַע,
 וּשְׂאֵרֵיתוֹ יִקְשֶׁר בֵּין הַקַּרְנָיִם:
 וּכְנָבָר כִּי יִקְלַע אָבֶן בְּקַלַּע
 הַשְּׁעִיר מֵאַחֹר מִטָּה יִדְיַח,
 וּכְכַמְעַמְרֵגַע אֶת־נַפְשׁוֹ יִפְרִיחַ *

אֶל־פֶּרֶוֹ וּשְׁעִיר חַטָּאת הַנִּשְׂרָפִים (ס"ט)
 בְּאֵלּוֹ כִּהֵן גְּדוֹל, וַיִּחַץ בְּטָנְמוֹ:
 לֹא יִרְאֶה בְּכָבֵד בְּאֲשָׁפִים,
 רַק חֲלִבֵיהֶם יוֹצִיא מִמוֹשָׁבָמוֹ:
 וּשְׁנֵיהֶם, גַּם־הַפֶּרֶוֹ, גַּם־הַשְּׁעִיר,
 יִשְׁלַח בֵּית הַמּוֹקֵד מִחוּץ לְעִיר *

יום טוב אל־כָּל־אִישׁ טוֹב מֵעַתָּה יַעַשׂ,
 יִשְׂשֵׁי אֶת־אִישׁ יִשְׂשֵׁי, זָקֵן וַיְלֵד:
 גֵּיֵל לֹא פָרַשׁ יִרְשׁ, גֵּרֶשׁ כָּל־כַּעֲשׂ,
 אַחֲרַי כִּי הוּא נִבְחַר מֵאֲנָשֵׁי־חֵלֶד:
 יָצָא גַם לֹא מָצָא מִצָּה וּפָגַע,
 כִּי אִין קָרְבוֹ אָרְבוֹ, לְבוֹ בַל־נִנְעַ.

אל רב! הִנֵּה מָה רַב אֲזוֹ לָנוֹ אֲשֶׁר!
 חֲסֻדָּה לִכְהֵן מֵאֵן לֹא יֵהִי:
 אָבִיוֹן וְדַל יְחַדֵּל, יִגְדַל הָעֲשָׂר;
 לֹא הוֹמְיָה קָרְיָה בְּכִיָּה וְנָהִי:
 קָטַר יִקְטַר, שׁוֹטֵר יֵהִי בְּדָבָר:
 יִמָּצָא פְּדִיּוֹם יוֹם לְפִשְׁעָיו גָּבַר.

הֵן כֶּךָ נִפְגַּע אֶס־רַע יַנְעַ עַר־נַפְשׁ;
 לֹא מִצָּרָה נִירָא, נִצְחָק אֶל־פְּרִיץ:
 שְׂמֵחַ מִבְּצָר עַת־צָר, וְצָר יִתְפָּשׁ;
 שְׂמֵחַ אֲבִיר, הוּא הַמְּשֻׁבָּר הָאָרֶץ:
 אֲתָה הָאֵל, וּבִישְׂרָאֵל תִּשְׁכַּנָּה;
 וּלְקוֹל נִעְנָה תִּפְנָה מִן הַהִרְמוֹנָה.

הֵן כִּישִׁימוֹן אֲרָמוֹן, אֶלְמוֹן גּוֹי שׁוֹעַ;
 אָבַד עֲדָיו יָפִיו, וַיֵּאבֵד כְּפָר.
 תַּעֲהָ טָהַר מִהַר, מִהַר מִרְגּוֹעַ;
 רוּץ, רִיב רִיבִי, אָבִי! כְּצָבִי וְעַפְרַי:
 שׁוֹר עִם גִּרְפָּה הִבָּה, סָפָה נִפְלֵת;
 בְּנֶךְ הוֹרֵק נִזְרֵק, אִין רַק תִּחַלֵּת.

אֵיל הָעוֹלָה שָׁלוֹ. אַף אֶת־הָאֵיל (ע')
 שְׁלֹמוֹסָף, אַף אֶת־חֲלָבֵי חֲטָאת,
 יִקְרִיב אֶל־אֵל הַבּוֹרָא יוֹם וְלַיִל,
 סוּלַח אֶל־עֲמוֹ אֶת־כָּל־חֲטָאת,
 נָתַן אֶל־צְרִיָהֶם כְּעֶפֶר הָרֶבֶב:
 אֹז כַּמִּשְׁפָּט יִקְרִיב קָרְבַּן הָעֶרֶב *

סָרִין בֵּינו לָעַם אֹז יִשְׁטַח, (ע')
 בֶּן לְטָבוֹל אֶל־עֵין כֹּל יַחְפִּיר, יוֹבִישָׁה:
 קִדְשׁ יָדָיו, רִגְלָיו, וַיִּקְנַח:
 טָבַל: אֹז בְּגָדֵי־בַד לְלִבְשׁ יַחֲשָׁה;
 וּשְׂתֵי יָדָיו קִדְשׁ, וּשְׂתֵי רִגְלָיִם,
 לֹא בַפִּיּוֹר, כִּי־אִם בְּכָל־יְרֵוּסִים *

מִבֵּית קִדְשׁ כָּל־קִדְשׁ אֹז לִקַּח (ע')
 הַכֹּף עִסְהִמְחָתָה, כִּי שֵׁם נִשְׁאָרוֹ:
 קִדְשׁ יָדָיו, רִגְלָיו, וַיִּקְנַח:
 טָבַל: יִלְבַּשׁ בְּגָדֵי זָהָב יִקְרוּ:
 וַיִּקְדַּשׁ אֶת־רִגְלָיו, אַף אֶת־יָדָיו,
 כִּי בֶן־יַעַשׂ כָּל־עֵת יָמִיר מַדְיּוֹ *

מִיָּד יִקְטֹר קִטֹּר בֵּין הָעֶרְבָיִם, (ע')
 גַּם שִׁבְעַת הַנְּרוֹת כַּמִּשְׁפָּט יַעֲלֶה;
 וַיִּקְדַּשׁ־עוֹד יָדָיו עִסְהִרְגְלָיִם,
 וּבִכְהַ הַשְּׁלִיִם חֶקֶן, וַיִּכְפֹּר־מְעַל:
 כְּשֵׁט מַדְיּוֹ, וַיַּעַט אֶת־מַעֲטָהוּ,
 וַיִּלוּהוּ הָעַם עַד אֶל־נְוָהוּ *

אותי הרף

אותי רדף

ענה נשי

את-פלגשי

קטן ושב

גר, גם-תושב

בבכי וילל

יומם וליל

פקש נדף

עד-החרמה

תלמי ששי;

הרבה זמה+

הוא לא חשב;

נדמה נדמה+

הה! נתגולל

בכאב אנוש+

על-הקרקע

חרבו תקע

אוי! נשחטים

עם-השוטים

אוי! מיניקות

אוי! תינוקות

בבכי וילל

יומם וליל

הרות בקע

עד-אל-רבן+

אוי! נשחטים

או ברבן+

הנאנקות:

של-בית רבן+

הה! נתגולל

בכאב אנוש+

בטל תמיד

צלמו העמיד

בית אל השים

לחם נשים

מהם ערף

מהם טרף

בבכי וילל

יומם וליל

בני השמיד

אצל כסיה+

פליל אשים

פרץ היה+

מהם שרף

לרבות שכיה+

הה! נתגולל

בכאב אנוש+

תַּקוּהָ, חֲרוּהָ, נֶאֱוָה אֶל־דָּל כְּמוֹנִי;
 וּבְכַל־חַזוֹה תַחַזוֹה רַק־זוֹה, רַק־סִבֵּל *
 נִבְעָה, נִגְעָה, נִפְעָה, נִכְנַעִי עֲנִי;
 קִבֵּל אֶבֶל נִבֵּל סִבֵּל כֶּל־חֶבֶל *
 אֶל־אִישׁ יִזְחַל וְיַחַל תִּמְחַל כֶּל־פְּשַׁע;
 סִלַּח! תִּסְלַח נֶאֱלַח, וְשַׁלַּח הִישַׁע *.

לב

לתשעה באב.

רב מְכַאוֹבִי:	לְבִי! לְבִי!
יִשָּׁן נוֹשָׁן *	הִנֵּה עֲצָבִי
עוֹרֵי צָפֹד:	אֲבִבָה, אֶסְפֹּד;
עַל־הַשִּׁשָּׁן *	כִּי־קָם סִרְפָּד
בְּמִקוֹם צִיּוֹן,	הִנֵּה צִיּוֹן
תִּמְרוֹת עֶשֶׂן *	גֵּיא חֲזִיוֹן
הָהָ! נִתְגַּוְּלָל	בְּבִכְי וַיִּלֵּל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ	יִזְמַם וַיִּלֵּל

עִיר פּוֹרְיָה	אֹי לִי! אֹיָהּ!
כְּסֻדּוֹם הָעִיר *	הִנֵּה צִיָּה
עַמֵּי גֶרֶשׁ,	בֵּית אֵל שֶׁרֶשׁ,
רַב עַם־צָעִיר *	עֲשִׂיר וָרֶשׁ,
אֵף לֹא חָמַל,	אוֹתִי קָמַל,
יֹשֵׁב שִׁעִיר *	הֲרַבָּה עָמַל
הָהָ! נִתְגַּוְּלָל	בְּבִכְי וַיִּלֵּל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ *	יִזְמַם וַיִּלֵּל

מִה־רַב חָבְלֵי !	אֹיִה ! אֹי לִי !
אֲבָכָה בָכָה *	יּוֹמֵי , לַיְלֵי ,
וּרְאָה דָמִי ,	הִבֵּט צַלְמִי ,
עוֹלָלָת כֹּה *	וַיִּכּוֹר אֶל־מִי
אוֹתֵי חֲנֹק ;	אֲרִיִּה זָנֵק ,
דָּבַק חֲבוּ *	לְלִשׁוֹן יֹנֵק
הֵה ! נִתְגּוֹלֵל	בְּבִכֵי וַיִּלֵּל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ *	יּוֹמָם וְלַיִל

וּלְמוֹשׁ הַצּוֹר ;	דְּבִיטָה צוֹר ,
כִּי עַד־מָתִי ?	הוֹצֵא עֲצוֹר :
אִין עוֹד שְׁלוּה :	אִין עוֹד חֲדוּה ,
אֶל־צְרוֹתֵי ?	מִי־הוּא שׁוּה
רַבְתִּי עִם ?	אִיכָה יוֹעַם
אֶת־אֲנַחֹתֵי ?	מִי־זֶה טַעַם
הֵה ! נִתְגּוֹלֵל	בְּבִכֵי וַיִּלֵּל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ *	יּוֹמָם וְלַיִל

אִשׁב נִכְלָם ?	הַעַד עוֹלָם
הֵהיָה מְנִי ?	עַד־אֵן נַעֲלָם
פָּרַס , מְדִי ,	עַד־אֵן , שְׂדֵי !
יֵאכַל גַּפְנִי ?	יֵאכַל בְּדִי ,
תַּחַת חֶפֶה	עַד־אֵן סוֹפָה
יְהִיָה גְנִי ?	עַד־אֵן אֲשַׁפָּה
הֵה ! נִתְגּוֹלֵל	בְּבִכֵי וַיִּלֵּל
בְּכֹאֵב אָנוּשׁ .	יּוֹמָם וְלַיִל

מִשְׁחַת נְכוּזָה !
 אֶל־יִרְאָה אֹר !
 יִמַח זְכוּר !
 כִּי לֹא טָהוֹר •
 אֶל־רַע אָרוּךְ :
 יוֹם לֹא נֶאֱוֶר •
 הֵה ! נִתְגַּלֵּל
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ •

אָרוּר יוֹם זֶה
 יוֹם הַלְוָה
 יִדְעֵךְ נִרוּ !
 יִחַשֵׁךְ שַׁחֲרוּ !
 כִּי הוּא עָרוּךְ
 יוֹם לֹא בָרוּךְ •
 בְּכֹכְבֵי וַיֵּלֵל
 יוֹמָם וַלֵּיל

מְשׁוֹשׁ גִּילָה ;
 כָּל־אֲבִירֵי •
 מְקַדֵּשׁ אֵל רַב •
 הַשְּׁבִית שִׁירֵי •
 בֵּית הַמְּקַדָּשׁ
 מִיַּד צָרֵי •
 הֵה ! נִתְגַּלֵּל
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ •

כִּי בּו גִּלָה
 כִּי בּו סֵלָה
 כִּי בּו חֲרֵב
 כִּי עֶרֶב רָב
 כִּי בּו הוֹדֵשׁ
 יִשָּׁן חֲדָשׁ •
 בְּכֹכְבֵי וַיֵּלֵל •
 יוֹמָם וַלֵּיל

עַם הַפְּצִי־בָה •
 אֹר כִּי יֵהֵל •
 עָלַי צָחֵק •
 מִמֶּנִּי אֵל •
 עָלַי אֲכֹזֵר •
 צוּר יִשְׂרָאֵל •
 הֵה ! נִתְגַּלֵּל
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ •

כִּי בּו נִשְׁבָּה
 כִּי בּו כָּבֵה
 גּוֹי מִמְּרַחֵק
 כִּי בּו רַחֵק
 כִּי בּו נֶאֱוֶר
 כִּי בֶן גֹּזֵר
 בְּכֹכְבֵי וַיֵּלֵל
 יוֹמָם וַלֵּיל

וּבְנֵה הָרֵאֵל׃
 יִלְבַּשׁ מִדְּיוֹ׃
 יַעֲדֵה בְּחֹר׃
 הָדָה יְדְיוֹ׃
 אוֹתֵי צָפִיר׃
 וּמְרִיא יַחֲדוֹ׃
 לֹא נִתְגַּוְּלֵל׃
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ׃

הָבֵא גֵּאֵל׃
 כִּהֵן בֵּית אֵל׃
 כְּרַפֵּס וְחֹר׃
 גָּמוּל עַל־חֹר׃
 לֹא־עוֹד יַחְפִּיר׃
 עֵגֶל וּכְפִיר׃
 בְּכֵבִי וַיִּלֵּל׃
 לֹא יוֹם, לֹא לַיִל׃

אֵלֵי יִקְד׃
 אֵלֵי חֲשִׁים׃
 כָּל־צֵאן קֶדֶר׃
 נִקְרִיב אֲשִׁים׃
 בְּכֵרֵי מִדְּיָן׃
 יִהְיוּ חֲשִׁים׃
 לֹא נִתְגַּוְּלֵל׃
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ׃

אִז כָּל־קֶדֶדֶר׃
 שְׁמֹשׁוֹת כְּרַפֵּד׃
 וּכְרוּב הָדָר׃
 אֶל־אֵל נֶאֱדָר׃
 וּכְרוּב קִנְיִן׃
 אֶדְהֵבֶנְיִן׃
 בְּכֵבִי וַיִּלֵּל׃
 לֹא יוֹם, לֹא לַיִל׃

שָׁבַט אֶהְרֹן׃
 בְּרִבִּיר שְׁלָם׃
 זָקֵן, יִשָּׁשׁ׃
 לֹא יִכְלֵם׃
 אֶךְ־לֹא רִיקָם׃
 כִּי־לוֹ שְׁלָם׃
 לֹא נִתְגַּוְּלֵל׃
 בְּכֹאֵב אָנוּשׁ׃

אִז בְּגֵרוֹן׃
 יִשִּׁיר, יִרֵן׃
 גּוֹי מִתְרוֹשֵׁשׁ׃
 לֹא יִתְבוֹשֵׁשׁ׃
 כִּי עֲזָרֵי־קָם׃
 כִּי־לוֹ נָקָם׃
 בְּכֵבִי וַיִּלֵּל׃
 לֹא יוֹם, לֹא לַיִל׃

קום בְּאֵרֶיהָ:	אֵהִיהָ! אֵהִיהָ!
אֵל מִסִּתְּתָר?	עַד־אֵן תִּהְיֶה
כָּל־הַמּוֹלִים,	עַד־אֵן תִּכְלִים
לֹא תַעֲתָר?	וְלִקְוֹל דְּלִים
הַנְּדַבְּאִים	הַחֲלֻכָּאִים
מֵרֹוב פִּתְרֵי *	הִנֵּה נְלָאִים
הֵה! נִתְגּוֹלֵל	בְּבִכִי וַיֵּלֵל
בְּכֹאב אָנוּשׁ *	יּוֹמָם וַיֵּלֵל

הַקֵּץ נִחַתָּם:	אֹרֵי נַעֲתָם,
הַסִּפְתָּ, הַקְּשִׁיב *	רַגַּת גּוֹי תָּם
לְצַרְף כְּבֹר:	צֵא אֵל גְּבוּר
כְּסָף יְשִׁיב *	בְּעַל הַבוּר
הַגְּלֻמוֹדָה	אֶת־הַיְלָדָה
בְּטַח תּוֹשִׁיב *	אֶרֶץ חֲמֻדָה
לֹא נִתְגּוֹלֵל,	בְּבִכִי וַיֵּלֵל
בְּכֹאב אָנוּשׁ *	לֹא יוֹם, לֹא לַיִל,

כִּדָּה וַעֲמֹךְ:	שׁוּב אֶל־כְּרֻמְךָ,
תִּשְׁכַּח אֵימִים *	חֲטָאת עִם מְךָ
מֵהָר הַמְּלִךְ:	יֵשֶׁר הַזֹּלֶךְ
בְּמַצְלוֹת יָם *	כָּל־חֲטָא הַשְּׁלֶךְ
מֵהָר יְהֵל:	נֵר יִשְׂרָאֵל
וַיִּנַּח מְרִים *	הַבֵּא גֵּאֵל,
לֹא נִתְגּוֹלֵל,	בְּבִכִי וַיֵּלֵל
בְּכֹאב אָנוּשׁ *	לֹא יוֹם, לֹא לַיִל,

לג

חנניה, מישאל, ועזריה,

בית חנניה מישאל ועזריה

מישאל ועזריה:

עזריה • הִהָ! מִיִּשְׁאֵל אֶתִּי, אֹיֵה! עַד־אָנָּה
 מִרְמָס בְּטִיט נְהִיָּה? שָׁמַס נֹנֹנִי,
 חָרַב בֵּית מְקַדְּשֵׁנוּ,
 נָשִׁינוּ כָּל־טוֹבָה, בָּאֲנוּ כְּבָלָה,
 הִיֵּינוּ דְרָאוֹן אֶל עַס־הָאָרֶץ:
 כָּל־אֱלֹה לֹא רִב־לָנוּ;
 פִּי־גַם לָסוּר מֵאֵל, וּלְכַבֵּד פֶּסֶל,
 מִלֶּךְ עָרִיץ יִפְקוֹד * הָהָ! עַת אֲרַאֲךָ,
 צֶלֶם אָרוּר, עֶצֶב נְבוּזָה, יִמְעֹדוּ
 בְּכֵאֵב וּבְעַס קְרִסוּלֵי וְאֶתָּה,
 הָאֵל הַגִּזֹּר אֲמַר,
 וַיֵּשֶׁת אֶת־הַיָּם תְּכַנִּית יִפְשֹׁת:
 אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּנֶךָ אֵיכָה דְהִיתָ?
 הֲלַעוֹלָמִים תִּזְנַח עִס־וֹ קְנִיתָ?

מישאל • לֹא, לֹא יִזְנַח גַּם־רִגַע

צֹאן מִרְעִיתוֹ: אֶל־תִּבְהַל עַל־אֱלֹה:
 אֶל־זֶרַע אֲבָרְהָם תִּמְיֵד יִשְׁגִּיחַ *
 הוּא בְּבִרְיָתוֹ תִּמְיֵד עֲמֵד, אֵךְ נָחֲנוּ
 אֶת־תּוֹרָתוֹ שְׁכַחְנוּ,
 הַלּוֹךְ אַחַר הַבַּעַל, אוֹ הַמֶּלֶךְ:
 וַיִּתְעַבֵּר, וַיִּוֹלֵךְ

אוֹתָנוּ

שמות המדברים

- חנניה
- מישאל
- עוריה
- אריוך
- נבוכדנצר
- המלכה
- העם

מקום המעשה בעיר בבל.

חנניה והאמורים •

חנניה • (אסרע דורק? הוה! כי רע מכות
הדור הזה) •

מישאל ועזריה • שלום, שלום, אחינו •
מהזה רעים פניך? מה ראית?

חנניה • מה לא ראית?

מישאל ועזריה • למה?

חנניה • המלך המרשיע הקים פסד:

גם ישראל ברע,

ובכל חוצות המלשינים התכאן •

האם לכאכן לי, ברזל ונחשת?

איכה לא אתמרמר? לא אתיפת?

הכו לכם עצה •

הדת נתנה •

עזריה •

נחנו נציל נפשינו מן המעל,

לשאר בניו ישגיח שופט חדל •

השב אתה אחור לא יוכל גבר,

רק מיראל יבא מרפא לשבר •

מישאל • אליו שיח נשפך: הגה שמע

הוא את רנת כל־פה • מי היוֹרע?

אולי אלינו ישע,

כאשר שעה אל־דניאל, ויגד

אליו רזים נעלמו •

אוֹתָנוּ בְּגוֹלָהּ: וּכְבֹר מְקַדֵּם
 בָּנוּ כָּל־זוֹאת הָעִיד, וַיֹּאמֶר לָנוּ:
 אִם־הִקּוֹתִי תִמְאַסּוּ,
 אִם־תִּזְרֹתִי תִפְרוּ;
 אֶל־עַם לַעֲזוֹ תֵּלְכוּ,
 תַעֲבְדוּ עֵץ וָאֶבֶן:

תִּשְׁבֹּת הָאָרֶץ אוֹ בְיַמֵּי הַהָרִים,
 אַחֲרֵי תִשׁוּבוּ וַיִּשְׁבַּתְתֶּם לְבַטָּח *

עזריה • אוֹלָם בְּמַעַט עָבַר הַקֶּץ: הִלְפוּ
 בְּמַעַט שְׂבָעִים * * *

מִשְׁאֵל • מַעֲצוֹר לֵאלֹהִים אֵין:

מַעֲבָדוֹת צַעַן תוֹךְ שָׁנָה נִפְקְדָנוּ *

עזריה • אוֹלָם אֵיךְ נִפְקֵד אִם־זָר עָבְדָנוּ?

מִשְׁאֵל • אָחִי, אִם־זָר עָבְדָנוּ, לֹא נִכְשְׁלוּ

בַּחֲטָא הַזֶּה כָּל־יִשְׂרָאֵל: כָּמֹנּוּ

רַבִּים יִשְׁבָּעֵדָה * יְהִי בְּגִלְגָּמוֹ

אֶת־אֲזָרְעוֹ יַחֲשֹף * אֶל־עִיר הַקֹּדֶשׁ

מֵהָר יָשִׁיב עִמּוֹ * וְלֹאֲנָשֵׁי־רִשָּׁע

אֲדָיו מַעֲצוֹר לֹא יְהִי

לִתַּת אֶת־מִשְׁפָּרְתָם יְגוֹן וְנָהִי *

אֶל־פֶּחֶד, אֶל־מְגוֹר;

קַח־מִצּוֹתֵי וְהָיָה:

אִף אִם־יִחַיד תִּהְיֶה — עַבְד צוֹרֵךְ *

יִרְאֵת שְׂדֵי תַחְגוֹר,

אִם־קָמָה הִרְשָׁעָה:

קִוְיָה אֶל־הַיְשׁוּעָה — אִם־רָע דוֹרֵךְ *

אך מה אהיה שאל?
 אמר: אתי זכרה;
 אִמְעִיט אֶת־לְחֹשִׁי,
 אֲשַׁפֵּיל אֶת־רֹאשִׁי,
 אֶפְרֹשׁ הַכַּפָּיִם:
 אֲשֵׂא אֶת־נַפְשִׁי
 אֶל־אֵל בַּשָּׁמַיִם *

אריוך והאמורים *

אריוך * (מה־רַב נִבְעַר מִשָּׂכֶל
 הַגּוֹי הַדָּל הַזֶּה עָנִי וְהַלֵּךְ)!

חנניה * מי־זוה?

מישאל * אַרְיוֹךְ!

עזריה * שֵׁר טַבַּחַי הַמֶּלֶךְ!

אריוך * בְּדַבַּר הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל שְׁלַחְתִּי
 לְבִי אֶתְכֶם לִפְנֵי כֶסֶאָו *

חנניה * מִדַּוְעָ?

אריוך * הוֹי גּוֹי הַטָּא, לָדַעַת זֹאת אֵין צָרָךְ;
 מִמֶּנּוּ תִשְׁמְעוּהָ *

רוצו עתה אתי; וּלְכַד תִּדְרְעוּ,
 כִּי רָע, לֹא טוֹב, תִּפְגְּעוּ *

חנניה * הוֹי פְּתִי; אִם מִרְגַע

הַפְקַדְנוּ לְנִשְׂיָאִים עַל־הַמְּמֻלְכֶת
 אַחַר צָדֵק וְדִין אֶהְבְּנוּ לְכַת;
 אִם בְּאִמוּנָה שְׁפָטְנוּ;

עזריה • הֵהָ! מַה־נִּשְׁאַל, מַה־נִּתְפַּלֵּל? מִי יֵדַע

מַה־הוּא הַטּוֹב, אוֹ מַה־הָרָע? יִשְׁדָּרְךָ

יִשָּׂר לְפָנַי אָדָם, וּלְעֵינָיו נִפְתָּ;

וּבְסוּפוֹ רָע וּמָר, וְשָׂכִיל הַתַּפְתָּ *

הֵהָ! מַה־נִּשְׁאַל מֵעַתָּה?

כִּי לֹא יִשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל לַצֶּלֶם?

הַצָּר יִשְׁמִיד בְּלָנוּ *

נִבְעָה יָמוֹת לִשְׁחַת?

מִשְׁרַשׁ הַנְּחֹשׁ יֵצֵא הַצֶּפַע *

הָאֵם נִחַפֵּץ אַחֲזֹר אֶת־דָּתוֹ יָשׁב?

הַנְּסִיּוֹן הַזֶּה (מִי יוֹדִיעֵנוּ)?

אוּלַי אֶל־טוֹבֵי־נוּ,

אוּלַי בּוֹ נִגְאָלָה:

הֵהָ! מַה־נִּשְׁאַל מֵאֵל? מַה־נִּתְפַּלֵּלָה?

חַנְּנִיָּה • הֵם! הֵם! לֹא־בֵן דְּבָרָתָ *

חֲלִילָה אֵל שָׂדֵי בְּצָר לִשְׂכַח *

לֹא, כִּי אֱלֹוֵי יוֹם יוֹם נִשְׁפָּךְ שִׁיחֵנוּ *

אוּלָם מַה־נֹּאמַר לוֹ?

נֹאמַר: אַתָּה הַטּוֹב אֵלֵינוּ תַעֲשֵׂ,

כִּי רַק־אַתָּה מִה־רָע מַה־טּוֹב יִדְעָתָ *

יִרְאֵת אֵל שָׂדֵי כָכָה תִּבְאֵ בָנוּ,

כָּכָה גִרְחִיק מִמֶּנּוּ מִפַּח־נֶפֶשׁ,

וְהַמּוֹן מֵעֵינוּ אוֹ יִשְׁקֹט יִנְפֹשׁ *

לְבִי לֹא יִבְהַל,

אִם־בָּאתִי בְצָרָה:

מִחֲסִי יִהְיֶה הָאֵל *

יִשְׁלִי־דִינֵי תַחֲלֶת:

וַיְהִי־תִנּוּ אִזּוּ תִהְיֶה נַחֲלֶת

רַב־מִגֵּד וַיִּשׁוּעַתָּה.

כָּל־עֵינַן לֹא רָאִתָּה.

הֵן נִבְרָאת תִּבֵּל אֶרֶץ

בַּחֶסֶד וּנְדָבָה:

בָּיִם, בַּחֲרֻבָה — הַטּוֹב שׁוֹפֵעַ *

אוֹלָם, אִסְיִבָא קֶרֶץ

עַת לְרֵאוֹת טוֹב נְהִל:

אִסְיִבֵּן הָיָה הָאֵל — אֵל מִתְעַתֵּעַ *

לֹא־כֵן; אֵךְ בַּפְּרִץ־פְּרִץ

אָבֵאָה גַן רְטוֹב;

לְגוֹר בְּמַעוֹן הַטּוֹב — וְלִהְשִׁיבָקֵעַ *

אֲרִי־דִי * הַבֵּל וְרִיק רַב מִלִּלְתָם * הַחִישׁוּ,

אֶל־הָאֲדוֹן נִלְכָּה *

חַנְנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וְעוֹרִיָּה * הִגְנוּ עִמָּדָה *

בֵּית הַמֶּלֶךְ

נְכוֹכְרֵנְצֵר וְהַאֲמוֹרִים, וְאַחַר כֵּן הַמַּלְכָּה *

נְכוֹכְרֵנְצֵר * הַעֲלֵ־נִכּוֹן כִּי־הוּא, כִּי אֶל־הַפֶּסֶל

שִׁשְׁמָה בַּבְּקָעָה הֶקֶם הַקְּמַתִּי

לֹא תַעֲבֹדוּ אֹתָם, אֵף לֹא־תִסְנְרוּ?

לֹא אֶהְבֵּתִי חֲכַמְתְּכֶם, כִּי עַתָּה

אֲשׁ תֵּאכְלֶכֶם גַּם־יַחַד * הַשְּׁמֵרוּ

מִרְגַע זֶה וְהִלָּאָה.

כִּל יִשְׁמַע כְּאֵלָה *

אַם כָּל־נְקִי מְלֻטְנוּ ;
 אַם־הַצֵּלְנוּ אֶבְיוֹן מֵעֶשֶׂק עֶשֶׂק ;
 אַם־אֵב אֶל־בֶּן יְתוֹם וּלְגֵר הֵיִינוּ ;
 אַם־רַבְנוּ רֵיב כָּל־נִדְפְּאֵי הָרוּחַ ;
 אַם־מֵאֲסָנוּ מֵאוֹס מִתֵּן וְשָׁחַד ;
 אַם לֹא־הִסְתַּרְנוּ מִמֶּלֶכְנוּ קָשָׁר ;
 אַם־פָּעַלְנוּ אֶךְ־טוֹב יוֹמָם וּלְיָלָה ;
 מַה־זֶּה נְגוּר ? לְפָנַי מְלֻכְנוּ יַחַד
 עָתָה אֲתָךְ נָבֵא , אֶךְ בְּלִית־פְּתַח *
 נְכַר צְדִיק תָּמִים
 מַה־זֶּה יִשָּׂא אֵימִים
 לְבֵא דְפָנַי מִלֶּךְ ?
 יִשְׁרוּ — יִהְיֶה עוֹרוֹ ,
 וּבִלֹּא מְגוּר יִלְךְ *

מִישָׂאֵל • אַם־שָׁקֵר עָנָה בְּנוּ
 אָדָם יָד וּבִרְיָעַל ,
 דִּינָנוּ יוֹצִיא אוֹר הָאֵל מִמְעַל ;
 כִּי לֹא־יִטּוֹשׁ אִישׁ מִתְהַלֵּךְ בְּצַדִּיק *
 לְרַעוּץ נְכַר צְדִיק
 עֵצִים עָרִיץ לֹא דִי ;
 יִזְיַע , אֶךְ רִיקָם ;
 כִּי כָל־עֵבֶד שָׂדֵי
 שִׁבַּע יְפוּל וְקָם *

עוֹרִיָּה • אַם־לְנוּ פֹה בִשְׂפֵל
 לֹא יִטֵּב לוֹ תַת־עוֹר ,
 לֹא נִשְׁתַּאֲהֶה ; כִּי־גַם אַחַר הַמּוֹתָה

איכה נטוש אתו
לקחת זולתו
לעבד צלם זהב?

מישאל • כפיר פח צורנו, אף רב-הסדר :

עזרו שלח תמיד לתמימי דרך •
אהב מאן את-נח,

ובמות כד-האדם מצא מנוח ;
יוסף נמפר, ויהי משנה למלך ;
ניחן חיל אשור על-חוקיהו,
לידה מלאך הכהו •

האל הזה לנו מעז וסלע •
הוא שלח רוח, ויבש המים ;
ויצו אל-העפר, ויבלע-קרח •
באל הזה נבטח : אל-תקך רהב ;
אותנו הוא יציל גם מן-הלהב •
עפר, מים, ורוח,

יה בשלשתם יעצור :
מה לא-ימשל באש ?
מהר את-המפות :

אין לאדני מעצור :
מדוע אתי-אש ?

עזריה • יציל, או לא-יציל ; נחיה, נמותה ;

בדשן נתערן, או יקרברצח :
מגן אברם לא נעזבה לנצח •
האם לא נירא אל רק בימי ענג ?

כְּשִׁמוֹעַ קוֹל שׁוֹפָר, כְּגוֹר וְנָבֵל,
וְשֹׁאֵר מִיְּגֵי הַזִּמְר;

אֶל-צֶלֶם זוֹ עָשִׂיתִי

כְּרָעוּ אַפְּיִם אֶרְצָה: לָמָּה יָחַר

אֶפְיִי בָכֶם? וּבְכַבְשֵׁן-אִישׁ תִּסְפּוּ *

אֶת-כָּל-אֵילֵי מְרוֹם אֲזִי יֵאָחֵז רֵעֵד,

וּמִי יוֹכַל אִפּוֹא לָכֶם תִּתְּסַעֵד?

הַגְּנִיחַ • חֲלִילָה לָנוּ! הֵם! חֲלִילָה לָנוּ

מִסּוֹר מֵאֵל יְשָׁדִי, הַמוֹצִיאֲנוּ

מֵאֶרֶץ חָם, לְזִנוֹת אַחֵר פְּסֻלָּה *

מִלִּבִּי, אֶדְ-זֹאת לֹא-נָעַשׂ *

אֵלֵינוּ רַב פָּעַל, גָּמַל רַב-חֶסֶד

לְאֲבוֹתֵינוּ מֵאֲזִי, גַּם-לָנוּ הִנֵּה *

אֲבָרִם, יִצְחָק, אֶף-יִשְׂרָאֵל הוֹשִׁיעַ,

וַיִּפֹּר אֶת-זֶרְעִם; פָּרְעוֹה הִכְנִיעַ,

חִילוֹ בַּיָּם רָמָה; לְחֶם שָׁמַיִם

לָנוּ הַמְטִיד; חָקִיו אֵלֵינוּ יָחַן;

זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ נָתַן אֵלֵינוּ,

אֶף אֶת-מִשְׁכַּן קִדְשׁוֹ נָטַע בֵּינֵינוּ;

גַּם עֵת-הַטָּאֲנוּ לוֹ וַנִּלְךָ שָׁבִי,

לְפָנָי שׁוֹבֵינוּ הַמְצִיאֲנוּ חֵן:

אֹתָנוּ אֵלֶּה פֹה שָׂרִים כְּאֶרֶץ

בְּגִדוֹל חֶסֶדוֹ נָתַן: אֵיךְ נַעֲזִיבֵהוּ?

רַבּוֹ חֶסֶדִי הָאֵל

עַל-זֶרַע יִשְׂרָאֵל,

עַל-כֵּן אֹתוֹ נֶאֱהָב *

נבוכדנצר • נִבְשַׁל־פִּי מִרוֹב הַפֶּעַשׁ •
לֵךְ, לֵךְ, אֲרִיֶּךָ •

אֲרִיֶּךָ • אֶת־פְּקוּדֶיךָ אֲעַשׂ •
שָׁלוֹם רַב אֶל־מַלְכֵי •

חַנְּנִיָּה • חַנְּנִיָּה הַמֶּלֶךְ •
מוֹשָׁאֵל וְעוֹרִיָּה • יְהִי־הַמֶּלֶךְ, וּדְבַרְיוֹ יְקוֹמוּ •

נבוכדנצר • יִשְׁגַּל, יִשְׁגַּל •

המלכה • הַנְּנִי •

נבוכדנצר • אֵתִי בֵּאִי •

המלכה • וְאַנְּהָ? •

נבוכדנצר • לְחַלּוֹן • אֲנִינֵנוּ חַחוּ •

נָקַם בְּגִבְהֵי לֵב מָרַד מָרְדּוֹ •

המלכה • אֵךְ מֵהֲיַעַשׂ לָהֶם? •

נבוכדנצר • בְּאִשׁ יִקְרֹדוּ •

חֲלוֹן בֵּית הַמֶּלֶךְ

אשר יראה משם רחוב העיר, והוא סגור ונעול, והכבשן בו ער כחך הרחוב
ובשליכים בו חנניה מישאל ועזריה.

נבוכדנצר, והמלכה, וארייך, וחנוניה מישאל ועזריה, וכל העם
המלכה • מֵהֲרִיב הָעַם הַזֶּה! כָּל־סָם כְּמוֹנִי •

בְּאִים לְרֹאוֹת: לֹא אֶפְלִס מַעֲתָה •

מֵהֲיַפֵּה הוּא כְּבָשֵׁן הָאִשׁ! מֵהֲרִבוּ

הַעֲצִים בּוֹ! חֵישׁ תַּעַל הַשְּׁלֵה־בַת •

אֵיךְ הַנְּשַׁרְפִים?

אם נעבדנו רק בהיות אִתָּנו
שְׁלוֹם, כְּבוֹד, וְעֵשֶׁר?

הֲאִם נִכְעַט בְּצוּר עֲתוֹתַי לְחַץ?

לֹא-כֵן, לֹא-כֵן: הֲאֵל הַזֶּה אֶהְכְּנוּ:

הַשְׁקֵנוּ הַטְּהוֹר בְּלִי-יְהוּדל רַגַע,

אִף אִסְ-נִשְׁבַּע מְצוּק, וּכְאֵב וְנִגַּע*

חֲשֵׁךְ אֶת-צוּאָרוֹ

מִמּוֹת לְכְבוֹד צוּרוֹ,

הַמִּים לֹא יִקְרָא*

תַּחַת קוֹנוֹ הַסּוּם

יִשִּׁישׁ אִסְ-יַעֲקֹב,

יִשְׂמַח אִסְ-יַדְבָּר,

יִגִּיל אִסְ-יִרְהֵ*

(מִיֹּם מַלְכַתִּי)

נְבוֹכַדְנֶצַּר*

אֲזַנִּי כְּרָבְרִים אֵלֶּה לֹא שָׁמְעוּ

הוּי עֲזִי-מִצַּח, הַשְׂכַּחְתָּם מִי-אֲנִי?

עוֹד רַגַע קַל מִי-אֲנִי הַזְכֵּרוּ,

עוֹד רַגַע קַל הֲאֵל הַזֶּה תִּשְׁכַּחַו*

קוֹמָה אַרְיֹךְ * * *

הַנְּנִי*

אַרְיֹךְ*

הַבְּעֵר הַפְּבִשָׁן שֶׁבַע

נְבוֹכַדְנֶצַּר*

יְדוֹת עַל-מִשְׁפָּטוֹ, וּשְׂרוֹף אֶת-אֵלֶּה:

עַל הַחֲלוֹן עַס-הַשְּׁגַל אֲנִי

הִנֵּה נֹצֵב אֶהְיֶה לְרֵאוֹת הַפְּלֵא*

אַרְיֹךְ הַפְּלֵא?

אריק • לא־בן, מִלְכִי: אִי־כָּבֶה
 אִסּוּר מִמְצוּחָה?
 לְשֵׁשֶׁת הַיְלָדִים כְּדַבֵּר הַמֶּלֶךְ
 עָשִׂיתִי אֲנִי; אַף לֹא גִרְעֵתִי,
 אַף לֹא הוֹסַפְתִּי: כֵּל! אַתָּה יָדַעְתָּ *
 נְכוֹכְרֵנִצֵּר • הֵה! לֹא־עוֹד כֵּל, לֹא עוֹד • — עָתָה יָדַעְתִּי *
 אֱלֹה עֲבָדִי אֵל חַי, וַיֹּשִׁיעֵמוּ;
 אֶת־מְלֹאכּוֹ שְׁלַח, וַיַּצִּילֵמוּ *
 זֶה מְלֹאכּוֹ, זֶה מְלֹאכּוֹ: מְרֹאֵהוּ
 מֵהֲנָעִים! מֵהֲנֹרָא! אֲתִיו, צֹאוּ,
 עֲבָדִי אֵל חַי, אֲתִיו:
 אֲשַׁק אֶת־רַגְלֵיכֶם, לָכֶם אֲשַׁתְּחוּ *
 חֲנוּנִי נָא, וּלְחַטָּאתִי תִסְלַחוּ:
 הֶעֱתִירוּ נָא עָלַי, מִדְּרֹךְ כֶּשֶׁע
 אֵל חַי אֲתִי יָשִׁיב אֶל־דְּרֹךְ יֵשַׁע *
 חֲנִיָּה מִשְׁאֵל וְעוֹרִיָּה • שְׁלוֹם, מִלְכִי: הִנֵּה מְלִיךָ קָמוּ:
 רְאִיתָ אֶת הַפֶּלֶא: מִנִּי־שַׁחַק
 שְׁלַח שְׂדֵי אֶת־מְלֹאכּוֹ, וַיִּסַּר
 כַּח הָאֵשׁ, וַיִּהְפֵּךְ אֵל עֲנִי *
 אֲנִישֵׁי־חֶדֶל, מֵהֲזֶה תִקְהֵלוּ?
 מֵהֲתִשְׁמוּ • עַל־מָה תִבְהֵלוּ?
 הוֹדוּ לוֹ, הַשִּׁבְן בְּשָׁמַיִם •
 הוֹדוּ לוֹ, וּבְכָל־נֶפֶשׁ עֲבֹדוּהוּ:
 הוּא יַצְלִיחַ בְּנִים יִרְאוּהוּ,
 הוּא יוֹשִׁיעַ צְדִיק שַׁחֲעֵינָם *

הַבֵּיטִי שָׁמָּה:

נבוכדנצר •

הַנֶּסֶם בְּכוֹשְׁרוֹת בֵּין אַנְשֵׁי-חַיִּל •

המלכה • וּשְׁלֹשֶׁתֶם?

וּשְׁלֹשֶׁתֶמוֹן יִתְחַרְכוּ •

נבוכדנצר •

הַבֵּיטִי: הֵן עָתָה בָּאֵשׁ יִשְׁלַכְנוּ •

המלכה • אוֹיְהָ! מִלְפִי הַבֵּיטָה •

הַלֵּהֶב הַגָּדוֹל שָׂרַף וַיִּמַּת

אֶת-גְּבוּרֵי עַמּוֹנוֹ

הַמְּשֻׁלְכִים בָּאֵשׁ אַנְשֵׁי הַמְּרִי •

אוֹיְהָ! רוּחִי נִכְבָּעַת •

אִין זְה רַק-קְרִי •

נבוכדנצר •

המלכה • מַה-זֶּה? מַה-זֶּה אַרְאָה? חַיִּזְוֹנוֹת לַיְלָה?

יֵהם תוֹךְ הָאֵשׁ, וְאֵשׁ לֹא תִשְׁלַט-בָּמוֹ;

וּכְלָכַת הָאָדָם בְּרַחֲכוֹת קָרַת,

יֵהם כֹּה וְכֹה בְּלִהְבָּה יִצְעָרוּ •

אוֹיְהָ! אִין זְה מְקַרָּה: אִין זְה רַק-פְּלֵא •

נבוכדנצר • הוֹ! הוֹ! עוֹד רַב מֵאַלֶּה •

אַרְבָּעָה הֵמָּה (וּשְׁלֹשָׁה צוֹיְתִי),

וּכְגִי אַחַד מֵהֶם כְּפָגִי הַשָּׁמֶשׁ •

הָהָ! הָהָ! רוּחִי נְכוּכָה •

המלכה • אֱלֹהֵי-אִמְרֵי נָא כְּאַלֶּה אִישׁ כְּמַכָּה •

נבוכדנצר • אַרְיֹן, אַרְיֹן, הַקְּשִׁיבָה •

מָה לֹא-עָשִׂיתָ מְצוֹתַי? לְשִׁלְשֶׁת

הַנְּשָׂרְפִים מַה-זֶּה אַחַד הוֹסַפְתָּ,

וּבְלֹא מְצוֹת מְלַכָּה אִישׁ שָׂרַפְתָּ?

לד

און בן פל ת

נבוכדנצר וכל העם • בְּרוּךְ שֵׁם צוּר יִשְׂרָאֵל.
שְׂגִי-אֶלֶת, רַבְּוֹרִם:
בְּרוּךְ שֵׁם מְגִן אַבְרָם:
אֶחָד הוּא, אֵין זולָתוֹ •
הוּא הַטּוֹב, הוּא הַגָּאֵל;
כָּל-אֵל זָר יֵאבֵד אָבוֹד:
בְּרוּךְ שֵׁם אֵל הַכְּבוֹד:
אֲשֶׁר-יֵאִשׁ עִבַד אֹתוֹ •

און בן פלת ואשתו

אשת און • מה היום מימים? למה אחרו

רגלי דודי אהבתי?

מה זה לא בא עד הנה?

במעט מיחל לו עיני תכלינה •

עד-אן בושש לבא? נפשי נבהלח,

ובאלף רעיונות רוחי חבלה •

מי זה אמיץ לבו,

כמים בלהות לא תשיגהו,

אסבן או-בת, אשתו או מרעהו,

פתאום יאבר ממנו?

הן לא יבר הטוב רק עת איננו •

מרע הנאהב

תקום אשה תרחק:

אולי לא-עוד תצחק,

אם אלמנה תכפה •

מן-האם, מן האב,

ירחק אפוא הבן:

אולי ישביל, יבן,

איכה יתום נרפה •

און • (איכה ידום נרפה? את-צוארנו

עד-אן, משה, נהן תחת עלקה?)

שמות המדברים

און בן פלת.

אשת און בן פלת.

מוידי השמועה.

מקום המעשה במדבר, באהל און בן פלת.

איכה ישפיל ארחו מגביה לכת,
לולא יד עשה כל שליט במלאכת?

אוי! אך למה השתרר גם שתררו
עלינו?

אוי! פי באלהים מרדה,
ויסיתוך בנים לא אמון במו.
אך אנשי-מרי ילקטון פרימו.
מדרך חטאים הרחק דרכך,
למה תאבד אתמו?

אוי לו איש הדרון!
אוי רב את-עבד אלו
איככה תנאל

רגלו מרחי?
יקר הוא לארון
כילר אל-אביהו:
יתן בעפר פיהו
מבהו להי.

ולמען מי תצעק, ולמי ריבות?
האם לך ולירעה?
הכבוד אל-איש זר, ולך הטרח;
ולמי אתה יגע? לכבוד קרה.
מה-יספנה ריבה?
וכאולתך מי ראה אולת?
ימשול משה, או ימשל-קרח בנו,
לנצח לא תהיה רק און בן-פלת.

אשתו • אישׁי, שְׁלוֹם בּוֹאֵךְ.

מָה אַחֲרַת עַד־כּוֹה, וּתְרַגְזֵנִי?
וּדְבַר־מָה בַל־אֲשַׁמַּע חֶרֶשׁ בְּטִית?
מִה־זֶה זַעַף אַתָּה? אִיפֹה הֵייתָ?

אין • (מִשְׁכַּבְת חִיקָה)

שְׁמור אֶת־שִׁפְתוֹתֶיךָ •
מְרוֹה כְּבֹד חָלָה דָתְךָ אֲחֵינוּ:
אֶת־הָעֵנִי הַזֶּה הַיּוֹם בְּקִרְתִּי,
וּבְאֵלֶּה הִתְאַחֲרֵתִי.

אשתו • לָמָּה תִשְׁלַח אֹתִי? חָלָה אֵינְנוּ:

עַל־מִשָּׁה יִתְיַצֵּב: בָּא בְקַהֲל־קִרְחָ •
אֲשֶׁר־יוֹ לוֹ חָלָה הוּא! כִּי טוֹב מִמֶּנּוּ
נְגוּעַ וּמַעֲנָה, גַּם־מֵת, גַּם־נֶפֶל.

אין • לֹא טוֹב עָשָׂה? הָאִם יֵשֵׁב בְּשִׁפְלָ

תְּמִיר; וּבְנֵי עַמָּרִם רִקְהִים יִמְלְכוּ,
וְלִבְדָּם הִמָּה כָּל־כְּבוֹד יִתְמַכּוּ?

אשתו • דוֹם מִדְּבַר סָרְהָ עַל־יִשְׂרָאֵל־דְּרָךְ,

בְּדַבַּר שְׂדֵי, לֹא מַלְכֶם יִפְעִלוּ •
הָאִם בְּגִבּוֹרֹתֵם תֹּאמְרוּ גְּאֹלוֹ
אוֹתָנוּ מִמְּצָרִים,

וּבְרַב עֲזוֹז יָדָם נִעְרְמוּ מֵיָם?
אִיךָ הִכּוּ זֶרַע חָם שָׁבַר עַד־שִׁבְרָ?
אִם גַּם־הֵמָּן הַזֶּה תִּחְכּוֹלֵת גָּבַר?
שְׁכַחַת יוֹם נוֹרָא רָאוּ עֵינֶיךָ?
חֲרַד הָהָר, וְאַרְצָן הִתְמוֹטְטָה,
וְחֲרַד לְהִבָּה מִמָּרוֹם מָטָה •

לְכַמָּה עַל־עַרְשׁוֹ!

יֵן כִּי יִתְאַדָּם

יִשְׁתָּהּ, יִשְׁכַּח רִישׁוֹ •

מגיד השמועה והאמורים.

מִה־קוֹל אֲשַׁמַּע אֶפּוֹא כָּאוֹב מֵאַרְץ?

אשת און •

מִה־קוֹל אֲשַׁמְּעֶהָ? קוֹל מֵתִים יִנָּקוּ.

קוֹל נִרְצָחִים יִצְעֲקוּ.

קוֹל כָּל־הָעַם נָסִים • אוֹי מִי יוֹדַע

מִה־נִּהְיָה בְּעֵדָה, מִה עָשָׂה קִרַּח

מִה עָשׂוּ מִרְעִיו? הֵה! אוֹלֵי קָמוּ.

כָּל־הָעֵדָה הִקְהִילוּ.

וּבְעַבְדֵי־אֵל נִלְחָמוּ.

וַיָּקָם כָּל־הָעָם אִישׁ עַל־רֵיעָהוּ •

עַל־יִשְׂרָאֵל חוֹסֶה, אָדוֹן;

חָמְלָה עָלָיו, רִכַּב שָׁמַיִם:

תִּכְבֶּה הָאֵשׁ, יִשְׁקֹט מְדוֹן;

אֶל־יִשְׁפֹּךְ דָּמָם כְּמַיִם •

אֵךְ מִה־אַרְאֶה? אֵלֵי רַבִּים יִכְאוּ.

בְּעֵינֵיהֶם יִתְלַחֲשׂוּ •

צָדִיק הוּא הַיּוֹצֵר: כִּי מְרוֹ פִּיהוּ,

המגידים •

הַרִימוּ עֵינֵיהֶם, לְבָם הַגְּבִיָּהוּ.

וּכְיֹד רָמָה בְּנִבְיָאֵי צָדִק רָבוּ.

כְּבוֹד רָאוּ לָהֶם מֵהֶם לְקַחַת •

עָתָה בְּשֵׂאוֹל תַּחְתִּית וּבְעֶמְק שַׁחַת

הִנֵּה חַיִּים יִרְדּוּ.

אִישׁ בְּרִפְפִּים לֹא יִגַע
לְגוֹל כְּבוֹד מִבְּנֵי-גִילוֹ:
אוּלָם אִישׁ פְּתִי וּמְשֻׁנָּע
אִישׁ מִתְעַבֵּר עַל-רֵיב לֹא דוּ.

רַב-לֶךְ • הַלְיוּעֵץ לִי אוֹתְךָ לְקַחְתִּי?
זְכֵרִי כִי-אֵת אִשָּׁה, וְאֲנִי הַגֹּבֵר •
וּלְשֵׁרֶת אֶת-אִשָּׁה אִשָּׁה נוֹצֶרֶת,
אֶךְ-לֹא לְעוֹץ אֶתוֹ עֵצָה נִבְעָרֶת •
רַב-לֶךְ • עֵיף אָנֹכִי •
עָרוֹךְ שְׁלֶחֶן, אַף יֵין הַטּוֹב תִּמְסְכֵי •

טָרַם תָּבֵא, כָּל-מְטַעְמִים אֶהְבֵּת • אִשְׁתּוֹ •
הַכֹּל עָרַכְתִּי: בֵּא אֵתִי הַחֲדָרָה:
בָּאָה אֵתִי וּסְעָדָה •
עָרַכְתִּי לְאֲדָנִי בְּשָׂר וְיֵין:
תֹּאכַל, תִּשְׁתֶּה, תִּשְׁבַּע, יֵטֵב לְבָךְ •

נְקוּמָה נָא גִלְכָה • אִיוֹ •
מָה עָרִב הַנְּזִיד! מַה-טּוֹב הַחֶמֶר!
אֶת-קוֹלְךָ הַשְּׂמִיעֵנִי, פְּצֵחֵי-זֶמֶר •

מַה-יִתְאוּנָן אָדָם, אִשְׁתּוֹ •
רַבּוֹת רַעוֹת נִפְשׁוּ?
יֵין כִּי יִתְאָדָם
יִשְׁתֶּה, יִשְׁכַּח רִישׁוֹ •
בְּזַעַק הַמַּלְחִים,
כָּלֵבב יָמִים בְּכִים,
כִּי-קָרוֹב יוֹם אָדָם:
אֲשֶׁרִי אִישׁ הַנְּרָדָם

אשת און • עוד לארני אותילה :

• אולי נמלט, אסכנה צוה ויואל •
סורו אלי האהל,
סורו אלי, הביטו
ישן זה : תפירוהו ?

המגידים • האח! האח! און הוא • מיזה פדהו ?

מיזה חשך היום נפשו משחת ?
הן שפור הוא, הנה חכלילי עין •
מתו רעיו, מלאו עפר בטנמו ;
• ויחי בן-פלת, וימלא יין •
עורה, בן-פלת, קומה ;
הסירה את-ינה מעליך •

און מתעורר • מה ? מה ? מה-זה ?

המגידים • כי מתו כל-רעיה •

און • מי ? מי ? מי-מת ? מי-מת ?

המגידים • כל-אנשי-קרח •

מיזה חליץ אפוא נפשך ממות,
עיניך מודמעה, רגלך מדחי ?

און • אשתי, לנצח תחי !

• אשתי היום הזה אותי הצילה •
הבינה מהזממתי,
ותאבילני, ותשקני חמר,
ותשפירני, ולחיים נרדמתי •

תהת כפסא מלכות חמד חמדו .
הלך הלה גמל לשאול קרננים .
נגזו מראשו גסהאזננים .
שחר טוב לאלו יפון .

מה יסכן ? זה תנכולו :
מה ישלו יאבד ממנו .

אך מי אפוא ממנו .
מי זה יגיד לאלמנה הלזו
בימת אישה בן פלת ?

אחד מן המגידים לעמת חבריו . אנכי אנגיד לה .

לעמת אשת און . אשה משפלת .

בתבונתך ידעת .
כי לא יקום לעד שבט הרשע .
כי אם לצדיקים ימצא ישע :
על כן לא יראה חרש אליך .
אכן גלוי מקדם .

דבר זו לגיד לך . אוי ! עתה באתי .
מה זה היה ? מה הרעה ? הגידה .
דבר ; למה תהיה עלי לטרח ?

אשת און .

תמו כל אנשי קרח . המגיד .

כל מרגיזי עדי ככה יאבדו ! אשת און .

אמנם . . . אמנם . . . מעי מעי אוחילה . . . המגיד .

ידעתי כי גם און בא בקהלמו .
על כן אולי גם הוא ירד אהמו ;
ירד ויספה .

רבות עלמות היופי,

חכמה למעט נתנה:

פתר על-פני תצנופי,

את עלית על-כפנה.

בחכמה, לא בעשר,

תקום סבה נפלת:

אשריך! איש האשר,

בעל אשה משבלת.

אֶל-אִישׁ הוֹטָא שְׁנָה טוֹבָה;
 טוֹבָה הִיא לוֹ, וּלְכָל-בָּשָׂר:
 יַחֲדָל מְרִשֵׁעַ וּמְרִיבָה;
 חוֹטָא יֵשֶׁן צְדִיק יִשְׂרָאֵל.
 בְּנִבְיָאֵי אֵל רַבְתִּי בְּשֵׁאֲט,
 וַיְהִי הַמּוֹת תַּגְמוּלִי:
 בְּרוּךְ טַעַמְךָ, וּבְרוּכָה אַתְּ;
 יִשְׁנֹתִי, אֲזַנְוֹחַ לִי.
 נִפְשֵׁי הוֹמָה תִּשְׁכַּן הַיּוֹם,
 וְתִתֶּן-לִי אִשְׁתִּי בְּדִיּוֹם.

הַמְגִידִים • אִשְׁרִיָּהּ! אִישׁ הָאִשֶּׁר,
 בַּעַל אִשָּׁה מִשְׁפָּלָת,
 נִתְּנָת לָקוּ יִשְׂרָאֵל,
 וְצָדִיקָה לְמִשְׁקָלָת •
 לָקַח אִשָּׁת עֶשֶׂר,
 לָקַח אִישׁ אֲכָלָת:
 יָגִיל יוֹמָם וְלַיִל
 לָקַח אִשָּׁת חָיִל •

כָּל-רְגַע תִּיעָצְנוּ,

נִכּוֹנוּ עֲצוֹתֶיהָ;
 בְּמַלְאכָתוֹ תַעֲזֹרְנוּ,
 יֵאָכֵל פֶּעַל פִּפְיָהּ;
 אִסְיַחַל תִּסְעֶרְנוּ,
 נִרְפָּא בִּיגִיעוֹתֶיהָ:
 יָגִיל יוֹמָם וְלַיִל
 לָקַח אִשָּׁת חָיִל •

La partenza.

Canzonetta di Metastasio.

Ecco quel fiero istante ;

Nice, mia Nice, addio :

Come vivrò, ben mio,

Così lontan da te ?

Io vivrò sempre in pena,

Io non avrò più bene ;

E tu, chi sa se mai

Ti sovverrai di me !

Soffri che in traccia almeno

Di mia perduta pace

Venga il pensier seguace

Su l'orme del tuo piè.

Sempre nel tuo cammino,

Sempre m'avrai vicino ;

E tu, chi sa se mai

Ti sovverrai di me !

Io fra remote sponde

Mesto volgendo i passi,

Andrò chiedendo ai sassi :

La ninfa mia dov'è ?

Dall'

לה

תרגום

הנה בא מועד לכתבי;
 שלום לך, ולשלום לבי;
 איכה נא אחיה מעתה
 מרחוק מיפתי?

הה! לא עוד אמצא מרגוע,
 רקרעות אשבע שבוע;
 ולבבך מי היודע
 אם ישוב יזכר אותי?

אך אם כי עוד לא תהפצי,
 את אלנא בשמי תקצי;
 ובכל ארץ את נסעת
 אלנא תשי ענותי.

זכרונך בהליכותיך
 יהיהנא קרוב אליך;
 ולבבך מי היודע
 אם ישוב יזכר אותי?

אנכי אבל חלכה,
 עת בקצה תבל אלכה,
 ארכל אבן, ולכל סלע,
 אז אשאל: אי רעיתי?

Dall' una all' altra aurora
Te andrò chiamando ognora ;
E tu, chi sa se mai
Ti sovverrai di me !

Io rivedrò sovente

Le amene piagge, o Nice ,
Dove vivea felice,
Quando vivea con te .

A me saran tormento
Cento memorie e cento ;
E tu, chi sa se mai
Ti sovverrai di me !

Ecco, dirò, quel fonte .

Dove avvampò di sdegno ,
Ma poi di pace in pegno
La bella man mi diè .

Qui si vivea di speme ,
Là si languiva insieme ;
E tu, chi sa se mai
Ti sovverrai di me !

Quanti vedrai giungendo

Al nuovo tuo soggiorno ,
Quanti venirti intorno
A offrirti amore e fe !

Oh

אֶקְרֹאךָ בְּאֶשֶׁר אֲשַׁכְּנָה
 מִתִּימָנָה הַצְּפוֹנָה;
 וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
 אִם־יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי?

הִהוּ! עֵינַי, הֵן עוֹר אֶתְנָה
 כָּל־חֲלָקָה טוֹבָה תִּרְאֶינָה.
 זוֹ עַל־רוֹב שְׁלוֹם וְעֶנְג
 גִּרְתִּי בָּהּ אֶת־יוֹנְתִי.

עַל־זְכוֹן טוֹבוֹת חִדְלוּ
 עֲצֻמוֹתַי אֲזוּ יִבְהִלוּ;
 וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
 אִם־יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי?

אֲזוֹ אֹמֵר: פֹּה עַל־הָעֵין
 הִיא הַרְחִיקָה מִנִּי עֵין;
 הָאִמָּנָם אַחֵר שָׁכְבָה,
 וְתָבֵא בְּבֵרִית אֹתִי.

פֹּה מְשׁוֹשׁ קָרוֹב יַחְלֵנוּ.
 לְהֵב יִשְׁקֶנָה שֵׁם אֶפְלָנוּ:
 וּלְבַבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
 אִם־יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי?

כִּמָּה אֲזוֹ יְרוּצוֹ, כִּמָּה,
 שֵׁם בְּאֶשֶׁר מְשַׁכְּנֶךָ שָׁמָּה,
 לֵאמֹר לָךְ: אֵל־נָא תִמְאַסֵּי
 חֲבֹתַי וְאִמוֹנְתִי!

Oh Dio! chi sa fra tanti
Teneri omaggi e pianti,
Oh Dio! chi sa se mai
Ti sovverrai di me!

Pensa qual dolce strale,
Cara, mi lasci in seno:
Pensa che amò Fileno
Senza sperar mercè:

Pensa, mia vita, a questo
Barbaro addio funesto;
Pensa . . . Ah! chi sa se mai
Ti sovverrai di me!

כְּרֹאֲתֶךָ רַבִּים יִכְרְעוּ ,
 וּבְמִרְתַּת רוּחַס יִדְמְעוּ ,
 הֲהוּא לִבְךָ מִי הַיּוֹדֵעַ
 אִם-יָשׁוּב יִזְכֹּר אוֹתִי?

בִּי תִשְׁאַרֵי רֹאשׁ הַנֶּשֶׁק ,
 בְּלִבְכִי מַחֵץ הַחֶשֶׁק :
 זְכַר־יְצוֹאת , יָפָה ; וּזְכַר־י
 כִּי-חָנַם כָּל-אֶהְבֹּתִי .

צָרְתִּי יָפָה , הַבִּינִי ;
 בִּינִי נָא אֵיךְ תַעֲזֹבֵנִי :
 בִּינִי נָא . . . הֲהוּא מִי יוֹדֵעַ
 אִם-יִזְכֹּר לִבְךָ אוֹתִי?

והפלה

בְּכֹד־גִּילָה	הִלֵּא תְּשִׁישׁ
בְּטוֹב טַעְמוֹ.	צְבִי וְעֲדִיו.
וְהוֹד יִפְיוֹ.	הִדֵּר פְּנִיו.
בְּבוֹד צִלְמוֹ.	הִלֵּא שְׁלַח
אֱלֹהִים לָךְ	אֲשֶׁר שָׁאַל - - -
תִּמְעַמּוֹ.	שְׁאֵי שִׁירִים
לְדוֹר דּוֹרִים.	לְגוֹרְלֶךָ
אֲשֶׁר עָלָה.	וְעַד־עֵילוֹם
יְהִי שְׁלוֹם.	וְקוֹל חֲתָן.
וְקוֹל כְּלָה!	

תְּכַבְּדוּן.

וְחֲאֲרִיכוּן	שְׁנוֹת שְׂמֻחָה.
יִקָּר וְהוֹן.	וַיִּתְעַלָּה
לְאוֹם גִּלָּה.	וּבֵא גֵּאֵל
לְכַת־צִיּוֹן.	וַיּוֹבֵל שִׁי
לְכֹן־יִשְׂרָאֵל.	וְעַל כָּל־גּוֹי
יְהִי עֲלִיוֹן.	וְעַד־עֵילוֹם
יְהִי שְׁלוֹם.	וְקוֹל חֲתָן.
וְקוֹל כְּלָה!	וְעַד־עֵילוֹם
יְהִי שְׁלוֹם.	וְקוֹל חֲתָן.
וְקוֹל כְּלָה!	

לו

שיר ייִדוּת .

הֵלֵא תְגִיל

בְּרֹן וְגִיל ;	הֵלֵא תִשְׂמַח .
יִפֶּה מִרְאֵה .	וְהַחֲדוּה
לָךְ נְאוּה .	וְהַשְּׁשׂוֹן
לָךְ יֵאָה .	עֲדָה גְאוּן .
כְּעַל כָּל־הוֹן ;	יִפִּי חֵלְקֶךָ
הֵלֵא תִרְאֶה .	רְאֵה חֵלְקֶךָ
מִנֵּת חֵיקֶךָ	בְּתוֹלַת חֵן
מִהֶלְלָה .	וְעַד־עֵילוֹם
יְהִי שְׁלוֹם .	וְקוֹל חֲתָן .
וְקוֹל כְּלָה !	

רְאֵה

כְּלִיל חֲכָמָה .	עֲלֻמָּה
וְשִׁכְל טוֹב .	וְיִרְאֵת־אֵל
רְכֵלָא בָּה .	רְאֵה טוֹבָה
בְּכָל־הַטּוֹב .	וְשִׂמְחָת
וּבָה תִשְׁגָּה ;	וּבָה תִהְיֶה .
כְּגֹן רְטוֹב .	וְסִיב וּבְלָה .
מִמְחֵיִים .	רְאֵה חַיִּים
וְרוֹב גִּילָה .	כְּרוֹב שְׁלוֹם .
יְהִי שְׁלוֹם .	וְעַד־עֵילוֹם
וְקוֹל כְּלָה !	וְקוֹל חֲתָן

והכלה

יחל הדרך?	לכל? ואיך?
אך מי ומי?	אך מי דורך?
אתך יהיה?	ומי יהיה
חלמיש צור?	איה איה

*****

בי ישתעשע;	צור רם, רכדע,
ואני אליו.	ויהי לי רע.
אליו נשאתי;	אליו נקנתי.
מגבר טוב.	אולם נשפיתי

*****

משה גבר:	טוב הדבר:
זכה ויטב.	האיש נבר
אף לקהלי;	ויטב לי,
היה היתה.	ומשוש גילי

*****

הדרך בכשר;	היה איש יושר,
תורה קבל.	מאם העשר,
אז בן-זכר,	קבל רב-זכר
אל-אל מהור.	ויבנה עבר

*****

לו

להכנסת שבת

מַאֲיִן בָּאת?	שַׁבַּת, שַׁבַּת,
מֵה־טוֹב מֵרֵאךְ!	שָׁלוֹם לָךְ, בַּת:
אַתְּ גַּן רוּחַ:	מֵרֵאךְ נְאוּה,
יָבִיט וְהִי *	כָּל־הַדָּוָה

*****

תְּהִיָּה מַעֲתָה:	יְחִי גַם־אַתָּה
עוֹרָה אֶפּוֹא *	מֵדוּעַ תִּתֵּחַ?
רַק־זֹאת אוֹאִילָה:	אֶפּוֹא קוֹס גִּילָה:
מֵרְגוּעַ לָךְ *	הִנֵּה אוֹבִילָה

*****

מְכַלֵּל עֵדָנָה:	לָךְ אֲשַׁמַּע־נָא,
אֲדַרּוֹשׁ דְּבָר * *	כִּמְךָ אֲמַנָּה
קָדַם וְרֵאשׁ:	דְּבַר אֲדַרּוֹשׁ
מָתִי? וְאֵן?	מָה רֵאשִׁיתָךְ?

*****

וְאֵן בִּרְבִיתִי,	וְאֵן גַּם־בִּתִּי,
הַקָּשֶׁב דוֹר צָח *	וְאֵן מַלְכַּתִּי,
וְיִמְלִיכֵנִי;	דוֹר צָח עֲשֵׂנִי,
עֲנֵג לְכָל *	וְיִקְרָאנִי

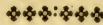
*****

מִגִּיד מֵרֵאשׁ,	וְאַתָּה רֵאשׁ,
עוֹלָם נִבְרָא:	אֲשֶׁר תִּפְרֹשׁ
שִׁשּׁוֹן שְׂמֵחָה,	לֵךְ וּלְךָ
דְּבַר נִזְרָא *	בְּהַחֲלֵךְ
צְרִיו יִבְחֵיד,	וְאֵל יִחִיד
יִרְבֶּה מִשְׂרָה *	וּבִן־דָּוִד
אֶל־יִשְׂרָאֵל,	וַיִּשְׁמַע־אֵל
בְּגִלְלֵי הַזֶּרֶחַ *	וּבֵא גֵאֵל

לט

ליום הפורים

בְּיוֹם פּוּרִים,	שִׁירִים
לְאִישׁ אֲבִיו *	וּבְרִבּוּרִים
בְּכָל־פְּנֵה,	שָׂאוּ רְנָה
בְּמֹת הַמֶּן *	שִׁתּוֹ שְׂבֵרוֹ

לְאֵל נִזְרָא;	זְמֵרָה
קָחוּ עֹגֵב *	קָחוּ בְּנֹר,
תָּנוּ קוֹלוֹת,	בְּמִקְהֵלוֹת
לְאֵל נִשְׁגָּב;	תָּנוּ תוֹרָה
לְעַם־הַמְּדָה,	אֲשֶׁר פָּדָה
וְהוּא מִשְׁגָּב *	וְהוּא מְעוֹ,
שָׂאוּ שִׁירִים,	צְאוּ שָׁרִים
כְּמוֹ הַיָּמֵן *	כְּמוֹ דָּוִד,

לְנוּ פְדִיּוֹם ;	מִזְהוֹר הַיּוֹם ,
* עֲדוֹת נִתְּן *	גַּם סִבְטֵיּוֹם
יּוֹם שִׁבְתֵּנוּ :	נִתְּן אֵלֵינוּ
* עַל־הַמֶּתָן *	פְּצָחוֹ , רִנְנוּ

לָהּ

לְיוֹם שִׁמְחַת תּוֹרָה

תִּגַּל צִיּוֹן .	בְּשִׁנְיָוִן
* תִּשָּׂא זְמֵרָה *	לְאֵל עֲלִיּוֹן
יִתֵּן תּוֹדָה ,	וְעַם־חֲמֻדָּה
* תּוֹפֵעַ אֹרֶה *	וּבִיהוּדָה
יִשְׁבַּע שְׁשׁוֹן ,	כְּדוֹר רֵאשׁוֹן
* תִּשְׂרֵר שִׁירָה *	וּכְד־לְשׁוֹן
נֹאמֵר אָמֹר	וְשִׂיר מְזֻמֹּר
* אֶת־הַתּוֹרָה *	בְּיוֹם נִגְמֹר

יְהִי־הִיא אִיתָן .	וְגִיל הַתָּן
בְּקִרְוֵא מְקַרְא *	וַיִּתְעַדֵּן
גִּיל לֹא פָרַשׁ	הֲלֹא יִירַשׁ
* יָפָה בָרָה *	אֲשֶׁר אֶרֶשׁ
תִּשְׁכֵּן אִתּוֹ ,	וּבְרִבְתּוֹ
* מְלִיץ יִקְרֵא *	וּמִנְתּוֹ
שְׁשׁוֹן וַיִּקֶּר	הֲנוּ שְׁכַר
* הַשְּׁלִים תּוֹרָה *	לְאִישׁ יִקֶּר

ואתה

וּמְשָׁבְנוּ

וְאֶפְרָנוּ

בְּרוּם עוֹלָם	שְׁמִי שְׁמִי׃
וְשֵׁם יִשְׁקִיף	נִכְרַת תִּקְיָף
וְחִטָּאתוֹ	וְכָל־מוֹמָיו׃
וְהוּא יַגְעַל	אֲנוֹשׁ יַפְעַל
אֲשֶׁר לֹא־טוֹב	בְּתוֹךְ עַמּוּיוֹ׃
וַיִּפִּיל צָר	בְּאֵין מַעֲצָר
בְּמִכְמַרְתּוֹ	אֲשֶׁר טָמַן׃

תְּשׁוּאוֹת חַן

לֵךְ בְּחַן

עֲצַת לֵבָב	הֲלֹא נִשְׂא׃
בְּמוֹ גְרוֹן	הֲלֹא נָרַן
לְכַרְא יָם	וַיִּבְשָׂה׃
לֵךְ נוֹרָה	לֵךְ פּוֹרָה
מֵאֲבַר צָר	אֲשֶׁר הִקְשָׂה׃
וְלֹא נִשְׁעָה	לְעַם הַתְּעָה
וְאֶל־פְּסָלִים	וְאֶל־צִלְמָן׃

אֱלֹהִים רַב

וְכוֹ מִי־רַב׃

וְרַב כַּחוֹ	וְאֲזַרְעוּ׃
וְהוּא יִרְדּוּף	וְהוּא יִהְדּוּף
לְיַד יְהִיר	בְּמוֹ פִרְעֹה
אֲבָל יֶאֱהָב	לְעַם נִכְאָב
וַיִּתְהַלֵּךְ	לְהִרְגִיעוּ׃
הֲלֹא כָל־אֵל	פְּעֻלוֹת אֵל
וְלֹא מַעֲשֵׂה	יְדֵי אָמֹן׃

וְלֹהֶסֶס־פֶּה ?	הַטּוֹב מִרְפָּה .
גְּבוּרָתוֹ ?	וּמַה־נִּמְטָר
בָּרֶן וְגִיל ;	הֲלֹא נְגִיל .
אֲמוּנָתוֹ *	הֲלֹא רִבָּה
כָּבֵד נָשָׂא	וְלֹחֲפָשָׂה
בְּאֲבָרָתוֹ *	לְיִשְׂרָאֵל
בְּיָרֵעַ הָס ;	וְגַם גִּלְחָם
וְהַמְטִיר מָן *	שָׁלוֹ הַזֶּבֶא

הֲלֹא נְקוּם .	בְּכָל־הַיְקוּם
נִתְנָה־נָא *	וְצִדְקוֹתָיו
וְעַז יָדוֹ .	וְרוֹב חֲסֵדוֹ .
בְּכָל־פְּנֵה *	הֲלֹא נְגִיד
לְזַבְרוֹן	הֲלֹא גֵרֹן
בְּכָל־שָׁנָה *	בְּמוֹעֵד זֶה
לְפִי מַחְסוֹם ?	וּמַה אַחְסוֹם
בְּצוּר רַחֲמָן .	בְּטַח רוּחִי

לְאִישׁ נְאֻלַח .	וְהוּא יִסְלַח
כָּבֵד יְלֶבֶן ;	וְכִד־חֲטָאת
שִׁפְתַי יֵרָא .	וְהוּא יוֹרֵה
פְּתִיּוֹת בֵּן *	וְהוּא יַחַן
(וּאֵף אִס־מַח	הֲלֹא אֲכַטַח
וְלֹא יִבֵּן)	כִּמְאֵר עֵינֵי
לְדַבֵּר שִׁיר .	בְּאֵל מִי־שִׁיר
לְכָל־נְאֻמָּן *	וְשֵׁם שָׁפָה

אלהים חי,

חזו אחי
לישראל
ואותותיו
באון ואל
ראו אפוא
והכהל
בעם חלקו
ועת וזמן

אשר עשה
גבורותיו
אשר הפלא
ימין תקפו
זכור עמי
זכור צדקו
בכל שעה

ומה הפעל

אלהי על
ידיד נפשו;
ואיך הגדיל
בחר קדשו;
בבן רחל
עלי ערשו;
לאיש אבר
לאיש נסמן

ואיך מלט
ואיך הבדיל
ואיך רומם
ואיך החל
בהעיר שר
ואיך כבד
ואיך נהפך

אנוש צורר,

ומשתרר
בלב ישטון;
ולתלותו
לאיש שלטון;
כבר נשלים
כחר קטון;
לאל גלוי
ודא זמן

ובר לבב
להכריתו
לדבר בא
והסלים
ועץ נשגב
והתלוי
ולא הוכן

אֶחָשׁוּרוֹשׁ

לְשָׁר וְרֹאשׁ
 כְּבֹר נְדָל *
 בְּרוֹם לֶבֶב
 בְּעַם נְבָדָל *
 בְּחַם אֶפְסוֹ
 לְהַשְׁמִיד דָּל *
 קְהֵל־תִּיהֶ;
 כְּשׁוֹר שְׁלֹמֹן

עַמְלִקִּי
 וְהוּא שׁוֹבֵב
 מְאֹד קֶצֶף
 וְרוֹב כְּסָפוֹ
 אֲזִי נֹדֵב
 וּבֹכֵיָהּ
 וְהוֹמִיָּהּ

וּכְל־הָעַם

כְּאִישׁ נִפְעָם
 חֲפוּי קְרָקֵד *
 בְּגָל־כְּנָה;
 וְלֹא לְרִקְוֹד *
 מְלוֹן כְּבוֹת
 כְּצוֹם יְקָד *
 בְּכִי וַיִּלֵּל
 כְּאִישׁ אֶלְמֹן *

וְכָאֲבֵל
 וְקוֹל קִינָה
 וְעַת לִבְבוֹת
 וְעִיר מְלִבוֹת
 וְכָל־אָדָם
 וַיֹּם וַיִּלֵּל
 וַיִּשְׂרָאֵל

וַיִּתְעַטֵּף

וְשָׁב וְטָף
 וְהִכְלָה *
 וַיִּתְחַלְחַל
 וּבִהְלָה *
 כְּאִישׁ נֹדֵבָא
 כְּהִיכְלָה *
 וְתַמְהוֹן
 מְקוֹם מִשְׁמֹן

וְהִתְחַנַּן
 מְאֹד וַיִּחַל
 כְּלֵב נִמִּים
 וְהִמְלִכָה
 כְּמֵר תְּכַבֵּה
 וְקַם שְׁאוֹן
 וְהִשְׁמָה

אָכַל אָכַל	וְלֹא אַחַר
אָמַת כָּלוּ	הֲלֹא לְאֵל
אֲשֶׁר-יְגוֹר *	הֲלֹא אֵלָיו
וְאוֹן וְאֵל	וְהוּא אֹהֶה
חַנִּית וְסִגוֹר *	וְמִי יִפְתַּח
וְהוּא צֹה;	וְמִי יַחְמַס
וְהוּא יְסִגוֹר?	יֵרֵא אֵל חִי
וְמִי יִרְמַס	
כָּלֵב נֶאֱמָן?	

וְהוּא שְׂתָה	בְּעַת-מִשְׁתָּה.
אַחַשְׁרוּשׁ;	עָלִי שְׂדָחַן
בְּכֹס חֵינֵק	וּמַח־פִּינֵק
בְּמִשְׁקֵה-רוּשׁ;	וּמַח־עֵגֵג
וְרַק אֲשַׁמָּה	וְלֹא חֲכָמָה
לְבַד יְדְרוּשׁ;	וְרַק זָמָה
וְתוֹשִׁיָה	וּבֹזָה יָהּ
אֲשֶׁר-שָׁמָן *	כְּדָרֶךְ אִישׁ

אֲשֶׁר-נִגְדָע	וְלֹא יָדַע
אֲשֶׁר-הִכָּה *	וְלֹא הִבִּין
וְנִגְלָה רֹז;	אֲזִי נִגְדָו
וְאִין סָכָה *	וְאִין מַחֲסָה
אֲזִי הוֹקֵם	וְהֵנֵקִים
דְּבַר מַלְכָּה *	וְלֹא רִיקִים
עָלִי עֲצוּ	וּבֹא קִצּוֹ
תָּמוֹל וַיִּמָּן *	אֲשֶׁר-הִבִּין

כִּצְאֵת חֶמְהָ :

מִלֵּא חֶמְהָ	מִמְהֵר בָּא
לְבֵית הַשָּׁר;	וְתוֹךְ קִרְבוֹ.
בְּרוֹם לְבוֹ.	אָנִי (אָמַר)
מְאֹד אֲשֶׁר;	וְאֲנִי
לְמוֹ מִדְּבִי	מְאֹד אֶהְיֶה.
מְאֹד נִקְשָׁר:	וּמִי־טִימָא
אֲשֶׁר־יְדַמָּה	לְשֶׁר־שָׁרִים.
לְאִישׁ חֲשָׁמָן?	

אֵוִיל נִמְהֵר.

וְלֹא נִזְהָר.	כְּרֹאשׁ נִשְׂא
וְעֵין גְּבַהּוֹת.	הֵלֵא כִי־בֵן
כְּאִישׁ מִסְפֵּן	כְּפִיו נִזְקֵשׁ
כְּרוֹב גְּאוֹת *	אָוִי שְׁפֵל.
אָוִי נָפֵל;	וּבֹא שׁוֹדוֹ.
וְאֵין רַפְאוֹת *	כְּצִלְמוֹנֶעַ
אָוִי נִכְנַע;	כְּמוֹ פִרְעָה.
כְּמוֹ נַעֲמָן *	

אָוִי צָוָה

(רֵאוּ הַזֶּה)!	לְהִלְבִּישׁ אִישׁ
אֲשֶׁר־שָׁנֵא;	בְּרִבּוֹ
לְהִרְפִּיבוֹ	בְּסוֹם נִכְבָּד
כְּשֶׁר מִשְׁנָה;	וְעַל־פְּרָחוֹ
בְּכַל־רוּחוֹ	קָרָא אֲבִירָךְ
לְאִישׁ נַעֲנָה *	אָנוֹשׁ נָכַד
אָוִי נֶאֱבַל.	וְשֵׁת לְבוֹ
אֵלַי סִימָן *	

ועד-עילום

יְהִי שְׁלוֹם .	וְרַק שִׁירִים
וְקוֹל זְמֵרָה *	וְגַר נָמֵר
בְּאֵין שִׁמֵר	בְּבֵית הַשּׁוֹר
וְהַפֶּרֶה *	וְהַצֶּפִיר
מֵאֵד יִחְפִיר .	וְרַב יַעֲבֹד
לְעַם נִבְרָא *	וּמֶלֶךְ שָׁר
בְּכָל־בָּשָׂר .	וּמִמּוֹשְׁלָתוֹ
בְּכָל־מִכְמֹן *	

יובל שי

לְבַן־יִשְׂרָאֵל	אֲשֶׁר־יִמְלֹךְ
בְּעִיר צִיּוֹן *	וְלֹא יִמְעַד
וְלֹא יִרְעַד ;	לְעוֹלָמִים
יְהִי עֲלֵיוֹן *	שְׂאוֹ שִׁירִים
בְּיוֹם פְּוִרִים .	וּבְרִבּוּרִים
לְאִישׁ אֲבִיוֹן *	שְׂאוֹ רִנָּה
בְּכָל־פְּנֵה .	שְׂתוֹ , שְׁבֵרוֹ .
בְּמוֹת הָמֶן *	

מ

על חדש האביב

הפרטים

בְּנִבְל .
הַמְשׁוֹרְרִים כְּלָמוֹ .
אֶךְ שׂוֹא וְשִׁקֵּר יִפְצְחוּ יִרְנוּ *
הֵן רַק בְּדַבְרֵי־חֶבֶל
תִּתַּע נְגִינְתָמוֹ .

ולשוא

ורש ודל

אזי גרל ,
 ועוד יותר ;
 וכד-גרלו ,
 לאב אסתר *
 והוא שליט ,
 והוא שמר *
 אזי יצא
 וארגמן *

כמו הקמן
 וכד-חילו ,
 הלא כלו
 והוא פליט ,
 והוא משל ,
 באין מצה
 בתכריך בויץ

לא אל אלים ,

במקהלים ,
 הלא נפצח *
 ונתחנן ,
 ברות צח ;
 אשר-גרש ,
 וגם-נרצח *
 תני יצרח ,
 ואל-תימן *

ובנבלים ,
 ונתבונן ,
 אשר יבא
 וירא רש
 וגם-נגזל ,
 ואל-מזרח
 ואל-צפון ,

אסוף אחי ,

ונדחי ,
 קבוץ על-יד *
 לעם-ציון ;
 ויצויב יד *
 ולא ימוט ,
 פני ציד *
 מאד ירבה ,
 ולא ימן *

וישראל
 תנה רשיון
 ויבן עיר ,
 וישבר-מוט ,
 ולא ירא
 ומארבה
 ולא ימר ,

פְּדוּתֶהֶלֶךְ רַגְלִי בְּאַרְחוֹתַיִמוֹ *
 אֲשַׁנָּא נְתִיבוֹתַיִמוֹ ;
 אֹלָם , אֲדוֹן הָאָרֶץ ,
 לְכַבֹּדָהּ אֲשִׁירָה ,
 וּלְבַד לָהּ אֲעִירָה
 כַּנּוֹר אֲשֶׁר־יִנְעַם וַיִּפְרֹץ־פְּרִיץ :
 אֲנִיד לְכָל־יָבֵא גְבוּרָהּ ;
 לִילָה , וּכְל־הַיּוֹם , גִּדְלָהּ *
 * * *

שֶׁלֶג , כְּפוֹר , וְקָרַח .

מֵרֹאשׁ אֲרָרְט זָכוּ ,
 אָבִיב יִבְשׁוֹן אֲשֶׁר הִנִּיעַ *
 נִהְמָר לְמִרְאָה פָּרַח
 פָּרִים לְהַדְשִׁיא שָׁבוּ ,
 וַיִּצְאוּ צִיְצִים בְּכָל־נְטִיעַ *
 קוֹל צָהֳלָה תִשְׁמִיעַ
 עָגוּר , אֲשֶׁר אֲדַעְתָּה
 מְכוּשׁ וּפְתָרוֹס שָׁבָה
 אֶל־קֵן אֲשֶׁר עֲזָבָה
 מֵאֵז בְּחֹרֶף יִרְאָה וְחַתָּה *
 הִזְרַעְנוּ שִׁקְד בְּהַר וְגַבַע ,
 וַתַּעֲטֹף בְּגִדֵי פֶאֶר הַמִּבְעַ *
 * * *

אוֹרוֹת אֲשֶׁר בְּאַחוּ .

חֲצִיר , וַיִּירַק עֵשֶׁב ;
 אֶפְי־כִי בְרוֹשׁ , תִּדְהַר , וּכְל־עֵץ־יַעַר :
 יַחֲדוּ הֵלֵא יְצוּחוּ .
 וְלִכְל אֲשֶׁר־לוֹ קֶשֶׁב

וְלִשְׂוֹא וּדְבַר־חֹל פֶּאֶר יְחַנּוּ *
 גָּבַר אֲשֶׁר גָּבֹנּוּ
 אֵלָיו כְּלָמוֹת נִצַּח.
 אֶךְ לוֹ זֶהב פְּרוּיִם;
 חֵי רוֹמְמוֹ שְׁמַיִם,
 מֵת קוֹנְנוֹ עָלָיו בְּחֹזֶק מִצַּח
 כִּי־הוּא יְסוֹד עוֹלָם וְהוּא הָאָדָן,
 וַיִּקְנֵאוּהוּ כְּלַעֲצֵי גִזְעָדָן *

גַּם חִשְׁקוֹ בִּיּוֹפֵי.

וַיְחַנּוּ תַפְאֲרֹת
 אֶל־כָּל־יִפְת־מְרֹאֶה וְסֵרֵת טַעַם *
 לֵאמֹר: כְּלִיל תְּצַנְפִּי
 עַל־כָּל־בְּתוּלוֹת קָרֵת:
 אֲבִישׁ מְאוֹר נְגִידָה, וְאִם וּקְפָעִים,
 יִתֵּם וְכָלָה זַעַם;
 גַּם־אֲשַׁבְּתָה שְׂכַח
 כָּל־מַחְשְׁבוֹת הַחֶלֶד:
 בְּחֹר וְשָׁב וַיֵּלֶד
 בְּךָ יִמְצְאוּ הַטּוֹב וְהַמְּנוּחַ;
 בְּךָ יִחַסּוּ תְּמִיד וַיִּתְמַכּוּ,
 וּמֵאֲהַבֶּיךָ בְּשִׁבִי יִלְכוּ *

כֵּן יוֹדְעֵי הַזְּמֶר

יִשְׁעוּ בְּדַבְרֵי־שִׁקְר;
 אוֹלָם אֲנִי אֶמְאֵס הַמּוֹן שִׁירֵימוֹ:
 וּכְמֵאֲרֵי וּזְמֶר
 אִירָא אֲנִי אֵין חֶקֶר

פתאום עמקים בר דבש ושמן *
 שימר אמונה אומן
 בטן שאול מתחת
 פתח, ומני-קבר
 אל-רעונו שבר
 הוציא להוסיף בו; ומני-שחת
 יקים ישר-ללב נקי בפים,
 לשאת עלי חסדו גמול בפלים *

ואת אשר בנפת

את-נפשך תשביע,
 בל-תחקור לעד למי כל-אלה:
 לא-פה, לבר בתפת,
 גס-לך זמן יודיע
 אצבע אלהים חי, אשר לא תלא *
 כי עוד, וקל הפלא
 אחר אשר בשחת
 מת נאלח נרקבת
 תקום והתיצבת
 חלף עבודתך גמול לקחת *
 איך מאכל הלע, תבקש-דעת,
 יקום וחייה עוד? שאל תולעת *

הדרת פני השמש

הלע תמול הוציאו
 ממחבא ביצה אשר נבקעה;
 ויארג הרמש
 בגד ברוח פיהו;

יִדְ-אֵל יִבְשְׁרוּן * וְעַל-אִישׁ בָּעַר
 אֶת־מֵה וְאֶשְׁעַר-שְׁעָרֵי *
 הַמַּעַט בְּעֵינָיו סָדַר
 קוֹר, חֵם, וְקִיץ, חֶרֶף?
 מִה־זֶּה וַיִּפְנֶה עֶרְף
 מִנִּפְלְאוֹת רַעַה בְּחֻכְמָה עֶדְר?
 יָדַע מְרִיא קוֹנוֹ, וְאֶת־הַ שֵׁשֶׁת *
 עַל-מִתְנֹת נָדִיב אֲשֶׁר כָּחֲשֵׁת *

נָדִיב! וְאֵן כָּמֻכָּה

נִסְתָּר וַיִּדְ פֶּתַח
 לְטוֹב וּלְנָבֵל סְתוּם הָעֵינַן?
 אֵךְ נִבְהַלָּה נִבְכָּה
 נִפְשׁ בְּךָ בְּטַח:
 יִתְרוֹן לְצַדִּיקָתוֹ יָקוּ, וְאֵיז * —
 שְׁכוֹר וְלֹא מְיִין,
 בְּהוֹלְלִים קִנְאָתָּה;
 נוֹאֵל! הַתְּפַאֲרָתְךָ
 תִּהְיֶה כְּבֹר בְּפִיךָ,
 לוֹ חֶלְקֶךָ מִה־טוֹב כְּבֹר הָרְאִיתָ?
 אֵךְ טוֹבְךָ צְפוּן לְחַיִּי-נִצַּח,
 לֹא יִגְלוּהוּ שְׂדָדִים יוֹם רִצַּח *

יָגַע וְלֹא יָנוּחַ

חֵרֶשׁ תִּמּוֹל שִׁדְהוֹ,
 אֶכְלוּ מִפִּיזָר עַל-פְּנֵי הַדְּמִן *
 עָבַר סָתָו וְרוּחַ:
 הַבֵּט: הֵלֵא מְלֵאוֹ

אִישׁ עֶשֶׂר וּנְבָסִים, זָהָב וּכְסָף;
 אִישׁ צֶדֶק, אִישׁ הַסֵּיד, אִישׁ אֲרָחוֹת יוֹשֵׁר;
 אִישׁ תֹּאֵר, אִישׁ מֵרָאָה, בָּנוֹת אֶהְיוּ;
 לֹא יוֹשִׁיעַם כָּל־זֶה עֵת הַקְּצָף־קְצָף *
 טוֹב תֹּאֵר, בְּר־כַּפִּים, הוֹן וְעֶשֶׂר,
 כָּל־ס יוֹם זַעֲמָה אַפְסֵי נַחֲשָׁבו *
 יַחַד עָפֵר יִשְׁכְּבוּ,
 כַּמֶּלֶךְ, כְּאֲבוֹן, כַּתוֹר, כָּל־יֵשׁ *
 הַגִּבֹּר הָאֲמִיץ, גִּבּוֹר מִשְׁחַל,
 אִם — תִּגְוֹר — אֲמַר יִחַל —
 יָגוּעַ — אִי? — שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ *
 אֲדָ־שׁוֹא עֵינַיִם לוֹ, לְשׁוֹן וּזְרוּעַ:
 לֹא־יִרְאָה, לֹא־יִשְׁיחַ, לֹא־יָנוּעַ *

וּשְׁאֵרוֹ הַנּוֹתֵר, כִּי לֹא־אֲבִית
 לְשִׁלוֹחַ אֶל־נַפְשׁוֹ אֶת־מִלְאֲכָה;
 רַעוֹת יִשְׁבַּע, רַבּוֹת כִּנְי עַד־הֵנָּה *
 הַבִּיטָה אֶל־מְנָה אַתָּה רַבִּית;
 הַבִּט יָתוֹם יִנְאֵק, יִרַד בְּבָכָה;
 שׁוֹר אָב שָׁכוֹל, עֵינָיו בְּכִי הַכְּלִינָה;
 שׁוֹר עֵינַיִם תִּכְבְּינָה
 עַל־הַפֶּרֶד מֵהֶם אֵהֵב וְרַע;
 וּבְמִפְח־נַפְשׁ כְּמָה יִתְגַּדְּדוּ,
 כִּי מִשְׁעֵנְתֶם אֲבִדוּ!
 מִי־כַמְכָה אִם־כֵּן מִשְׁחִית, פִּשְׁעַ?
 הֵן בְּמַכִּים, אִיֹּם, נוֹרָא גִּנְעָה;
 אַף עַל־הַנְּשֹׂאֲרִים תִּכְבֵּד יָדָה *
 שֵׁשׁ

שם נכלאה נפשו, ועוד לא נעה *
 את-אהלה קרעה
 נפש אשר נכחדה,
 גם שרצה בארץ *
 בן אחרי בא קרץ
 תשוב תחי נפש כבר אכדה *
 נבל, אשר גם צור ידרך תשי,
 אימים הלא תלבש בלבשה משי *

מא

על המות

מֹות! שְׁלֵהֲבַתְיָה! לֵהֵט הַחֶרֶב!
 מַפֵּת בְּלִתִּי סָרָה! יְחִיד בְּאֶרֶץ!
 קָשָׁה אֶתָּה מְכַל: מִי־זֶה בְּמַכָּה?
 הִנֵּה אֲרִיָּה שֹׁאֵג, וְזֹאֲבֵי עָרֵב,
 הַחֲתִיק יִפְלוּן כְּבָעִיר וְשָׂרֵץ;
 וּלְבַד כּוֹכֵר שְׂמֵךְ נִפְשֵׁי נְבוּכָה *
 הֵן אֵין עַל־מִי נִסְמַכָּה
 עַת חֲרַמְשָׁךְ תִּקַּח, וַיְמִינְךָ תָּרַם:
 לֹא־יֹעִיל הוֹן, לֹא־יֹפִי, גַּם־לֹא צָדֵק *
 כְּשִׁשְׁנָה, כַּחֲדָק,
 פְּתָאוֹם יִבֵּא אֲיָדִם, אִסִּיתְּ שְׂכַר־גֵּרִם *
 רֵאִיתִי כִי־רָקַדְעַת בְּלִי־הַיּוֹם תַּעֲשׂ,
 רֵאִיתִי כִי־אֶתָּה עֲמַל וְכָעֵש *
 רֵאִיתִי כִי־אֶתָּה עֲמַל וְכָעֵש *

אִם-תִּקְטַל אִישׁ רָשָׁע פִּשְׁעוֹ פִּשְׁעוֹ

הַלֵּךְ אַחַר עֵינָיו, גִּיל רַעְיוֹנוֹ

עִשְׂקוֹ, גָּנַב, נֶאֱפָה, אֵיב לְאֵלוֹת:

הֲיֵה נֹתֵת לוֹ חַיִּים וַיִּשַׁע,

לֹא מוֹת, לֹא רָעָה: מֵה־טוֹב מִקְרָהוֹ

מֵה־טוֹבָה רָעָתוֹ! אֵין טוֹב כְּמוֹתוֹ *

גְבוּהַ עַל־גְבוּהַ

לֹא־יִמָּרָה עוֹד, לֹא־יִתְהַלֵּךְ עוֹד קָרִי:

לֹא־יִרְצַח, לֹא־יִנְאַף, עַתּ יִהְיֶה רַפְשׁ *

טָרַם תִּסַּע הַנֶּפֶשׁ

יִתְיַדֵּה מִכָּל־פִּשְׁעוֹ, מִכָּל־מַרְי:

אִזּוֹ יִמָּחֶה רָשָׁעוֹ, יֵה יִשְׁפָּחֵנוּ;

אֲדַמִּי יִפְדֶּה אֹתוֹ? מוֹת יִפְדֵּנוּ *

אֶךְ אִמְלָלִים בְּכִים, כִּי־הִפְרִיד מוֹת

בֵּינֵם לִידִיד נִפְשָׁם, לָהֶם מֵה־יִיטֵב?

אִמְנֵם טוֹבָה רַבָּה יִיטֵיב אֵלֵינוּ *

הֵן רַבִּים כִּרְאוֹתֶם בְּלֵהוֹת צִלְמוֹת,

וּבִיעַת יִרְאוּ מִדוּחַ, נִגַּע וְקָטַב,

כְּאִים פֶּתַח בֵּיתֶם וּבַחֲצוֹתֵימוֹ:

אִזּוֹ יִפְקַחֹן עֵינֵימוֹ,

יִשׁוּבוּ לְאֱלֹהִים, יִיטִיבוּ צַעֲדוֹ

אֶךְ לוֹלֵא גָהָה זֹאת יַעֲזוּ מִצַּח,

לֹא יִרְאוּ־אֹר עַד־נִצַּח *

אִם־כֵּן אִפּוֹא לָמָּה אֲחַזְנוּ רָעַד,

מוֹת, כִּזְכֹּר שְׂמֶךְ? חָגַם נִבְהָלְנוּ *

מוֹת, טוֹב טוֹב אֲתָה: נִחַנוּ נוֹאֲדְנוּ *

שֶׁאֵינָא אֶת־חַטָּאתִי, מוֹת! חַטָּאתִי:
 דֶּרֶךְ הַמּוֹן סָכַל דֶּרֶךְ דִּרְכָתִי,
 וְאוֹצִיא דַבְּתָךְ רַעַה הַחוּצָה *
 לְקַרְאֲתֶךָ אֲמַנֶם הַיּוֹם יִצְאֲתִי:
 אֲדַע כִּי־דֶרֶךְ רַע הִלַּךְ הִלַּכְתִּי,
 תִּקַּן עוֹתָתִי עִתָּה אַרוּצָה *
 אֶת־הַקִּדְקֹד אַרוּצָה
 אֶל־כָּל־נְדַבְרִים בָּךְ, אֲנִשִּׁי אֹולֹת *
 מוֹת! מוֹעִיל וְטוֹב פְּמַכָּה אָנָּה?
 שְׂטָתִי קֹדְמָה, תִּמְנָה;
 כְּמַכָּה לֹא־מְצָאתִי רַב־תַּעֲלֹת *
 מוֹת! חֶסֶד שְׂדֵי הֵן אֶקְרָאָךְ;
 כִּי, לוֹ הַיֵּטֵב נַחֲקֹר, אֵין טוֹב מִמֶּךָ *

אִם־אִישׁ צָדִיק חָסִיד לְקוֹחַ יְהִי,
 חֶסֶד עֲשִׂיתָ לוֹ; יַעַן וּבִיעַן
 תִּגְאֹל אֹתוֹ מִכָּל־מַכָּאוֹב וּפְגַע,
 מִכָּד־צָרָה מִכָּל־יָגוֹן וְנָהַי:
 לֹא־עוֹד יִהְיֶה לְצַחֵק אֶל־הֶם וּבְנִעוּן,
 לֹא עַל־חַטָּאת דוֹרוֹ יִשָּׂא עוֹד נִגַּע:
 אַף תִּטְעֶנּוּ רַגַע
 בֵּין אֲרָאֲדִי מְרוֹם, מֵעַל יָרַח:
 יִצֵּא עִם־שֶׁרֶפִי־אֵל בְּגַן לְשׁוֹחַ,
 לְכַטַּח שָׁם יָנוּחַ,
 שְׁמָה יִהְיֶה לְנִצָּח אֶךְ־שְׁמַח *
 אֶל־חֶסֶד זֶה אֵינָה מְדָה מַעֲתָה?
 עֵיף יִגַּע בְּמִנוּחוֹ נִתְתָּה *

הַבִּט יָמִין וּרְאָה דֶרֶךְ הַמַּלְךְ ,
 דֶּרֶךְ אֲנָשֵׁי הַיּוֹשֵׁר ,
 עֲבַדִּי אֵל צִי , וּמַגִּמְתֶּם צוּרְמוּ •
 אֲשֶׁר־י הָאִישׁ בְּנִתְיֹבוֹתֵימוּ יֵלֶךְ !
 שְׁלוֹם , כְּבוֹד וְעֹשֶׁר ,
 הִיְהִי יְהִי לְעַד מוֹרְשָׁה לָמוּ •
 הַיּוֹם תִּחַד אֶתְמוּ •
 הִנֵּה הַיּוֹם הַזֶּה בְּקִהְלֶם בָּאת ,
 כִּי מִיִּלְדוֹת יֵצְאת •
 אֲסִיכָה חֲפִצָּת , מֵהַיּוֹם וְהִלְאָה
 נִפְשָׁךְ תִּשְׁלִים , הַגְּבִהַּ הַשְּׁפֵלָה
 רַגַע לְשִׁמְאֵל הַשְּׁקֵף : שֵׁם דֶּרֶךְ מְרִי ,
 שְׂמָה זְמָה וְאֹן ,
 שְׂמָה אֲנָשֵׁי חֶמֶס , חֲטָאת וּפִשְׁע ;
 וּבְמַכְעָלֵימוּ יִלְקֹטוּן הַפְּרִי ,
 צוּקָה , עָמַל וְאֹן ,
 וּבְטוֹב הַצְּדִיקִים לֹא יִרְאוּ יֵשַׁע •
 אֲסִיכָה תִּתְּאוּהָ לְרִשְׁע ,
 הַיּוֹם הַזֶּה תִּחַל ; וּבֶךְ הַיִּצֵּר
 יִרֶשׁ מֵהַיּוֹם עֵצֶר •
 אֲסִיכָה תֹאמֶר , תִּשְׁעָה לְתִשׁוּקוֹת אֶרֶץ ,
 שְׁלֹחַן , כֶּסֶף , מָטָה , כְּבָעִיר וְשֶׁרֶץ •
 הִן קִבְלָהּ אֲחֵי יוֹשֵׁר וְרַע :
 לֹא־תִכְשֵׁל בְּאֶרֶח ,
 אֲסִיכָה תִשְׁעוּן עַל־מִקְלָהּ , וּבְחֵיל •
 תוֹרָה , זֶה מִקְל־עוֹ , בָּהּ כָּל־מְרֻגָּע :
 לֹא תִהְיֶה־לָּךְ לְטֹרַח ,

מב

לנער כהן שמו ישראל.

ביום בואו במספר אנשים

וחימים ימי הנכה.

אֲשֶׁר־יְיָ יִשְׂרָאֵל! קוֹמָה וְגִלָּהּ.

גִּבֹר הַיּוֹם נְהִיִּיתִי;

יְלָדוֹת עֹזֶבֶת, וְהַשְׁלֵם וְיִתְקַל.

גִּיל רַב יֵאוֹת אֵלֶיךָ, אִם־נִשְׁפִּילָהּ:

הַיּוֹם נִקְרָא נִקְרָאתָ

לְשֹׁכַח שׂוֹא, וְלִהְתְּהִלָּךְ בְּשִׁכְלִי.

מִרְמָס תִּתֵּן הַסִּכְלִי;

וּבֹאֵישׁ תִּחְשַׁב, וּבֹאֵישׁ תִּפְעַל מִעֲתָהּ.

כִּהֵן לֵאלֹהִים אַתָּה:

טָהַר נִפְשֶׁךָ מִשְׁמִיר וְשִׁית,

וַיְהִי הַיּוֹם הַזֶּה חֲנוּךְ הַבַּיִת.

מִקְדָּם מִתְתִּיחוּ

הֵן בְּיָמִים הָאֵלֶּה

הַיֵּכַל טָהַר מִנְעַל שֶׁלֶף פֶּתַח.

בְּדַרְכֵי לֶךְ, אַף אִם־רָמוּ גָבְהוּ:

לֹא־תִרְפָּה, לֹא־תִלָּא,

מִטָּהַר חֲדָרֵי־לֵב, כָּל־גִּיר, כָּל־נֶתַח.

הִנֵּה נִגְדָה פֶּתַח,

כּוֹ תִכְנֵס כָּעַת: שָׁם יִפְרְדוּ,

יָמִין וּשְׂמֹאל יִרְדוּ,

נָתִיב סָקוּל, וְנָתִיב רָעָה וּפִגְעָה:

אַךְ מִשְׁעֲנִתֶךָ יִשְׂאֲתֶךָ כָּל־רִנְעָה.

עַד אֵן עוֹלָה, תִּשְׁטוּפִי,
 יִשְׂרֵי לֵבֵב תִּנְקוּפִי?
 חֲדַל גָּאוֹן רִשְׁעָה, זְרוֹן הַמָּרִי.
 כִּי בָא לִשְׁפוֹט הָאָרֶץ,
 לִפְרוֹץ בְּזוּרִים פָּרֵץ;
 וּבְמַעֲשֵׂימוּ יִלְקֹטוּ הַפָּרִי.

וּמָרָה הָרִים יִשְׁמִיעוּ,
 וְשָׁמַי מָרוֹם יִרְעוּ;
 אָרֶץ, וַיִּם גְּדוֹל רִחַב יָדַיִם.
 שִׁפְתַי תִּבְלֵ תְרַנֶּה.
 הַמַּמְלָכָה נִכּוֹנָה
 בְּיַדִי אֱלֹהִים חַי אֲדוֹן שָׁמַיִם.

בָּא יוֹם מֵאֵז קוֹיֵנו
 עוֹלָם בְּרוּר רְאִינוּ;
 לֹא עוֹד בְּתַהֲפוּכוֹת יְסוּבֵב חֲלָד.
 לֹא עוֹד תַּחַת רִגְלֶיהָ
 תִּדְרוֹךְ עוֹלָה צְרִיחָה,
 תִּרְעוֹץ בְּאֹתָהּ וְשֵׁב וַיִּלָּד.

אֹר צְדִיקִים יִגִּיה,
 עוֹלָתָהּ תִּקְפֹץ-בִּיה;
 כָּל-אֲזִיבֶיהָ יִמְלְכוּ, יִשְׂרוּ.
 שִׁשׁוֹן וַיִּקֶּר יִשְׁבְּעוּ,
 כִּי לְצַדִּיקָה זָרְעוּ;
 וּכְבָּעֵלֶם הַבּוֹשְׁעִים יִקְצְרוּ.

לְבַטַח אִז תִּלְךָ יוֹמָם וּלְלַיִל .
 יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה חַיִּל .
 לוֹ יִדְבַק-בָּהּ לְשִׁקּוֹד עַל-דִּלְתוֹתֶיהָ .
 לְשָׁמּוֹר אֶת-פְּקוּדֶיהָ .
 אִז יִלְדוּתָךְ לֹא בִשְׂוֹא אִבְדָּתָּ :
 הִנֵּה לְשָׁמּוֹר-אֶתְהָ תוֹרַה לְמַדָּתָּ .

כֵּן בְּלִבֵּי , אֶרֶב-בְּלִבְכֶם כְּנָה ;
 בְּרוּר אֲדַע כְּחֶרֶסָה :
 לָכֵן אֶת-פִּי אֶחְסוּם , בַּל-עוֹד תִּרְנָה .
 שְׂדֵי תַחַת סָכּוּ יִנְצוּר אוֹתְכָה ;
 יִרְיַק בְּרִכּוֹתַי אֶרְצָה ,
 וּלְקַדְקֹדֶךָ אֶחַת אֶחַת תִּבְאֲנָה .
 דוּדִי , בְּטַח תִּשְׁכְּנָה ;
 וּכְשׁוֹרְרֵנוּ הַיּוֹם שִׁיר זֶה אֶלֶיךָ .
 כֵּן-עוֹד יוֹם שִׁמְחָתְךָ :
 וּכְבֹאת בְּגִבְרִים קָטָן פָּרַח ,
 כֵּן-תִּבְאֵ בְּגִבּוֹרוֹת יִשִּׁישׁ שְׁמַח .

מג

רננת כל ברואי מטה .

ביום התחיה .

קוֹמָה , שִׁכֵּן דְקִיעַ ;

שִׁפְט צְדִיק , הוֹפִיעַ ;
 גִּלְהָ כְבוֹד מַלְכוּתְךָ עָלֵינוּ .
 רִב־לָךְ , רִב־לָךְ , עוֹלָתָה :
 רִשְׁעַת יָדַיִם שָׁבְתָה ;
 יִמְלֹךְ בְּעוֹלָמוֹ אֲרוֹן עֲזָנוּ .

וְלָמָּה מְנִי־רַחֵם עֵת־לִלְדֹת
 אֹרֶךְ הַחַמָּה רָאִינוּ פֹה בְּשִׁפְלִי?
 וְלָמָּה זֶה חִיתָנוּ הַמִּי־לִדֹת?
 מָה לֹא גִוַעְנוּ אָז? מָה לֹא בִנְפֹל
 מִבְּטָן יוֹלְדָה נִסַּע אֶל־קִבְרִי?
 אָרוּר יוֹם נוֹלַד, לֵיל הָרָה גִבְרִי!

כִּי עָתָה דֶּרֶךְ רִשְׁעֵי לֹא הִלְכָנוּ,
 לֹא פָעַלְנוּ עוֹלָה יוֹמָם וְלַיִל;
 דֶּרֶךְ עֲמָל וְאֵין לֹא דֶרֶכָנוּ,
 לְגוֹל לְרִצְחָה לֹא אָזְרָנוּ הַיֵּל.
 לוֹ־מִתָּנוּ אָז! לוֹ לֹא חִיֵּינוּ רַבַּע,
 וּבְעַמְקֵי הַחֲרוּץ לֹא נִירָא פְּנֵעִי!

זָהָב מִשְׁחִית תִּבְלֵי, יוֹעַם זִינְדָה!
 מִבְּטָן הַהָרִים לָמָּה נִגְלִיתִי?
 עוֹר עֵינֵי בְּשָׂר נִגַּה מִרְאֵיךָ;
 קוֹנָה קוֹנֵיךָ (אוֹי אֲדוֹן!) גְּהִיִּיתָ.
 הַפֶּר תוֹרוֹת, חֲלַף הַקִּיס, פְּקַדְתָּ;
 גִּבְרִי, רִצְחֵה, כָּל־חַמָּסִי! לְמַדְתָּ.

אֲחַבָּה בַת־עֲנוּגִים, עֲקַבְתָּ נַפְשִׁי!
 נַעַם גִּבְרִי לִבִּי, אָרוּר לְנִצְחֵה!
 תִּשְׁקִיעַ דֵּל תַּעֲהָ בֵּין וּרְפִשׁ,
 קִנְיָה, חֲמָדָה, זָמָה, גּוֹל וּרִצְחֵה.
 רוּחַ זְרַעְנוּ, וּנְקַצֵּר סוּפְתָה;
 נַעַם דְּרִשְׁנוּ, וּנְכַא מְרָתָה.

כְּרִי לִבְךָ, הָעִירוּ;

שִׂמְחוּ, עֲלוּ, וְשִׁירוּ:

גִּשּׁוּ הַלּוֹם, לִפְנֵי אֱלֹהִים גִּשּׁוּ.

גִּילוּ, עֲלוּ, וּשְׂמְחוּ;

כִּתְּרֵי צִדְקַתְכֶם קַחוּ:

נִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם, וְהֵם יִבוֹשׁוּ.

יְרֵן מִלְאֲךָ,

וַיִּרְעַם הַיָּם,

וַיַּעֲלוּ שָׁדִי,

אֲרָנֵי מִלְךָ

לְתַקֵּן עוֹלָם

בְּמַלְכוּת שָׁדִי.

מד

צַעֲקַת חַטָּאִים.

ביום התחיה.

לָמָּה בְּמִקְבְּרִי, לָמָּה זֶה עָלֵינוּ,

לְרֵאוֹת עֵמֶל, יְגוֹן, אַחַר הַמּוֹת?

מִדּוּעַ לֹא לְנִצָּחַ שֵׁם הַיְיָנוּ,

שְׂכּוֹב בְּשֵׂאוֹל תִּהְיֶינָה וּבְגֵיא צַלְמוֹת?

מָה לֹא לְנִצָּחַ הַכֶּרֶת נִכְרַתְנוּ?

לִדְמִיתָנוּ עַד-עוֹלָם! נִצַּח לִדְמִיתָנוּ!

ולמה

מה

רננת ישרים.

ביום התחיה.

האֵת רַבְתִּי הַבֵּל?

האֵת הַבֵּל מְרַשַׁעַת?
 הַעוֹד אֲדַמַּת עֶפְרַת תִּבְט עֵינָנו?
 רַבַּת סָבְלָנוּ הַבֵּל
 בָּךְ, וּנְשָׂתָה קִבְעַת:
 הַעוֹד תִּבְיָאִי בְמַצוֹרֶךְ רִגְלָנוּ?

גֵּיא נִסְיוֹן נְטָשָׁנוּ

מְכוֹר בְּרוּל עָלֵינוּ:
 מְדוּעַ עוֹד שְׁנִית תּוֹכוֹ נְפוּלָה?
 מִבֵּית עֲבָדוֹת הַחֶפְשָׁנוּ,
 חֵרוֹת עוֹלָם קוֹיָנוּ:
 מֵה־טוֹב מִמֶּךָ, תִּבְלֵ, קִבְרֵ וּשְׂאוּלָה!

הֵה! לֹא, לֹא-עוֹד; וּבוֹשִׁי.

גֵּיא תִהְפּוּכוֹת, תִּחְפְּרִי:
 לֹא תוֹסִיפִי תִהְיִי זוֹנָה שְׁלֵמַת +
 לֹא-עוֹד נָכַר תִּכְתּוֹשִׁי,
 לֹא-עוֹד נָכַל תִּכְתְּרִי,
 בְּבֶשֶׁר יִשְׂרָי לִבִּי שְׂרוּטָ שְׂרָטָת +

תחת

כְּבוֹד, הָדָר וְשֵׁם, וַיִּקַּר תַּפְאֲרָתָ!
 רוּחַ, וְצֵל עֵבֶר! תִּמְנַע מִרְגוּעַ
 תַּפִּיחַ מִדְיָנִים בְּמִרוֹמֵי קֶרֶת,
 חֶמֶס וְשׂוֹד, אִישׁ אֶת-אָהֳיוֹ לְכַלּוֹעַ.
 תִּשְׁמִיעַ קוֹל שׂוֹפֵר לְקִצּוֹת הָאָרֶץ,
 בּוֹקֵה וּמְבַלְקָה, בְּרֶץ עַל-פְּרֶץ +

הֵה! כִּי פָתוּ אוֹתָנוּ וַיּוֹכְלוּ
 כָּל-מַהְמִידֵי תֵבֵל, כָּל-דְּבַר־הַקֵּל.
 הַשְּׂוֹא, הַשֶּׁקֶר, אוֹי! בָּנוּ מְשָׁלוּ;
 בְּגִלְלַת עֲנָג אֲבֵד פְּעֵלְנוּ עוֹל +
 הַמֶּר מְתוֹק, הַמְתוֹק מֶר קָרָאנוּ;
 אוֹי לָנוּ! אוֹי נָא לָנוּ כִּי חֲטָאנוּ!

הַנְּשֵׂא עַל-כֶּסֶא, שִׁפְט הַיּוֹשֵׁר!
 אֶל-חֵיק אָדָם כְּגִמּוֹל יָדָיו הַשִּׁיבָה +
 לְנִקְי כַּפַּיִם מִן טוֹבָה וְאוֹשֵׁר:
 צַדִּיק תָּמִים, אֶל-הַטּוֹבִים הַיְטִיבָה +
 יַדְעֵנוּ הֵה! יַדְעֵנוּ אֶת-רְשָׁעֵנוּ:
 אַתָּה צַדִּיק עַד-כָּל-הַבֹּא עָלֵינוּ +

לַת־שׁוֹקוֹתֵינוּ בְּנוּ .

לְרַעוֹת רוּחַם לְעַנְנוּ ;
 נִגְעֵי לִבָּמוֹ מִרְחוֹק הִבְטָנוּ +
 עַל־הֶקֶל לֹא רָגַזְנוּ ,
 עַל־שֶׁקֶר לֹא דִאֲגַנוּ ;
 נִכוּן לִבָּנוּ , וּבִשְׁלוֹם שֶׁקֶטְנוּ +

הֲנֵה אַחַר כָּל־אֵלֶּה

הַעוֹד נִשְׁאֵל מִשְׁכֶּרֶת ?
 וּנְקִצוֹר זֶה־כִּבִּיר זֶרַע הַיֹּשֵׁר +
 אִסִּיר חֶפְשִׁי מִפְּלֹא ,
 דָּג נִמְלֵט מִמְּכַמֶּרֶת
 הַיֵּינוּ : מִה־מִּזְאֵת טוֹבָה וְאוֹשֵׁר ?

אֲמַנִּים אֵל אֲמֵן אַתָּה .

לֹא יִפְלוּן מִלֵּיךְ :
 דְּבַרְתָּ זְמוּת מְאֹד , וְקָמוּ +
 אַךְ אִסְדַּחֲנִים נִתַּת
 עֵקֶב רַב לִירְאֵיךְ ,
 חֲנֻם רַחֵם תּוֹעִים : אֵל־נָא יִאֲשָׁמוּ !

מו

זֶד יִהִיר לֵץ שְׁמוֹ .

לֹא אוֹלֵי אֶרְפָּא־לֶךְ , לֵץ , אוֹכִיחֶךָ :
 וְאַנְה לֶךְ גִּהָה , לוֹלֵא בִשְׁחַת ?
 אַךְ . זֶד יִהִיר , אִם לֹא תִקַּח תִּכְחַת ,
 הִזוּ יַחֲכַם־פְּתִי , כִּי יִבִּין אֶרְחֶךָ +

תחת שֶׁבֶט עוֹשֵׂיךָ.

תחת שֶׁבֶט הַצֶּדֶק,
גַּם־אַתָּה תִּקְחֵי מוֹסֵר, תִּיטִיבִי לָכֵת +
לֹא־עוֹד בְּשִׂדְמוֹתֶיךָ
תִּפְרִיחֵי קוֹץ וְחֶרֶק,
וְלִמְרַפ־סֶרְגֶּל שִׁשְׁנָה מְשַׁלֶּכֶת +

אָמֵן אִם אֲשׁוּרֵנוּ

לֹא שָׁמָּה מִנִּי־דָרְךָ,
מֵה־זֶה, מֶלֶךְ עֲלִיּוֹן, לָנוּ עֲלִיךָ?
דִּינֵנוּ, יְהוָה, דִּינֵנוּ +
אֲשֶׁר, טוֹבָה אֵין עֶרֶךְ
שָׁבַעְנוּ אָז, הַלּוֹךְ בְּנֵת־יְכוֹתֶיךָ +

טָהֵר טָהֲרֵנוּ נַפְשׁ.

אִמָּץ אִמְצָנוּ רוּחַ,
לֵבִי רוּמָמְנוּ, וּנְשַׁמָּה קִדְשָׁנוּ:
אִז גָּחֵנוּ וּנְנַפֵּשׁ;
לֹא־עוֹד הִרְתִּית רוּחַ
בָּנוּ גִבֵּי חֲמֻדָּה לֹא־עוֹד נִגְרָשָׁנוּ +

יֹשֵׁב חוֹף יָם דְּמִינוּ,

יָבִיט מֵיָם יִקְצֹפוּ,
צִים נִשְׁפְּרִים יִרְאֶה, כֹּל־יִירָא שָׁבֵר +
כָּכָה תוֹעִים רְאִינוּ
הִבֵּל וְשׂוֹא יִרְדֹּפוּ,
לָבָם סֵעַר יוֹם יוֹם עַר־רֶדֶת קָבֵר +

לתשוקותימו

פַּח אֶתְּהָ לְכַנִּי-אִישׁ, פָּחַת וּפָחַד,
הַחֲרָם, הָאֶבְדָּן, הַשּׁוֹד, הַשֹּׁבֵר:
מָה לֹא נָגוּר, מָה לֹא נֹחֵל מִגֹּבֵר
הַכֹּבֵשׁ עִס־הַדּוֹב יִקְבֹּץ גַּם-יָחַד?

יֹשֵׁב בְּטַח אֶתְךָ אָרוּר לְנֹצֵחַ;
הִנֵּה יוֹם בָּא, מֵאוֹלַתּוֹ יִנָּחַם:
הֵן בִּידֵיךָ בְּמִסְתָּר תִּלְחָם;
וּבִכְּהַ תִּשְׁק, וּבִכְּהַ תִּשׁוּף עַד-רִצְחָ +

עַל-מָה תִּפְהָ, אִם-עוֹד תּוֹסִיף הִרְעָ?
עַל-מָה תּוֹכַח, וְלִמּוֹכִיחֶךָ יִקְשֹׁתָ?
נִכְלָם, נִכְנַע אַחֲאֵב: אֶתְּהָ לֹא-בִשְׁתָּ:
תִּרְגֹּז, תִּשְׁחַק, תִּלְיִץ, תִּרְיַע רַע +

קִשַּׁט הַדּוֹבֵר, אַךְ בְּמִקְנָא שִׁנְאַתָּ:
מִי-זֶה אֲמָנָם קִנְיָהּ יִלְבֹּשׁ עֲדִיךָ?
אַךְ תִּשְׁפֹּט גֹּבֵר עַל-פִּי מְדוּחִיךָ,
כִּי בְצַעֲרִי הִצְאָן אֶתְּהָ קִנְיָתָ +

בְּעַר בִּיקוֹד קִנְיָהּ בְּקָר וְעָרֵב,
תִּתּוֹר כֹּה וְכֹה לְמִצּוֹא מוֹם וְדָפִי:
אַךְ לֹא מוֹמִים תִּבְהֵן, אַךְ-לֹא חִיפִי;
רַק הִרְחַבְכֶּפֶה תַּחֲפוּץ וּשְׁלוֹף הַחֲרִיב +

חִי אֵל אֲמָנָם, חִי אֵל יֹשֵׁב שָׁמַיִם;
לֹא-יִהְיֶה לִידֵיךָ מִשְׁחִית לְגִשְׁתָּ:
אֶתְּהָ חֲרִיב תִּשְׁלוֹף, תִּדְרוֹף הַקְּשֹׁתָ;
וּשְׂאֵת וְעַז תּוֹסִיף לָהֶם כְּפָלִים +

נָבַר מְחוּץ, אוֹלָם נָבַל מִבַּיִת,
 לִפְנֵי עוֹרֵי לֵב תִּפְרוֹשׁ מִכְמַרְתּוֹ.
 הַלֵּקֶת לְשׁוֹן רִבָּה תִּבּוֹן בְּקִטְרֶת,
 לֹא תִבְאֵשׁ יִרְאַת שְׁמִיר וְשִׁיתָ.

כְּאִנְמוֹן רֹאשׁ תִּכְרַף, אֲרֻצָּה תִשְׁתַּחֲוֶה,
 וְלֵךְ כָּל-אִישׁ אֲרוֹן, כָּל-אִישׁ אֲחִיךָ;
 כְּלָבֵב אִישׁ אִישׁ לִבָּךְ, וּכְפִיו בֶּן פִּיךָ;
 יִתְעַלְסֶבֶךְ פִּתְּהָ, עוֹרִים יִשְׁמַחוּ.

חֲקֹר עַם-חֲקֵרֵי-לֵב, אֵךְ עֲרַף תִּתְּחַה
 אֶל-כָּל-מְחַקְרֵי, בְּתַמִּימֵי לֵב בְּכַנּוּעַ;
 כַּסְפִּינָה בְּלִבְכֵּם נוֹעַ תִּנּוּעַ
 אַחַר הָרוּחַ: אֵךְ מִי אַתָּה? לֵץ אַתָּה.

יִשְׁמוּ חֲכָמֵי-לֵב עַל-עֲנוּתְךָ,
 כִּי-לֹא לִפְנֵי מִשְׁכִּיל עָתָק תִּבְיַע;
 אֶת-אוֹלָתְךָ תִּסְתִּיר; וּמַעַט תִּשְׁמִיעַ.
 לִפְנֵי נָבוֹן מִלִּין יִבְחַן, קוֹלְךָ.

וּמֵאֹד עַל-רוּחַ חֲכָמְתְךָ יִשְׁמוּ
 הָמוֹן רִבָּה, יַחַד סָכַל וּבָעֵר;
 כִּי כִשְׂאוֹן יָם זַעַף, סוּעָה וְסָעֵר,
 בֶּן מְלִיכָה אֲזַנִּי רִקִּים יִהְמוּ.

סוֹת יִשָּׂר וּצְדָקָה תִתְּכֶם, צְבוּעַ;
 מִי-כַמְכָּה טָהוֹר פִּרֵּשׁ טִלְפִּים?
 הִזוּ רִקְהוּעֵיל תִּחְפוּץ; אֵךְ אִישׁ עֵינִים
 עֲכָר יִקְרֵא לָךְ, וּלְכַל-דָּרַע מִכּוּעַ.

את בָּרַם יֵין טוֹב, גִּבּוֹן אֲדַרְתִּי:

עַלֶיךָ חֲסִר־יֶלֶב שֶׁקָר יָדִינוּ,
 לֵאמֹר כִּי דַרְכֵי־לֵב אֵינֶךָ גִּדְרָתִּי;
 אֲךָ לֹו אֲנִישֵׁי־לֵב הֵם הֵבֵן יָבִינוּ
 כִּי אֶל־רוּחַ וְלֵב עָשִׂיתָ מְשַׁמְרֶת,
 כִּי לֵאלֹהִים אָהֵב מִכָּל צִוִּינוּ:
 פֹּה כָּל־מוֹסֵר הַלֵּב: לֹא, לֹא־שָׁגִינוּ:
 אֶתְךָ גָּטַע מֵאֹז בּוֹרֵא רָקִיעַ.

אֶתְךָ גָּטַע מֵאֹז בּוֹרֵא רָקִיעַ:

וְאַנְהוּ הַשְּׂדֵה? הַשְּׂדֵה נָחֵנוּ.
 נָחֵנוּ, נָחֵנוּ שְׂדֵךְ: לָנוּ הוֹפִיעַ:
 מִמְּלֶכֶת אֲנִישֵׁי־קִדְשׁ אֹז נִמְשָׁהֵנוּ.
 אָבִינוּ אָהֵב יְהוָה, שָׁמְעוּ הַשָּׁמַיִם;
 וּבְרֵי הַסֶּדֶן אָנוּ בָּנָיו לְקַחֵנוּ.
 וְנֵאמֹר לֵאלֹהִים מְגִיל שְׁמַחֵנוּ:
 לֹא נִקְהַלְנוּ עוֹד תּוֹרַה אַחֲרָתִי.

לֹא נִקְהַלְנוּ עוֹד תּוֹרַה אַחֲרָתִי.

כִּי לֹא יָשִׁיב אַחֲזֹר אֵל שְׂדֵי אֹמֵר.
 אֵיכָה יֵעֵץ אֵל רֵם עֵצָה נִבְעָרָתִי?
 הָאֵם כְּמוֹנוּ הוּא קְרוּץ מַחְמָר?
 מֵאֹז בָּזֹאת יֵעֵץ, תֵּאמֹר עוֹרָתִי:
 הַיּוֹם, עוֹלָם, וּבִסְפָר זֶה, אֵיךְ יֵאמֹר?
 אֵיךְ יוֹנְתוּ יוֹנָה, וַיִּמְטַר־עֹמֵר?
 לֹא; כִּי רַק־כֶּךָ נִיגַע, רַק־כֶּךָ גִּזִּיעַ.

יֵבֶשׁ הַכִּי, לוֹ בֵּא עַד־קֶץ פְּלִלְתִּי;
 אוֹלָם בְּזִכֹּר שְׁמֶךָ תִּקְוֶיךָ הַנֶּפֶשׁ;
 שׁוֹבָה, נָכַל, שׁוֹב לְעֶכָר וְרֶפֶשׁ;
 וּבְשִׁמְךָ הַמְּגַאֵל רַב הַתְּגַאֲלֹתִי.

מז

כ ת ר ת ו ר ה .

תּוֹרָה מְכַלֵּל אוֹרָה וּכְלִיל תַּפְאֲרָת, אֶת־מִי, אִם־לֹא אוֹתָךְ, נִכְתְּרָה כְּתוּר?
 מִי־זֹאת בֵּין הַבְּנוֹת כְּמוֹךָ נִהְדַּרְת, אַף אִם־תִּרְבֶּה בְרִית, חֲמִין עַל־נִתְר?
 תִּבְלָה כָּל־פֶּה אִם יִפְעֶתְךָ מִזְבֻּחַת, אוֹלָם גַּם אַחַר בֶּן הַרְבֵּה יוֹתֵר.
 וּבִלֹּא כָּזָב וְחֲנֹף וּשְׁפַת־יִתְר
 מְכַל דְּבָרֵי תִּבְל זִינְךָ יוֹפִיעַ.

מְכַל דְּבָרֵי תִּבְל זִינְךָ יוֹפִיעַ,
 וּבְכוֹרָה אֶת־אֶל־צוּר שֶׁבֶן שָׁמַיִם;
 כִּי אֵל שֶׁדֵי לֹא לְשַׁחֲקִים הִרְקִיעַ,
 לוֹלֵא חָשַׁב עָלֶיךָ מִיּוֹמַיִם.
 צָמָא, רָעַב, פָּרִיךְ יְרוּחַ, יִשְׁבִּיעַ;
 לֶךְ־יִין, לֶךְ חֶלֶב, לֶחֶם וּמָיִם.
 תִּכְלִימִי כָּל־יָקָר, כָּל־טוֹב עֵינַיִם;
 אֶת־כָּרָם יִין טוֹב, גַּפְּנֵי אֲדָרְת.

בעלי בתים.

תּוֹרָה מְכַלֵּל אוֹרָה וּכְלִיל תּוֹפְאָרָת.
 מְכַל דְּבָרֵי תַבֵּל זִיּוּד יוֹפִיעַ •
 אֵת פָּרֶס יַיִן טוֹב, גֶּפֶן אֲדָרָת,
 אֶתְךָ גָּטַע מֵאֵז בּוֹרֵא רִקִּיעַ •
 לֹא נִקְהַדְלָנוּ עוֹד תּוֹרָה אַחֲרָת:
 לֹא; כִּי רִקְדָּךְ נִיַּע, רִקְדָּךְ גְּזִיעַ •
 אֶל־פִּי בָּיָה אֶתְךָ תְּתַךְ עֲפָרָת;
 נַחֲנוּ כֶּךָ נִשְׁתַּעֲשַׁע, נָשִׁיר, נָרִיעַ •

מח

א ב ל א ס

אֲוִי לִי! אֲהָה לַיּוֹם! אֲמִירר בְּכִי •
 אֲמִי, בְּמַר אֶת־אֲכַלְהָ עָלֶיךָ •
 אֶל־יּוֹם פִּקְדֹתֶךָ, לַיּוֹם מוֹתְכִי,
 הָהָה! יִהְיֶמוּ מַעֲי • אֲהָהָה! אֵלֶיךָ
 הָהָה! נִכְסְפָה גַפְשִׁי; וְאֵת תִּלְכִּי
 לְאוֹר בְּאוֹר שְׂדֵי, וּמַעְגְלֶיךָ
 בֵּין מְלֹאכֵי מָרוֹם; וּפֹה תִשְׁאָר
 גַּפְשִׁי בְּמַחֲשָׁכִים, וְאִין אִישׁ יָאֵר •

הה

לא כִּי רִק־בָּךְ נִיגַע, רִק־בָּךְ נִיגַע.
 אַף אִסְ-נְהִיָּה טוֹבִים, וּכְרָאשׁ וּמִלָּךְ;
 וּכְאַהֲבַתְךָ נָבוּ עָמֹל וַיִּגַּע,
 אַף אִסְ-דְּלִים נְהִיָּה, וּכְרָשׁ וְהִלָּךְ;
 גַּם אִסְ-נִגְבֵּר, וּמִשְׁנֵאֵי-אֵל נִכְרִיעַ;
 גַּם אִסְ-עֵרוֹם עֲרִיָּה בְּגוֹלָה נִלָּךְ.
 אַף מוֹאֵס בָּךְ יִדְלִי, יַחֲזִיק בְּפִלָּךְ;
 אֶל-פִּי בֹזֵה אֶתְךָ תִּתֶּךָ עֲפָרָת.

אֶל-פִּי בֹזֵה אֶתְךָ תִּתֶּךָ עֲפָרָת;
 כִּי-לֹא אִישׁ סָכַל הוּא, אַךְ מוֹעֵל מוֹעֵל.
 רְאוּ שִׁשְׁ-מֵאוֹת אֶלְךָ אִשׁ בְּעֶרְת
 יִזְרְדַת עַל-הָהָר מִטָּה מִמוֹעֵל.
 מִתּוֹךְ הָאִשׁ שָׁמַעְנוּ פֶּה דְבָרָת,
 עוֹנֶה אֶל-קוֹל מִשָּׁה. יָד וּבִלְיַעַל
 מִה־יֹּאמֵר עוֹד? שָׁתָה יִשְׁתָּה כּוֹס רַעַל.
 נִחְנוּ בָּךְ נִשְׁתַּעֲשַׁע, נָשִׁיר, נִרְיַע.

נִחְנוּ בָּךְ נִשְׁתַּעֲשַׁע, נָשִׁיר, נִרְיַע;
 נִשְׁמַח, נִגִּילָה בָּךְ לְעַד כְּלָנוּ.
 מִדֶּרֶךְ אֶת-רִגְלֵינוּ לֹא-נִכְרִיעַ;
 לִילָה וַיּוֹם יְהִיָּה זְכָרְךָ אֶתָּנוּ.
 נֹדֶה תָּמִיד אֵל חַי, חִסְדּוֹ נִוְרִיעַ;
 כִּי פָּרַם יַיִן הִרְקַח נָטַע בָּנוּ.
 נֹדֶה תָּמִיד לְאֲשֶׁר חָנַן אוֹתָנוּ
 תּוֹרָה מְכַלֵּל אוֹרָה וּכְלִיל תִּפְאָרָת.

עָתָה בְּצֵל שְׁדֵי בְּגִיל תִּשְׁבִּי .

תִּתְעַנְּנִי הַשְּׁקֵט בְּצוּרְךָ שְׁמָחָה ;
 עַד־בֹּא דְבַר־קְדָּשׁוֹ וַיִּפְקְדֵ־שְׁבִי .
 יָשִׁיב שְׁבוֹת בְּתוֹ אֲשֶׁר נִכְלָמָה ;
 יִתְּנוּ שְׁכִינָתוֹ בְּאַרְצֵן צְבִי .
 יָשִׁיב שְׁבוֹת אֲרָצוֹ אֲשֶׁר נִשְׁמָחָה ;
 יָבִיא לְבֵית מִשְׁפָּט בְּיוֹם תִּכְבְּהָת
 כָּל־יֹרְדֵי עֶפְרַיִם יִשְׁנִי שְׁחַת .

יָדִין בְּנֵי אָדָם , וְכִדְרֵי־מִוֹ

יָשִׁיב עָלַי רֵאשִׁים ; וְעַל כָּל־מְרִי
 אֲזוּ יַעֲנוּשׁ רַעִים , וְכִלְ־חַיִּימוֹ
 מִי לַעֲנָה יְרוּם בְּעִבְרַת־קְרִי ;
 אֲדָה אוֹתְכִיזוּ יְאַהֲב , וּמִפְּעִילִימוֹ
 מֵאָה שְׁעָרִים יִתְּנוּ הַפְּרִי .
 גַּם־אֵת אֲזוּי , גַּם־אֵת אֲזוּי תִזְרְחִי
 וּשְׁבֵר פְּעֻלָּתְךָ אֲזוּי תִקְהִי .

וְאֲנִי כִאִישׁ נִדְהָם , וְאִין מָנוּחַ .

אֲזוּי ! עֵיפָה נַפְשִׁי : אֵהָה ! נִגְזַרְתִּי .
 אֲזוּי ! נִפְלָה רוּחִי , וְאִין כִּי כַח :
 הִנֵּה בְּאִין מִשְׁעַן אֵהָה ! נוֹתַרְתִּי .
 תָּמִיד אֶקוּ תִטָּה , וְאִין רַק־חוּח ;
 רַק אֲשַׁבְּעָה רַעוֹת , וּמוֹכ חֶסְרֵתִי .
 גִּיל צְמָאָה נַפְשִׁי , וְתִרְוָה אֶכֶל ;
 וְאִי־חֻלָּה לָאוּר , וְהִנֵּה הַכֹּל .

הָהוּ! עֲגֹמָה נִפְשִׁי וְהִתְחַלְחַלְתָּה.

בְּזִכּוֹר יְמֵי עוֹלָם אֲשֶׁר־חָלְפוּ.
 בְּזִכּוֹר שְׂמֶךְ הַטּוֹב, אָהָה! חֲבָלָה
 רוּחִי, וְגַם עֵינַי כְּעֵב יִרְעֵפוּ.
 יַעַת אֲזַכְּרָה כִּי נִגְדַעְתָּה נִפְלָה
 אִמִּי מִשׁוֹשׁ יוֹמֵי, וְאָתָּה סָפוּ
 זָכָה, וַיַּעֲלֶתְ-חֵן, וְאִשְׁתׁ חֵיל;
 תָּמִיד בְּמַר אֲבָכָה, וַיּוֹם וְלַיִל.

זָכָה מְאֹד הָיִית עָדִי אֵין עָרָךְ;

צָדֵק וְחֶסֶד לָךְ, וְלָךְ הַיּוֹפִי.
 הָהוּ! הוֹד וְהַדָּר לָךְ, וְלָךְ תִּסְדְּרָךְ;
 עֲצֻמָּה וְעִזּוֹ לָךְ, וְאַפְסֵי הוֹפִי.
 תִּכְבוֹז גִּבּוֹרֶתְךָ עֲבַדְתָּ פָרָךְ;
 לָךְ חֵן וְשִׁכְל טוֹב, דְּבִשׁ תִּטְפִּי.
 תָּמִיד יְחִידֶתְךָ לְקוֹל אֵל חָתָה.
 אֲמַרְתָּ לְאֹדְנִי אֹדְנִי אָתָּה.

זָכָה מְאֹד הָיִית; וְלָךְ הַשִּׁכְל

הַטּוֹב וְהַיָּשָׁר; וְכוּ תִשְׁכִּילִי
 אֶת־כָּל־עֲבַדְתְּךָ עֲשֵׂה עַד־תִּכְבֵּל,
 וְתִהְי כִּמְשַׁפְּטָה, וְאִז תִּגִּילִי.
 הָהוּ! תִּם וַיּוֹשֶׁר לָךְ, וְאַפְסֵי נִכְלִי;
 לֹא תִדְעִי הָרַע, וְרַק תּוֹעִילִי.
 רַק־הָאֲמַת אֲהַבֵּת עַד־אֵין חֶקֶר;
 רַק־הָאֲמַת, וְתִשְׁנֵאִי הַשִּׁקֶּר.

רוצי, עלי, נפש מהורה, מושי
 נבח פני עליון בתחנוניך *
 התנהמי, הרגעי ופושי;
 שאלי ואהן: יענה עושיך *
 התעוררי אפוא, מהרה חושי,
 אמי; ומה יתאפקו מעיך?
 בך נקשרה נפשי, ובי נפשכי:
 שפכי לאל שיהך, ותם הכבי *

כ"ט

תנחומין של אבל
 אל מעלת הרופא החכם המפורסם
 כבוד רבי
 בן ציון רפאל הכהן פריצי
 על רכר
 צרת הבת

גבר חכם-לכב, ואמיץ כח!
 חכם בכל-מדע, ושוא יסתר
 מרום ובתהומות והרי בתר,
 מעין בחינתך, יציר, לברוח *
 חכם בכל-מחקר, ביד התרת
 ממחבוא תוציא אמת נהדרת *

בָּאתִי אֶהֱהָ! אֹוֹי לִי! בְּמִי מִתְנַסִּים,
 וְאֲנִי בְרוּב עֵמֶל מְאֹד יִגַּע.
 בָּאתִי בְטִיט וּבְמַעַמְקֵי מַיִם,
 לֹא אֲדַעַה לְצֹאת לְהוֹשִׁיעַ.
 אִין רַק אֲשֶׁר-יִשְׁכַּן שְׁמִי שְׁמַיִם
 יוּכַל לְהַצִּיל רֶשַׁת אֲשֶׁר-טִבַּע.
 רַק-הוּא בָּעֵת יַחְפִּץ יַחְזֹק בְּדָק;
 רַק-הוּא תָמִים דְּעִים, אֱלֹהֵי צָדִיק.

אֱלֹו פָּנַי אָמִי, וְהִתְחַנְנִי
 אֶל-רֶשַׁת וְדַל הַנְּאֻנָּה יִשְׁגִּיחַ;
 יִפְנֶה לְשׁוּעָתִי, וְיוֹצִיאֲנִי
 מִדֵּיל מְבוֹכָתִי, וְאוֹר יִרְיַח.
 יְחוּס יְרַחֵם, יַחְמוּל; יוֹרְנִי
 דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל אֲדַכֶּה, אֲצַלִּיחַ.
 יִסַּל לְפָנַי מַעְגְלֵי הָאוֹשֶׁר,
 חַיִּים וְשְׁלוֹם, וְאַמֶּת וְיוֹשֶׁר.

אֶל-תִּשְׁאַלֵי אֱלֹו יִקַּר תִּכְפָּאֲרֶת,
 אַף-לֹא דְכוּשׁ גְּדוּל, וּפֹז אוֹ בְצָר:
 רַק אֶחְפָּצָה, בְּלִתִּי שְׂאוּנֵי קָרֶת,
 בְּטַח אֲכַל חֶקִי אֲשֶׁר לֹא-יִצֵּר,
 נַפְשִׁי בְתוֹרֶת אֵל תְּהִי חֶקֶרֶת,
 כִּי-זֹאת תִּשְׁוֹקֶתִי; וְאֱלֹו יִצֵּר
 כָּל-מַחְשְׁבוֹת לִבִּי הֲלֹא נִחְשְׁפוּ,
 סִתְרֵי כְלִיּוֹת נִתְכַּנּוּ, נִצְרְפוּ.

אֵיךְ תִּשְׁכַּח גְּלוּמֹד, וְאֵיךְ נִבְדְּלֶתָ
 מִגִּילָךְ, מִבֵּת יְהִידְחָה?
 אִין נִין וְאִין שְׂרִיד, וְזִכְרוֹנָה
 אִם עֵמָה יְמוּת, לְמִי עֵמְלָתָ?
 חֲכָמְתָךְ אַךְ־שׂוּא, וְשׂוּא הַבְּסָפָה:
 יְהִיו כְּלֵא הָיוּ בְיוֹם תִּאֲכָפֶה.

שְׂבוּל . . . וּמָה? שְׂבוּל? אָהָה! הַטָּאֲתִי:
 מִה־מִּסְגּוֹר שְׁנֵי אֲמָרִים נָסוּ?
 רַב־לָהּ, לְשׁוֹן פֶּזֶב! שְׁפַתִּי! הָסוּ.
 שְׂבוּל לְרַב־בְּנִים אָהָה! קָרָאתִי.
 כֵּן; רַב לָהּ בְּנִים: וְלָמָה יָרַע
 אֶל־עֵינָהּ מוֹת בַּת, וְרַב־לָהּ יָרַע?

יִשְׁכַּל אֲנוּשׁ סָכָל, אֲשֶׁר יוֹם רִצָּח
 יִרַד שָׁמוֹ וְזָכְרוּ בְּגִיא צִלְמוֹת:
 אוֹלָם, וְאֵיךְ יִשְׁכַּל אֲשֶׁר בְּמֹת
 עוֹד שֵׁם כְּבוֹדוֹ חַי לְעוֹלָם נִצָּח?
 כֵּן בַּת לָהּ תַּחֲסֹר; וְעוֹד יִשְׁאַר
 יָרַע בְּלִי יְסוּף, וְלַעֲד יָאֵר.

שׁוֹר מִכְתָּבֵי הַכְּמָה, אֲשֶׁר בְּהַכְּמָה
 עִם רֵשׁ וְדַל, בַּת־יַעֲקֹב, הַכְּמָתָ;
 וּבְמִשְׁפָּטֵי הַהוֹלָלִים גִּלְחָמָתָ,
 הַמְּחַלְלִים תּוֹרָה אֲשֶׁר נִעְמָה.
 כֵּם מוֹקְדוֹת חֲכָמָת הַנוּךְ לַגֵּעַר:
 הַנוּךְ דְּבִיר פְּלִטוֹב, וְהֵם הַשְּׁעָרִי.

חכם בכל-מפעל, למי לא תיטב?
 חסדי אלהים חי בך גייהו:
 הן איש ואיש יקראה אביהו
 אביון במלטה ודל מקטב *
 יועץ ומורה טוב באמרי-פיך.
 כשל תחזק, כל-אנוש אחיך *

אמיץ וגבור, הן כשיבתך
 תרוץ ולא תרפה לרפא פצע:
 הינה למותר לך בצוע בצע,
 אך תאזר האהבה כתנייה;
 האהבה, הרחמים, הצדק,
 ליטיב, להועיל, לחזק כל-כדק.

גבור וגבורת לב, הלא גברת
 על-כל השוקות שוא ודרכי-הבל,
 האסרות רוח אנוש בכבל;
 וכרב עזו בינתך, טהרת
 את-רוחך מכל אמונות שקר
 המחללות אל ואנוש אין חקר *

חכם וגבור, אוי! ומה-מפעל
 על-ראשה ירד ושוד ושבר?
 הוה! כי משוש לבך אחזת-קבר,
 ותשת בקוננים אהה! כוס רעל *
 בת-הן ושכל טוב. . . ולא יכלת
 למצוא כיוזר נגעה: אהה! שכלת *

על השרפה אשר שרף ה'
 בית קדשנו ותפארתנו היה לשרפת אש
 ושיצא ביתא דנה ביום תלתא לירח אדר
 שנת כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף ה'.

בית אל, אהה! מקדש מעט, איכה?
 איך גל-אבנים, איך מעי נהפכת?
 מי האמין בזאת? ולא דרך,
 שיפט אמת, כי קצפה שפכת
 עד-משפנות דלים בקריתנו? (*
 גם-ביתך, גם-ביתך איננו*

אויה! דביר קדוש, כליל תבארת,
 חמעה מרום תבלת-גבר:
 איך נאסף הודו באש בערת?
 איך בארזיו אש, ושוד ושבר?
 איכה לעפר שח, שאול הגיע,
 היכלך, עליון, ולא תושיע?

צריק אדני הוא, ופיו מרינו;

ויקו מצוא משפט, והנה רשע?
 חסד, אמת קנה; והן עוינו:
 איכה בלב טמא נקו לישע?
 קנה שמור מצוה, והנה רחב;
 וניחלה לאור, והנה להב*
 להב

(* חמשה ימים לפני שרפת בית קדשנו, דלקה אחרת נפלה צעירנו, ונשחרו ונסחפות
 רבות ערום וערים.

מִשְׁלֵי חֲכָמִים בָּם וְחִידוֹתֵימוֹ,
 מָה עָמְקוֹ, מָה-יִשְׁרוֹ הַזְּכוּת;
 בִּינוֹת עֲרֶפֶל צָר וְאוֹר הַזְּרוּחַת,
 בַּל-יִלְעָגוּ עוֹד בְּעָרִים עֲלֵימוֹ.
 בָּם שִׁכְנֵי דוּמָה לְקוֹלֶךָ קָמוּ;
 בְּנֵת בְּמַדְוִיָּהּ אֲשֶׁר נִעְלָמוּ *

בָּנִים מְהַלְלִים לָךְ כָּל-אֵלֶּה,
 יְלָדֵי לֵבָב חֲכָמָה וְלֹא הֶרְחַם;
 אֵיךְ זֶהְרָם תִּרְאֶה, וְלֹא תִנָּחַם
 עַל-כֵּת אֲשֶׁר הִתְכַּתְּחָה מִכְּלָא?
 הַאִין לָךְ שָׂרִיד? הֲלֹא בְּאֶרֶץ
 עוֹלָם יְחִי שְׂמָחָה, וּפְרִץ פְּרִץ *

מָה עוֹד לָךְ נִרְדָּם, וְעַד-אֵן דָּמַע
 אֶת-לִחְיֶיךָ יִשְׁחִית בְּמִפְחֵ-נֶפֶשׁ?
 עוֹרָה וְהִתְעוֹרַר, שְׁקוּט, הַנֶּפֶשׁ;
 שׁוֹבָה בְּקָדָם לַעֲשׂוֹת לָךְ שִׁמְעָה;
 שׁוֹבָה, וְשׁוֹב דִּלְתֵי אֵמֶת לַפְתּוּחַ,
 גִּבֹּר חֲכָם-לֵבָב וְאַמִּיץ כַּח *

לֹא-כֵן * וְאַתָּה, אֶת־תְּרַעֲוֵי צְדִיקֵינוּ *
 אִשׁ אוֹכְלָה, אֶת־תְּרַעֲוֵי אֵיכָבָה
 תוֹךְ הַהֶפְכָּה הִרְכָּה רַגְלֵנוּ ;
 בַּל-יִמְנְעוּ, בֶּן-אֶהֱרֹן, אוֹתְכָה
 אוֹרֵי עֵצִי סִפּוֹן, אֲשֶׁר יְפוּצוּ,
 וְהֵם כְּפֶשַׁע רֵאשִׁיף יְרוּצוּ * *

בְּעַר בָּאִשׁ קִנְאָתְךָ אִזּוּ בְּאַתָּה,
 בָּאתָ בְּמִפְלָה, וְלֹא יֵרָאֶת;
 לֹא בְעֵרָה בִּירָה עֲדֵי יִצְאָתָה,
 כָּל-מִכְתָּבֵי אִשְׁדָּת עֲדֵי הוֹצֵאתָ:
 בֵּית אֵל אִזּוּ אָפֵל, וְתוֹרַת צְדִיק
 הִיא נוֹתְרָה, הִיא תַחֲזִיק כָּל-בְּדָק * *

תוֹרַת אֱמֶת, תוֹרַת אֱמֶת וַיֹּשֶׁר,
 לָנוּ הִי מַחְסָה: וּבִלְעָרְכִי
 מָה עוֹד לָעַם נִפְעַם יִקָּר וְעֵשֶׂר?
 מָה עוֹד, לִבְדַּד דְּלוֹת, יִלֵּל וּבְכִי?
 תוֹרָה, הִי מַחְסָה, וּבְכַנְפֶיךָ
 גּוֹי רֵשׁ קָחִי, וְרַב שְׁלוֹם בְּנִיךָ * *

תורה

(* הלוא הוּא הַזְקֵן הַנִּכְבָּד וְנִשְׂוָה פָּנִים, כַּמִּזְכָּר יִלְחַק בֶּן אֲהֲרֹן מִרְפוּרְגוֹ, אֲשֶׁר נָסַח נִפְסוּ בַכֶּסֶף, זָכָה וְזָכָה אֵת אַחֲרָיו, וּבַעֲזֵרַת הַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר זִרְזוּ בַקְּנָאָהוּ לְאַלְכֵהוּ, הוֹלִיחַ אֵת כָּל סַפְרֵי הַקִּדְשׁ אֲשֶׁר צִוְּרוּן וַיִּמְלֹט, צַעֲדוּ עָלָי הַעֲלִיחַ צוּעֲדִים וּמַתְפֹּלְלִים וְנוֹפְלִים סָבִיב, עַד אֲשֶׁר גַּם מִבְּצַעְתּוֹ אֲשֶׁר עַל קִדְקִדּוֹ נִחְרָה: יִשְׁלַם ה' פְּעָלָיו !

לְהַבּ מִקְרָקֶר קִיר, וְאִשׁ יְקָרָת,
 בֵּית אֵל, אָהֵה! בָּא בְּעֲלִיּוֹתֶיךָ,
 וּלְתוֹכָךָ יֵרֵד: וְאִיךָ מִרְדָּת
 לֹא־מִנְעָה אוֹתוֹ קְדֻשָּׁתְךָ?
 מִשְׁפָּנָךְ, אֲרוֹן, בְּאִשׁ כְּבֹדָתְךָ:
 אִיךָ בִּיתְךָ הַיּוֹם בְּאִשׁ אֲבֹרָתְךָ?

רְאוּ בְנֵי קָדֶם, וְלֹא כַּמְנוּ
 בָּכוּ, בְּרָדָת אִשׁ בְּמִקְדָּשָׁמוּ *
 רְאוּ, וְכָל־הָעַם בְּגִיל יָרְנוּ,
 בְּרִצּוֹת אֱלֹהִים חַי עֲבֹדָתָמוּ *
 אַךְ יִבְךָ דוֹר יְתוֹס, אֲשֶׁר כָּאֵלֶּה
 רָאָה בְּחַטָּאתָיו, וְלֹא עַל־פְּלֵא *

הוּי אִשׁ נֶקֶם שָׂדֵי, אֲשֶׁר צִיּוֹנָה
 אֲבָלָת מִקְדָּשִׁים, וְלֹא תִשָּׁבְעֵי;
 וְתֹאכְלֵי הַיּוֹם דְּבִיר אֲרִמוֹנָה:
 בְּטֶזֶן שְׂאוֹל תַּחֲתִית הִלֵּא תִשְׁקַעֵי *
 מִתּוֹךְ יִשְׂרוֹן מִהַרֵּי הַרְמֵי;
 אִשׁ אֲכָלָה, הִרְגַעֵי וְדַמֵּי *

הַאִין בְּקִרְבִּי עוֹד מְטִיבֵי לָכֶת?
 אִם נֶאֱסָפוּ כָּל־תְּמִימֵי דְרֶךְ?
 הֲהִיְתָה עַד־כֹּה אֶמֶת מִשְׁלָכֶת
 אֲרֻצָּה וְאַחַר גּוֹ, כְּעִבְרוֹת פְּרֶךְ?
 אִם מִבְּנֵי דוֹרֵי אֶמוּנִים פָּסוּ?
 כְּלִי־עֶקֶב תּוֹרַת אֶמֶת מֵאִסּוּ?

אן ילמדו, אן יחכמו בנינו?

פיפס דביר חכמה, וחרב בית *
 איה נחזה סביב לשלחנו
 המשמים אבות שתילי זית?
 איכה כורעו עוד יכרך גבר,
 אסנהפך מדרש אחזת-קבר?

במה תיחל עוד, ומי יושיע
 לך, יעקב גדבא? אהה! נגזרת *
 בא שמשך מאז, ולא תרגיע;
 ובענייה תורתה שמרת *
 אס-זאת אהה! מיידה נלקחת,
 העוד לך מזור לבד בשחת?

התחוקי אפוא ערת הקדש,
 אל-התני פוגת לקנאתכי;
 אל-יאבדו ימים ויאבד חדש;
 התאזרי מהר גבורתכי *
 התאזרי, התאזרי: איכבה
 תעצלי, בת-יעקב, על-ככה?

רוצי בגדבת-לב; ומה-תצפני
 לישון שנת-עולם, זהב פרוים?
 אס-תיראי דלות, ורש ועני,
 על-פונגך מקדש לאל שמים?
 התאזרי אפוא, והקבצי:
 רוצי בלב אחר, והועצי *

תורה? ואיך? הֵה! כִּי בָאֵשׁ לְהִבֵּת
 גִּסְבֵּית מְנוּחָתָהּ לְאֵל וּלְאִין.
 אֵן תְּרַבְּצִי, תּוֹרַת אֲמַת נִשְׁגָּבֶת?
 אֵיה מְקוֹר חַיִּים, וְאֵיה עֵין?
 אֵיךְ לְהִכּוֹת אֵשׁ פְּרָצוּ עַד־הִנֵּה
 לְמִשׁוֹל בְּמֵי חַיִּים, וְלֹא תִכְבְּנֶה?

אֵי נִחַלַת שְׂדֵי, שְׂדֵה הַדְּעַת?
 מְדַרְשׁ לְזֹרַע יַעֲקֹב אֵיכָה?
 תּוֹרַה וְתוֹשֵׁיָהּ בְּאֵר נִבְעַת,
 מַעַן מִשׁוֹשׁ אֲבוֹת, אֲהֵה! אֵינְךָ.
 אֵיךְ יִחַכְמוּ בָנִים בְּבֵית הַסֵּפֶר?
 אֵוִיה! וְהוּא יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ הָאֶפֶר *

אֵוִיה! וּגְנוּזָכִיו אֲשֶׁר מְלֹאוּ,
 שְׁשֵׁם יְלָדֵי יְרוּיֹן מְדַשֵּׁן
 תּוֹרַת אֱלֹהִים חַי: וְאֵיךְ יִדְהוּ
 לֹא כִסְתָה אַתֶּם, וְהֵיוּ דִשָּׁן?
 נִשְׂרַפְתָּ תּוֹרַת אֵל, לְאֵשׁ נִמְשַׁלַּת;
 נִשְׂרַפְתָּ תּוֹרַת אֵשׁ, וְלֹא נִצְלַת *

בֵּין לְהִכּוֹת הָאֵשׁ כְּבֵר שְׁלַחַת,
 לְהִיּוֹת לְשִׁמְשׁ בְּאֲשֶׁר תִּגְיֶה:
 עֲתָה כְּלַבַּת־אֵשׁ אֲהֵה! לְקַחַת;
 מְרוֹם בְּרַכְבֵּי אֵשׁ עֲלוֹת תִּגְבְּיֶה:
 וְתַטְּשִׁי עִם דָּל, אֲשֶׁר יִשְׁאֵר
 כִּשְׁל בְּמַחְשָׁכִים, וְאִין אֵישׁ יֵאָדֵי.

ויהי לתשובת השנה

ותקהל העדה בבית הכנסת הגדול

אשר הציל אלהים

ויקם מתוך העדה הרב המורה

וידבר לפניהם דברי כבושין

או ישיר ישראל את השירה הזאת

הציה לפני הדרש וחציה אחרי

ליל

זלעפה,

ליל פלצות,

הוי ליל צרה,

העוד תבא

ליל שברון

אזכור אותך,

בבכי וילל

זקן, עולל

חשך, עיפה;

שברון מתני;

ליל תבערה;

נכה פני?

(אוי זפרון)!

אמסה עיני.

הה! יתגולל

ליל תמרורים;

צרי, ערי,

נוס, הסתר,

ליל לא טהור

ככב נשפו

תחת אור זר,

הביא אתו

בבכי וילל

זקן, עולל

זרון שברי,

מהתראה?

אל-יראה אור!

יועם, יכהה;

ואור אכור,

ותגאה;

הה! יתגולל

ליל תמרורים;

הַקִּבְצִי, הַיּוֹעֵצִי? וְאַנְהָ?

הֵה! כִּי בַעֲצָמוֹתַי רִתַּת וְרַעַד *
 כִּי מֵאֲכָלֶת אֵשׁ אֶהְיֶה! נִתְּנָה
 מִצָּפָה, מְקוֹם עֵצָה, וּבֵית הַיּוֹעֵד *
 אֵיךְ מְקוֹם בְּיָנָה, אֲשֶׁר הִקְשַׁבְתָּ
 סוּר יוֹעֵצִי הַטּוֹב? אֶהְיֶה! חֲרָבְתָּ *

” אֵיךְ תַעֲמוֹד תִּכְלֵל, וְיָקוּם חֵלְדִּי? ”

אֲבָל יְסוּדוֹתַי שָׁבִיב אֲשֵׁנִי *
 בִּי-פֶס דְּבִיר תּוֹרָה, וּמְדַרְשֵׁי-לֶדֶד;
 גְּסֵדֵי-בֵית עֲבוּדָה, בֵּית תַּפְלִיתֵנוּ;
 גְּסֵדֵי-בֵית גְּמוּל חֶסֶד, מְקוֹם יִחְקְרוּ
 שָׂרִים עָנִי עַמָּם, וְטוֹב יְגוּרוּ *

אֵיךְ אֶרְצֶה תַחֲסֵר יְסוּדוֹתַיָּהּ?

תִּכְוֶן וּבִלְתִּמְוֶט, כְּרַב־חֶסֶדְךָ!
 חֲזֹק יְדֵי עֲדָה, רַהֵב בְּנֵיהָ,
 לְבָנוֹת לָךְ בֵּית לְשֵׁם קְדוֹשְׁךָ *
 מוֹשְׁעֵן וְעוֹז בְּלִתְךָ מֵאֵין?
 יוֹלֶתְךָ לְגֹאֹל, אֱלֹהִים! אֵין *

חֲזֹק יְדֵי עֲדָה * * * וּמֵה־מַעֲתָה,

מֵה קוֹל דְּמָמָה אֲשַׁמְעָה מִבֵּית?
 אַךְ קוֹלְךָ הוּא זֶה, אֱלֹהֵי אֲתָה *
 עֲדָה, בְּתוֹךְ לִבְךָ בְּנֵי לִי בֵּית;
 מֵעַל כְּלִיֹּת צַחְחָה הָדִיחִי:
 אִזְ הִנְנִי עִמָּךְ: עֲשֵׂי, הַצְּלִיחִי *

תּוֹצִיא עֲדִיָּה ,
 יִשְׂאוּ אֲבוֹת *
 יָבֵא גִבּוֹ
 וּבְמִקְבוֹת *
 הֵהָּ יִתְגַּלֵּל
 לַיַּל תְּמַרְוִרִים *

שׁוֹטֵט , רִקְדִי ,
 פֶּשֶׁט כְּגֵדוֹד *
 אֶת־הָעֵלְיָה ;
 שְׂמָה יְקוֹד *
 מִשְׁכֵּן חֲכָמוֹת ,
 פֶּתְאוּם שְׂדוֹד *
 הֵהָּ ! יִתְגַּלֵּל
 לַיַּל תְּמַרְוִרִים *

הַיֵּכַל תּוֹרָה ;
 תּוֹחֶלֶת טָף ;
 יִתֵּר לְבִי ,
 הֵהָּ ! הַתְּעַטֶּף ;
 אֵיכָה תִּבְעָר ?
 לְהֵב שְׂטָף *
 הֵהָּ ! יִתְגַּלֵּל
 לַיַּל תְּמַרְוִרִים *

הַמוֹעֵצָה ,
 לְנִדְיָבִי עִם :
 אֵיךְ לֹא נִעְצָר ?
 אֵל טוֹב זְעִם ?

בַּת בּוֹכִיָּה
 אֶת־יְלִדֵיהֶם
 וּבְעֵד אֲשַׁנֵּב
 בְּכִלֵי מִפֶּץ
 בְּכִבֵּי וַיֵּלֵל
 זְקוֹן , עוֹלֵל

זַעַף מוֹקֵד
 יָרַד מֵעַל ,
 שָׁם לְשִׁאִיָּה
 פָּגַע תַּחֲתִית ,
 פָּרַץ חֲמוֹת
 מֵעֵין יִשְׁעֵי
 בְּכִבֵּי וַיֵּלֵל
 זְקוֹן , עוֹלֵל

בֵּית הַפְּאָרָה ,
 תִּקְוֹת אֲבוֹת ,
 אוּ ! וּבִקְרָבִי
 וַיְחִידֵתִי
 אֵיךְ תִּתְעַרְעֵר ?
 מִיָּם חַיִּים
 בְּכִבֵּי וַיֵּלֵל
 זְקוֹן , עוֹלֵל

יֵאתָ מוֹצֵא
 אֵהָל מוֹעֵד
 אֵיךְ יָרַד צָר ?
 אֵיכָה גַם־בְּךָ

אֵיכָה

ליל מאפליה!

הן בך הויה
במעון הצור
הרבה שמו
כי עת-לדתו
ובלא עתו
בבכי וילל
זקן, עולל

שלהבתיה
בדביר ארמון*
האש עצור
ולשממון;
את הסתרתו,
יגע המון*
הה! יתגולל
ליל תמרורים*

לשוא ירוץ

שואב, הלה,
אכל ספון
פתח כלוא
יצא נחוצ,
איה עצר?
בבכי וילל
זקן, עולל

המון הרוץ,
ביס, בבור*
מוקר צפון,
את-בית הבור*
פישט בחוץ:
איה גבור?
הה! יתגולל
ליל תמרורים*

מקדש אלי

אכל אוי לי!
קורות עבים
מה המקרה,
נוס בר-לכב
מה-תתגבר
בבכי וילל
זקן, עולל

שמחת גילי
כליך אכל*
אוי! נצרבס:
נמוג היכל*
פן-תקבר:
כילא תוכל*
הה! יתגולל
ליל תמרורים*

איש אל-נפשו

יציל מחמד

גם ברכשו
מלהבות*

בְּלִי-יִתְגַּדֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל תְּמַרְוֵרִים *	זְקוֹן עוֹלֵל
כָּל-אִישׁ בִּינָה	אֶף בְּרִנָּה
יְשִׁישׁ יָרֵן *	יְשֻׁמָּח יִגַּל
אֶל-אֵל פְּדָה	יְשִׁיר יוֹדָה
שִׁפְךָ חֲרוֹן *	עַל-הָעֵצִים
וַיִּסְתֵּרָהּ ;	יְדוּ הַרְאָה
מִעֲרוֹן *	לֵאמֹר : חֲדָלוּ
בְּלִי-יִתְגַּדֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל תְּמַרְוֵרִים *	זְקוֹן עוֹלֵל
הַפָּה הַסֶּף ;	עֵזוּ חֲשֵׁהּ
תּוֹכוֹ נָחַר *	שְׁלַח אֲשׁוּ
הַיֵּשִׁב יְדוּ	וּבְרֵב-חֶסֶדוֹ
רַחֵם זָכַר *	וּבִיּוֹם רָגְזוֹ
מִתְבַּעֲרָה ;	פְּדָה תּוֹרָה
הַצֵּיל מִבְּחָר *	מִלֵּט מִחֶמֶד
אִיךָ יִתְגַּדֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל שְׂמוֹרִים ?	זְקוֹן עוֹלֵל
עֲשֵׂה כָּלָה	עֲצֵר כָּלָה
עַד-תִּמְלָט *	תּוֹרַת חַיִּים
פֶּתְאוֹם נִתַּךְ	רַגַע צֵאתְךָ
כֶּךָ לֹא שִׁלַּט *	מִשְׁחִית עֲצוֹם
יְדוּ בְּכָל ;	אֲכַל אֲכַל
אֲשֶׁר-דַּת פִּלְט *	אֶךְ מִיָּדוֹ
אִיךָ יִתְגַּדֵּל	בְּבִכֵי וַיֵּלֵל
לַיֵּל שְׂמוֹרִים *	זְקוֹן עוֹלֵל

אֵיכָה נִפְלְתָּ ?	אֵיכָה אֶפְלֶתָּ ?
בֵּיתֶךָ אֹרֶה	אֵיכָה יוּעֵם ?
בְּבִכִי וַיִּלֵּל	הֲהוּא יִתְגַּדֵּל
זָקֵן עוֹלֵל	לַיִל תִּמְרוּרִים *
כִּךְ לַיִל זָרוֹן	רוּחִי יָרוֹן :
הָאֵין אָרוֹן	עַל־הַלִּילוֹת ?
אֵיכָה תִשְׁלַט	לְאֵכוֹל בְּלֹט
הַמְקַדְּשִׁים	הַהִיכָלוֹת ;
וּבִלְא מוֹרָא	תִּגְדֵּל צָרָה
וְלַעַם נִבְרָא	תִּפְעַל עוֹלוֹת ?
בְּבִכִי וַיִּלֵּל	הֲהוּא יִתְגַּדֵּל
זָקֵן עוֹלֵל	לַיִל תִּמְרוּרִים *

הֲהוּא ! כִּי נִפְתָּה	לִבִּי יִשְׁטָה
וַיְהִי חֵטָא	בְּתַלּוּנוֹתַי
מִהֲרִיתָרְעַם	וּבְמִי זַעַם
אִישׁ הַמִּכָּה	עַל־חַטָּאתַי ?
אֵיךְ בְּמוֹסֵר	יִקוּץ בְּשֵׁר
שִׁינֹרֵד עַל	כִּי מִדוֹתַי ?
בְּבִכִי וַיִּלֵּל	מִהֲיִתְגַּדֵּל
זָקֵן עוֹלֵל	לַיִל תִּמְרוּרִים ?
יִשְׁתַּזְק מָרוֹן	לִפְנֵי אָרוֹן ;
יִתְדֵל זָרוֹן	מוֹסֵר נִקָּח *
יִשְׁפִּיל רוּחוֹ	מִשְׁחִית אֲרָחוֹ
עַס־מוֹכִיחוֹ	בְּלִי־יִתּוֹכָה
עֵשֶׂר יָדוֹת	יִתֵּן תּוֹדוֹת
אֶל־אֵל רַחוּם	עֵינָיו פָּקַח *

חתימה

מכתב לבן-הזקיהו בכלותו למנצח בנינותי :
מקים מעפר עפר ואפר רם ונשא אל-
שפלים תביט : על דבאי-רוח רוחך תשפך ובינת
נבונים תבלע תספל : יושב אהלים לבו תמלא יבערו
יבסלו קראי הסדם : לתם לכב ו לכב תוסיף ללא
מורה ואתה מורה ללא רועה אתה מנהל וכאור
פניה כושל יאמץ : שחר תושיה ו הופש אמת צדקה
וחסד לזרע בארץ קצירו יאסוף גם-זרעו יזרע : יושב
בחשך ויהיה אור-לו שכן בערפל יריח שמשו : לנפל
אשת יצו התגל לשכב קבר ערה והצלה : תדרי
כליות אלהים בתן זרע צדקה צמחו תברך : ישמעו
נרדמים ו כנור יעירם יראו נרפים עבדת נער יהיו
ויבושו יפרו וישובו : נמלה קלה על-הארץ תרמש
וממנה נאלף מוסר : יראו גדלים פעלת צעיר חילם
יאורו יגדילו תושיה יתר שאת עשר ידות : מורה
אחד ו ומזה אחד אלה מפה ואלה מפה אנשי לכב
ילכבו יעורו מירבתי-ארץ : הדר יוסיפו לשפה נהדרת
ללשון קדשים יחדשו-חן : דברי חכמים ו פדרבונות
אמרי-נעם יקחו נפשות עם פרוע יקום יחרונן תבער-
בם אשיהוה : השפיל גאותו ו נבזה בעיניו עם סגלה
לתפארתו יביט יבין ערפה יבין ערפו : גאות ילבש
יתאזר-עו יחדש פגשר נעוריו : יציצו מעיר ו דרשי
לשון-עבר שחרי הטוב והתושיה יקראו בשם יעקב
ובשם ישראל יתהללו : זה יטיף ו נפת מתוק אמרות

הַשְּׁמַיִם : דִּי ;	רַחוּם שְׂרֵי
עַד-פֹּה תִכְאֵ *	פֶּקֶד לְאֹר :
כִּי-שָׁחִית וְצָר ;	עָצֹר עָצֹר
כִּי גָעַר בּוֹ *	וַיִּסְתֵּר ,
הַהֵיכָלוֹת	וַיִּשְׁאַר-רֹאשׁ
מִצֹּר תִּרְבוּ *	הַנִּבְקָלוֹת
אֵיךְ יִתְגַּלֵּל	בְּבָבִי וַיִּלֵּל
לַיַּל שְׁמוֹרִים ?	זָקֵן , עוֹלֵל
שִׁירֵי שִׁירָה ,	לִבֵּן בִּירָה
תִּשְׁאֵי קוֹלֶךָ *	לִילָה הַזֶּה
רַגַע אֶפֶו	הִרְאָךְ תִּקְפוּ
וַיִּגְאָלְךָ *	רַחוּם חֲנוּן ,
יִדְרֹאֵל תִּזְכִּיר ,	אֲבוֹן מִקִּיר
כָּפִים יִלְךָ *	וּבְקוֹל זִמְרָה
אֵךְ יִתְגַּלֵּל	וּבִשִׁיר הַלֵּל
לַיַּל שְׁמוֹרִים *	זָקֵן , עוֹלֵל
יִלְבַּשׁ תִּקְוָה ,	יַעֲטֶה הַדְּרוֹה ,
בֵּית יִשְׂרָאֵל *	שִׁמֵּר מִצְוָה ,
זָכוֹר יִזְכֹּר	אֵלֶּה יִתְקוֹר ,
כִּי-יֵשׁ גֵּאֵל ;	כִּי-יֵשׁ פֹּדֶה ,
נִטֵּר בְּרִמּוֹ ,	שִׁמֵּר עֲמוֹ ,
יָקִים הַרְּאֵל *	יִבְנֶה עִירוֹ ,
אֲזִי נִתְגַּלֵּל	וּבִשִׁיר הַלֵּל
עַד-דֹּר דֹּרִים *	יִזְמַם וְלֵיל

פתשגן הכתב

השלוה אל המחבר

לעמח מחברתו

מאת הרב המופלא המחולל בשערים

כמוה"ר אליהו אהרן לאטאש נר"ו

היושב לכסא מורה צדק בעיר ואם בישראל ויניציאה רבתי
הפיץ זהרו מלפנים בעיר טורין המפוארה

טְהוֹרוֹת מְלִיצָה וְזִמְרָה לְתַהֲלָה וּלְשֵׁם וּלְתַפְאֲרָת :
זֶה יַחַפֵּשׁ תְּעֻלּוֹמוֹת לְשׁוֹן יַחֲשֵׁף וַיַּעֲרוֹת דְּבַשׁ בְּיַעַר
בְּרַמְלָה : וְזֶה יַעֲשִׂיר וַעֲנִיָּה שְׂדוּדָה יִרְחִיב גְּבוּלָה
מִכָּל-עֲבָרֶיהָ מַלְּיָם יֶאֱגוּר מִשְׁכַּתִּי חֲכָמִים פְּזוּרֵי זְוִיּוֹת
בְּאֻצְרָה יִכְנֶס : זֶה יֹאמֵר וַלִּיהוָה אֲנִי יָרִיב רִיבֹו
בְּכַרְקִי עַל לְתוֹרָה וּלְתַעֲוֵדָה יוֹסִיף אִמְץ יִרְאוּ מִנְּאֻצִּים
וַחֲפוּ רֵאשִׁים : וְזֶה יִפְאָר דְּבָרֵי חוּזֵי בְּמִכְתָּבֵי-קֹדֶשׁ וּ
יַעֲמִיק חֲקוֹר פְּנִינִים יִדְלֶה פְּלִיאֹת יַגְלֶה וְהוֹפִיעַ אֹזֶר
בְּעֲנָנִים מִתּוֹק לִנְפֶשׁ : זֶה יִדְרֹשׁ וַלְיָמִים רֵאשֵׁנִים קוֹרוֹת
אֲבוֹת יִגִּיד לְכַנְיָם וְהוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָא תְּלָאוֹת חֲסָדֵי
יְהוָה וְצִדְקַת יִשְׂרָאֵל : וְזֶה יִתְעַפֵּר וּבְאֵבֶק סְפָרִים מִשְׁנֵי
זְמַן יִשְׁלִיךְ טָרֶף חֲמֻדוֹת יִלְקֹט וּמְלֹאכֶת רֵאשֵׁנִים
נִעְלְמוּ מֵעֵינָי כָּל-תֵּי וְהוֹצִיא לְאֹזֶר צִלְמוֹת : זֶה יִתֵּן וּ
חֲכָמַת זְלִים נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עָמוֹ יַגְלֶה מוֹסְדוֹת תִּבְלֵ
אֶל-הַיְהוּדִים בְּכַתְּבָם : וְזֶה יַעֲרֹף וּמוֹסֵר הַשִּׁבְלֵ
בְּחֻכְמָה וּבִירְאָת יְהוָה בְּאֻצְרוֹת רֵאשֵׁנִים יִבְאֵ וְשִׁלֵּל
לֹא יִחַסֵּר : תִּשׁוּב תּוֹרָה בֵּית מְלוֹנָה וְהִדְרֵ וְעַל-גּוֹי
נְהַדְרֵ יָשׁוּב : נְדִיבֵי לֵב יִפְרֹשׁוּ-כֶף תּוֹרָה וְתוֹשִׁיעַ
יִתְמָכוּ : עוֹזְלֵיִם יִשְׁאֲלוּ-לֶחֶם וּפְרֹשׁ לֹא-יִחַסֵּר לָהֶם :
כָּלֵב טוֹב יִינַק עֵגֶל וּבִשְׂמִיחַת-נֶפֶשׁ פָּרָה תִּינַיֵק : דוֹר
אֲמוֹן-כּוֹ יִצִּיץ וּפְרַח עֲלִיּוֹן יִירָא וְאָדָם יֵאָהֵב : יֵאֱמֹן
יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹ בְּנֵי צִיּוֹן יֵאֱמְנוּ לְמַלְכָם : וְהַמֶּלֶךְ וּ
יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים סְמוּדָה לְכוּ בְּנֵאֲמַנֵי-לֵב יִרְאֵת יְהוָה :
יְסוֹד עוֹלָם :

וזמנר"ת האר"ש בכליו, קול לו קול חליו, בא יבא ברנה, בע"פ
 לחננה, במגלת ספר כתוב שירים ונשוחים, בעליות ונרווחים,
 ונינים ונוינים שונים, למשנאילים ולנוינינים, במדות ובעשות'
 נר וחהלות קליעות, אשר על כן יפה דן דעתו, להודיע את
 גבורתו, ולהראות את צית נכותה, ולהציאו על נוצח הדפוס
 באותיות פור"חות, צפתוחי חותם ונפותחות, וידעו כל ישראל,
 כי כאמון **שמואל**: ולגבזה ונעל גבזה עיני לופיה, תהי כונתו
 רזויה, ונפשו לו חיה, עד יאסוף צחפניו, רצבות נחלי רנניו, והיה
 לדק חזור נחניו, והיו למאורות, ספות כס"ף ונזמרו"ה, ובכל אשר
 יפנה, יוסף ה' את כל אשר לו לנשנה, ול"ו ידעתי חכמה, חוזה
 דבק, ונתחבק, ונחצק, הכ"ח פה ויניצי'אה יוס ד' לסדר
 קדושים, ל' לראשון להדשים, ור"ח חייך ור"ח לסיר"ה, לעטרת לצי
 ולספ"ירת תפארה **ברכה רודה הצלחה לפ"ק ליכירה** *

ומרעה דיוסף שלום, ויקח חליהו את חזרתו ויגלוס,

הצ' אליהו אהרן לאטאש ס"ט

ב"ה

אהוב וחביב נחמד ונעים, בן יקיר וילד שעשועים,
האלוף המשכיל יצ"ל בר"ו.

אחרי מופלג בהשכיח שאון יונים, יוני הכניסה, ואזן מעמסה,
שאון גליהם והמוון תלחותי אשר כתרוני, רדפוני, וננוחה
הדריכוני, לתאזה נפשי גרסה, ואונרתי אתעלסה, ושוטטתי
בארבע פנות גן עדני ונלילותי, אשר עשו אלבעותי, וישא הר"ן
את ידיו, ונועץ ארזי לבנו"ן לבנ"ת הספיר אשר נטע לקטתי פרי
מגדים, כפרים עם נרדים, יחדו ילאו לרופי"ם, מתוקים מדבש ונפת
לופים, אחזתי בסנסניו, דבר דבור על אפניו, וזרכתי על הרחיה,
ברוך שאמר והיה, ברוך הוא וברוך טעמו, ברוך שככה לו
בעולמו, שור"ר צביתו ומדבר כלשון עמו, לכן שמח לבי ויגל
בבואי, כי החזיק בכנף איש יהודי, להחזיר עטרה ליושנה, ומעביר
חזלי שינה, ומעפעפי לשון קדוש אשר מעולם היתה לראש פנה,
חכו ונונתקים וכלו מחונדים, ה' אהים נתן לו לשון למודים, בחור
בארזים, וש"צ אור"ו בחר"זים, עד כי קלרה יריעה מהכיל, שירות
ותשבות לדוד משכיל, אשר פעל ועשה, שירה חדשה, ויקח

נזמר"פ

יגנוב אנשים, יקצץ פזורים, יעתיק ספרים, יחלש הצלילים, תענוג אוילים; ידבר באזני עם הארץ, ויעש מטעמים כאשר אהב, לפי הנקום ולפי הזמן; ועל גפי מרווני קרת, יתן ויכתבון מליו בעט ברזל ועפרת, לשלול שלל ולבזוז בז, לנלח טרף חוריו ומעובותיו גנבה, לנלח את משאלות לבו לטובה, להעמיד הנשונה המשכלת אל הרוח הנתחאה, וביד השפחה הגבירה להפיל, השפלה הגבה והגבוה השפיל.

ויש מתעשר ואין כל, ותבונה אינכם רואים זולתי קול, נצזה וחלל אישים, נפל חסת כל חזה שונט, אשר בחשך שנו יכוסה, באות נפשו שאף הרוח, לעלות על שפת לשון, ישיחו בו יושבי שער; לכן שעפיו ישיבוהו, יכין צחון מלחכתו, ויולח אותה החולה, ימחר יחיסה מעשהו לנעץ נראה, לא דעת ולא בתבונה, לא צונטפט ולא באמונה, יציע ידבר עתק, באוה ובגדל לצב, בכל תושיה יתגלע, שפה ברורה לא ידבר, פן כאחד העם יחשב, רק בלשון חכמה ישא ונשלו, ונלילה חידות לו, יולד פתאים, בפלאי פלאים, ונפל בעלוניו חלכאים; וריקה נפשו מצינה ותושיה, קיש קיש קריא, וחולפא ונהניא, איש שפתים ילדק, כבוד חכמים ינחל, וני יודע החכם יהיה או סכל? עשה יעשה וגם יכול יוכל, נשגה עור דרך, וענו כל העם ואמרו חונן.

אתה עתה צרוך ה', כבוד הספר הזה חליך, הלח תצקט לעוני ולחטאתי תדרוש, ודרשת וחקרת ומשאלת בלבבך, ומצטן מי ונשלט חלה ילוח לא הכנור הזה אשר אנכי נותן לפניך היום: ההרתה אותו גאוה, אם ילדתו תאוה, ואם הקנאה באנשי השם היא חמו.

ואולם כי תשא עיניך, ידידי, ותראה (אוי לעינים טכך רואות!) איכה ישבה דד, ציונים האלה ובזמן הזה, השפה האלהיה, האונה העבריה, והיא נונחת בקרן

הקדמה

הצעיר המחבר

זנכח אחיו בני ישראל היושבים בארץ איטליאה מדבר.

הקנאה והתאווה והכבוד ונוליחין את האדם לאור עולם.
 יש אדם שעמלו בחכמה, שקרא הרצה ושנה
 הרצה ושונש תלמידי חכמים הרצה, ידע את כל אשר
 נעשה, ספרי חיים וספרי נתיים פתוחים לפניו; ועבר
 עליו רוח קנאה לאמר: אני הנה הגדלתי והוספתי חכמה,
 לא שלותי ולא שקטתי ולא נחתי, יגעתי ונאלחתי; ועתה
 למה חגרע מהיות גם אני כאחד חכמי השם, אשר נאלח
 פני תבל תנוצת תזונתם, ויהללום צשערים נעשיהם
 היקרים? ולא נתן ה' לי לב לדעת ועינים לראות ואזנים
 לשמוע, רק לשמוע בלמודים, ולא חוליד גם אני ילדים?
 לכן יאזור ותניו, לא יתן שנה לעיניו, לעפעפיו תנומה,
 קנאת סופרים תרצה חכמה; יקנא החוקר בגדולי החוקרים,
 יקנא הסופר בחשובי הסופרים, יקנא המשורר בזכזדי
 המשוררים, יעלו אבר כנשרים, המה הגבורים.

ויש אשר יהיה הענן על פני לבבו הערל, לא לבו הלך
 דרך חכמה ותושיה, רמות לאויל חכמות, רק
 רחמות וגביש ישחר, ואחר כל ירוק ידרוש, כל היום
 יחרוש לנען ספות הרוע, כל היום התאווה תאווה, לזכור
 כסף כעפר, וחרון ישא רגליו וילך ארלה בני קדם, לקחת
 לו נחש נעט לרי ומעט דבש, והוא בלויי הסחבות ילבש,
 ויתכסה בהם כשנלה חדשה; ילקט שבלים בעמק רפאים,
 יגנוב.

א' יניש; וכסוך חנות הנועיקים, ושונש נדקה זרחה עליו, ינתקו מוסרות נשטונה, וחרלבות כסילות התפתחו, אז רפתה יוחו, נטיו רגליו, מדרכי זקניו יניש וינש חשך, רחוק מלכס לבו, ולשונס נכריה צפיו, ויהי דבר ה' אליו כדברי הכפר החתום, גם כי ירצה תפלה איננו שונע.

שבר על שבר נקרא, עברה גוררת עברה, ולרגלי שכחת הלשון בא יבא צריכה נעוט הקריאה בספרי בני עמנו, חדשים גם ישנים אין קורא בהם; כי איכבה ינתק על חך איש קרוח דברים לא יצין לבו? אך אוהבי הקריאה רבים: כל היודע ספר, איש ללשונו, יבקש לו ונוח לעת מרפה נעלצון ונלאכת עבודתו, בחצרת הנותים הנכבדים, אשר שלחו פרי עולם, ונחה שלוחה לדור אחרון. ואף כי האנשים אשר חלק ה' להם עושר וכסים וכבוד, אשר ידיהם לא חסורות במאסר העבודה, הלא חלה כלם או מרביהם, ונצחר עמותם מתנה נתונים לונכתבי תושיה.

ועתה כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, התגולח בהם אחד לנאה אשר יהיו ספרי בני עמו שעשועיו לעמות הפנותו וננלאכת עבודתו? וני (ונלכד האנשים אשר תורתם אוננותם וחכונתם נחיתם) ישא על שפתיו שמות הנפילים בני ענק אשר היו תפארת עמו, יגלול לצקרים ספריהם היקרים, יתענג בצקרו קורות קדונניו צצתם על אדמתם ואחרי גלותם ונונה; ידרוש לתאזה דעות חכמי אונתו צהקי האלהים, צנלילות הנביאים, לונשפטי החכמה והנוקר, וצחקירות מה שאחר הטבע והאלהות; ישתעשע בקריאת ונלילי בני עמו ונשורריהם, ראשונים ואחרונים; או ידצנו לבו גם כן לקרצה אל הנלאכה לעשות אותה לקחת קסת הסופר צמתניו, לכתוב על ספר עשתונותיו צשפת אצותיו, להועיל את בני עמו, ולהחיות את שמו? על זאת אספדה ואילילה, נועי נועי אחילה, כי אראה

**

זוית, ואין דורש ואין נבקש; הלח ילח כנגה דלכי לפניך, וזכנת ותדע, כי לח להתכבד בעיני עם הארץ יבקש, ולח להרחיב את גבולו יתאוה, ולח בקנאת אדם יעשה ונעשהו, האיש אשר יבחר למנות חלקו ונלאכת עבודה אשר אין לה תובעין, והיא ננוצה ונמאכת בעיני בני דורו *

ועתה, קורא בלדק! אם לא חמדת הכבוד הנמדונה נכלי וכנורי העירה, ולא אל בלעי היו עיני ולכי זהוליחי פרי עמלי החולה, ופעלי פגול הוא לא יראה, חוץ לנקונו וחוץ לזוננו; אף לא בערה בקרבי קנאת אנשים, וני יקנא בנקום שאין אנשים? ואחרי אשר הטלכתי את נפשי ונגד, וחלך ונגד לכל ההמוץ הרב: האף אין זאת, כי קנאת ה' לזאת תעשה זאת? אך זאת אשר הרהיבה בנפשי עוז, ותאמר חלי: ונה לך נרדס? איכבה תוכל וראית באבדן מולדתך? חזק והתחזק לעמוד צפרץ, ואם עפר אתה לא תירח ולא תחת, באשר ה' אתך, הבוחן כליותיך, וצרך את כל נעשה ידיך: זאת עשה: הנבל וכנור העירה, יפולו ונגינותיך חולה, והיה כנגן המנגן, וראו כל עמי הארץ את יקר תפארת לשון אבותיהם, ויכלנו ונעונותיהם, ודרשו את שלום אמה השכולה והגלמודה, ירצו אליה בלואר, יעשו שדי זקוניה, והיתה נושאת חן בעיני כל רוחיה, תחת אשר היתה שוננה, עזובה ועלובה רוח, וינורו זה הצנים, ויפנו אליה ערף ולא פנים, אין נחזיק בידה וכל בני גולה, כבודה לכלמה יאהבון ריק יבקשו כזו סלה *

ואיך אחריש אתהפק? ועלור במלין מי יוכל? וכדי ציון וקלף, לעם הפכפך דרכו, אשר צימי הרעה, בהתקשר הפסי ארץ, בהתאכזר יושבי חלה, להרחיקו מדרכי אבותיו, להשכיחו תורת אלהיו, גוו נתן למכים, ורכשו לנשמה, וכל בשרו למאכולת אש, וישם פניו בחלמיש, וננקונו
לא

אפס חס נודי צואו צאנשים, לתורה ולתעודה יפנה הנער ערף, למודי ילדותו יטוש, וחל כל ספר ידו לא תגע (אשר כה מטפט הנער ומעשהו צדור טהור צעיניו, כי ספר לא לנגד קרוא לא ידע) או אז... תם לריק כחכם, מלמדיו להועיל! זרעתם לריק זרעכם, זורעי ללדקה! אתם מאיץ ופעלכם מאפע, כל למודיו כחלום יעופו, סופת התשוקות תחלוף, תאבד כל זכר לנו; ודברים מתי ונספר אשר שומר על לשונו ולבבו לא הציץ, הם יהיו צעוכריו; ומהמלות יחשבו לו, ונוקט צם ונפל *

התורה

חוגרת שק, כי נפשי עוללים ויונקים הורד עוזה, כי יתאחר המוקדם ויוקדם המאוחר, נעשה עקר טפל וטפל עקר, וזה וזה לא יעלה צידם, ויגדלו הנערים, והונה נעורים ורקים מכל; ותחת אשר לפנים היו צנינו כנטיעים מגדלים צנעוריהם נוטע ה' להתפאר, ראוס זרים ויאשרום, חכמים ונצונים ויהללום, ומקלתם צחלות חלהינו יפריחו, כארזי הלצנון ידנו צגלם, המה הגבורים חנשי השם, צתורה צתבונה וצדעת, ציראת חלהיט וצאהצת האדם, עושי הסד מטפט ולדקה צארץ, זכר לדיקים לצרכה; ועתה — עלי תסתפק נפשי, קירות לצי הוונה לי לצי, ואיך אחריט? — איך דורש ואיך מצקט, כשלה צרחוצתורה, הזילו הודה והדרה, ויסירה נגצירה; ואיך יעלור כח ילד קטון להציץ ולדעת חוס יקרה, ולהשתוקק חליה תשוקת נפש ולהתאזר חיל ועלונה וגבורה, עד יכתיר קדקדו צנורה וכתרה, והוא רואה חותה ננצזה ונמאסת חשך משחור תארה? ואף חס יהיה אחד נעיר אשר נגע החלהים צלצו ונפשו טהורה, ולאונרת ה' תשוקתו צוערה, על ניי יפנה לעזרה? ואיה תורה לפניו הדרך הישרה? ועל נוי יתענג לחצרה? ואיה מטען ומשענה לעתות צנרה? ואיך דורש ואיך מצקט! —

רב

לי יגון ואנחה, רצ! עתה ארף ידי. חי אל! ישראל קדושים הם, לא יטשו תורת חמם, לא ישכחו את לשונם; ואם

בקרצ עמי בחורי חונד אהבי תושיה, אשר ללבו צמים חדירים
 בכל דצר חכמת צינה, ושפת אצותם היתה להם לזרה, וספרי
 אונתם נכרים הנה להם • הונעטו צעיניהם הדר כבוד לשון
 יהודה, ותפארת רוח ונלינות הנביאים וסירה' ? לא כן, לא כן;
 אפס כי לא צחנו הודם, ולא ראו את כבודם • ובאמת, מי האיש
 מכל אומה ולשון, אשר ידע לשון יהודה, ולא נתן לה תודה, ולא
 דצר בכבודה? ומי האיש אשר נגע על חכו דצט ספרי הנצואה
 וסירי הקדש ככתצם ובלשונם, ולא הגדיל מעלתם על כל
 זולתם? והעדים על זה רבו למעלה, ולא יכילם ספר צפני עלמו •
זה לנו היום שלש מאות שנה, אשר החלו גויי הארץ לתת לצם
 לשוננו, ומן אז ועד עתה לא חדלו חכמיהם לעמול בלמודה
 בכל מאנלי כהם, ולחשוף יערות דצט צומעמקי סתריה, ובמלכות
 ספריה; והספרים אשר כתצו צאלה, כצירים צונספרם, כצדים
 צמנותם, ונכצדים צמעלתם: ואנחנו • • • אנחנו השלכנוה
 אחרי גורו! הלא נכלם?

ונקל זאת צעיני, עתה החרטתי, לו רק חרפה היא לנו; אפס
 כי נעוט הקריאה בצפרי צני עמנו, אשר צא לרגל סכחת
 הלשון, מפץ היה לתורתנו, כלי מלחמה, לנתוש ולהרום
 ולהאציד מלצות צני יהודה האהבה והיראה לתורת ה' •

מי צער לא ידע, כי למודי ימי הילדות לא יעלרו כח להשריש
 שרטי תורת אלהינו צנפס צנינו, עד עץ החיים הזה הנטוע
 בקרצם, שאון קדים וסערות תימן לא יירא עוד? גצבו דרכי
 התורה, עמקו יסודותיה תלחה רוח ילד מהגיע עדיהם: קלה
 כבודה יצחן, וכלו לא יצחן; כי לא לצני גילו כלצד מנרוונים
 טולחה • והיה אם יגדל הילד, ולפי רוב השנים, כן ירצה לשקוד
 על דלתותיה יום יום, וכאשר רוח מצונתו עלמה ירצה, כן ירצה
 להעמיק חקור דצריה וצצרי וצצריה, אז גם היא תעניק
 צנפשו שרש למטה, יליץ ופרה, כל ינווט לעולם •

ואם יום או יומים ירפו ידיהם ומננה, הלא נקרה הוא, חין זה
מרוע לב, רק נעט שנה נעט תנומה, דבר שאין לו קיימא, לא
ייעפו ולא ייגעו ונעיריהם, קרובים הם לכל קורחיהם *

אפס כי זה דרך האדם וכה נשפטו, לרגל ההולכים לפניו
יתנהל לאטו, וכאשר זאת תורת החוננר לאהוב הנרגוע,
ובלא מניע לא ינוע, גם הנפש לא תמלא רוח עלה וגבורה, לעזוב
ארה אשר צו הודרכה, ולנטוש מנהגה אשר צו ננטשה, אם
לא יעירה ונעיר, אם רצו ואם לעיר, ויקשה עליה לשוץ ללכת
בדרכה הראשון, אשר סרה ונעליו מתנוול שלשום, אם לא
יקרה לקראתה הנניע הראשון *

זאת חשיב חל לצי: ולא נחכמה דחיתי צי, שתברך בצלצי
לאונר חני אפתנו את ההנון הגדול הזה, אפתה וגם
אוכל להרים את הדטן ונעל אהבה ונסותרת, והיתה צלצו
כאש צוערת; חוננס חסדי ה' כי לא תננו ציני הרעה,
המה יעמדו לנו ציני הנרגעה, ישלח עזרו ונקדש על רונה
ותולעה, חונת מארץ תלמח ונן האזוב אשר יולח בקיר, ולדק
נשמים נשקף ויעשה פרי תבואה, ונולאה הארץ דעה *

~~NOT FOR~~
~~HOME CIRCULATION~~

Brandeis University Library

141318

RESTRICTED
CIRCULATION

1,10
S. Leivthal
Buchbinder

